

Tampereen museot
Maakunnallinen yksikkö
2001

RUOVESI

Rakennusinventointi
Osa I

Harakkala, Kauttu, Mustajärvi, Pappila, Rajalahti

2001

Kuva Mauno Takala

Nina Rinta-Porkkunen

Siinä ja kertalla

RUOVEDI
RAKENNUSINVENTOINTI 2001

Nina Rinta-Porkkunen
Tampereen museot
Maakunnallinen yksikkö 2001

SISÄLLYS : OSA I

RUOVEDEN RAKENNUSINVENTOINTI 2001

JOHDANTO

1

ALUEINVENTOINTI/Harakkala	4
Harakkalan työväentalo	6
Hietämäki	8
Kajaste	10
Kangas	12
Kaunisto	14
Koivula	16
Kotvion Hieta	18
Lehtimäki	21
Lehto	24
Mäntykangas	26
Peltomäki	28
Riihikangas	30
Ristimäki	32
Vienola	34
ALUEINVENTOINTI/Kauttu	36
Ala-Kauttu	39
Ihaniemi	42
Kaleva	45
Kautun ranta (Ylä-Kauttu)	47
Lähdeaho	50
Männistö	52
Pellonsyrjä	54
Sorola	56
Tanhuanpää	58
ALUEINVENTOINTI/Mustajärvi	60
Kangas	62
Kangaspeska	66
Mustajärven koulu	70
Mäkipeska	72
Peltola	76
Uitos	80
Vanha-Manninen	82
ALUEINVENTOINTI/Pappila	84
Ilomäki	86
Kuusisto	88
Lintula	90
Naapuri	92
Poukka	95
Pyynikkilän pappila	99
Toivola	102
ALUEINVENTOINTI/Rajalahti	105
Autio	107
Hakala	110
Hattula	112
Pakka	115
Parkumäki	117
Turola	119

OSA II

ALUEINVENTOINTI/Ritoniemi	121
Ainola	125
Hietaharju	127
Kansakoulu	129
Kaukola	132
Ketola	135
Ketolanrinne I	137
Keuhkotautiparantola	139
Ruoveden kirkko	141
Kivimakasiini	144
Kotiranta	146
Kunnantalo	148
laivarannan makasiinit	151
Lepomäki	153
Meijeri	155
Mäkiranta	158
Männistö	160
Mäntyrinne	163
Nurmela	165
Pirttikangas	167
Pitäjänmakasiini	170
Pohjoisrinne	172
Puupää	174
Riihelä	176
Rintamäki	178
Ritoniemi	180
Siukola	184
Sointula	186
Tultava	188
Uusikylä	190
Vierimaa	192
Vinha	194
Yläkansakoulu	196
ALUEINVENTOINTI/Ruhala	198
Aura	200
Fronttela 2	
(Ruhalan koulu)	202
Ihantola	204
Kautunsillan alue	206
Lähteenmäki	208
Yläruhala	
(Ruhalan kartano)	210
ALUEINVENTOINTI/Storminiemi	213
Myrskyniemi	
ALUEINVENTOINTI/Syvinki	218
Jaskala	220
Sammalisto	222
ALUEINVENTOINTI/Tapio	224
Pitkäniemi (Kalela)	226
Pöytäniemi	228

RUOVEDEN RAKENNUSINVENTOINTI 2001

KAUTTU, MUSTAJÄRVI, PAPPILA, RAJALAHTI, RITONIEMI, RUHALA, STORMINIEMI, SYVINKI, TAPIO

Ruovesi on säilyttänyt hyvin omaleimaisen ilmeensä niin rakennetussa ympäristössä kuin kulttuurimaisemassa yleensäkin. Kunnan alueelta on luetteloitu seitsemän valtakunnallisesti merkittävää kulttuurihistoriallista ympäristöä. Lisäksi Pirkanmaan seutukaavaliiton inventoinneissa on 42 kohdetta määritelty seudullisesti arvokkaiksi. Paikallistason rakennusinventointia on tehty vuonna 1995 lähinnä keskusta-alueella ja sen lähituntumassa. Käsillä olevan rakennusinventoinnin tarkoituksena oli kartoittaa Ruoveden vanhaa rakennuskantaa ja määritellä sen arvot paikallisesta kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta katsoen. Inventointi on suunniteltu myös täyttämään MRL 9 §:n vaatimukset liittyen maankäytön suunnittelun perusselvityksiin. Myös rakennussuojelun ja uudisrakentamisen alueella tätä inventointia voi hyödyntää. Rakennusinventointimateriaalia voidaan kopioida koulujen käyttöön tai hyödyntää matkailullisesti, esimerkiksi kulttuuriympäristöreitistöjen luomisessa tai maatilamatkailuhankkeissa.

Rakennusinventointi suoritettiin valtakunnallisesti arvokkaiksi määritellyillä Kirkonkylän, Pappilanlahden, Mustajärven ja Kautun alueilla, myös Ruhalan kulttuurimaisemaa ja rakennuskantaa sekä Rajalahden, Storminiemen, Syvingin ja Tapijon rakennuskantaa tutkittiin. Inventoituja kohteita kertyi yhteensä 86. Rakennusinventointi tehtiin valikoiden ja se keskittyi kantatie 66:n itäpuolisiin alueisiin. Inventointiin sisällytettiin lähinnä ennen vuotta 1940 rakennettuja kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokkaiksi katsottuja kohteita. Jokaisessa kylässä käytiin läpi kantatilat ja mahdollisuuksien mukaan niiden torpat. Inventoiduista kohteista täytettiin kohdeinventointilomakkeet, joihin pyrittiin teknisten tietojen lisäksi selvittämään rakennusten historiaa. Lisäksi kohteet valokuvattiin ja niistä laadittiin pohja- ja asemapiirroksat. Kentältä kerättyjä tietoja täydennettiin arkistolähteillä ja kirjallisuudella. Maiseman historiaa kartoitettiin Hämeen maanmittauslaitoksen arkistossa Hämeenlinnassa säilytettävien isojakokarttojen avulla. Kiinteistöjä koskevia tietoja täydennettiin Tampereella sijaitsevan Pirkanmaan-Satakunnan maanmittaustoimiston kartta- ja asiakirjamateriaalin avulla.

Suurin osa inventoiduista kohteista sijaitsee Ritoniemessä kirkonkylän ja Harakkalan alueilla. Vaikka Harakkala kuuluu Ritoniemen kylään, oli alueet selkeintä käsitellä omina kokonaisuuksinaan. Harakkalassa inventoitiin 14 ulkoasultaan mahdollisimman vähän muuttunutta kohdetta, Ritoniemessä kohdeinventointeja tehtiin 32. Harvemmin asutuissa kylissä kohdeinventointeja tehtiin vähemmän. Tapiossa ja Syvingissä kohdeinventointeja tehtiin kaksi, Storminiemessä yksi. Ruhalassa kohteita inventoitiin kuusi. Inventoimatta jäivät mm. 1800-luvulla rakennettu Lahomäen torppa Vilppulaan menevän tien varressa sekä Pöytäniemen tien varressa olevat todennäköisesti 1920-luvulta peräisin olevat rakennukset. Kantatie 66:n länsipuolinen alue jäi myös inventoimatta. Jatkossa Ruhalan aluetta tulisi inventoida tarkemmin mm. juuri entisten torppien osalta. Kautussa inventoitiin yhdeksän kohdetta, Rajalahdessa kuusi. Pappilankylässä kohdeinventointeja tehtiin seitsemän. Inventoimatta jäivät kantatie 66:n länsipuolinen Parosperän alue sekä kantatien ja Poukanharjun välissä sijaitsevat rakennukset. Inventointi ei ulottunut myöskään Pappilankulman itäosassa sijaitsevaan Kivistön kantatilaan. Mustajärvellä inventoitiin kantatilat sekä joitakin niiden torpista, yhteensä seitsemän kohdetta.

Rakennusinventoinnin alkuperäismateriaalia säilytetään Tampereen museoiden maakunnallisessa yksikössä. Materiaalista on tehty käsillä oleva raportti, josta kopio on toimitettu Ruoveden kunnan rakennustarkastajan toimistoon. Sieltä kiinteistön omistaja voi käydä kopioimassa kiinteistöään koskevan tiedon itselleen.

Ruoveden rakennusinventoinnissa rakennuksia ja rakennettuja ympäristöjä arvotettiin tarkastelemalla niiden historiallista, rakennushistoriallista ja maisemallista merkittävyyttä. Historiallisia arvoja ovat esimerkiksi taloushistoriaan, sosiaali- tai sivistyshistoriaan liittyvät seikat. Myös asutushistoriaa painotettiin arvottamisessa, näin esimerkiksi erityistä arvoa katsottiin olevan kantatalojen, torppien ja mäkitupien asuinrakennuksilla. Rakennushistoriaan liitetään rakennusperinteen ja arkkitehtuurin näkökulmat. Maisemalliset arvotekijät koostuvat rakennuksen sijainnista tai rakennusryhmän muodostamasta itsenäisestä maisemallisesta kokonaisuudesta. Arvoelementteihin liittyy lisäksi tarkempia näkökohtia perustuen rakennuksen edustavuuteen, tyyppillisyyteen, alkuperäisyyteen tai säilyneisyyteen. Myös intensiteetti tai kerroksisuus saattavat olla arvon perusteena. Tällaisia kohteita olivat esimerkiksi ne, jotka vielä nykyisinkin vahvasti viestivät alkuperäisestä käytöstään tai alueet, joilla maiseman historian eri kerrokset, esimerkiksi asutuksen vaiheet ovat näkyvissä. Ongelmallista arvottamisessa on yleensä suhtautuminen uudemman, sotien jälkeisen ajan mukanaan tuomiin muutoksiin. Yksinkertaistaen voi ajatella, että kohteen alkuperäisen ulkoasun tai käyttötarkoituksen kanssa sopusoinnussa olevat muutokset eivät vähennä kohteen arvoa. Toisin sanoen muutos sinänsä ei vähennä kohteen osakseen saamaa arvoa, sillä rakennukset ja ympäristöt ovat aina olleet mukana jonkinlaisessa muutoksessa. Ristiriitaiset ja kohteen antiikkiarvoa suuresti hävittäneet muutokset sen sijaan ovat

vaikuttaneet arvotukseen. Työssä arvotettiin paitsi yksittäisiä rakennuksia, myös kiinteistöjä ja ympäristökonnaisuuksia. Kohteet jaettiin neljään arvoluokkaan: valtakunnallisiin (V), maakunnallisiin (M), paikallisiin (P) ja maisemallisesti/historiallisesti (m/h) arvokkaihin. Aluekokonaisuudet arvotettiin samalla tavoin. Kohdekohtaiset arvot löytyvät alla olevasta listasta, arvoaluerajaukset on esitetty alueinventointikartoilla.

Harakkala (Ritoniemi)	1. Harakkalan työväentalo	P	Ritoniemi	1. Ainola	m/h
	2. Hietämäki			2. Hietaharju	
	3. Kajaste	P		3. Kansakoulu	M
	4. Kangas			4. Kaukola	M
	5. Kaunisto			5. Ketola	m/h
	6. Koivula	P		6. Ketolanrinne I	
	7. Kotvion hietä	P		7. Keuhkotautiparantola	P
	8. Lehtimäki			8. Kirkko	V
	9. Lehto			9. Kivimakasiini	P
	10. Mäntykangas			10. Kotiranta	P
	11. Peltomäki			11. Kunnantalo	M
	12. Riihikangas			12. Laivarannan makasiinit	
	13. Ristimäki			13. Lepomäki	
	14. Vienola			14. Meijeri	P
Kauttu	1. Ala-Kauttu	P	15. Mäkirinta		
	2. Ihaniemi	V	16. Männistö	P	
	3. Kaleva	P	17. Mäntyrinne		
	4. Kautun ranta (Ylä-Kauttu)	M	18. Nurmela	P	
	5. Lähdeaho		19. Pirttikangas	P	
	6. Männistö	m/h	20. Pitäjänmakasiini	P	
	7. Pellonsyrjä	P	21. Pohjoisrinne	m/h	
	8. Sorola	P	22. Puupää		
	9. Tanhuanpää	P	23. Riihelä	P	
Mustajärvi	1. Kangas	M	24. Rintämäki	P	
	2. Kangaspeska	M	25. Ritoniemi	M	
	3. Mustajärven koulu	M	26. Siukola		
	4. Mäkipeska	M	27. Sointula	P	
	5. Peltola	M	28. Tultava		
	6. Uitos	P	29. Uusikylä	P	
	7. Vanha-Manninen	P	30. Vierimaa	m/h	
Pappila	1. Ilomäki	P	31. Vinha	M	
	2. Kuusisto	P	32. Yläkansakoulu	M	
	3. Lintula		Ruhala	1. Aura	
	4. Naapuri	M		2. Fronttela 2 (Ruhalan koulu)	P
	5. Poukka	M		3. Ihantola	M
	6. Pyynikkilä	P		4. Kautunsillan alue	M
	7. Toivola	M		5. Lähteenmäki	P
Rajalahti	1. Autio	m/h		6. Yläruhala (Ruhalan kartano)	M
	2. Hakala	P	Storminiemi	1. Myrskyniemi	P
	3. Hattula	M		Syvinki	1. Jaskala
	4. Pakka	M	2. Sammalisto		P
	5. Parkumäki	m/h	Tapio	1. Pitkäniemi (Kalela)	V
	6. Turola	m/h		2. Pöytäniemi	m/h

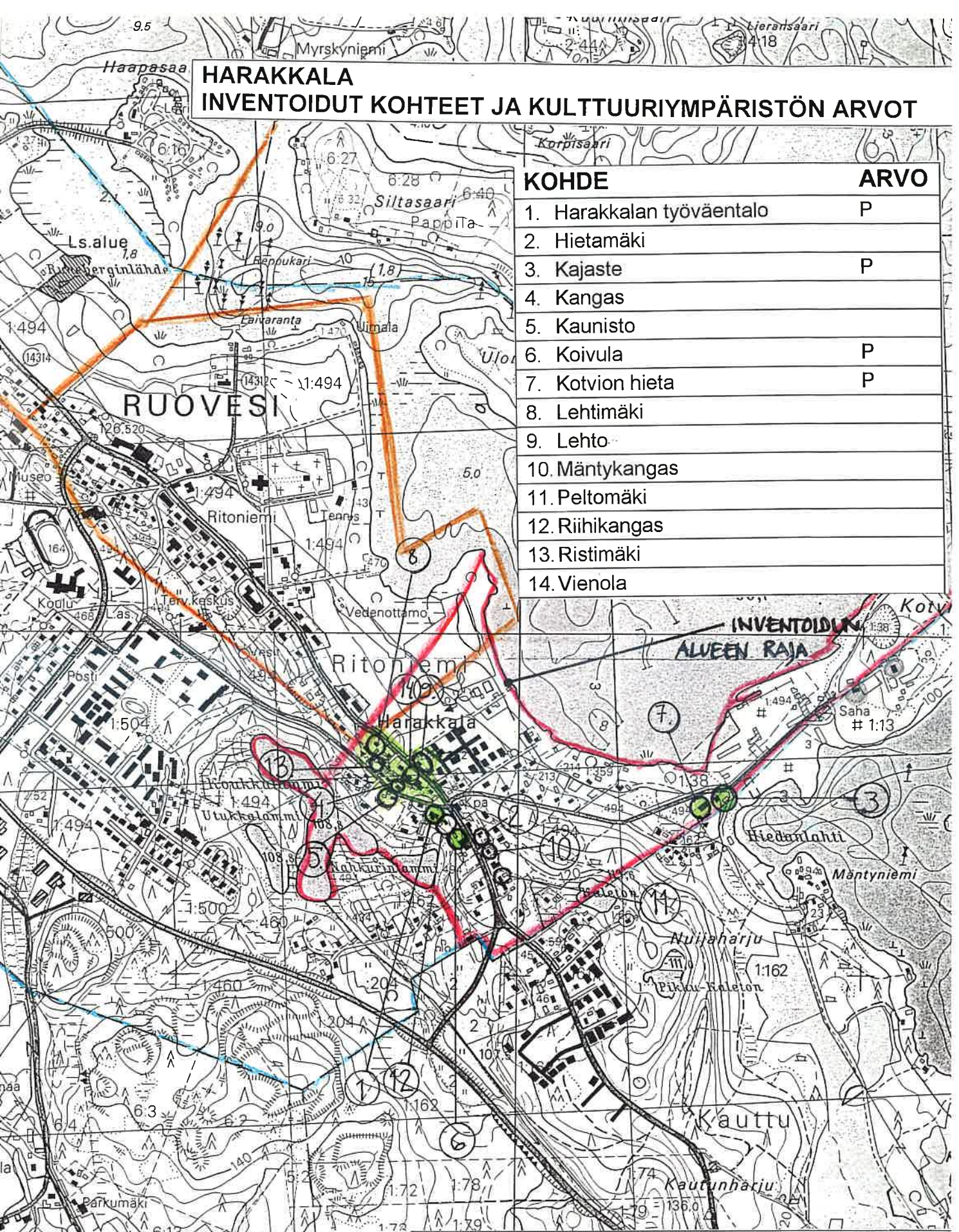
Inventoinnin perusteella voidaan todeta, että Ruovedellä on säilynyt paljon sekä maakunnallisesti että paikallisesti arvokkaita rakennuskohteita tai aluekokonaisuuksia. Myös valtakunnallisesti arvokkaiksi alueiksi Museoviraston vuonna 1993 laatiman listauksen mukaan määritellyjä kohteita on alueellisesti ajatellen huomattavan paljon. Museovirasto päivittää kyseistä listausta parhaillaan ja osa aluekokonaisuuksista ei pääse enää listalle mukaan. Se ei kuitenkaan millään tavoin vähennä niiden arvoa ja merkitystä.

Aiemmin kuvattujen arvomääritelmien pohjalta on mahdollista laatia suojelumääräyksiä asema- tai yleiskäyttöön. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden ja alueiden säilyminen tulisi turvata. Uudisrakentaminen tällaisille alueille tulisi tapahtua alueen kulttuurihistoriallisia arvoja korostetusti huomioiden ja rakennuskohteiden ja pihapiirien muutoksien tulisi olla sellaisia, ettei kohteiden kulttuurihistoriallinen arvo vaarannu. Paikallisesti arvokkaiden kohteiden säilyminen tulisi myös turvata, ellei ilmene pakottavaa syytä rakennusten purkamiseen. Kuten edellä uudisrakentamisen ja rakennusten korjaamisen tulisi olla alueen kulttuurihistoriallista arvoa kunnioittavaa. Maisemallisesti tai historiallisesti arvokkaat kohteet tulisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan säilyttämään. Jos purkaminen on välttämätöntä tulisi uudisrakennukset tehdä vanhaa kulttuurihistoriallista ympäristöä kunnioittaen.

Kulttuuriympäristön arvojen vaalimisen kannalta olisi tärkeää tehdä inventoinnista jatkuva prosessi. Työtä tulisi jatkaa muille valtakunnallisesti arvokkaille alueille ja edelleen jatkaa työtä keräämällä tietoa muistakin Ruoveden kulttuurihistoriallisista ympäristöistä. Erityisesti Ruoveden keskusta-alueen nyt inventoitua nuoremman rakennuskannan joukossa on ympäristön kannalta merkittäviä kohteita, joiden inventointi tulisi tehdä mahdollisimman pian.

HARAKKALA INVENTOIDUT KOHTEET JA KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

KOHDE	ARVO
1. Harakkalan työväentalo	P
2. Hietämäki	
3. Kajaste	P
4. Kangas	
5. Kaunisto	
6. Koivula	P
7. Kotvion hietä	P
8. Lehtimäki	
9. Lehto	
10. Mäntykangas	
11. Peltomäki	
12. Riihikangas	
13. Ristimäki	
14. Vienola	

VÄRIEN SELITYKSET

Kylän raja	
Inventoidun alueen raja	
Valtakunnallisesti arvokas kohde tai alue (1993)	
Maakunnallisesti arvokas kohde tai alue	
Paikallisesti arvokas kohde tai alue	
Maisemallisesti/historiallisesti arvokas kohde tai alue	

ALUEINVENTOINTI/Harakkala

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Alue	HARAKKALA
4. Kylä/Kaupunginosa	Ritoniemi
5. Omistaja(t)	

6. ALUEEN JA ALUEELLA OLEVIEN RAKENNUSTEN KUVAUS JA HISTORIA

Harakkalan alue kuuluu Ritoniemen kylään (kts. erillinen alueinventointikortti). Käsittelyn kannalta ja erikseen luetteloitujen kohteiden määrän vuoksi se on kuitenkin helpompi erottaa omaksi aluekokonaisuudekseen. Harakkala rajautuu pohjoisessa kirkonkylän keskustaana, etelässä suunnilleen Ruovedentien ja Kautuntien risteykseen, idässä vesistöön ja lännessä Koukkulammiin.

Harakkalan alue on muodostunut nykyisen kaltaiseksi kokonaisuudeksi 1920-luvulla Ritoniemen kantatilan vuokramaille lähinnä Kotvio Oy:n vaikutuksesta. Vuonna 1917 perustetun sahan työntekijät ovat 1920-luvulla rakentaneet Harakkalantien ja Ruovedentien varteen pieniä yksikamarisia asuinrakennuksia. Rakennusten väliin jäi tilaa kotitarvevihannesviljelmille, marjapensaille ja hedelmäpuille. Tontit on lohkottu Ritoniemen tilasta 1950- ja 1960-luvuilla. 1970-luvulla osa tonteista on rakennettu uudestaan, muuten rakennuskanta on alkuperäistä. Rakennuksia on kuitenkin laajennettu ja parannettu nykyajan asumisvaatimuksia vastaaviksi, joten joidenkin rakennusten ilme on muuttunut. Pientaloalue muodostaa paikallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden, jonka lähes alkuperäisessä ulkoasussaan säilyneistä yksikamarisista rakennuksista hyvänä esimerkkinä on Ristimäen kiinteistö. Alueen vanhempaa rakennuskantaa edustaa 1800-luvun loppupuolella rakennettu Lehtimäki, joka sijaitsee Ruovedentien länsipuolella. Talossa on toiminut mm. leipuri sekä valokuvaaja. Pientaloalueella on myös rakennuksia, joiden synty ei liity Kotvio Oy:öön, näistä esimerkkinä on Kauniston kiinteistö.

Kotvionniemen pohjoisosassa on isojaossa ollut Ritoniemen kantatilan maita, eteläosa on kuulunut Kauttuun. Vuonna 1917 perustettiin Ruoveden Saha-Mylly- ja Sähkö Oy eli vuodesta 1920 lähtien Kotvio Oy, joka aloitti sähköjakelun kirkonkylässä vuonna 1919. Se tuotti sähköä sahan lähiympäristön lisäksi myös muualle kirkonkylän lähialueille. Kotvionniemessä on ollut sahan teollisuusrakennusten lisäksi tehtaan työntekijöiden asuinrakennuksia. Sahalta niemeen mentäessä ensimmäinen asuinrakennus oli keittiö eli entinen ruokala, jonka alakerrassa oli keittiön ja kahden kamarin kokoinen asunto, yläkerrassa kaksi erillistä kamaria. Tien pohjoispuolella oli iso betonikellari sekä ulkorakennus, jossa oli liiteri, käymälä ja navetta. Lähellä keittiörakennusta oli asuinrakennus, joka paloi sota-aikana salaman iskusta. Niemen kärkeen mentäessä tien pohjoispuolella oli sauna ja pesutupa. Edelleen niemen kärkeen mentäessä mäen päällä oli ns. Iso pytinki ja sen läheisyydessä hevostalli ja ulkohuoneet. Sekä Ison pytingin ala- että yläkerrassa oli kaksi keittiön ja kamarin asuntoa. Pytingistä etelään oli Rämälä -niminen asuinrakennus, joka oli entinen Kotvion torppa. Sen läheisyydessä oli kolmen perheen asuinrakennus, jonka pihapiirissä oli liiteri- ja aittarakennus. Niemestä kirkonkylään mentäessä Kotviontien eteläpuolella on sahanhoitajan asunto eli Kajaste (1929) sekä sen länsipuolella sahan konttori ja sahanjohtajan asuinrakennus (1923). Näiden kaakkoispuolella Kautun kylän puolella Hiedanlahden rannassa oli Kotvion mylly, joka rakennettiin 1930-luvun puolivälissä ja jonka toiminta loppui vuonna 1971. Sahan rakennuksista on jäljellä kaksi teollisuusrakennusta, Kajaste sekä konttorirakennus, muut rakennukset on purettu viimeistään vuonna 1989 tapahtuneen sahan konkurssin jälkeen.

Ruovedentien länsipuolella Nahkurinlammin rantaan viettävällä tontilla on Koivula -niminen kiinteistö, jonka Kotvio Oy osti vuonna 1918 sahanjohtajan ja kirjanpitäjän asunnoksi. Uuden konttorirakennuksen ja sahanjohtajan asunnon valmistumisen jälkeen siinä asui sahan muuta henkilökuntaa. Rakennus myytiin nykyiselle omistajalleen Kotvio Oy:n konkurssin jälkeen ja se on nykyisin on autio. Koivulan kaakkoispuolella on talo, jossa kauppias Hannes Viljanmaa piti 1920-luvulla jalkine- ja nahkurinliikettä. Sen jälkeen se toimi mm. Ruoveden Sähkö Oy:n toimitalona sekä kauppias Koskisen sekatarvialueena. Nykyisin rakennus on yksityisasuntona.

Ruovedentien ja Harakkalantien risteuksen läheisyydessä on vuonna 1928 rakennettu Harakkalan työväentalo, jossa on ollut vilkasta seuratoimintaa. Rakennus on katettu uudelleen vuonna 2001.

Sodan jälkeen vuonna 1945 vahvistettiin maanhankintalaki. Sen avulla haluttiin siirtokarjalaisten lisäksi sopeuttaa sellainen paikallinen väestö, jolla oli siteitä maatalouteen mutta vaikeuksia saada toimeentulonsa sodanjälkeisessä tilanteessa. Maanhankintalain mukaan asutustilat tuli pyrkiä sijoittamaan niin, että niistä

muodostuisi asutusryhmiä. Rintamamiehet saivat vapaaehtoisin kaupoin ostaa tiloja, joista suuri osa sijaitsi Ritoniemen kylän alueella. Ruovedentiestä itään haarautuvan Kotviontien varressa on sodan jälkeen rakennettuja pientaloja, joissa tilat on sijoitettu yhden savupiipun ympärille. Asutustontit ovat säännönmukaisia.

Harakkalan alue Ruovedentien ja Harakkalantien varrella on edelleen melko yhdenmukainen. Ruovedentien itäpuolelle on 1980-luvulta lähtien rakennettu uusia omakotitaloja.

7. ERIKSEEN LUETTELOIDUT KOHTEET

1. Harakkalan työväentalo	8. Lehtimäki
2. Hietämäki	9. Lehto
3. Kajaste	10. Mäntykangas
4. Kangas	11. Peltomäki
5. Kaunisto	12. Riihikangas
6. Koivula	13. Ristimäki
7. Kotvion hieta	14. Vienola

8. SÄILYMISEDELLYTYKSET (uhkatekijät, kaavallinen tms. tilanne, päätökset)

Harakkalan alueen rakennuskanta Ruovedentien varressa on pienimuotoista, eivätkä rakennukset välttämättä täytä nykypäivän vaatimuksia. Miljöön säilymisen kannalta olisi tärkeää etsiä keinoja täydennysrakentamiseen.

9. LUETTELOINTIPERUSTE

Harakkalan pientaloalue muodostaa paikallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden. Asutus on syntynyt Ritoniemen kantatilan maille ja se on säilyttänyt perusrakenteensa suhteellisen myöhään saadun tonttien lunastusoikeuden vuoksi. Kotvio Oy:n rakennuksilla on merkitystä kunnan teollisuushistorian kertojana.

10. Rakennushistoriallinen	x
11. Historiallinen	x
12. Maisemallinen	x

13. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

14. VALOKUVAT

15. LÄHTEET (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

Iveskoski, Pentti 1975: Ruovesi. Kirkonkylän kulttuurimaiseman säilyttäminen ja kehittäminen. Diplomityö, Ttkk 25.2. 1975.

Kosonen, Johanna 2001: Siirtokarjalaisten evakkotiet, asuttaminen ja asettuminen Ruovedelle vuosina 1939-1960. Suomen historian pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.

Merisalo, Heikki 1994: Kotvion niemessä 40-luvulla asuneista perheistä ja heidän lapsistansa. Heikin muisteluita 25.2. 1994 Ruovedellä. Moniste.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste.

16. LIITTEET

Kartta inventoiduista kohteista

Arvokartta

17. SUULLISTA TIETOA ANTANEET

Mauno Takala, kiinteistöjen omistajat ja asukkaat

18. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 2001

RUOVESI / RITONIEMI = HARAKKALA

FILMI 18/2001

RUOVEDENTIE
VARSI, ENT.
VILJÄNMAAN
KAUPPARAK.

RUOVEDENTIE RAKENNUKSIA

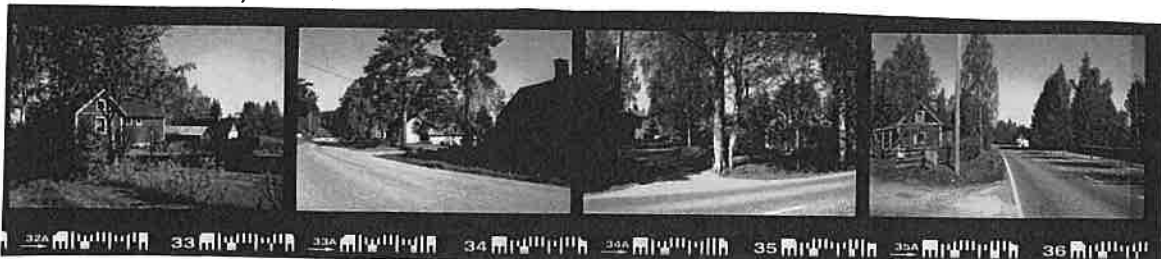

RUOVEDENTIE RAKENNUKSIA

HARAKKALANTIE
RAKENNUS

FILMI 17/2001

HARAKKALANTIE ASUTUSTA • RUOVEDENTIE ASUINRAKENNUKSIA

Kohdeinventointi/Harakkalan työväentalo

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	HARAKKALAN TYÖVÄENTALO
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:124
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	työväentalo
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 760, 6 874 460
8. Osoite	Harakkalantie 22, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Ruoveden kirkonkylän sos.dem. työväenyhdistys ry.

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o

Nyk.käyttö	työväentalo
Alkup.käyttö	työväentalo
Rak.aika	1928
Suunnittelija	rakennusmestari A. G. Aimo
Kerrosluke	2, osin 1
Perusta	betoni, lohkokivi
Runko	hirsi?
Kattomuoto	satula, poikkipääty, ulko-ovien päällä pulpetti
Kate	huopa
Vuoraus	vaaka, poikkipääty ja päätykolmiot pysty
Ulkovärit	punainen + valkoinen + keltainen
Kunto	kohtalainen
Erityispiirteet	

11. RAKENNUSHISTORIA

Ruoveden kirkonkylän Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys perustettiin vuonna 1925. Johtokunnan kokouksia pidettiin yksityisasunnoissa. Toiminta pienissä tiloissa oli hankalaa, joten päätettiin vuokrata Heimo Piilon Harakkalassa sijainnut torppa, jonka yhdistys ostikin 18 000 markalla. Talossa ei voitu pitää suuria tilaisuuksia, joten talkoovoimin tontille päätettiin rakentaa tanssilava. Myöhemmin siihen tehtiin seinät ja katto.

Toiminta oli vilkasta 1920-luvun loppupuolella, joten torpan tilat kävivät ahtaiksi erityisesti talvisin. Vuonna 1928 pantiin alulle talon laajennushankkeet ja työ aloitettiin seuraavan vuoden alkupuolella rakennusmestari A. G. Aimon piirustusten mukaan. Laajennusosa eli sali valmistui vuonna 1929. Taloa laajennettiin edelleen vuonna 1935 ravintolasiivellä. Tontti on lohkottu Ritoniemen kantatalosta vuonna 1943. Työväentalossa näyteltiin ja opiskeltiin Lydia Saarikiven johdolla 1940- ja 1950-luvuilla sotia edeltäneiden vuosien tapaan. Näyttämötoiminta loppui vuonna 1963.

Rakennuksen kaakkoispääty on kaksikerroksinen, luoteispääty tätä hieman matalampi. Rakennuksen keskellä on satulakattoinen poikkipääty. Rakennuksen alaosa on vuorattu punaiseksi maalatulla vaakalaudalla, päätykolmioissa ja keskiosan poikkipäädyissä on keltaiseksi maalattu pystylauditus. Julkisivun puolella on kolme ulko-ovea, joiden yläpuolella on pulpettikatokset. Kaakkoispäädyssä julkisivun puolella on frontoni, jonka sivuseinät nousevat hieman katon lappeesta. Frontonissa on ikkuna, jonka toisessa reunassa on yksi pystypuu. Kaakkoispäädyn päätykolmiossa on samanlainen uusittu ikkuna kuin frontonissa. Päädyssä on ovi, jonka yläpuolella on pulpettikatos. Kaakkoispäädyn takapihan puolella on pulpettikattoinen lisäosa. Poikkipääty jatkuu rakennuksen takapihan puolelle noin kymmenen metrin mittaisena. Sen lounaisseinustalla on ulko-ovi, jonka päällä on pulpettikatos ja jonka puukaiteiset portaat ovat seinustan suuntaiset.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Rakennus sijaitsee pienasutuksen keskellä Harakkalantien ja Ruovedentien kulmauksessa. Julkisivun puolella on iso hiekkapiha. Pihapiirissä rakennuksen taustapuolella on lautarakenteinen ulkorakennus.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Rakennus edelleen käytössä. Kate uusitaan 2001.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Rakennus on kohtalaisen hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan. Se on edelleen alkuperäisessä käytössään ja sillä on aatehistoriallista merkitystä.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIAALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Humpila, Jorma 1976: Työväenluokan taipaleelta Ruovedellä 1905-1975. Ruoveden kirkonkylän sosialidemokraattisen järjestötoiminnan 70-vuotis- ja Ruoveden kirkonkylän sosialidemokraattisen työväenyhdistyksen 50-vuotishistoriikki. Aseman Kirjapaino, Orivesi.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruoveden historia 1939-1989. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.

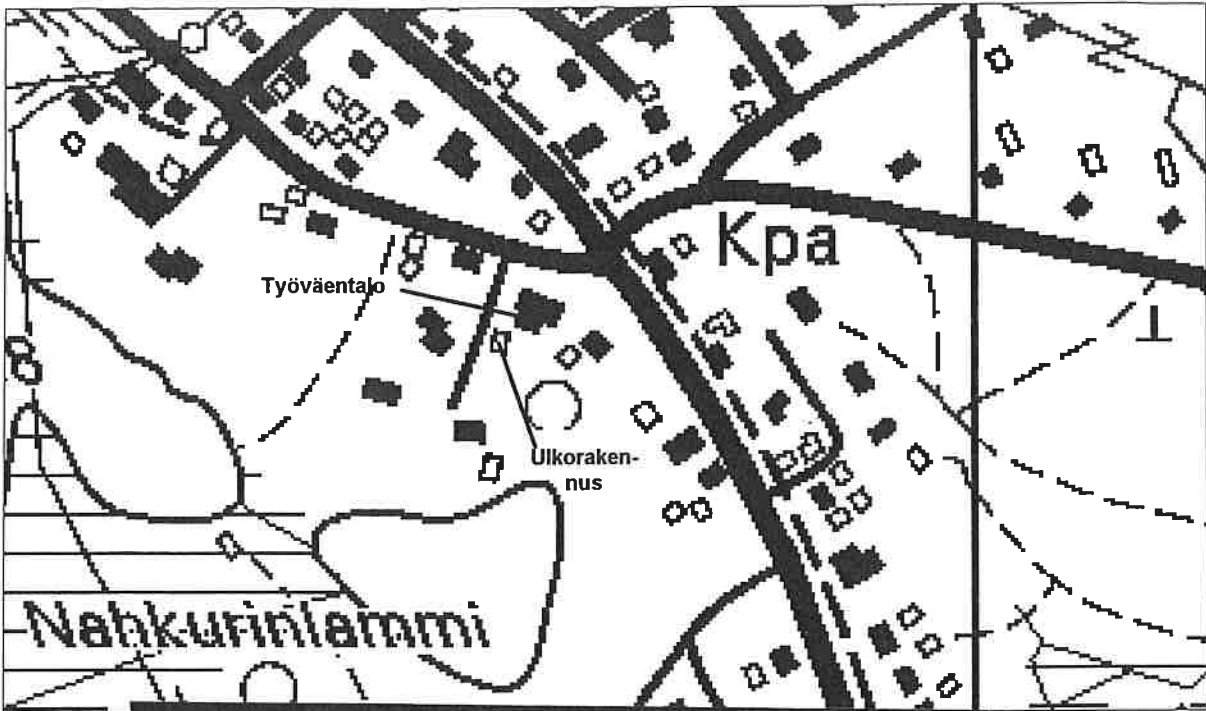
23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 11.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/HARAKKALAN TYÖVÄENTALO

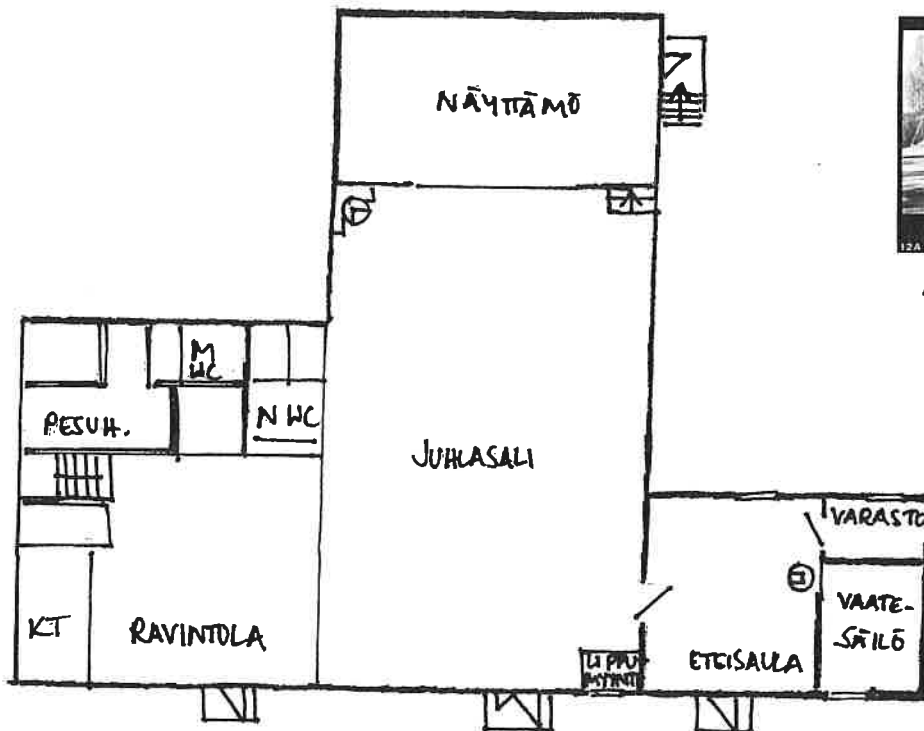

FILMI
5/2001

KOILLISESTA

LUVTEESTA

KAAKKOISPÄÄTY

KAAKOSTA

Kohdeinventointi/Hietämäki

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	HIETAMÄKI
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:367
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 900, 6 874 400
8. Osoite	Harjukuja 1, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Esko ja Tuula Saarinen, Harjukuja 1, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1900-1929?	1900-1949?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1+(1)	1
Perusta	nurkkakivet + betoni	nurkkakivet + luonnonkivi
Runko	hirsi	hirsi tai lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	pelti
Vuoraus	vaaka, päätykolmio pysty	pysty peiterima + vaaka
Ulkovärit	vaaleansininen + valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	hyvä	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Tontti on vuokrattu Ritoniemen kantatilasta vuonna 1918 ja se on lohkottu vuonna 1966. Talo on rakennettu kolmessa osassa. Ennen sotaa siinä on toiminut kahvila. Nykyinen omistaja on ostanut talon 1980-luvulla Kalle ja Riikka Iharannalta. Rakennus on kaakko-luode –suuntainen ja siinä on koillis-lounas –suuntainen siipirakennus. Näiden kahden osan välissä sisäpihan puolella on yksikerroksinen pulpettikattoinen avokuisti, jossa on puupilarit sekä –kaiteet. Rakennuksen ikkunat ovat pääosin t-ruutuiset.

Rakennus 2: Rakennus on koillis-lounas –suuntainen ja siinä on kaakko-luode –suuntainen siipiosa. Sodan jälkeen ulkorakennuksessa on ollut leipomo.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti rajoittuu Ruovedentiehen. Piha on hoidettu, siellä on istutuksia, marjapensaita ja omenapuita. Pihapiirissä on myös autokatos, vaja sekä maakellari.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät. Asumiskäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alku-puolella lähinnä Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on pääosin yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai melko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosi-aali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

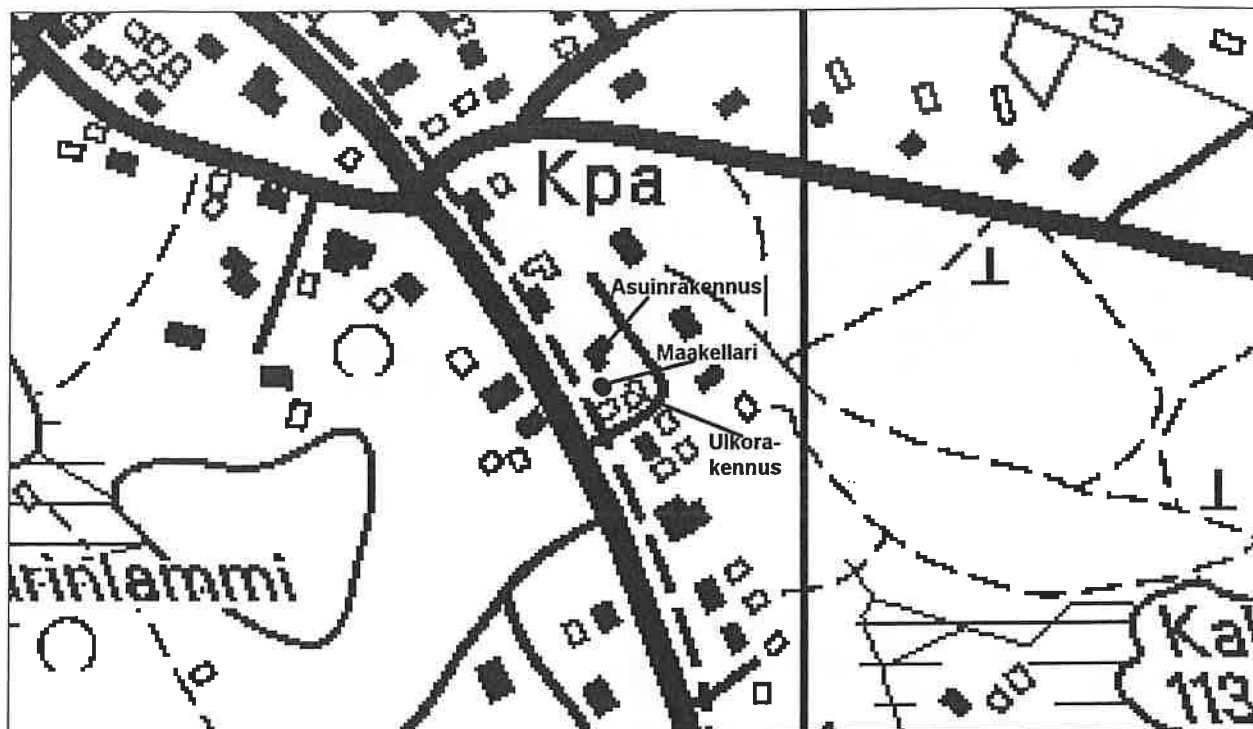
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Heikki Merisalo 10.5. 2001, Esko Saarinen 14.5. 2001

24. LIITTEET

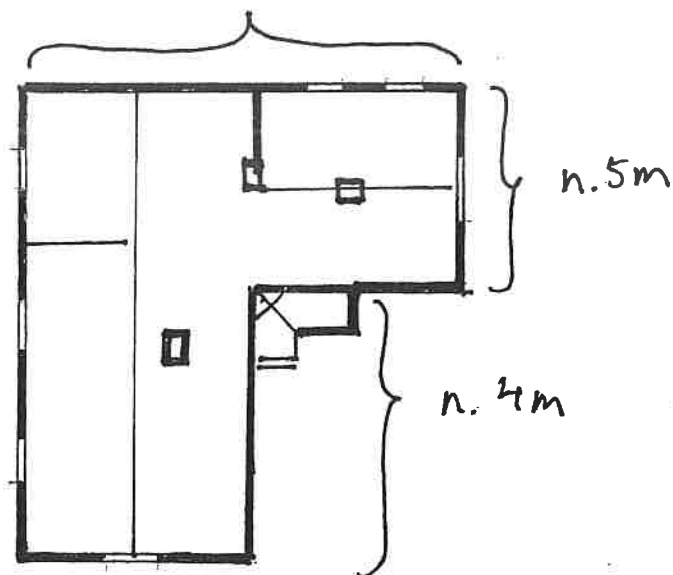
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 14.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/HIETAMÄKI

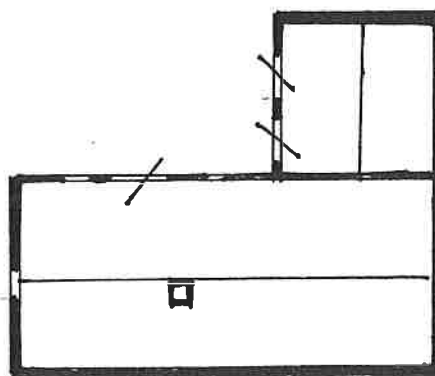

RAKENNUS 1:

n. 9-10 m

RAKENNUS 2:

FILMI 6/2001

PÄÄRAK.
LÄNNESTÄ

LUOTEESTA

KAAKOSTA

ULKORAK.
LUOTEESTA

PÄÄRAK.
LÖUNATSPÄÄTY

Kohdeinventointi/Kajaste

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KAJASTE
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 5:0
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 580, 6 874 510
8. Osoite	Kotviontie, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Kiinteistö Oy Kotvion Hieta

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Alkup.käyttö	sahanhoitajan asunto	aitta, puuliiteri, ulkokuone, kanala
Rak.aika	1929	1929-1939?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1+(1)	1
Perusta	betoni	betonipilari
Runko	hirsi	
Kattomuoto	satula, kissanpenkit	satula
Kate	pelti	huopa
Vuoraus	pystylauta	vaakalauta
Ulkovärit	keltainen + valkoinen	vaaleankeltainen
Kunto	hyvä	kohtalainen
Erityispiirteet	kuistissa pulpettikatto	

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Tontti on alun perin ositettu Ylä-Kautun osatalosta sekä Ritoniemen kantatilasta vuonna 1909. Viimeksi se on lohkottu Kotviosta vuonna 1996. Rakennus on valmistunut vuonna 1929 Kotvio Oy:n sahanhoitajan asunnoksi. Siinä oli kolme huonetta, keittiö, kellari ja avoveranta. Yläkerrassa oli avovintti, johon meni ulkoeteisistä jyrkät portaat. Rakennus oli aiemmin väriltään punaisen kellertävä. Nykyisin rakennuksessa on yksikerroksinen pulpettikattoinen umpikuisti.

Sahanhoitaja Lauri Merisalo perheineen asui talossa sen rakentamisesta vuoteen 1961 saakka, jonka jälkeen se peruskorjattiin ja sahan toimitusjohtajaksi tullut Pauli Poutanen perheineen asui siinä vuoden verran. Hänen jälkeensä talossa asui sahanhoitaja siihen saakka kunnes Kotvio Oy vuonna 1989 meni konkurssiin. Vuosina 1989-1996 talo oli tyhjillään. Konkurssihallinto teki vuokrasopimuksen nykyisten vuokralaisten kanssa vuonna 1996.

Rakennus 2: Ulkorakennus oli keltaiseksi maalattu ja siinä oli aitta, puuliiteri, ulkokuone ja kanala. Kajasteella ja Kotvionniemen päärakennuksella oli yhteinen lasikattoinen kasvilava, jossa kasvatettiin tomaattia. Kajasteella oli lisäksi oma kasvima. Satulakattoisen rakennuksen koillispäädyssä on pulpettikattoinen lisäosa. Rakennus on kolmiosainen, keskellä parioven takana on todennäköisesti autotalli ja molemmissa päädyissä säilytystilaa.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sahanhoitajan asunto sijaitsee Kotvionniemessä entiseltä sahalta kirkolle päin vanhan lautatarhan päässä olevalla mäellä. Sahan rakennukset niemestä on purettu kahta lukuunottamatta. Välittömässä läheisyydessä on Kotvionniemen päärakennus, jossa oli sahanjohtajan konttori ja asunto.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Rakennus on paikallisesti arvokas. Sillä on teollisuushistoriallista merkitystä ja se on kohtalaisesti säilynyt alkuperäisessä asussaan.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIAALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Merisalo, Heikki: Kotvion niemessä 40-luvulla asuneista perheistä ja heidän lapsistansa. Heikin muisteluja 25.2. 1994 Ruovedellä. Kirjallinen kopio muisteluista.

Merisalo, Lauri 1947: Kotvio Osakeyhtiö 1917-1947. Hämeen Kirjapaino Oy, Tampere.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Sahan entinen toimitusjohtaja Pauli Poutanen 16.5. 2001

24. LIITTEET

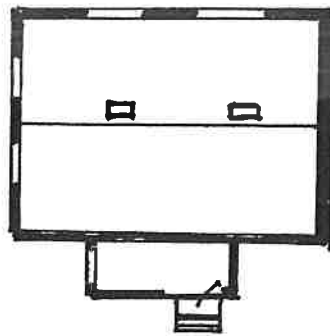
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 16.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/KAJASTE

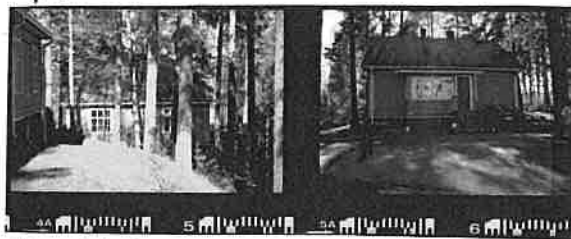
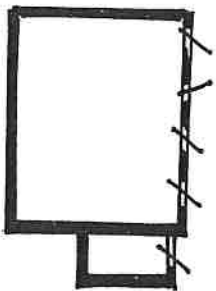

RAKENNUS 1:

FILMI 9/2007

RAKENNUS 2:

AS. RAK.
LOUNAASTA

KOULLISESTA

KAAKOSTA

ULKORAK. LUOTEESTA

Kohdeinventointi/Kangas

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KANGAS
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:371
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 650, 6 874 540
8. Osoite	Harakkalantie 13, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Eino Kytöniemi, Ruovedentie 31 B 14, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	kesäasunto	puuvaja, sauna, varasto
Alkup.käyttö	asuinrakennus	puuvaja, sauna, navetta
Rak.aika	1928	1928
Suunnittelija		
Kerrosluku	1+(1)	1
Perusta		betoni
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	huopa
Vuoraus	vaakalauta	pystylauta + hirsi + vaakalauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen + vaaleansininen
Kunto	hyvä	kohtalainen
E erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Talon ovat rakennuttaneet nykyisen omistajan vanhemmat lida ja Juho Kytöniemi. Rakennus on tehty riihestä ja tuotu nykyiselle paikalleen muualta. Noin kymmenen aarin tontti oli Ritoniemen kantatilan vuokratontti. Sodan jälkeen lida Kytöniemi sai 1600 m² maata mäkitupalaislain nojalla, tontti on lohkottu vuonna 1966. lida Kytöniemi toimi 30 vuotta postinkantajana, Juho Kytöniemi työskenteli Kotvion sahalla. Nykyinen omistaja työskenteli Kotvion sahalla 40 vuotta.

Keittiön ja kamarin käsittävässä talossa on tilaa 50 m². Siinä asui Kytöniemen seitsenhenkinen perhe. Kamarissa on peltikuorinen pystymuuri. Keittiössä on ollut hella ja leivinuuni, joiden paikalle on tehty takka. Yläkerrassa on avoullakko, jota käytetään esim. pyykinkuivaukseen. Taloon saatiin sähköt Kotvion 1930-luvulla samoin kuin Harakkalan muihin pientaloihin. Vesijohto vedettiin vuonna 1951. Kuis-tia laajennettiin 1980-luvulla. Vanhassa verannassa oli vino katto, nykyisin oven päällä on satulakatto, jonka vieressä tasakattoinen osa. Ikkunat uusittiin vuonna 1985. Vuonna 1994 tehtiin pintaremonttia ja parannettiin eristystä. Huopakate uusittiin vuonna 2000.

Rakennus 2: Ulkorakennus on rakennettu samana vuonna kuin asuinrakennus. Siinä on ollut navetta kahdelle lehmälle, sauna sekä puuvaja. Nykyisin navetta on varastona, sauna ja puuvaja alkuperäisessä käytössä.

Pihapiirissä on myös toinen ulkorakennus, joka on varastona. Lähellä Harakkalantien reunaa on ollut maakellari, joka peitettiin 1990-luvun puolivälin jälkeen.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Harakkalan pientaloalueella. Lähiympäristössä myös muita 1920-luvun yksikamarisia asuinrakennuksia.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Säilyy kesäasuntona.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on lähinnä yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai melko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosiaali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

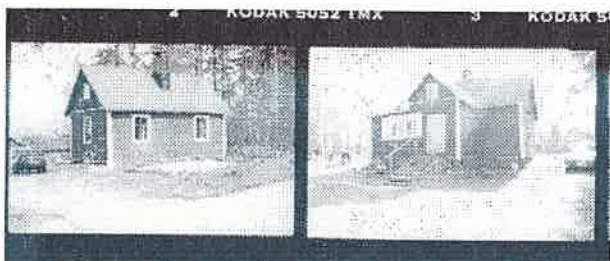
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Eino Kytöniemi 10.5. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

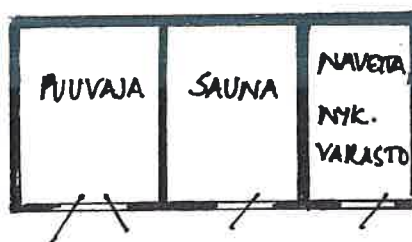
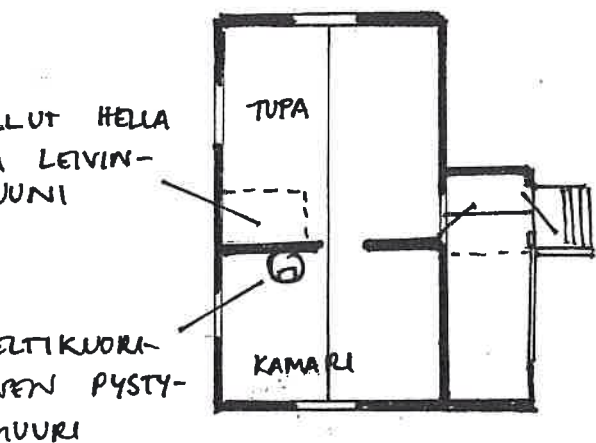
Nina Rinta-Porkkunen 10.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/KANGAS

RAKENNUS 2:

RAKENNUS 1:

FILMI 5/2001

PÄÄRAK.
LUOTEESTA

PÄÄRAK.
KOILLISESTA

KAAKOSTA

ULKORAK.
LOUNAASTA

Kohdeinventointi/Kaunisto

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KAUNISTO
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:275
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 630, 6 874 510
8. Osoite	Harakkalantie 18, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Helvi Sahi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1
Nyk.käyttö	kesäasunto
Alkup.käyttö	asuinrakennus
Rak.aika	1900-1929?
Suunnittelija	
Kerrosluku	2
Perusta	betoni
Runko	hirsi
Kattomuoto	taite
Kate	huopa
Vuoraus	hirsi
Ulkovärit	punainen+ valkoinen + vaaleansininen
Kunto	kohtalainen
Erytyspiirteet	kuistissa pulpettikatto

11. RAKENNUSHISTORIA

Keittiö on rakennettu noin 80 vuotta sitten, muu osa talosta on vanhempaa. Talo on ollut Ritoniemen kantatilan vuokratontilla, pieni osa tontista on lohkottu vuonna 1959. Vuonna 1903 tontti on vuokrattu muurari K. J. Syreniukselle. Vuokraoikeus siirtyi muurari Eemeli Sahille vuonna 1917. Hänen kuolemansa jälkeen vuodesta 1956 lähtien vuokraajana oli Sahin jakamaton perikunta, johon kuuluivat leski ja viisi lasta. Aiemmin viljelykset ulottuivat laajalle päärakennuksen luoteispuolelle, nykyisin pellon paikalla on koivikkoa.

Keittiö sijaitsee talon luoteispäädyssä ja siellä on takka sekä hella. Alakerrassa on sen lisäksi kolme huonetta. Kaakkoispäädyn huoneessa on ollut kaakelimuuri. Yläkerrassa on avovintti ja yksi lämmitettävä huone. Kate on uusittu 1990-luvun loppupuolella. Rakennuksen pitkällä lounaisseinustalla on yksikerroksinen umpikuisti, jossa on taitekatolle suoraa jatkoa oleva pulpettimainen katto. Kuistissa on vierekkäin kolme 6-ruutuista ikkunaa sekä pariovi, jonka edessä on pitkän seinän suuntaiset betoniporaat. Rakennuksen ikkunat ovat t-ikkunoita, luoteispäädyn ikkunassa on kaksi pystytuuta.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Pihapiirissä on noin 30 vuotta vanha lautarakenteinen sauna, joka nykyisin on varastona sekä lautarakenteinen puuliiteri, joka aiemmin oli pitempi ja siinä oli sauna ja navetta. Navetan edessä oli sikojen karsina. Näiden lisäksi pihassa on katettu kaivo sekä maakellari. Kauempana Koukkulammin rannassa on uusi sauna ja wc. Lähiympäristössä on useita yksikamarisia asuinrakennuksia.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Säilyy kesäasuntona.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue,

jossa on lähinnä yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai melko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosiaali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

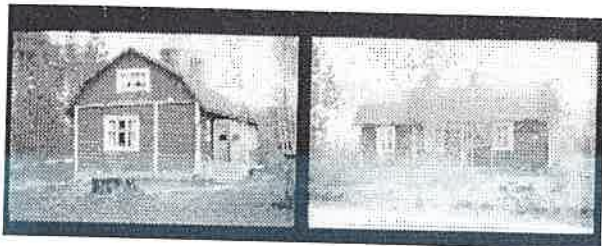
- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

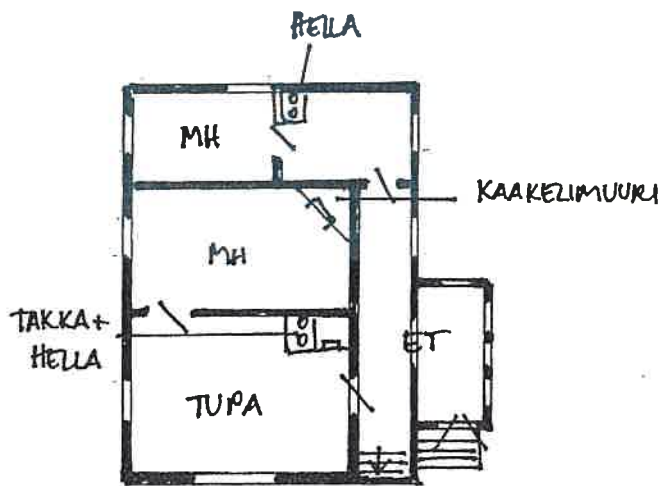
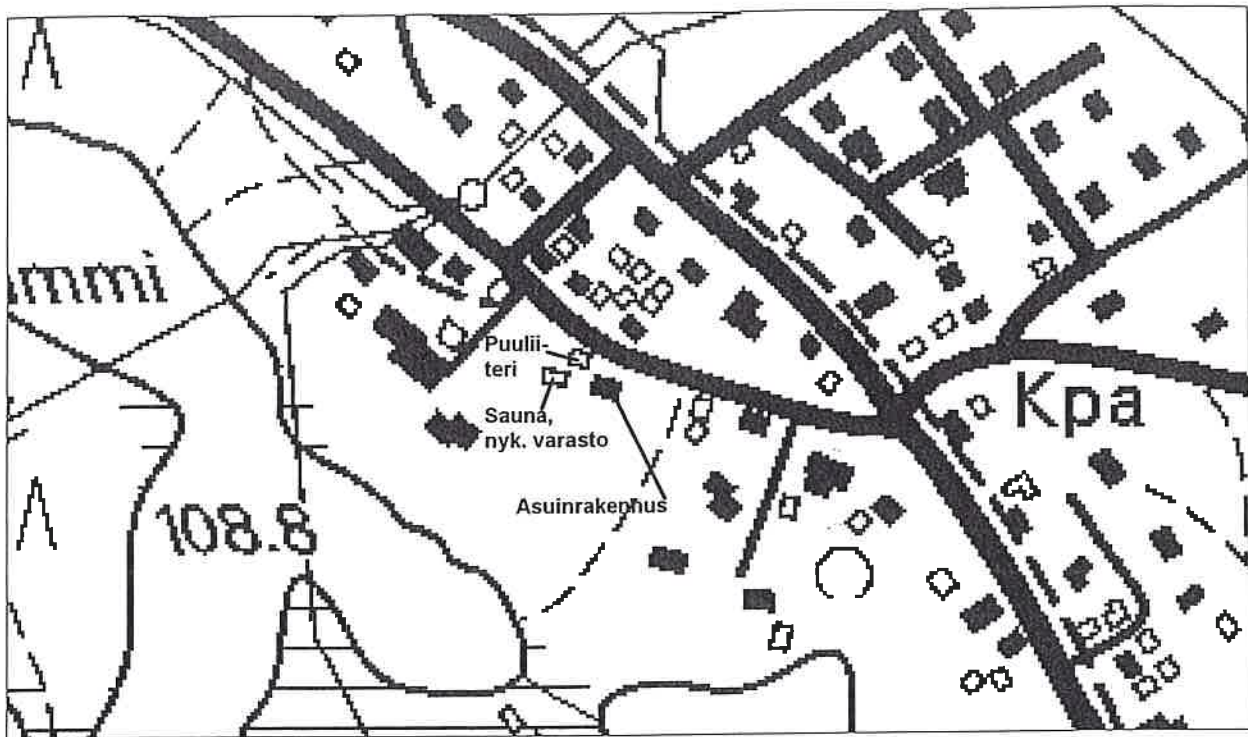
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Siiri Sahi 10.5. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 10.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/KAUNISTO

FILMI 5/2001

PÄÄRAK...
KAAKKOJSPÄÄTY

ETELÄSTÄ

PUULIITERI
KAAKOSTA

KATETTU PIHA-
KATTO PÄÄRAK. LUOTEISP.

MAAKELI
PÄÄRAK.
LUOTEIS-
PUOLELLA

PÄÄRAK.

PÄÄRAK.

Kohdeinventointi/Koivula

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KOIVULA
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:390
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 840, 6 874 390
8. Osoite	Ruovedentie 90, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	As. Oy Ruoveden Harakkalanhovi, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asumaton	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus, sauna
Rak.aika	1910-1919?	1900-1939?
Suunnittelija		
Kerrosluku	(1)+2	1
Perusta	lohkokivi	betoni
Runko	hirsi	hirsi tai lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	tiili	huopa
Vuoraus	vaaka	vaaka
Ulkovärit	keltainen + valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	kohalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	räystään alla koristeita. Satulakattoinen umpikuisti	

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Vuonna 1918 Kotvio Oy osti talon 11 000 mk:lla yhtiön toimihenkilöiden asunnoksi. Aluksi talossa asui sahan toimitusjohtaja A. U. Koskenala, hänen jälkeensä ainakin kolmen Kotvion työnjohtajan perheet. Kotvio Oy:n konttorirakennuksen ja sahanhoitajan talon valmistumisen jälkeen 1920-luvulla talo jäi sahan muun henkilökunnan käyttöön.

Talossa on ollut tilapäisiä asukkaita. Se jäi vähitellen asumattomaksi 1980-luvulla. Kotvion sahan konkurssipesä myi talon Rakennusliike Marko Aaltoselle.

Rakennuksessa on yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti, joka on nurkkakivien varassa. Kuistissa on pariovi, jonka edessä ei enää ole portaita vaan pelkästään betoninen alin askelma. Talon kaakkoispuolella on selvästi runkoa uudempi yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jossa on vaaka lomalaudoitus sekä kaksi ulko-ovea. Talon ikkunat ovat t-ruutuiset, kuistin koillisseinällä on vierekkäin kaksi 8-ruutuista ikkunaa. Räystään alla on paneelimainen koristelu. Kivijalassa rakennuksen lounaispäädyssä on kellariin johtava pariovi.

Rakennus 2: Ulkorakennus on jakautunut ainakin kahteen eri tilaan. Rakennuksen luoteispäädyssä on satulakattoinen lisäosa, joka on rakennuksen runko-osaa matalampi.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti ulottuu Ruovedentieltä Nahkurinlammin rantaan ja se on hoitamaton. Pihapiirissä on lisäksi suhteellisen uusi huopakattoinen maakellari. Viereisellä tontilla on talo, jossa Hannes Viljanmaa piti 1920-luvulla jalkine- ja nahkurinliikettä. 1970-luvulla myös se oli Kotvio Oy:n omistuksessa, nykyisin yksityisenä asuinrakennuksena.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Todennäköisesti ei säily.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Entisenä Kotvio Oy:n toimihenkilöiden asuntona se edustaa paikallisesti arvokkaalla Harakkalan pientaloalueella asutuksen sosiaalisen kerrostuman ylempää tasoa sekä liittyy paikkakunnan taloudelliseen toimintaan.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Merisalo, Lauri 1947: Kotvio Osakeyhtiö 1917-1947. Hämeen kirjapaino Oy, Tampere.
Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

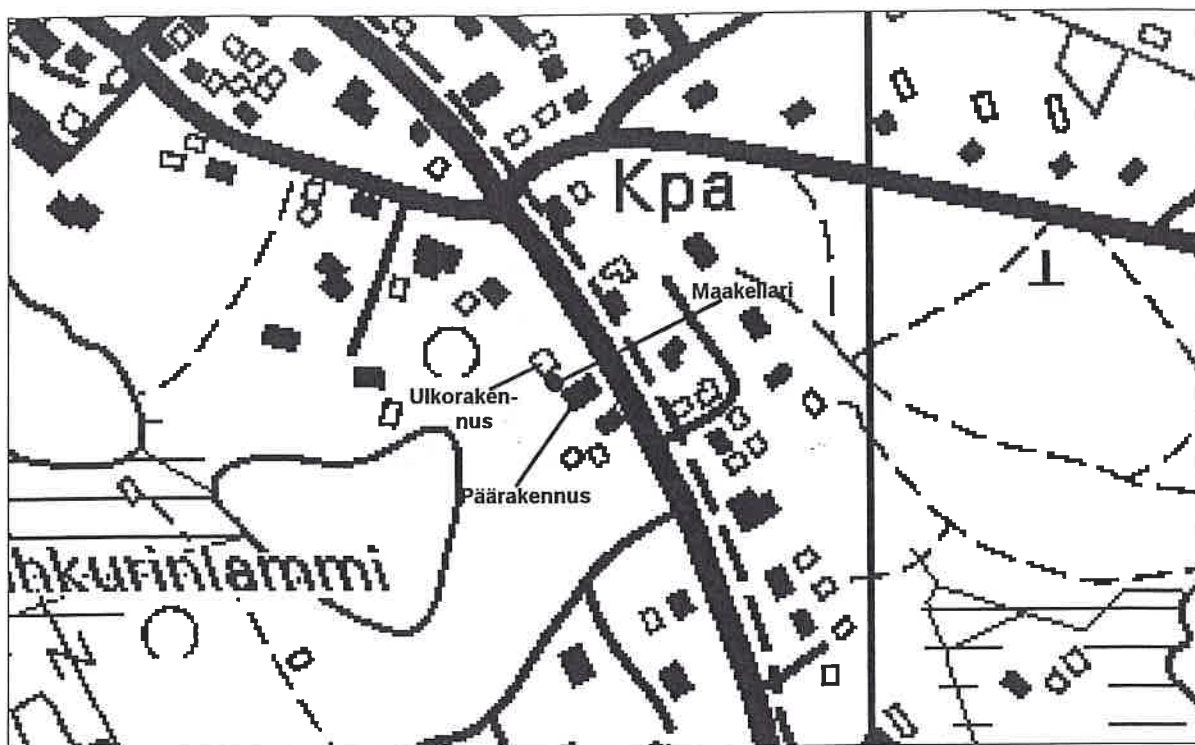
Mauno Takala 18.5. 2001

24. LIITTEET

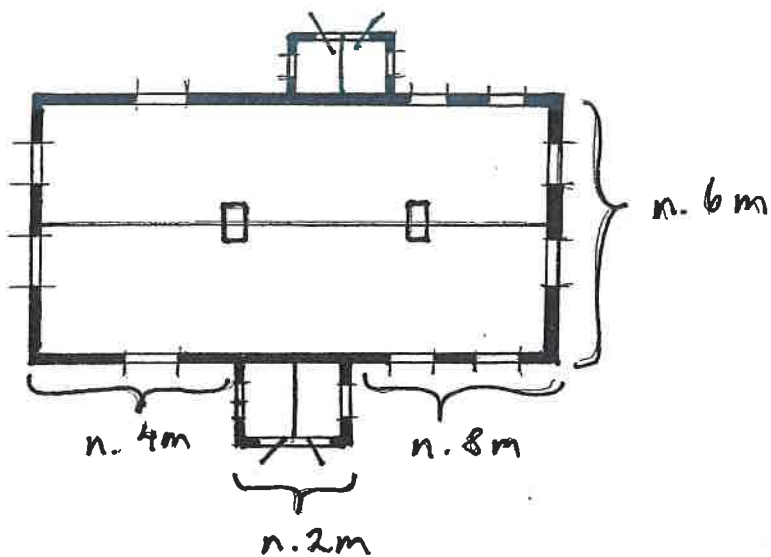
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 14.5. 2001

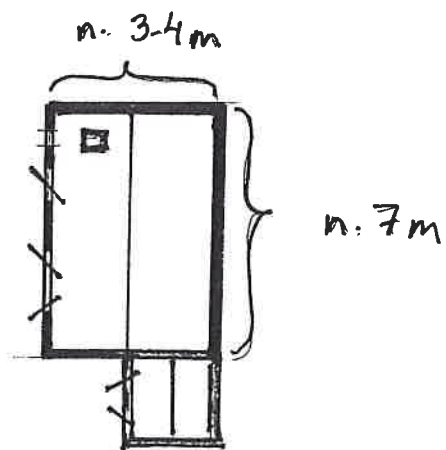
RUOVESI/RITONIEMI/KOIVULA

RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

FILMI 6/2001

PÄÄRAK.
KOILLISESTA

LUOTEESTA

LOUNAISPAÄTY

ULKORAK.
KOILLISESTA

Kohdeinventointi/Kotvion hieta

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KOTVION HIETA
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 4:0
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti, sahan konttori
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 540, 6 874 490
8. Osoite	Kotviontie 22, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Kiinteistö Oy Kotvion Hieta

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	
Nyk.käyttö	asuinrakennus
Alkup.käyttö	sahan konttori, johtajan asunto
Rak.aika	1923 (1980-81)
Suunnittelija	rakennusmestari Heikki Tiitola
Kerrosluvu	(1)+2
Perusta	betoni
Runko	hirsi
Kattomuoto	satula, päätyoven päällä auma
Kate	pelti
Vuoraus	pystylauta, vaaka
Ulkovärit	keltainen + valkoinen
Kunto	hyvä
Erityispiirteet	

11. RAKENNUSHISTORIA

Kotvio Oy perustettiin vuonna 1917. Sahauksen lisäksi Kotviossa jauhettiin viljaa ja tuotettiin sähköä omaan käyttöön sekä lähistön talouksille. Kotvionniemen päärakennus valmistui vuonna 1923 ja siinä oli sahan konttori sekä johtajan asunto. Osa tontista lohkottiin Ritoniemen kantatilasta vuonna 1909, Kotvion palstatila ositettiin Ylä-Kautun osatalosta vuonna 1918. Kotvio Oy:n konkurssin jälkeen tontti on lohkottu Kotvion hiedaksi vuonna 1996. Ennen päärakennuksen valmistumista sahanjohtaja asui Ruovedentien varressa edelleenkin sijaitsevassa Koivulan talossa. Päärakennuksen rakentamisesta vuoteen 1961 siinä asui sahanjohtaja A. U. Koskenala, hänen jälkeensä sahanjohtaja Pauli Poutanen vuodesta 1962 lähtien.

Luoteessa rakennuksen julkisivun puolella katossa on iso satulakattoinen frontoni, jossa on kissanpenkit. Frontonin alapuolella on rakennuksen pääsisäänkäynti puupilareilla ja -kaiteilla varustetun avokuistin kautta. Kuisti ei erkane rakennuksen rungosta, vaan on samassa tasossa ulkoseinien kanssa. Kaakossa on pieni satulakattoinen frontoni, jonka sivuseinät nousevat hieman katon lappeesta. Frontonissa on voimakkaasti korostettu kolmio, jonka alapuolella on ikkunarivi. Lounaispäädyssä on yksikerroksinen aumakattoinen umpikuisti, josta on käynti johtajan asunnon keittiöön sekä yläkerran erilliseen asuntoon.

Toimistotilat sijaitsevat rakennuksen koillispuolella. Isossa konttorihuoneessa oli sahanhoitajan, kirjantalon, kassanhoitajan sekä harjoittelijan työtilat. Konttorista oli kulku kellarikerroksen arkistoon, johtajan työhuoneeseen sekä kulmahuoneeseen, jossa ainakin 1940-luvulla asui sahan kassanhoitaja. Rakennusta on vuosina 1980-81 jatkettu noin 10-11 metriä koilliseen. Toimistotiloista noin puolet on rakennettu tämän laajennuksen yhteydessä, vanha osa on peruskorjattu samaan aikaan. Kellarikerroksen lounaispäädyssä on autotalli sekä kattilahuone, keskiosassa vanha arkistotila. Uudemmassa osassa on vuonna 1981 rakennetut sauna- ja edustustilat: sauna, pesuhuone, pukuhuone, neuvottelu-/takkahuone, keittokomero, kaksi wc:tä, aulatila sekä arkisto. Uudemman osan tilat liittyvät ensimmäisen kerroksen toimistotiloihin.

Johtajan asunnon isosta eteisestä pääsi saliin, ruokasaliin, työhuoneeseen ja keittiöön, jonka ovi on talon lounaispäädyssä. Nykyisin asuntoon kuuluu olohuone/takkahuone, makuuhuone, keittiö, apu-

keittiö, kylpyhuone ja eteistilat. Ensimmäisen kerroksen asuntoon liittyvät yläkerran iso oleskelutila, vierashuone, kylpyhuone ja vaatehuone sekä porras ensimmäisen kerroksen eteistilaan. Yläkerrassa on myös ullakkoasunto, johon on oma sisäänkäynti rakennuksen lounaispäädyssä keittiön oven vierestä. Asunnossa on olohuone, keittiö, makuuhuone, kaksi alkovia ja wc. 1940-luvulla yläkerrassa asui emännöitsijä sekä sahan työntekijän perhe, nykyisin huoneisto on vuokralla. Ullakkokerroksen koillis-päädyssä on kylmä varastotila. Asunto-osan tilat on peruskorjattu vuosina 1980-81.

Pihapiirissä on ollut suuri ulkorakennus, jossa oli puuliiteri ja sauna. Lisäksi tontilla on ollut navetta, käymälä, autotalli ja jääkellari.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä Ruoveden keskustasta Näsijärven rannalla Kotvionniemen alkupäässä. Pihapiirissä on vuonna 1965 rakennettu puurakenteinen, lautaverhottu huopakattoinen talousrakennus. Siinä on sauna, takkahuone ja kylmä varastotila. Tontilla on myös tenniskenttä. Viereisellä tontilla on entinen sahanhoitajan asunto.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Rakennus on kirkonkylän osayleiskaavassa merkitty kulttuurihistoriallisesti tai taajamakuvallisesti arvokas sr-2 -kohde, jota ei ole suojeltu rakennuskaavassa.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Rakennus on paikallisesti arvokas. Se sijaitsee lohkotilalla ja sillä on teollisuushistoriallista merkitystä.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Merisalo, Heikki 1994: Kotvion niemessä 40-luvulla asuneista perheistä ja heidän lapsistansa. Heikin muisteluita 25.2. 1994 Ruovedellä. Moniste

Merisalo, Lauri 1947: Kotvio Osakeyhtiö 1917-1947. Hämeen Kirjapaino Oy, Tampere.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruovesi. Kirkonkylän osayleiskaava. Ruoveden kunta. Suunnittelukeskus Oy, Tampereen toimisto 25.11. 1996.

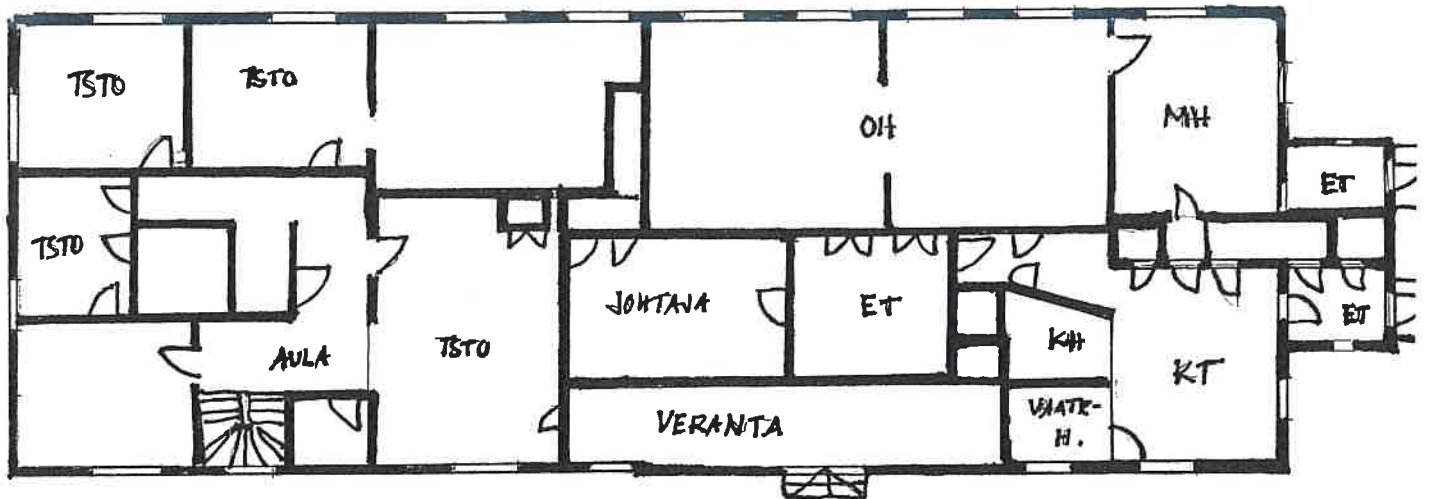
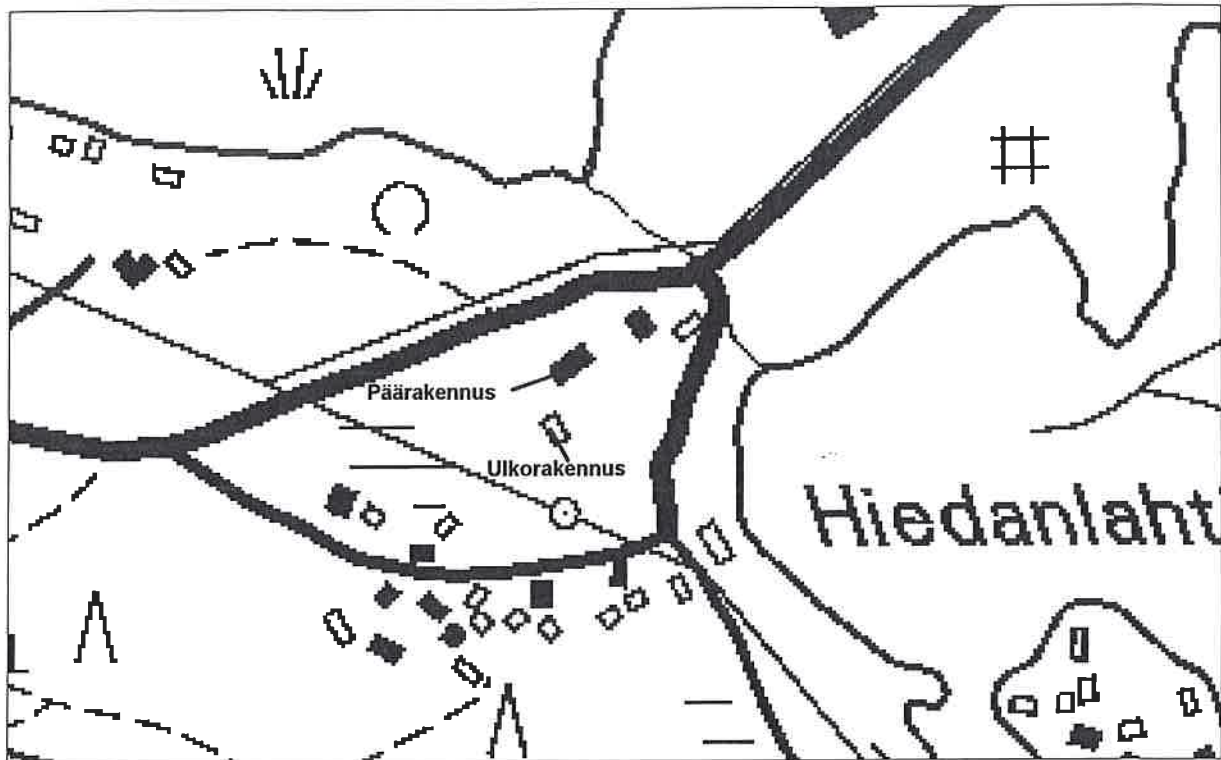
23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Sahan entinen toimitusjohtaja Pauli Poutanen 16.5. 2001

24. LIITTEET**25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys**

Nina Rinta-Porkkunen 16.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/KOTVION HIETA

FILMI 9/2001

PÄÄRAK.
LUOTTEESTA

LOUNAS-
PÄÄTY

KAAKOSTA

Kohdeinventointi/Lehtimäki

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	LEHTIMÄKI
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:263
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 580, 6 874 670
8. Osoite	Ruovedentie 74, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Yrjö ja Rosa Iso-Aho

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asuinrakennus	sauna, puuliiteri
Alkup.käyttö	asuinrakennus, liiketila	sauna, puuliiteri
Rak.aika	1850-1899 (1986)	1937
Suunnittelija		
Kerrosluku	1½	1
Perusta	luonnonkivi	betoni
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	pelti	huopa
Vuoraus	pysty peiterima	hirsi, pystyaukko
Ulkovärit	tummanpunainen	keltainen
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Talo on yksi Harakkalan alueen vanhimpia, mutta sen rakennusajasta ei ole tarkkaa tietoa. Tontti on ollut Ritoniemen kantatilan vuokratontti. Vuonna 1899 se on vuokrattu leipuri V. G. Syrjäselle (uudestaan) 30 vuodeksi. Syrjänen siirsi vuokraoikeuden leipuri Emil Kanervalle vuonna 1903. Kanerva piti talossa leipurinliikettä ennen kirkonkylän keskustaan siirtymistään. Tämän jälkeen vuokraoikeus siirtyi Oulussa syntyneelle valokuvaaja Juho Heikki Aholle (1867-1918) vuonna 1911. Vuonna 1947 rakennukset ja vuokraoikeus myytiin metsäteknikko Yrjö Iso-Aholle ja hänen vaimolleen Maille. Tontti on lohkottu Ritoniemestä vuonna 1959.

Vuonna 1918 rakennus muutettiin nykyiseen (?) muotoonsa kaksikerroksisesta. Rakennuksen pohjoispääty on eteläpäätyä korkeampi, koska se on rakennettu myöhemmin. Yläkerrassa on avovintti, alakerrassa tupa, kamari ja keittokomero. Vuonna 1986 uusittiin ikkunat, vedettiin vesijohto sekä rakennettiin wc. 1890-luvulla kamarissa on asunut Gallén-Kallelan oppilaita ja sanotaan heidän värittämänsä hirsiseinää olevan vielä kamarin tapettien alla.

Rakennuksessa on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Ulko-oven molemmin puolin on kapeat ikkunat, joissa on päällekkäin kolme ikkunaruuutua. Kuistin päätykolmiossa on 4-ruutuinen ikkuna. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuiset, alakerran kaakkoispäädyssä on 9-ruutuinen ikkuna.

Rakennus 2: Ulkorakennus on alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan, koillispuolella on sauna ja lounaispuolella puuliiteri. Saunan pääty on hirsipinnalla, puuliiteri on laudoitettu. Rakennuksen luoteissivustalla on ristikkokaiteinen avokuisti.

Pihan laidalla on aiemmin ollut liiteri, jonka yhteydessä oli sauna ja saunakamari. Pihan lounaispuolella harjun rinteessä on ollut hirsinen navetta ja erillinen hirsirakenteinen ulkohuone.

Lehtimäen pihassa kasvoi yksi Ruoveden viimeisistä käytössä olleista lavakoivuista. Koivun rungon ympärysmitta oli noin kaksi metriä ja siinä oli viisi haaraa yli kolmen metrin korkeudella maasta. Aina-kin vielä 1920-luvulla koivussa oli lava, jonka lattialaudat olivat haarojen varassa. Kolmella sivulla oli penkit ja selkänöjina toimineet suojalaudat, keskellä pöytälevy ja pihan puolella portaat. Lavan raken-

tajasta ei ole tietoa, mutta se oli peräisin mahdollisesti 1890-luvulta. Koivu kaadettiin 1950-luvun lopussa tai 1960-luvun alussa.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Ruovedentien varressa osittain kunnan läpi luode-kaakko –suunnassa kulkevan harjun rinteessä. Lähistöllä on harjun rinteessä olevaa pientaloasutusta. Ruovedentien itäpuolella avautuu näkymä vesistöön rajautuvaan peltoon. Pihapiirissä Ruovedentien puolella on luonnonkivirakenteinen maakellari.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Myydään tai testamentataan tulevaisuudessa.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella lähinnä Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on pääosin yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai melko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosiaali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

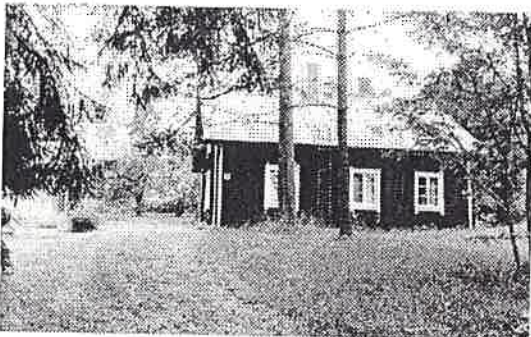
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Kaija-Riitta Iso-Ahon hallussa olevat tontin vuokrakirjat.
Aho, Jouko: Lavakoivun vaiheilta. Ruoveden joulu 1969, s. 43-44.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Kaija-Riitta Iso-Aho 11.5. 2001

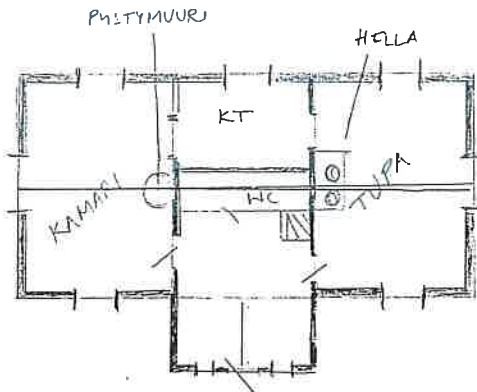
24. LIITTEET**25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys**

Nina Rinta-Porkkunen 11.5. 2001

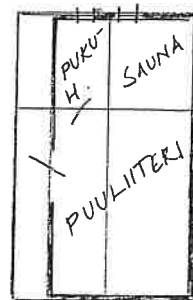
RUOVESI/RITONIEMI/LEHTIMÄKI

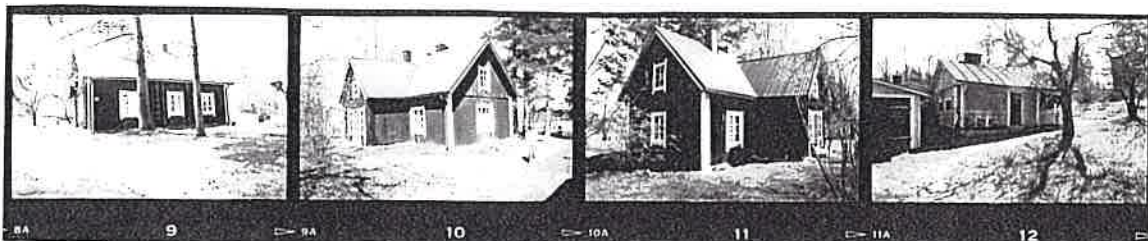
RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

FILMI 6/2001

PÄÄRAK.
KAAKKOSTA

SAMA
LOUNMASTA

LUOSTEESTA

ULKORAK.
KOILLISESTA

Kohdeinventointi/Lehto

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	LEHTO
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:394
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 710, 6 874 600
8. Osoite	Lehdonkuja 2, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Hannu ja Vuokko Lohipuro, Lehdonkuja 2, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asuinrakennus	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1910-1919?	1910-1949?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1½	1+(1)
Perusta	betoni	betoni
Runko	hirsi?	hirsi
Kattomuoto	satula, kuistissa pulpetti	satula
Kate	tiili	pelti
Vuoraus	vaaka, päätykolmiossa pysty	pysty peiterima, hirsi
Ulkovärit	luonnonvalkoinen + harmaa	punainen + valkoinen
Kunto	hyvä	kohtalainen
Eriyispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Talo on ollut Enqvistin sahan työnjohtajan asunto. Mm. metsätyönjohtaja Arvi Kästämä on asunut siinä. Tontti on lohkottu Ritoniemen kantatilasta vuonna 1968.

Rakennuksen runko on kaakko-luode –suuntainen. Rakennus on L-kirjaimen muotoinen, luoteispäässä on satulakattoinen rakennuksen rungon vastainen osa. Sisäpihalla rakennuksen osien välissä on yksikerroksinen pulpettikattoinen umpikuisti. Alakerran ikkunat eivät ole alkuperäiset, niiden toisessa reunassa on yksi pystypuu.

Rakennus 2: Seinät ovat osin hirsipinnalla, osin vuorattu peiterimoitetulla pystylaudoituksella. Rakennus on jakautunut ainakin kolmeen osaan.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti rajoittuu lännessä Ruovedentiehen. Ympärillä on sekä vanhaa että uutta omakotiasutusta. Keskellä pihaa päärakennuksen läheisyydessä on maakellari.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella lähinnä Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on lähinnä yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai melko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosiaali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

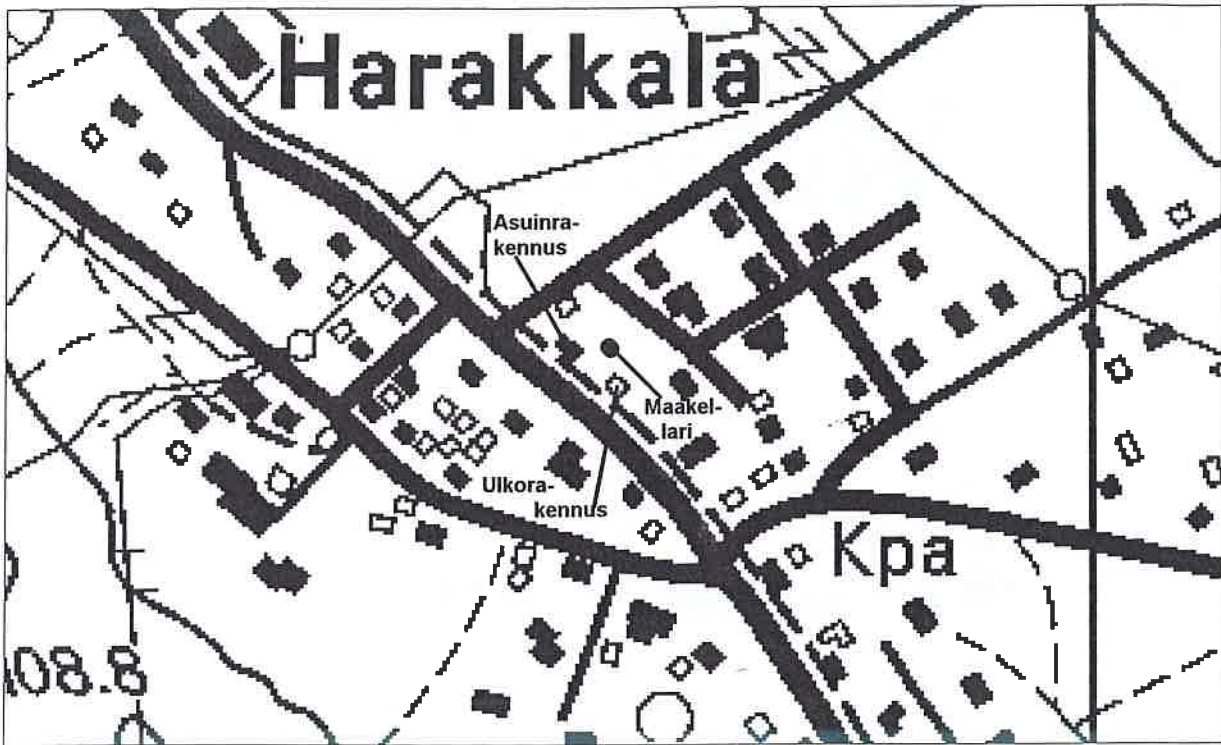
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Mauno Takala 18.5. 2001

24. LIITTEET

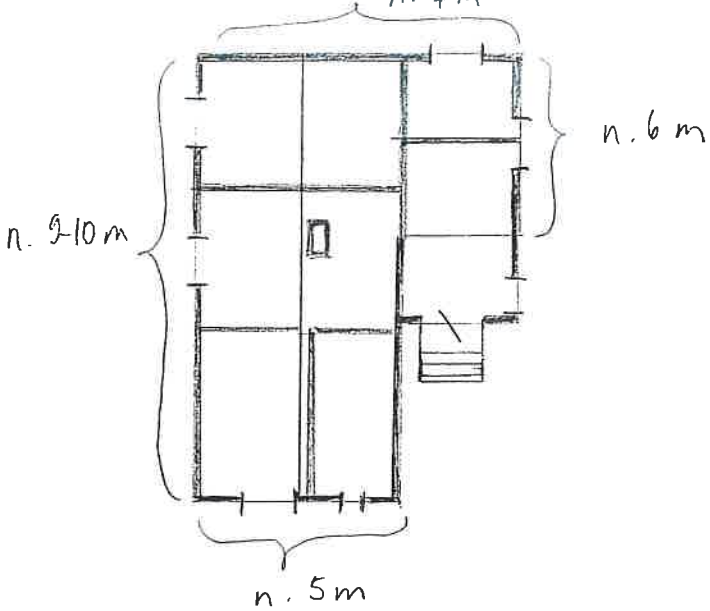
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 11.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/LEHTO

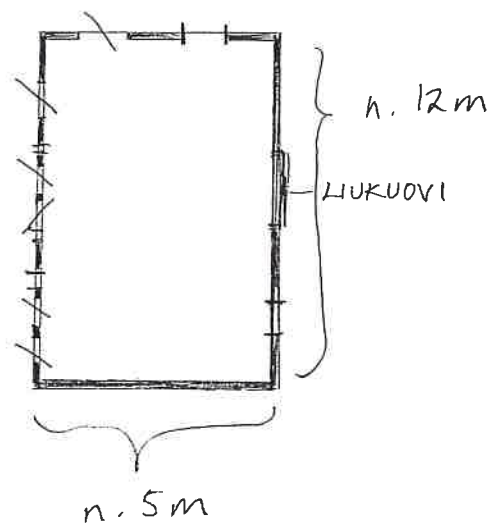

RAKENNUS 1:

n. 7 m

RAKENNUS 2:

FILMI 6/2001

PÄÄRAK.
KAAKOSTA

SAMA
KOILLISESTA

LUOTEESTA

PÄÄRAK.
LOUNNASTA

ULKORAK.
LUOTEESTA

LUOTEISPÄÄTTY,
ULKORAK.

MAAKELLARI
PÄÄRAK KAAKKOISPUOLELLA

Kohdeinventointi/Mäntykangas

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	MÄNTYKANGAS
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:366
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 920, 6 874 350
8. Osoite	Harjukuja 2, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Uno Kankainen, Metsämaantie 15, 02970 Espoo

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö		
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus, sauna?
Rak.aika	1920-1929?	1900-1949?
Suunnittelija		
Kerros-luku	1½	1
Perusta	nurkkakivet, luonnonkivi, betoni, tiili	luonnonkivi + betoni
Runko	hirsi	hirsi tai lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	pelti	huopa
Vuoraus	vaaka, yläosa pysty	vaaka, päätykolmio pysty
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	hyvä	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on lohkottu Ritoniemen kantatilasta vuonna 1966.

Rakennus 1: Rakennus on 1½-kerroksinen ja siinä on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Kuistissa on pariovi, jonka yläpuolella on 3-ruutuinen kapea ikkuna. Kuistin yläkerrassa on nelikulmainen valoaukko. Alakerran ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerran päädyissä on 4-ruutuiset ikkunat. Rakennuksen alaosassa on vaakalaudoitus, yläkerrassa pysty-laudoitus ilman peiterimoja.

Rakennus 2: Pienessä satulakattoisessa ulkorakennuksessa on todennäköisesti sauna. Rakennus on vuorattu vaakalaudalla, päätykolmiot pysty-laudalla. Ikkunat ovat pienet, yksi- ja kaksiruutuiset.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Ruovedentien ja Harjukujan kulmassa. Pihapiirissä on lisäksi uusi ulkorakennus sekä ulko-wc. Piha on hoidettu, siellä on marjapensaita ja omenapuita.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Rakennus on kesäkäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella lähinnä Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on pääosin yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai melko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosiaali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

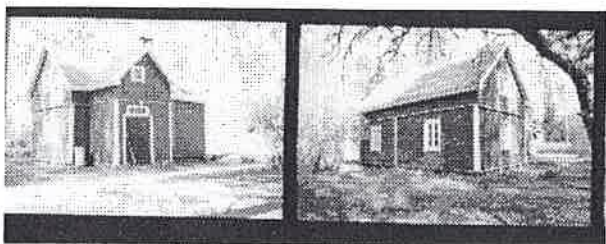
- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

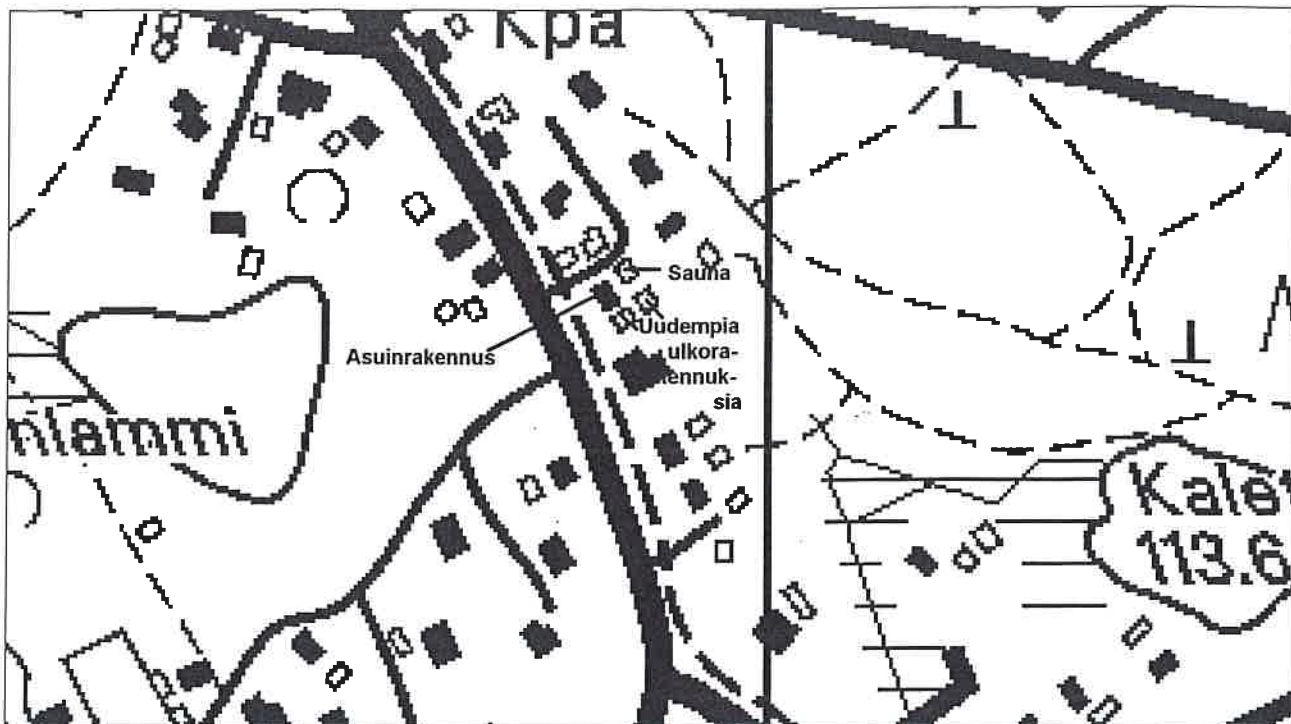
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

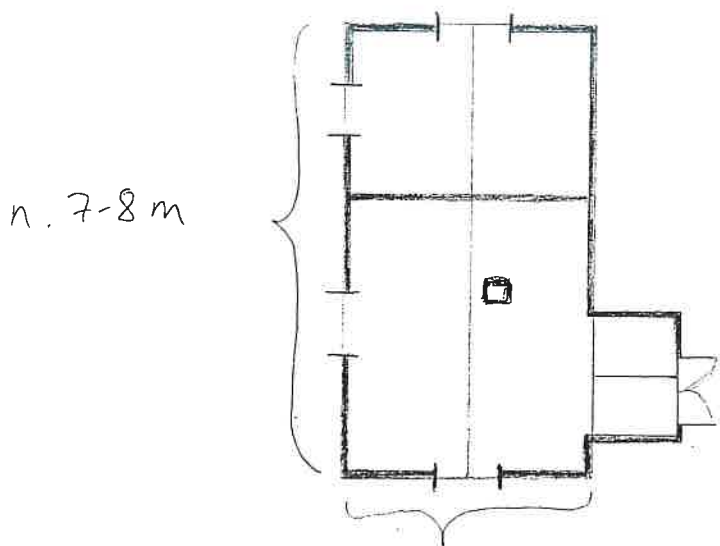
24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 14.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/MÄNTYKANGAS

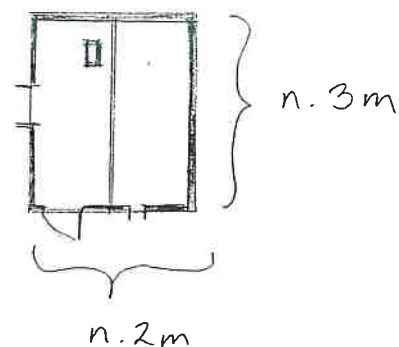

RAKENNUS 1

FILMI 7/2001

RAKENNUS 2

AS. RAK.
KAARKOSTA

SAMA
LOUNASTA

SAMA
KOILLISESTA

SAUNA
LOUNASTA

Kohdeinventointi/Peltomäki

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	PELTOMÄKI
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:365
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 950, 6 874 270
8. Osoite	Ruovedentie 53, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Anna-Kristiina Misiewicz

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	kesäasunto	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	navetta
Rak.aika	1920-1929?	1920-1939?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1+(1)	1
Perusta	lohkokivipilarit	betoni, päällä lauta
Runko	hirsi	hirsi tai lauta
Kattomuoto	satula, kuistissa pulpetti	satula
Kate	tiili	pelti
Vuoraus	pysty peiterima	pysty peiterima, pääty pysty + vaaka
Ulkovärit	valkoinen + vihreä	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Talo on rakennettu ennen vuotta 1929. Tontti on lohkottu Ritoniemen kantatilasta vuonna 1966. Rakennuksen on ostanut nykyisen omistajan äidin isä. Rakennuksessa on todennäköisesti tupa ja kamari. Pitkällä koillisseinustalla on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti, joka jatkuu yksikerroksisena pulpettikattoisena umpikuistina. Korkeammassa kuistin osassa on neliruutuinen ikkuna sekä luultavasti 1970-luvun tyylinen ulko-ovi. Oven edessä on rautakaiteiset puuportaat. Matalassa kuistin osassa on vaakatasoinen 8-ruutuinen ikkuna. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuiset.

Rakennus 2: Ulkorakennus jakaantuu kolmeen osaan. Keskimmäinen ulko-ovi on pariovi. Satulakatto jatkuu rakennuksen takaosaan etuosaa pitempänä, takana on lisäosa. Rakennus on osin vuorattu pystyllä peiterimoitetulla laudoituksella, osin ilman peiterimoja ja osin vaakalautoituksella.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Ulkorakennuksen vieressä on maakellari, johon laskeutuvat lahot portaat. Piha on hieman rapistunut. Tontti ulottuu Ruovedentiestä rotkoon, jonka takaa alkaa Nuijaharju.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Se on kohtalaisesti säilynyt rakennustyyppinsä edustaja, joka kertoo paikkakunnan asutus- ja sosiaalihistoriasta. Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen, 1900-luvun alkupuolella Ritoniemen kantatilan maille syntyneeseen mäkitupa-alueeseen

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

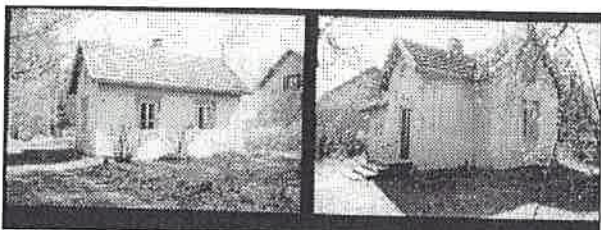
17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

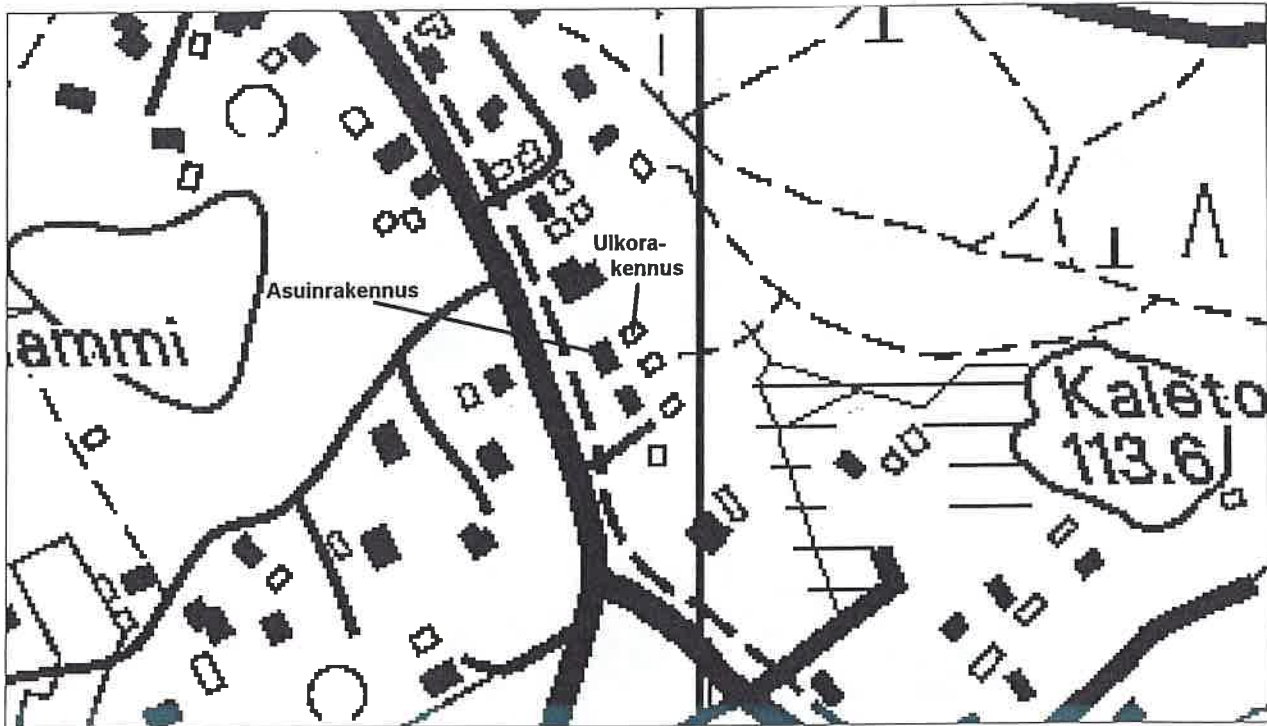
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Mauno Huhtala, naapuri 14.5. 2001

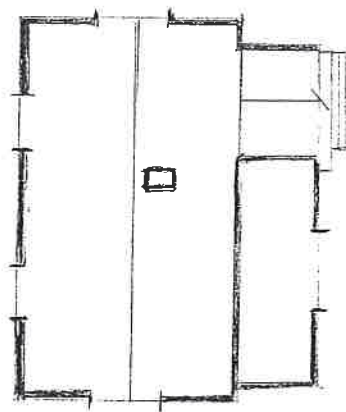
24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 14.5. 2001

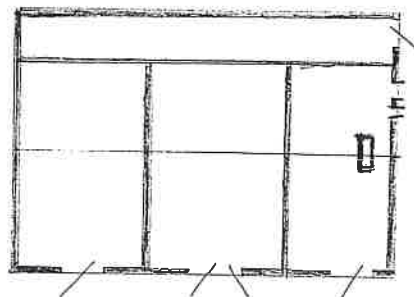
RUOVESI/RITONIEMI/PELTOMÄKI

RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

FILMI 7/2001

13. RAK.
LÄNNESTÄ

NAVETTA
LOUNASTA

NAVETTA
KAAKOSTA

12. RAK.
LUOTEESTA

13. RAK.
KOILLISESTA

Kohdeinventointi/Riihikangas

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	RIIHIKANGAS
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:368
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 790, 6 874 440
8. Osoite	Ruovedentie 88, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Irma Järvinen

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	
Nyk.käyttö	kylmillään, asutaan tilapäisesti
Alkup.käyttö	asuinrakennus
Rak.aika	1910-1929?
Suunnittelija	
Kerrosluku	1+(1)
Perusta	nurkkakivet + lohkokivi
Runko	hirsi, pohjoispäädystä lauta
Kattomuoto	taite
Kate	huopa
Vuoraus	vaakalauta, pysty peiterima
Ulkovärit	tummankeltainen
Kunto	kohtalainen
Eriyispiirteet	

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on ollut Ritoniemen kantatilan vuokratontti, jonka vuonna 1922 vuokrasi Kotvion sahan työmies Jussi Kankainen. Talon rakennusmateriaalit on kuljetettu polkupyörällä sahalta vähän kerrallaan. Vuokraoikeus myytiin Seth ja Irma Järviselle vuonna 1951. Seth Järvinen oli Rosenlewin metsätyönjohtaja. Tontti on lohkottu Ritoniemestä vuonna 1966.

Talossa on kaksi huonetta ja keittiö. Lattiat ovat pudonneet, ne uusitaan. Taitekattoisessa rakennuksessa pihan puolella on 1½-kerroksinen taitekattoinen umpikuisti sekä yksikerroksinen pulpettikattoinen umpikuisti. Ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerrassa 4-ruutuiset.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Harakkalan työväentalon kaakkoispuolella Ruovedentien varressa. Pihapiirissä on uudempi ulkorakennus, jossa on mm. puuvaja.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Korjaustoimenpiteitä tehty: kattoremontti käynnissä 2001, muurin päitä korjattu vuonna 2000. Suunnitelmassa lattiaremontti ja lomalaudoitus.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella lähinnä Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on pääosin yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai melko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosi-aali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

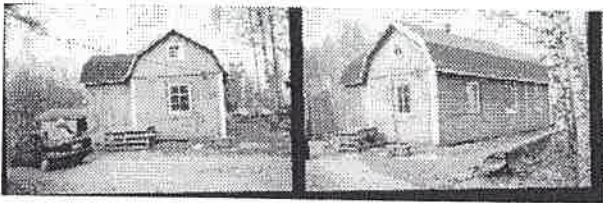
- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

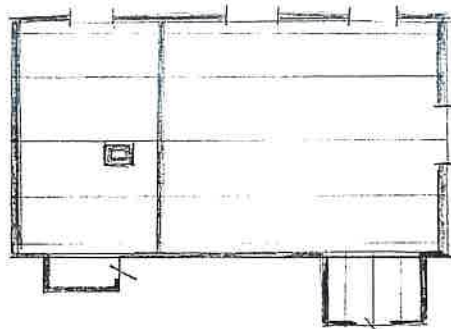
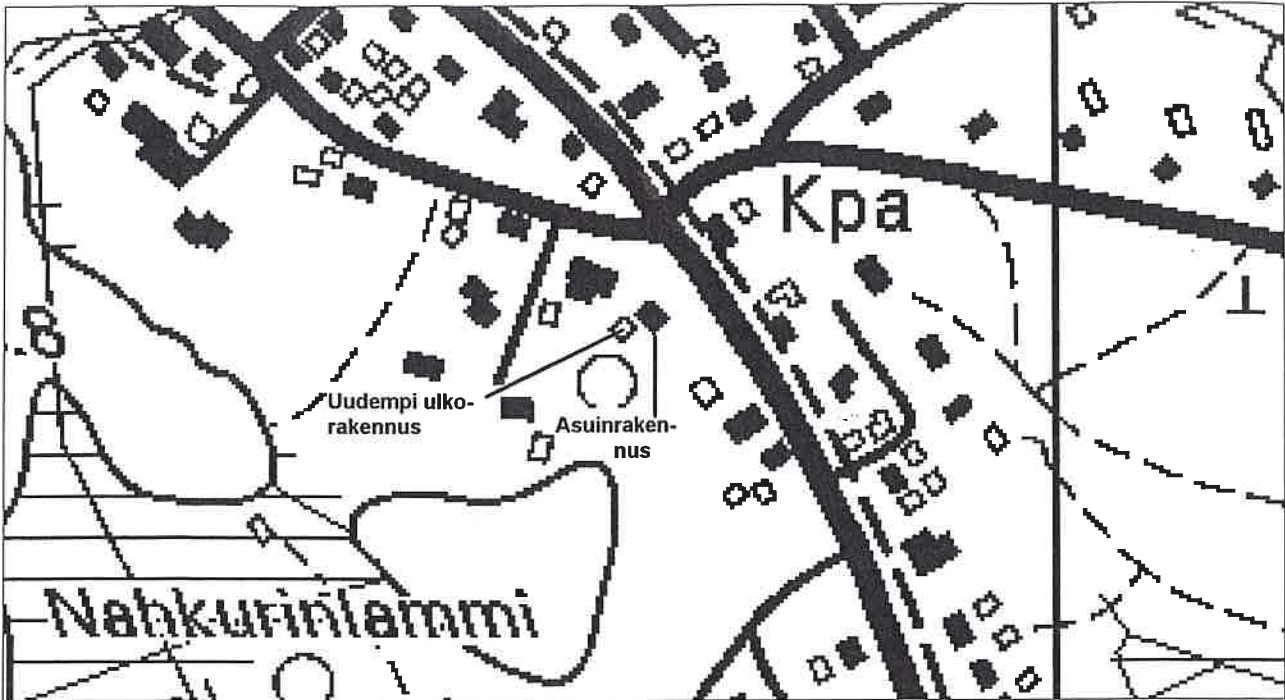
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Akkilles Järvinen 14.5. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 14.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/RIIHIKANGAS

FILMI 6/2001

KAAKKOIS-
PÄÄTY

KAAKOSTA

KOILLISESTA

LOUNAASTA

Kohdeinventointi/Ristimäki

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	RISTIMÄKI
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:262
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 590, 6 874 610
8. Osoite	Harakkalantie 7, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Mirjam Tamminen

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	kesäasunto	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	sauna, asuintila
Rak.aika	1920-1929?	1920-1939?
Suunnittelija		
Kerrosuku	1½	1
Perusta	lohkokivi	nurkkakivet + luonnonkivi
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula, poikkipääty	satula
Kate	huopa	pelti
Vuoraus	pysty peiterima	pysty peiterima
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen + vihreä
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	umpikuisti	

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on ollut Ritoniemen kantatilan vuokramaata. Vuonna 1903 se on vuokrattu suutari Augusti Forsmanille 23 vuodeksi. Vuonna 1927 tontti luovutettiin rakennuksineen ja vuokraoikeuksineen Nikolai ja Emma Kuurilalle. Vuokraoikeus uusittiin vuonna 1929 ja siirrettiin heidän tyttärelleen Sylvi Tammiselle sekä tämän miehelle Laurille vuonna 1950. Tontti on lohkottu Ritoniemestä vuonna 1959.

Rakennus 1: 1½-kerroksisessa rakennuksessa on tupa ja kamari sekä 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Kuistin ovi on uusittu luultavasti 1970- tai 1980-luvulla. Oven yläpuolella päätykolmiossa on 9-ruutuinen ikkuna, muita ikkunoita kuistissa ei ole. Rakennuksen rungon ikkunat ovat 6-ruutuiset ja niiden vuorilautojen yläosat ovat koristeellisesti veistettyjä. Yläkerran kaakkoispäädyssä on pieni ikkuna, luoteispäädyssä ei ole ikkunaa lainkaan. Talo on ollut asumattomana ja ainoastaan kesäkäytössä 1980-luvun lopusta tai 1990-luvun alusta lähtien.

Rakennus 2: Ulkorakennuksessa on sauna ja asuinhuone.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Piha hieman hoitamaton. Sijaitsee Harakkalassa kunnan läpi luode-kaakko –suunnassa kulkevan harjun rinteessä. Ympäristössä samanlaisia yksikamarisia asuinrakennuksia.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Kesäkäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on lähinnä yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai mel-

ko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosiaali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

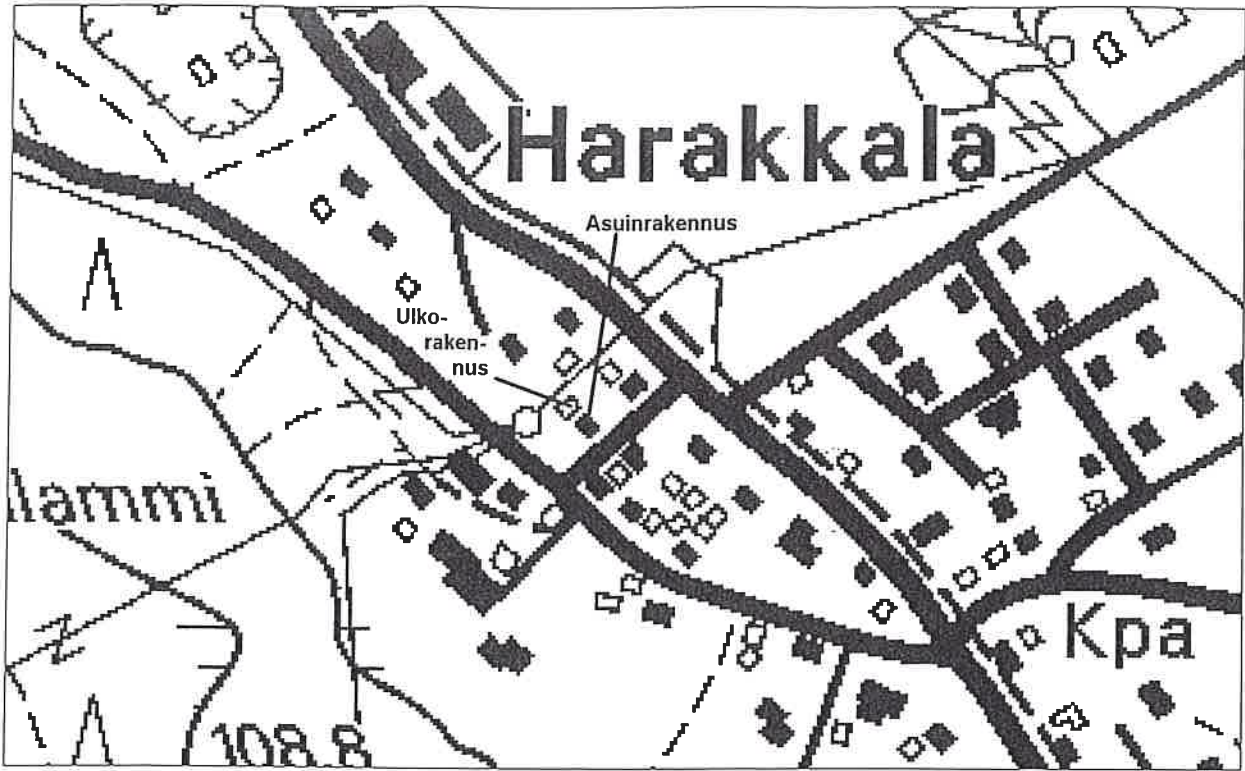
Heikki Merisalo 10.5. 2001

24. LIITTEET

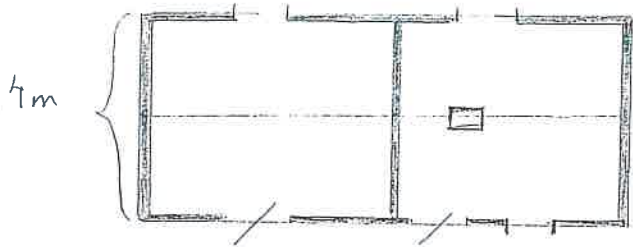
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 10.5. 2001

RUOVESI/RITONIEMI/RISTIMÄKI

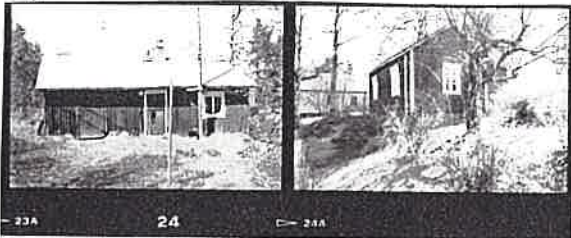

RAKENNUS 2:

n. 8m

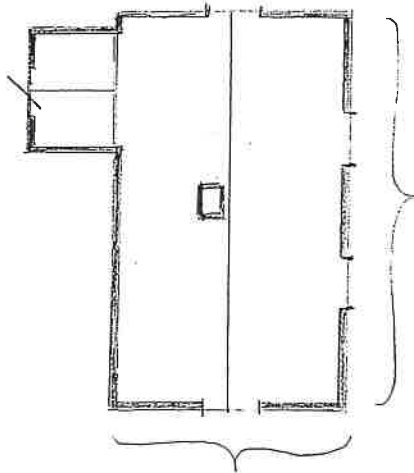
FILMI 4/2001

SATUNA - JA
AS. RAK.
KAAKOSTA

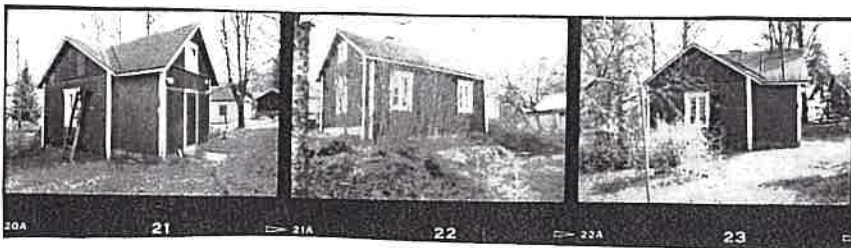
PÄÄ RAK.
KOILLISESTA

RAKENNUS 1:

n. 6-7m

n. 4m

PÄÄ RAK.
LUOTEESTA

PÄÄ RAK.
KAAKOSTA

LUOTEISPÄÄTY

Kohdeinventointi/Vienola

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	VIENOLA
4. Kylä/rek.nro	Ritoniemi 1:258
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 760, 6 874 460
8. Osoite	Ruovedentie 80, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Terttu Ahmavuo

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	kesäasunto	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1900-1929?	1900-1929?
Suunnittelija		
Kerrosluke	2	1+(1)
Perusta	lohkokivi, betoni	lohkokivipilarit, puusäleet
Runko	hirsi?	hirsi, lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	pelti
Vuoraus	pystylauta, vaakalauta	hirsi, lauta
Ulkovärit	vaalea + tummanvihreä	maalaamaton
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	eteläpäädyssä kuisti, jonka yläpuolella parveke. Rakennuksen itäpuolella sivuovi, jonka päällä pulpettikatto	

11. RAKENNUSHISTORIA

Vienola on ollut Ritoniemen kantatilan vuokramaata. Se on vuokrattu vuonna 1917 Julia Molinille. Vuonna 1930 vuokraoikeus siirtyi Kalle ja Olga Välimaalalle ja vuonna 1954 näiden perillisille Terttu Ahmavuoille ja Kimmo Välimaalalle. Tontti on lohkottu Ritoniemestä vuonna 1959.

Rakennus 1: Rakennuksen kaakkoispäädyssä on yksikerroksinen umpikuisti, jonka päällä on puukaitainen avoparveke. Kuistissa on pariovi. Ikkunoiden vuorilaudat ovat koristeellisesti veistettyjä.

Rakennus 2: Ulkorakennuksen katossa on pulpettikattainen frontoni, jonka sivuseinät nousevat vain hieman katon lappeesta ja jossa on pieni valoaukko. Rakennus on jakautunut kolmeen tai neljään osaan. Ovien edessä on puukaitainen avokuisti, johon kulku on rakennuksen kaakkoispäädyssä. Osa rakennuksesta on laudoitettu, luoteispääty on hirsipinnalla.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Harakkalan pientaloalueella Ruovedentien varressa. Pihapiirissä on myös lohkokivirakenteinen maakellari sekä uusi piharakennus.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde kuuluu Harakkalan paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen. Se on 1900-luvun alkupuolella Kotvion sahan vaikutuksesta Ritoniemen kantatilan vuokramaalle syntynyt mäkitupa-alue, jossa on lähinnä yksikamarisia asuinrakennuksia. Osa rakennuksista on säilynyt kohtalaisesti tai mel-

ko hyvin alkuperäisessä asussaan, osaa on merkittävästi muutettu. Alueen rakennuksilla on sosiaali- ja asutushistoriallista arvoa paikkakunnan sosiaalisten- ja asumisolojen kertojana.

- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Mauno Takala 18.5. 2001

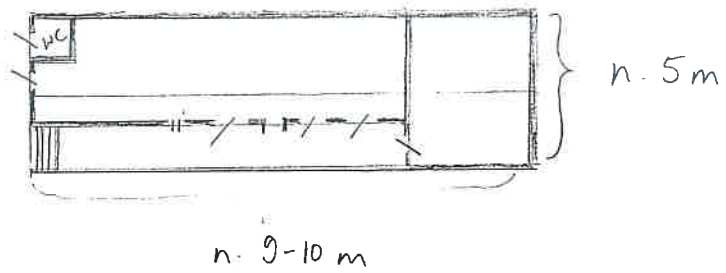
24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 11.5. 2001

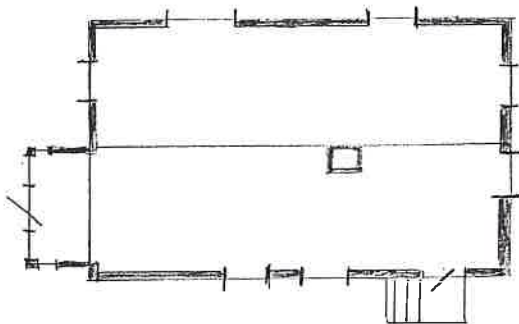
RUOVESI/RITONIEMI/VIENOLA

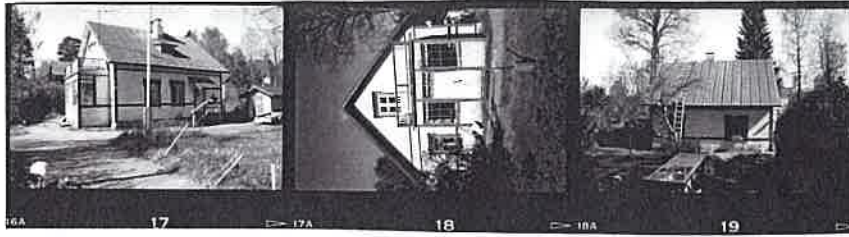
RAKENNUS 2:

RAKENNUS 1:

FILMI 5/2001

PÄÄRAK.
KAAKOSTA

KAAKKOIS-
PÄÄTY

LÄNNESTÄ

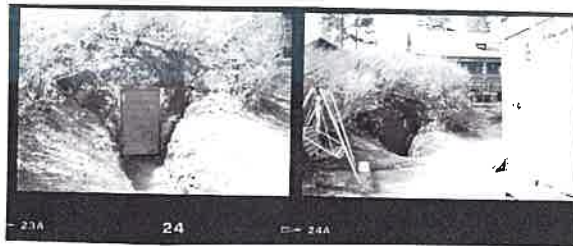
LUOTEESTA

ULKORAK.
KAAKOSTA

SAMA
IDASTÄ

ULKORAK.
LUOTEIS-
PÄÄTY

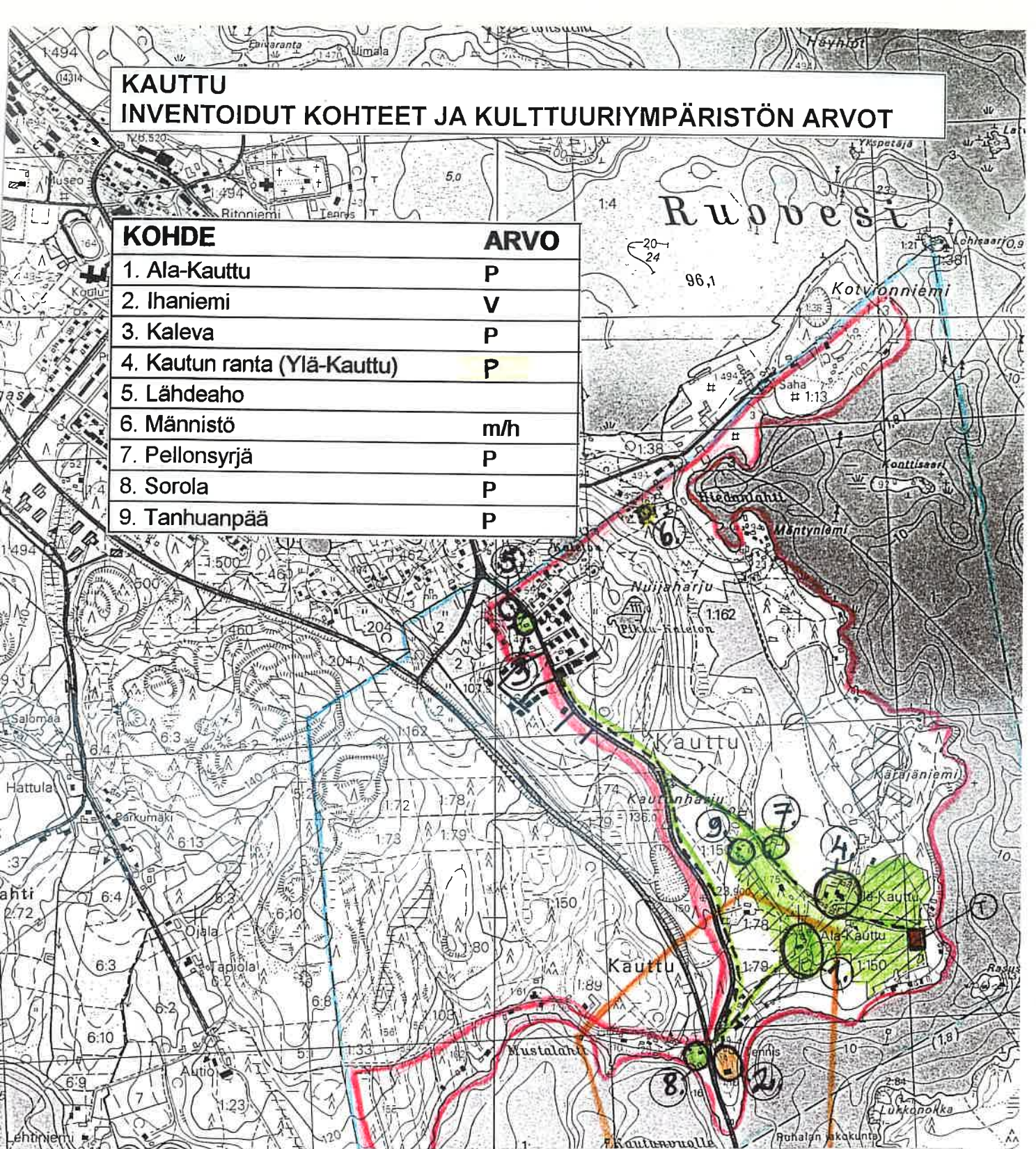

MAAKELLARI
PÄÄRAK.
LÖUNNAIN-
PUOLELLA

YLEISK.
PITÄPIIRISTÄ

KAUTTU INVENTOIDUT KOHTEET JA KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

KOHDE	ARVO
1. Ala-Kauttu	P
2. Ihaniemi	V
3. Kaleva	P
4. Kautun ranta (Ylä-Kauttu)	P
5. Lähdeaho	
6. Männistö	m/h
7. Pellonsyrjä	P
8. Sorola	P
9. Tanhuanpää	P

HISTORIALLINEN MAANKÄYTTÖ
1700-luvun lopun isojakokartan mukaan

Pitkään maatalouskäytössä ollut alue, vanha pelto tai niitty
vanha tieyhteys
talon tontti

VÄRIEN SELITYKSET

- Kylän raja
- Inventoidun alueen raja
- Valtakunnallisesti arvokas kohde tai alue (1993)
- Maakunnallisesti arvokas kohde tai alue
- Paikallisesti arvokas kohde tai alue
- Maisemallisesti/historiallisesti arvokas kohde tai alue

KAUTTU
ISOJAKOKARTTA VUODELTA 1793

Alueinventointi/Kauttu

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Alue	KAUTTU
4. Kylä/Kaupunginosa	Kauttu
5. Omistaja(t)	

6. ALUEEN JA ALUEELLA OLEVIEN RAKENNUSTEN KUVAUS JA HISTORIA

Kautun kylä rajautuu pohjoisessa Ritoniemen, lännessä Rajalahden kylään. Etelässä on Ruhalanselkä, Kautunvuolle ja Kautun kanava, lännessä Pöytäselkä. Kautun alueelta ei tunneta esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Koko Ruoveden alue on saattanutkin olla ilman kiinteää asutusta esihistoriallisen ajan ja on säilynyt eräalueena pitkälle historialliseen aikaan asti.

Ylä-Satakunnan emäpitäjistä tehtiin keskiajalla vakituisia, jokavuotisia eräretkiä Vanhan Ruoveden alueelle. Eteläisten kantakyläien taloilla oli pysyvät, yksityisomistuksessa olevat eräsijansa metsästystä, kalastusta ja myöhemmin myös kaskenpolttoa varten. Vuonna 1552 Kauttu oli lempääläläisen Antti Inniläisen erämaana, joka oli 15 peninkulmaa hänen kotoaan. Erämaa oli niin suuri, että sinne pantiin kaksi uudisasukasta, Lemppälän Taipaleen kylän Niilo Olavinpoika ja Tolvilan kylän Pietari Vilppula. Pirkkalaisilla oli Kautussa kalavesiä, mutta he eivät omistaneet siellä maata. Kalavedet myytiin paikallisille asukkaille vuonna 1601.

Vuoden 1589 maantarkastuskirjan mukaan Kautun kantatalo on perustettu vuosien 1547-61 välillä. Se jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1586, mutta yhdistettiin takaisin yhdeksi tilaksi vuonna 1603. Kantatalo jaettiin Ala- ja Ylä-Kautuksi vuonna 1680. Vuoden 1793 isojakokartan mukaan Kautun kylätontti on sijainnut suunnilleen nykyisellä paikallaan. Päärakennuksia ei näy isojakokartassa, mutta talojen humalatarhat ovat sijainneet nykyisen Ala-Kautun tilan pellolla lähempänä rantaa. Päärakennukset ovat todennäköisesti sijainneet humalatarhojen läheisyydessä, joten Ylä-Kautun päärakennusta on siirretty luoteeseen ja Ala-Kautun länteen. Kautun maat jakautuivat puoliksi uudistilojen kesken siten, että nykyisen Ylä-Kautuntien länsipuoliset alueet kuuluivat Ala-Kautulle, itäpuoliset Ylä-Kautulle. Kotvionniemen eteläpuoli on kuulunut Ala-Kautulle. Nykyisinkin viljelyksessä olevat pellot näkyvät isojakokartassa. Peltoalaa on tämän jälkeen raivattu lisää entiseltä niittyalalta. Ylä-Kautun maalla oleva Kärjäniemi tunnetaan viimeistään vuonna 1793. Se ei liity mihinkään tunnettuun historialliseen oikeusjuttuun, mutta kerrotaan erämiehien istuneen siellä oikeutta.

Kautun silta on ollut olemassa ainakin isojaon aikaan vuonna 1793. Tie pohjoiseen on kulkenut suunnilleen nykyisen Kautuntien linjausta noudatellen. Ala- ja Ylä-Kauttuun kulkeva tie noudatteli nykyisen Ylä-Kautuntien linjausta. Kautunvuolteeseen rakennettiin kolmiaukkoinen teräsristikkosilta vuosina 1936-37. Matala silta korvattiin väliaikaiseksi tarkoitettulla pioneerisillalla vuonna 1975. Varsinaiset siltatyöt päästiin aloittamaan vasta vuonna 1981 ja Kautun silta avattiin liikenteelle seuraavana vuonna.

Ala-Kautun osatalon entinen päärakennus poltettiin isonvihan aikana, minkä jälkeen sen paikkaa on muutettu. Kaksikerroksisen pohjalaistyyllisen päärakennuksen runko on 1720-luvulta. Pihapiirissä on kolme aitaa, joiden iästä ei ole varmaa tietoa. Ne saattavat olla samalta ajalta kuin päärakennuksen runko, kuitenkin viimeistään 1800-luvun alkupuolelta. Ylä-Kautun osatalon päärakennus on vuodelta 1918. Tila edustaa tyyppillistä pohjoishämäläistä maantilarakentamista ja sen rakennukset sekä pihapiiri ovat säilyneet melko hyvin 1900-luvun alun asussa.

Ala- ja Ylä-Kautun osataloista luoteeseen Ylä-Kautuntien itäpuolella on Pellonsyrjän, länsipuolella Tanhuanpään torppa. Tanhuanpään yksikamarinen torppa on rakennettu vuonna 1927 Ala-Kautun osatalosta erotulle maalle. Pellonsyrjä sijaitsee Ylä-Kautun maalla ja se on ollut asumiskäytössä 1940-luvulta lähtien. Sodan aikana rakennus toimi upseerien hevostallina mahdollisesti kirkonkylän keskustassa nykyisen Yhteiskoulun tienoilla. Rakennus siirrettiin nykyiselle paikalleen sodan jälkeen ja sitä jatkettiin hieman. Ala-Kauttu, Ylä-Kauttu, Tanhuanpää ja Pellonsyrjä muodostavat paikallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden. Vanhan kylätontin läheisyydessä sijaitsevat, aikakaudelleen tyyppilliset rakennukset kertovat maaseudun sosiaalhistoriasta osatalojen sekä maattoman väestön asumisen kautta.

Vuonna 1865 Kautussa oli kaksi taloa, vuonna 1880 kolme ja vuonna 1910 neljä. Kautun osatalojen jälkeen kylän vanhinta rakennuskantaa edustavat Kautunvuolteen pohjoisrannalla kantatie 66:n itäpuolella maise- mallisesti tärkeällä paikalla oleva Ihaniemi. Se on nimismies Seikun vuonna 1895 rakennuttama toimisto- ja asuinrakennus, johon on liittynyt Kautunvuolletta kohti viettävä, osin 1980-luvulla tieleikkaukseen jäänyt

puutarha. Ihaniemen puukoristeinen päärakennus on suojeltu rakennussuojelulailla. Kautunvuolteen pohjoisrannalla kantatie 66:n länsipuolella Mustanlahdentien risteyksessä on Sorola-niminen rakennus, joka on alun perin rakennettu pirtiksi nimismies Seikun rengille todennäköisesti hieman Ihaniemen huvilan valmistumisen jälkeen. Nykyisin rakennus on kesäasuntona Ihaniemen tavoin.

1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella Kautun pohjoisosassa Hiedanlahden rannassa oli Kotvion hiedan kirkkovenesatama, johon soudettiin mm. Syvingistä ja Väärinmajasta. Siitä kirkkomatka jatkui maantietä pitkin.

Kautuntien pohjoispäässä lähellä Ruovedentien risteystä on asuinalue, jossa on sekä vanhoja että uusia taloja. Vanhimmat rakennukset ovat 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa nimismies Mäenpään rakennuttama Kaleva sekä kanttori Lehtolan rakennuttama Lähdeaho. Sodan jälkeen vuonna 1945 vahvistettiin maanhankintalaki, jonka avulla haluttiin sopeuttaa maataloudesta toimeentulonsa saanut siirtolaisväestö. Lisäksi haluttiin auttaa sellaista paikallista väestöä, jolla oli siteitä maatalouteen mutta vaikeuksia saada toimeentulonsa sodanjälkeisessä tilanteessa. Kauttun rakennettiin siirtoväen asutustiloja, jollaisia edelleen on Kautuntien pohjoispäässä. Alueelle on kaavoitettu myös uusia 1980-luvulla ja myöhemmin rakennettuja omakotitaloja.

Kautun pohjoisosassa Kotvion sahan läheisyydessä on ns. Myllykylä eli Latokylä, Pikkukylä tai Harjuntausta. Hiedanlahden rannassa sijaitsi Kotvion sahan mylly, joka on purettu 1990-luvun lopulla. Alue syntyi Kotvion sahan perustamisen jälkeen 1920-luvulla työläisten asuinalueeksi. Lähes kaikki rakennukset olivat yksikamarisia mökkejä, joista ainoastaan yksi on säilyttänyt alkuperäisen ulkoasunsa. Muita asuinmökkejä on joko purettu, laajennettu tai niiden ympärille on rakennettu uusia asuntoja. Kautun koillisosassa sijaitsevassa Mäntyniemessä on vierekkäisillä tonteilla kolme yksikamarista asuinrakennusta 1930-1950-luvuilta. Ne on rakennuttanut Kotvion sahalla työskennellyt Kangasmäki itselleen ja perheelleen. Kautun länsi- ja kaakkoisosissa Näsijärven rannalla on loma-asutusta samoin kuin kantatie 66:n länsipuolella Mustalahden rannalla.

7. ERIKSEEN LUETTELOIDUT KOHTEET

1. Ala-Kauttu	6. Männistö
2. Ihaniemi	7. Pellonsyrjä
3. Kaleva	8. Sorola
4. Kautun ranta (Ylä-Kauttu)	9. Tanhuanpää
5. Lähdeaho	

8. SÄILYMISEDELLYTYKSET (uhkatekijät, kaavallinen tms. tilanne, päätökset)

Ei kaavallisia uhkatekijöitä. Metsittäminen uhkaa avoimien peltomaisemien säilymistä.

9. LUETTELOINTIPERUSTE

Kauttu on Ruoveden vanhimpia asuinpaikkoja, siellä on ollut asutusta 1500-luvulta lähtien. Ala-Kautun ja Ylä-Kautun osatallot sekä Tanhuanpään ja Pellonsyrjän torpat muodostavat paikallisesti arvokkaan alueekonaisuuden. Kautun kantataloja viimeistään isojaosta lähtien ympäröineet rintapellot ovat edelleen pääosin avoimina. Myös isojaon aikaiset tielinjat ovat säilyneet. Kautussa sijaitsee rakennussuojelulailla suojeltu Ihaniemen huvila. Alueen muu rakennuskanta on lähinnä paikallisesti arvokasta.

10. Rakennushistoriallinen	x
11. Historiallinen	x
12. Maisemallinen	x

13. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

14. VALOKUVAT

15. LÄHTEET (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

Isojakokartta vuodelta 1793: Ritoniemi, Kauttu. Hämeen maanmittaustoimiston arkisto, Hämeenlinna.
Mauranen, Erkki (toim.) 1995: Ruoveden menneisyyttä. Offset YM, Ruovesi.
Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.
Vanhan-Ruoveden historia I. Vanhan-Ruoveden historiatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1959.
Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

16. LIITTEET

Kartta inventoiduista kohteista
Arvokartta

17. SUULLISTA TIETOA ANTANEET

Mauno Takala
Kiinteistöjen omistajat ja asukkaat

18. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 2001

RUOVESI / KAUTTU

FILMI 8/2001

KANGASMÄKI
1950-L. KORTTI.
LÖUNAASTA

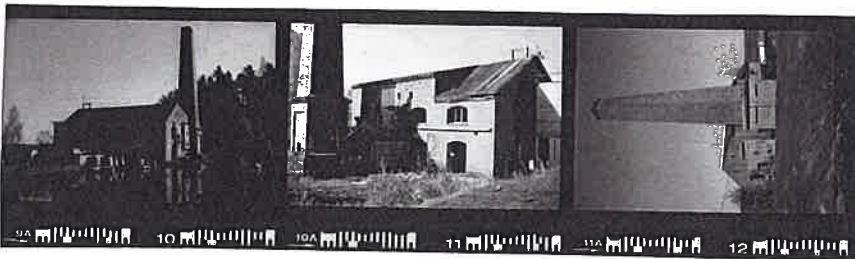

ENT. METSÄKAMPPA
(SIIRRETTY NYK. PAIKALLEEN
MUUALTA) MUSTALAH-
DENTIEN VÄRRESSÄ,
KOILLISESTA.

FILMI 10/2001

MUSTALAHDENTIEN
VÄRREN KORTTI (?)
KUVA POHJOISESTA.

KOTVION SAHA
LÖUNAASTA.

KOTVION SAHA
KOILLISESTA

KAAKOSTA

KOILLISESTA

LÖUNAASTA

KOTVION SAHAN RAKENNUKSLIA

Kohdeinventointi/Ala-Kauttu

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	ALA-KAUTTU
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:271
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	osatalo
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 506 010, 6 872 890
8. Osoite	Ala-Kautuntie 43, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Heimo Ala-Kauttu, Ala-Kautuntie 43, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	kesäasunto	käyttämätön	käyttämätön
Alkup.käyttö	asuinrakennus	aitta	aitta
Rak.aika	(1950-1959)	1800-1850?	
Suunnittelija			
Kerrosluku	2	2	1
Perusta	lohkokivi	luonnonkivi, hirsipenkki	nurkkakivet luonnonkiveä
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	tiili	huopa	huopa
Vuoraus	pysty peiterima	hirsi	hirsi
Ulkovärit	vaalea oranssi	maalaamaton	maalaamaton
Kunto	kohtalainen	kohtalainen	kohtalainen
Erytyspiirteet		otsallinen	lyhytnurkka
Rakennus n:o	4	5	6
Nyk.käyttö	käyttämätön		
Alkup.käyttö	aitta	ulkorakennus	navetta
Rak.aika		1800-1899	1876-1899? (1918)
Suunnittelija			
Kerrosluku	1	1	1
Perusta	nurkkakivet luonnonkiveä	nurkkakivet	nurkkakivet, betoni
Runko	hirsi	hirsi	hirsi?
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	huopa	huopa	huopa
Vuoraus	hirsi	hirsi	pysty peite- rima
Ulkovärit	maalaamaton	punamulta	punamulta
Kunto	kohtalainen	kohtalainen	kohtalainen
Erytyspiirteet	pariaitta		

11. RAKENNUSHISTORIA

Kauttu on ollut Lempäälän Innilän erämaata 1550-luvulla ja se on eräs Ruoveden vanhimpia asuinpaikkoja. Kautun kantatila on jaettu vuonna 1680 Ala- ja Ylä-Kautun osataloiksi. Ala-Kautun tila on ollut saman suvun hallussa vuodesta 1601 tai 1605 lähtien. Kauttu oli 1600-luvun alkupuolella Ruoveden suurimpia karjanomistajia ja pienviljelijöitä. Talo oli kestikievarina ja postitalona 1690-luvulta isonvihan aikaan saakka. Talon isäntä Matti Johanneksenpoika oli edustajana vuoden 1644 valtiopäivillä.

Rakennus 1: Ala-Kautun edellinen päärakennus poltettiin isonvihan aikana, minkä jälkeen päärakennuksen paikka siirrettiin nykyiselle kohdalleen. Se on kaksikerroksinen pohjalaistyylinen rakennus, jonka runko on 1720-luvulta. Alakerrassa on nykyisin kuusi huonetta, aiemmin siinä oli vain pirtti, etu-

tupa ja keittiö. Keittiö on ollut nykyisellä paikallaan ainakin jo vuonna 1946. Rakennus on peruskorjattu 1950-luvun lopulla, jolloin mm. ikkunajakoa ja –kokoa on muutettu ja ulkovuoraus uusittu. Oven edessä on aiemmin ollut avokuisti, joka on muutettu yksikerroksiseksi satulakattoiseksi umpikuistiksi 1990-luvun alkuvuosina. Rakennuksessa asutaan ainoastaan kesäisin.

Rakennus 2: Aitan iästä ei ole tarkkaa tietoa. Se saattaa olla peräisin samalta ajalta kuin päärakennuksen runko, todennäköisesti viimeistään 1800-luvun alkupuolelta. Rakennus on ollut vilja-aitta, nykyisin se on käyttämätön. Kaksikerroksinen pitkänurkkainen aitta on otsallinen ja siinä on vuoliaiskatto. Otsan yläosassa on pieni nelikulmainen valoaukko.

Rakennus 3: Aitan iästä ei ole tarkkaa tietoa. Se saattaa olla peräisin samalta ajalta kuin päärakennuksen runko, todennäköisesti viimeistään 1800-luvun alkupuolelta. Yksikerroksinen aitta on tasnurkkainen. Se on nykyisin käyttämätön.

Rakennus 4: Pariaitta saattaa olla peräisin samalta ajalta kuin päärakennuksen runko, todennäköisesti viimeistään 1800-luvun alkupuolelta. Rakennus on pitkänurkkainen. Se on nykyisin käyttämätön.

Rakennus 5: Hirsipintainen ulkorakennus on kolmiosainen. Keskiosassa ja länsipäädyssä on pariovet.

Rakennus 6: Puisen karjakartanon talliosa on rakennettu 1800-luvun alussa kolmelle hevoselle. Kuu-delle lehmälle tarkoitettu navetta uusittiin vuonna 1918. Rakennuksen taustapuolella eli itäseinustalla on kaksi pulpettikattoista lisäosaa.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Kautun kulttuurimaisemassa peltoaukealla, josta on näkymä Ruoveden vesistöön sekä Kautunvuolteelle ja –kanavalle. Pihapiirissä varastorakennuksen takana on uudempi asuinrakennus, joka on talvikäytössä. Vanhan päärakennuksen takana aittarivin vieressä on maakellari, jonka takana on vuonna 1918 rakennettu riihi. Puimala on vuodelta 1930.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Kulttuurihistoriallisesti tai taajamakuvallisesti arvokas sr-2 –kohde, jota ei ole suojeltu rakennuskavassa. Vanha asuinrakennus säilynee, koska sen perusrakenteista on pidetty huolta. Aitat ovat pihapiirin kulttuurihistoriallisesti arvokkaimmat rakennukset, joten niiden kunnossapitoon pitäisi kiinnittää huomiota niiden säilyttämiseksi.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Se sijaitsee vanhalla kylätontilla tai sen välittömässä läheisyydessä. Kohde on osa paikallisesti arvokasta aluekokonaisuutta, johon kuuluvat Ala- ja Ylä-Kautun osatalot sekä Tanhuanpään ja Pellonsyrjän torpat. Aluekokonaisuudella on sosiaalishistoriallista merkitystä maaseudun sekä maata omistaneen että tilattoman väestön asumisen kuvaajana.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

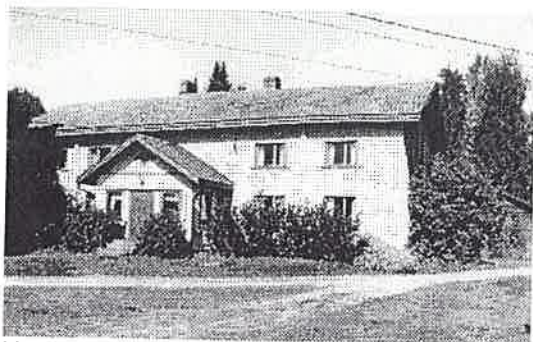
18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Jutila, K. T. (toim.) 1939: Suomen sukutilat II. Kustannusosakeyhtiö Kivi, Helsinki.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruovesi. Kirkonkylän osayleiskaava. Ruoveden kunta. Suunnittelukeskus Oy, Tampereen toimisto 25.11. 1996.

Vanhan-Ruoveden historia I. Vanhan-Ruoveden historiatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1959.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

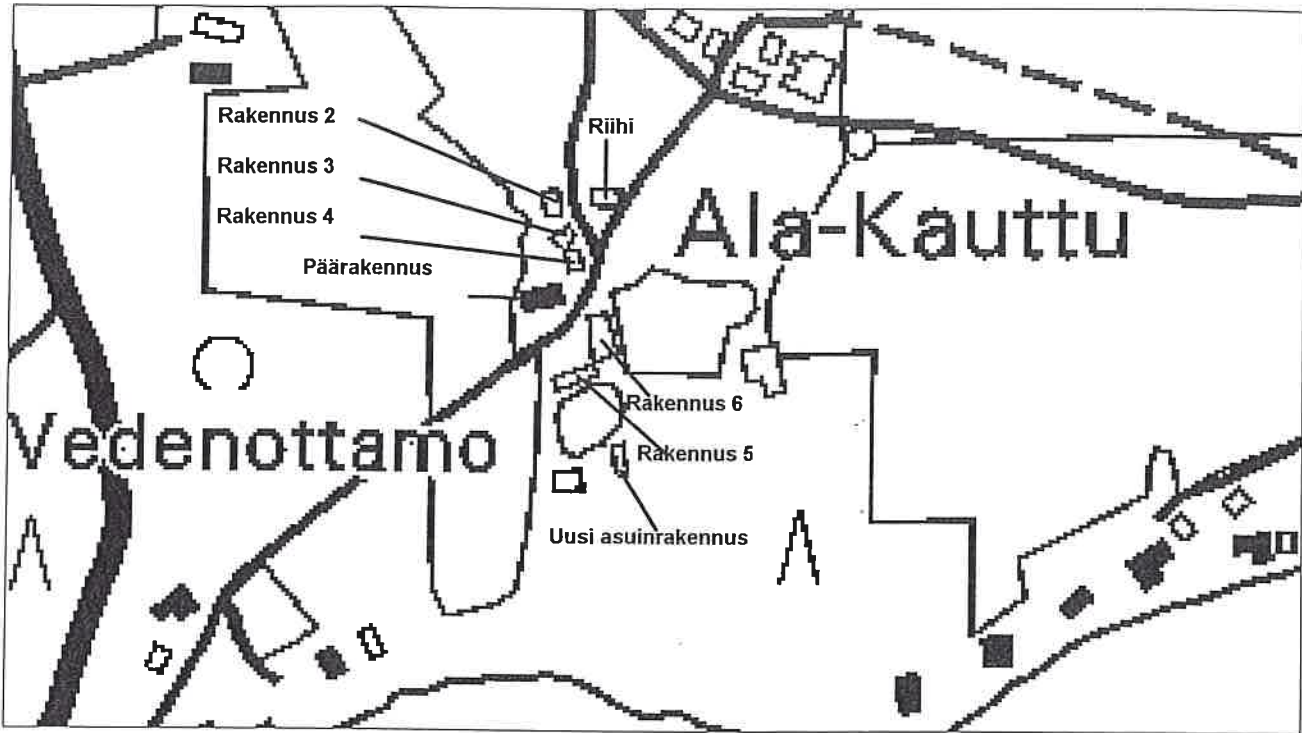
Heimo Ala-Kauttu 22.5. 2001

24. LIITTEET

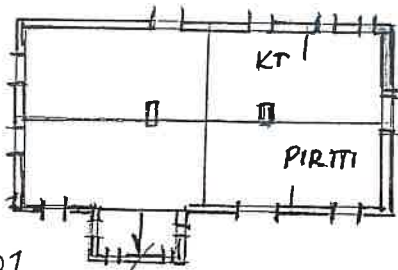
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 22.5. 2001

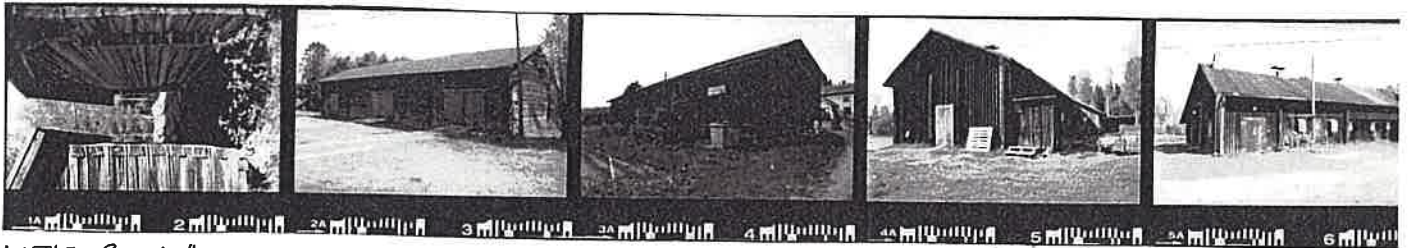
RUOVESI/KAUTTU/ALA-KAUTTU

PÄÄRAKENNUS:

FILMI 11/2001

AITAT 3. JA 4.

ULKORAK. 5.
TALLI,
LUOTEESTA

TALLI
KAAKOSTA

ULKORAK. 6.
NAVETTA
ETELÄPÄÄTY

NAVETTA
LÄNNESTÄ

FILMI 10/2001

PÄÄRAK.
KAAKOSTA

PÄÄRAK.
LUOTEESTA

ULKORAK. 2.
ETELÄSTÄ

VAS. ULKORAK. 3
AITTA
OTK. ULKORAK. 4.
PARIAITTA

ETUALALLA
MAAKELLAR
TAKATNA
1930-l

Kohdeinventointi/Ihaniemi

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	IHANIEMI
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:16
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti, nimismiehen virka- ja asuinrakennus
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 780, 6 872 470
8. Osoite	Ala-Kautuntie 2, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Ihaniemi Oy, Taulutie 25, 00680 Helsinki

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	kesäasunto	autotalli
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1895 tai 1897 (1980-1989)	1900-1969?
Suunnittelija	arkkitehti Rikhard Helander	
Kerrosluku	1 (2)	1
Perusta	lohkokivi	betoni
Runko	hirsi	lauta?
Kattomuoto	poikkipääty	satula
Kate	huopa	huopa
Vuoraus	vaakalauta	pysty peiterima
Ulkovärit	vaalea	siniharmaa
Kunto	hyvä	hyvä
Erityispiirteet	julkisivun ja puutarhan puolella koristeelliset kuistit	
Rakennus n:o	3	4
Nyk.käyttö		
Alkup.käyttö	ulkorakennus	aitta
Rak.aika	1900-1949?	1900-1949?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1	1
Perusta	nurkkakivet	luonnonkivi, hirsi
Runko	hirsi tai lauta	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	pelti
Vuoraus	pystylauta	hirsi
Ulkovärit	punainen + valkoinen + vihreä	punamulta + valkoinen
Kunto	kohtalainen	hyvä
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Ihaniemi on kruununnimismies Johan Fredrik Seikun rakennuttama asuin- ja toimistotalo, joka nykyisin on kesäasuntona. Se on valmistunut vuonna 1895 tai 1897. Palstatila on murrettu Ala-Kautun osatalosta. Seikku toimi Ruoveden nimismiehenä ja lähialueilla sijainneiden valtionmetsien kasöörinä vuosina 1891-1928.

Rakennuksen julkisivun puolella sen itäpäädyssä on yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jossa on pariovi. Julkisivun puolella keskellä rakennusta on satulakattoinen poikkipääty, johon liittyy puukaiteinen avoveranta. Etelässä puutarhan puoleisella pitkällä seinustalla on poikkipääty, joka on leveämpi kuin julkisivun puolella oleva. Poikkipäätyyn liittyy veranta, josta on käynti puutarhaan. Veranta on puupilareiden varassa ja siinä on puukaiteet. Verannan yläpuolella on puukaiteinen parveke. Pääosa rakennuksen ikkunoista on t-ruutuisia. Ihaniemessä on 14 huonetta, joista pari tilavia saleja. Nimismiehen vastaanottohuoneessa on edelleen alkuperäiset huonekalut.

Taloon on liittynyt Kautunvuolletta kohti viettävä puutarha, jota ei ole viime vuosikymmeninä hoidettu. Osa puutarha-alueesta jäi tieleikkaukseen Kautun sillan rakentamisen yhteydessä 1980-luvun alussa. Rakennusta on peruskorjattu 1980-luvun lopussa.

Rakennus 2: Matala satulakattoinen rakennus on autotalli. Se on selvästi pihapiirin muita rakennuksia myöhemmin valmistunut.

Rakennus 3: Ulkorakennus on kaksiosainen. Siinä on luultavasti ainakin puuvaja.

Rakennus 4: Yksikerroksisessa aitassa on pieni otsa, jossa on pitkä ja kapea valoaukko.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Kautun kulttuurimaisemassa, Kautunvuolteen ja –sillan pohjoispuolella kantatie 66:n itäpuolella olevalla mäellä. Tonttiin liittyy Kautunvuolletta kohti laskeutuva puutarha.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Päärakennus on suojeltu rakennussuojelulain nojalla. Vanha puutarha on huonokuntoinen. Sijaitsee vireillä olevalla kirkonkylän yleiskaavan laajennus- ja muutosalueella. Säilymisedellytykset hyvät.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on valtakunnallisesti arvokas. Se on hyvin säilynyt ja edustava rakennus maisemallisesti tärkeällä paikalla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kautun kulttuurimaisemaan.

15. Rakennushistoriallinen x

16. Historiallinen

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Valtakunnallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet. Pirkanmaan seutukaavoitus. Julkaisu B 174. Tampereen seutukaavaliitto 1990.

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruovesi. Kirkonkylän osayleiskaava. Ruoveden kunta. Suunnittelukeskus Oy, Tampereen toimisto 25.11. 1996.

Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

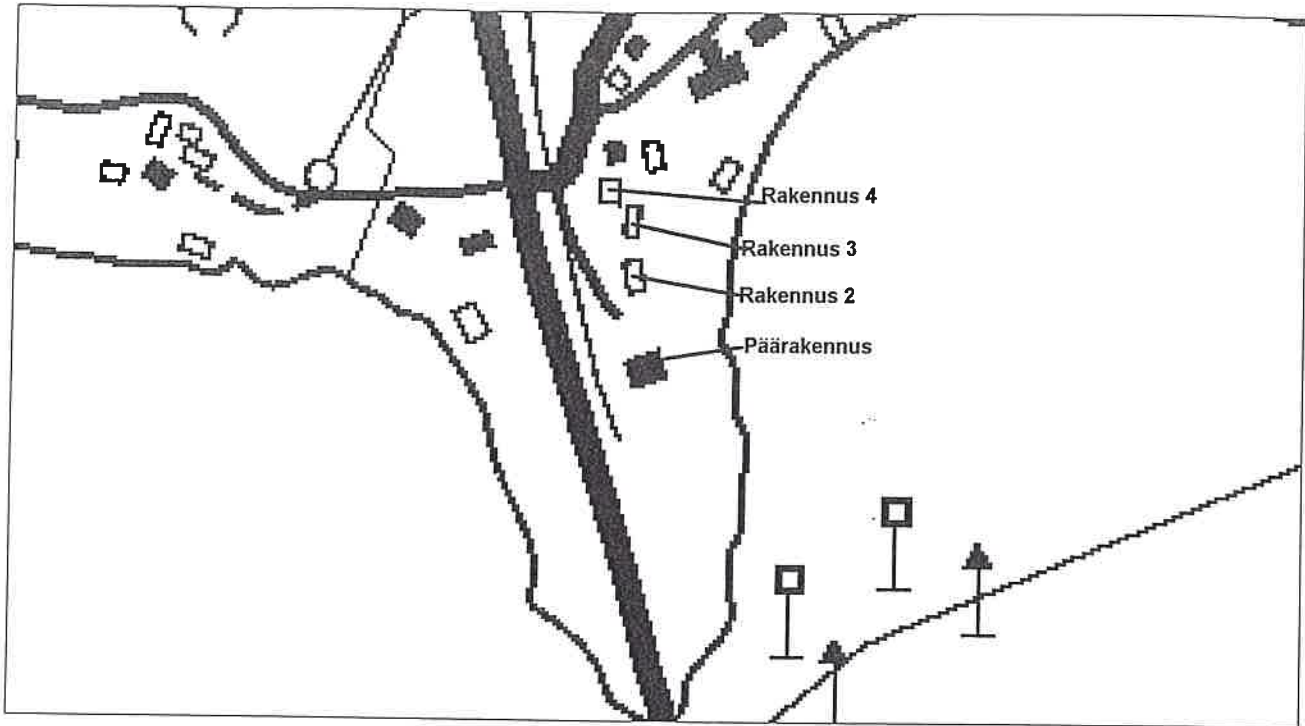
Aarne Viljanmaa 18.5. 2001

24. LIITTEET

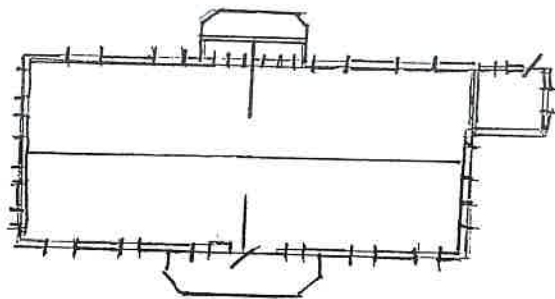
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Rakennustarkastaja Arto Nummijärvi 15. 9. 1995. Nina Rinta-Porkkunen 18.5. 2001

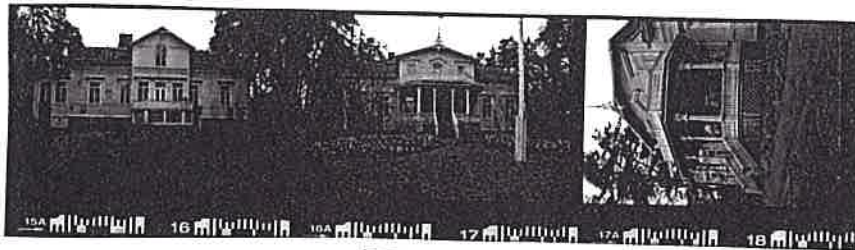
RUOVESI/KAUTTU/IHANIEMI

PÄÄRAKENNUS:

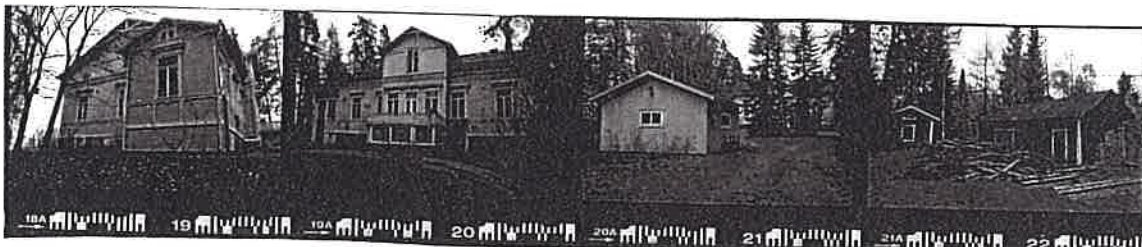
FILMI 9/2001

PÄÄRAK.
POHJOISESTA

PÄÄRAK.
ETELÄSTÄ

ETELÄSIVUN
AVOVERANTA

ITÄPÄÄTY

POHJOISESTA

RAK. 2,
AUTOTAALI

OTK. ULKOOTEK 3
1/AC RAK. 4

Kohdeinventointi/Kaleva

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KALEVA
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:188
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 090, 6 874 010
8. Osoite	Kautuntie 6, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Eila Lahdes, Neitsytpolku 8 C 26, 00140 Helsinki

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	kesäasunto	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1900-1929?	1900-1949?
Suunnittelija		
Kerroslukku	1+(1)	1
Perusta	lokokivi, kuistissa nurkkakivet	betonipilari, betoni
Runko	hirsi	hirsi, lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	tiili	pelti
Vuoraus	hirsi, yläkerta ja kuisti vaakalauta	hirsi, pystylauta
Ulkovärit	punainen + keltainen (yläosa) + valkoinen	punainen + valkoinen + keltainen
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Talon on rakennuttanut Väärinmajan poliisina vuodesta 1925 toiminut Aleksander Mäenpää. Se on lohkottu Ylä-Kautun osatalosta vuonna 1953. Kaleva on edelleen lohkottu kahdeksi tontiksi, Kalevaksi ja Pajurinteeksi vuonna 1981. Rakennus on nykyisin kesäkäytössä.

Rakennuksessa on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jossa on pariovi sekä sivuilla t-ruutuiset ikkunat. Kaakkoispäädyssä on yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti, joka on rakennettu luultavasti muuta rakennusosaa myöhemmin. Julkisivun puolella on satulakattoinen frontoni, johon liittyy pieni puukaiteinen parveke. Pääosin ikkunat ovat t-ruutuisia ja niissä on hieman koristeellisesti veistetyt vuorilaudat. Julkisivun keskimmäinen ikkuna on tavallista t-ruutuista jaottelua leveämpi, sen alaosa jakautuu kolmeen ja yläosa kahteen ruutuun. Räystäään alla on kaksiruutuiset haukanikkunat. Rakennuksen alaosa on hirsipinnalla ja se on maalattu punamullalla. Päätykolmioissa ja frontonissa on keltaiseksi maalattu vaakalautoitus.

Rakennus 2: Rakennus on jakautunut ainakin neljään eri tilaan. Rakennuksen keskiosassa on mahdollisesti sauna. Lounaispäädyssä on matala pulpettikattoinen lisäosa, jossa on todennäköisesti puucee. Koillispäädyn edessä on lohkokivirakenteinen maakellari.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Kautuntien pohjoispäässä, jossa aiemmin on ollut ainoastaan muutamia taloja. Päärakennus sijaitsee Kautuntien reunassa, talon ja tien välissä on korkeita koivuja ja kuusia. Ulkorakennuksen vieressä on lohkokivirakenteinen maakellari. Piha on hieman hoitamaton.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Kesäkäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Rakennus on paikallisesti arvokas. Se on säilynyt melko hyvin alkuperäisessä asussaan.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

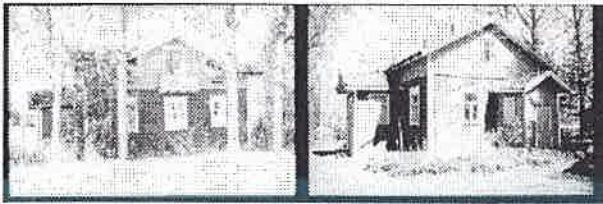
Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

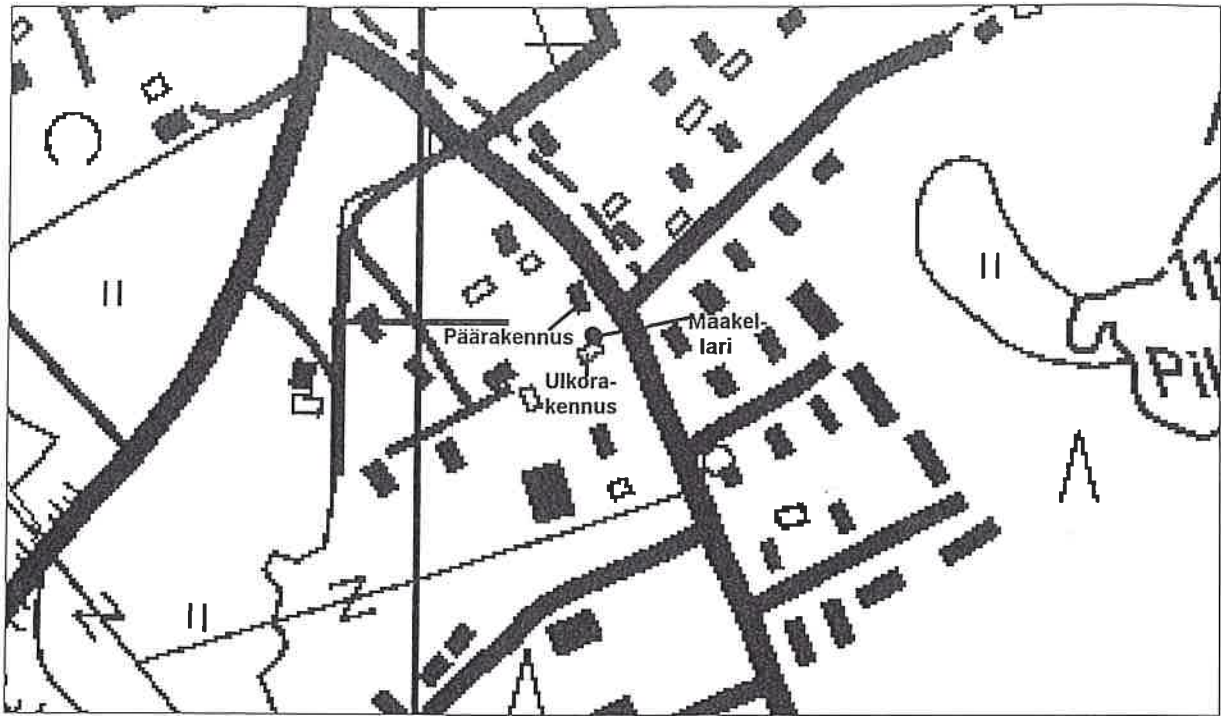
21. VALOKUVAT**22. LÄHTEET**

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

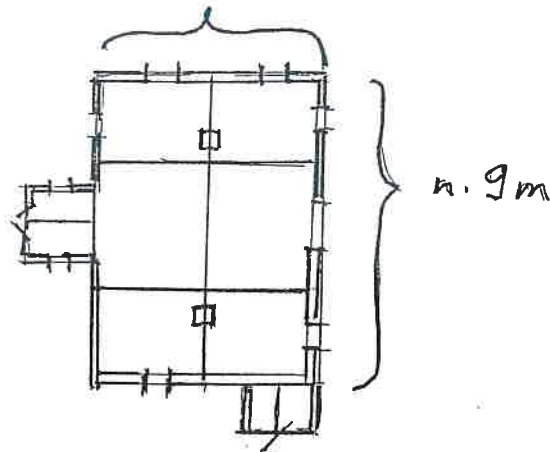
23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET**24. LIITTEET****25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys**

Nina Rinta-Porkkunen 16.5. 2001

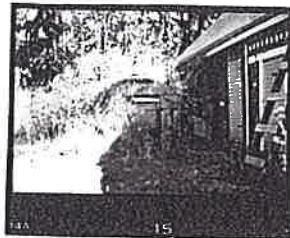
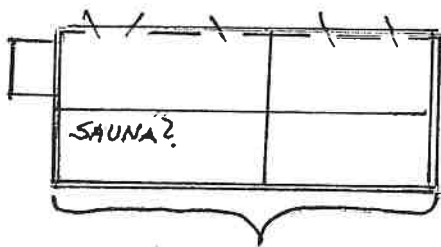
RUOVESI/KAUTTU/KALEVA

RAKENNUS 1: n. 6m

RAKENNUS 2:

VAS. MAAKELLARI
OIK. ULKORAK.
LÄNNESTÄ

FILMI 8 n. 12-13 m

Kohdeinventointi/Kautun ranta (Ylä-Kauttu)

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KAUTUN RANTA (YLÄ-KAUTTU)
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:274
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	osatalo
7. Peruskartta/koordin.	2231 02, 2 506 150, 6 873 060
8. Osoite	Ylä-Kautuntie 77, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Päivi Ylä-Kauttu, Ylä-Kautuntie 77, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asuinrakennus	asuinrakennus	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1918 (1919)	1900-1929?	1900-1929?
Suunnittelija			
Kerrosluvu	1 (2)	2	1
Perusta	lohkokivi	lohkokivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	tiili	tiili	huopa
Vuoraus	vaakalauta	hirsi	hirsi, pystylauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen +valkoinen	punainen
Kunto	hyvä	hyvä	kohtalainen
Erityispiirteet	yksikerroksinen lisäsiipi		vellikello
Rakennus n:o	4	5	6
Nyk.käyttö	varasto		
Alkup.käyttö	navetta	aitta	asuinrakennus?
Rak.aika	1900-1929	1800-1899?	1800-1899
Suunnittelija			
Kerrosluvu	1+(1)	2	1½
Perusta	lohkokivi	luonnonkivi	
Runko	lohkokivi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	huopa		huopa
Vuoraus	lohkokivi	hirsi	hirsi, pystylauta
Ulkovärit		maalaamaton	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen	hyvä	kohtalainen
Erityispiirteet	kaksinkertaiset kiviseinät	otsallinen	

11. RAKENNUSHISTORIA

Kauttu on eräs Ruoveden vanhimpia asuinpaikkoja, se on ollut Lempäälän Innilän erämaata 1550-luvulla ja entistä erämaata 1580-luvulla. Kautun kantatila jaettiin vuonna 1586, mutta yhdistettiin jälleen vuonna 1603. Kantatila jaettiin vuonna 1680 Ylä- ja Ala-Kautun osataloiksi. 1600-luvun lopulla ja 1700-luvun alussa Ylä-Kauttu on ollut kestikievari- ja postitalona. Vuodesta 1904 lähtien tilan omistivat Viilus ja Aino Ylä-Kauttu, joiden aikana tilan viljelysalaa laajennettiin yli puolella.

Rakennus 1: Kaksikerroksinen päärakennus valmistui vuonna 1918 ja sen luoteispäädyssä oleva yksikerroksinen lisäosa 1960-luvulla. Rakennuksen pitkällä lounaissivustalla on yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Siipiosan sisäänkäynnin edessä on ristikkokaiteinen avoveranta. Sen luoteispäädyssä on ekkeri-ikkuna. Rakennusta korjattiin 1980-luvulla, jolloin mm. ulkovuoraus uusittiin ja vesikaton ikku-

nat rakennettiin. Sisäpuolelta rakennusta peruskorjattiin ja ullakkokerros otettiin asuinkäyttöön. Kattoon lisättiin satulakattoiset ikkunat. Rakennuksen ikkunat ovat lähinnä t-ruutuisia, räystään alla on kaksiosaiset matalat haukanikkunat.

Rakennus 2: Talo on rakennettu isäntäväen eläkepäiviä varten ja se on edelleen asumiskäytössä. Rakennuksessa on kaksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuiset, räystään alla on kaksiosaiset haukanikkunat ja yläkerran päädyissä sekä kuistin päätykolmiossa puolipyöreät koristeikkunat. Rakennus on hirsipintainen.

Rakennus 3: Ulkorakennus on yksikerroksinen. Sen koillispääty on hirsipintainen, lounaspääty on lautarakenteinen. Rakennuksen koillispäädystä katolla on vellikello telineessään.

Rakennus 4: Harmaakivinen navetta on 1½-kerroksinen. Navetan ylisille johtaa sen koillispäädystä lohokivirakenteinen silta. Navetan seinät ovat kaksinkertaiset.

Rakennus 5: Kaksikerroksinen aitta on pitkänurkkainen ja otsallinen. Otsassa on nelikulmainen ikkuna.

Rakennus 6: Rakennus on mahdollisesti ollut työväen asuinrakennus. Se on 1½-kerroksinen. Alakerrassa ja yläkerran päädyissä on 6-ruutuiset ikkunat, räystäiden alla on kaksiruutuiset haukanikkunat. Rakennuksen pitkällä lounaissivustalla on yksikerroksinen pulpettikattoinen lisärakennelma.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee haja-asutusalueella Kautun kulttuurimaisemassa peltoalueen reunassa, josta on näkymä Ruoveden vesistöön. Pihapiiri on säilynyt melko hyvin 1900-luvun alun asussa.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Kulttuurihistoriallisesti tai taajamakuvallisesti arvokas sr-2 -kohde, jota ei ole suojeltu rakennuskaavassa.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on seudullisesti arvokas. Se edustaa tyypillistä pohjoishämäläistä maanilarakentamista ja sen rakennukset sekä pihapiiri ovat melko hyvin säilyneet.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Lindqvist, Sven E. 1991: Ruovesi ennen ja nyt. Ruovesi-seura ry. Helsinki.
 Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.
 Ruovesi. Kirkonkylän osayleiskaava. Ruoveden kunta. Suunnittelukeskus Oy, Tampereen toimisto 25.11. 1996.
 Suomen maatilat II. Hämeen lääni. Werner Söderström Osakeyhtiön kirjapaino, Porvoo 1931.
 Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste

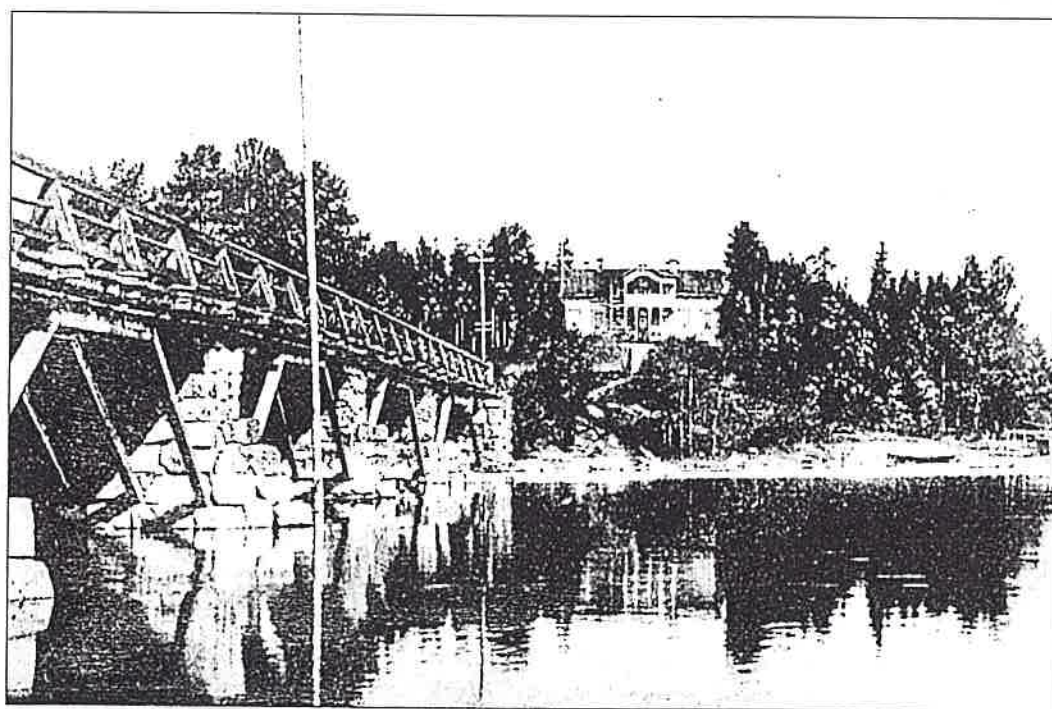
23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Simo Ylä-Kauttu 18.5. 2001

24. LIITTEET

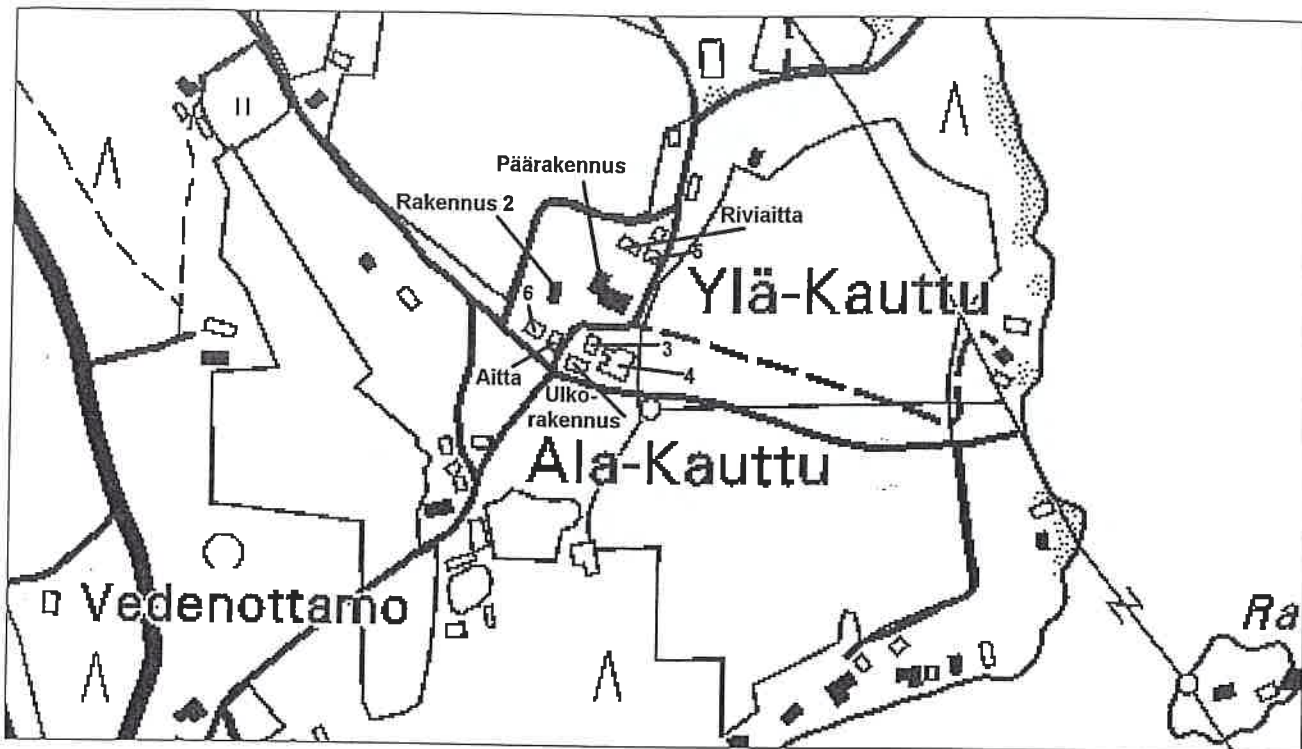
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Rakennustarkastaja Arto Nummijärvi 15. 9. 1995. Nina Rinta-Porkkunen 18.5. 2001

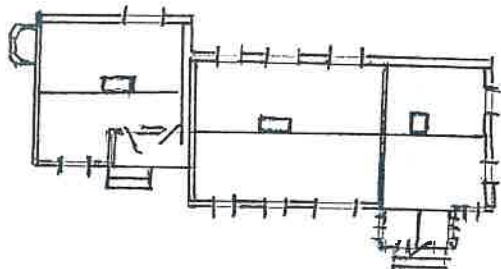

Kautun kivisilta. Vuosina 1936–37 sen tilalle rakennettiin teräsristikkosilta. Vastarannalla näkyy nimismies Seikun vuonna 1897 rakennuttama Ihaniemi. (Kotiseutuyhdistyksen kokoelma)

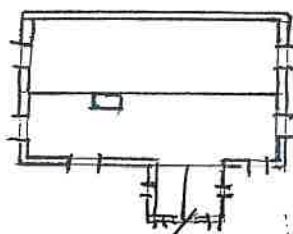
RUOVESI/KAUTTU/KAUTUN RANTA (YLÄ-KAUTTU)

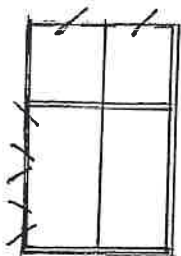
PÄÄRAKENNUS:

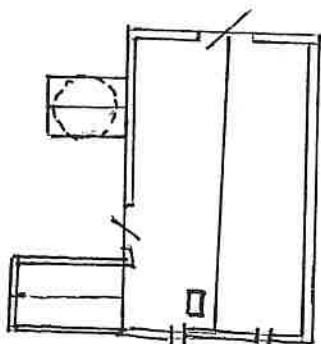
RAKENNUS 2:

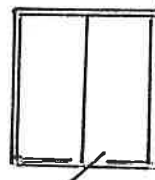
RAKENNUS 3:

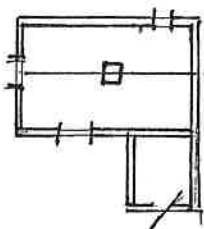
RAKENNUS 4:

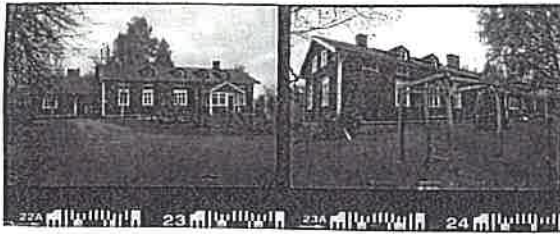
RAKENNUS 5:

RAKENNUS 6:

FILMI 9/2001

PÄÄRAK.
LOUNAASTA

SAMA
KOILLISESTA

AITTARIVI
LOUNAASTA

AITTA
LÄNNESTÄ

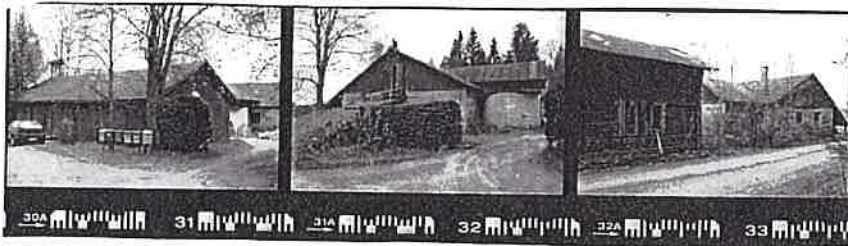
PÄÄRAK.
LUOTEESTA

AS. RAK. 2.
LÄNNESTÄ

SAMA
ETELÄSTÄ

ULKORAK.
KOILLINESTA

ULKORAK.
LOUNAASTA

NAVETTA
KOILLISESTA

VAS. ULKORAK.
OIK. NAVETTAN
LOUNAISPÄÄTY

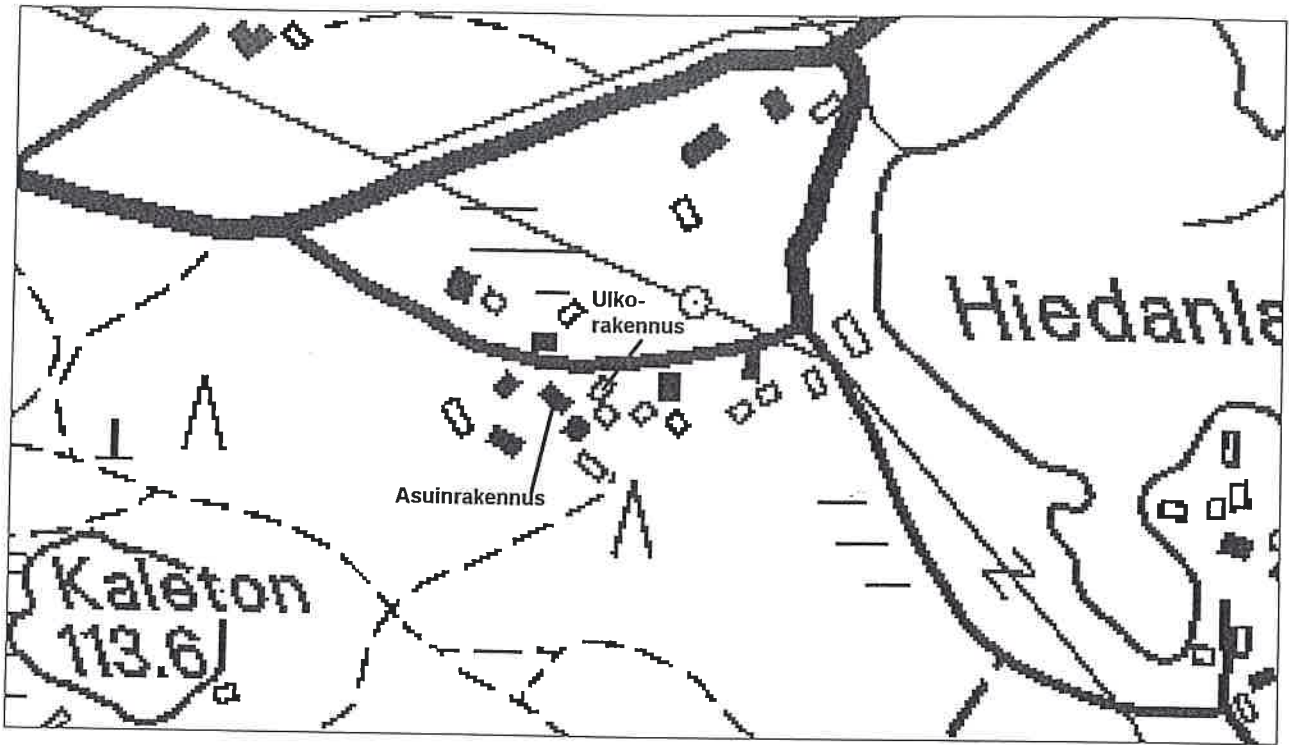

VAS. AITTA
OIK. RAK. 6
KOILLISESTA

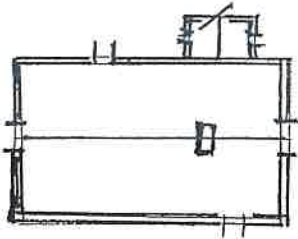
RAK. 6

YLEISKUVA
KARJAPIHASTA
VAS ULKORAK.
KEŠK. TAUSTALLA
NAVETTA
OIK. ULKORAK.

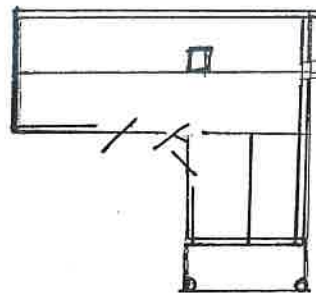
RUOVESI/KAUTTU/MÄNNISTÖ

ASUINRAKENNUS:

ULKORAKENNUS:

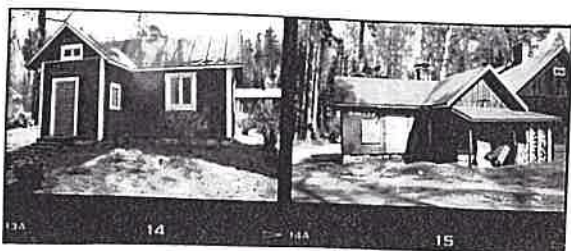
FILMI 7/2001

AS. RAK.
KAARKOSTA

LOUNASTA

LUOTEISPÄÄTY

KOILLISESTA

ULKORAK.
LOUNASTA

Kohdeinventointi/Lähdeaho

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	LÄHDEAHO
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:45
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 050, 6 874 030
8. Osoite	Kautuntie 4, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Kauko ja Heleena Soikkeli, Kautuntie 4 as 1, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	
Nyk.käyttö	asuinrakennus
Alkup.käyttö	asuinrakennus
Rak.aika	1900-1929? (1980-1985)
Suunnittelija	
Kerrosluku	(1)+2
Perusta	betoni
Runko	lauta
Kattomuoto	satula
Kate	pelti
Vuoraus	pysty peiterima
Ulkovärit	punainen + valkoinen
Kunto	hyvä
Ertisyispiirteet	katto hyvin jyrkkä. Puolipyöreä koristeikkuna yläkerran ikkunan yläpuolella.

11. RAKENNUSHISTORIA

Talon on rakennuttanut Ruoveden seurakunnan kanttorina vuosina 1909-1942 toiminut Väinö Lehtola. Tontti on lohkottu Ylä-Kautun osatalosta vuonna 1931. Lehtola oli sosiaalidemokraattien kansanedustaja vuosina 1919-1921. Hänen jälkeensä rakennus siirtyi Niiniselle, sen jälkeen Pohjan sahan omistukseen. Yläkerrassa on asunut Pohjan sahan vuokralaisia. Nykyinen omistaja on ostanut talon sahalta vuonna 1973.

Alakerrassa on ollut kuusi huonetta, nykyisin niitä on neljä. Yläkerrassa on kolme huonetta. Talossa tehtiin vesijohto- ja sähkötöitä 1980-luvun alussa, jolloin sisärakenteet revittiin auki. Savupiipussa on ollut lämminvesiboileri. Kellarikerroksessa on ollut nahkurin verstaas, jonka nykyinen omistaja on purkanut saunan tieltä. Toisessa päässä kellarissa oli räätälin työtila. Kellarikerroksessa on ollut kolme huonetta, sisäänkäynti on ollut rakennuksen molemmilta lyhyiltä seinustoilta.

Talo on ollut aiemmin sininen, sitten valkoinen. Nykyinen omistaja on maalannut sen punaiseksi. Hän on myös rakentanut vuonna 1993 talon takapihan puolelle terassin, jonka yläpuolella on puukaiteinen parveke. Alakerran ikkunat ovat olleet t-malliset, nykyinen omistaja on vaihtanut ne ruuduttomiksi. Yläkerrassa on vielä alkuperäiset kuusiruutuiset ikkunat. Yläkerran ikkunoiden yläpuolella molemmissa päädyissä on puolipyöreä koristeikkuna. Sekä julkisivun että pihan puolella on satulakattoinen frontoni, jossa on rinnakkain kolme pientä ikkunaa. Talossa on alkuperäinen aumakattoinen kuusikulmainen kuisti.

Talon takapihalla on ollut lähde, josta lähinaapuritkin ovat saaneet vettä. Takapihalla on myös ollut sauna ja navetta, jotka ovat olleet käytössä mahdollisesti vain kanttori Lehtolan aikana.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Pihapiirissä on uusi ulkorakennus. Isoon tonttiin rajautuu useita kaavoittamattomia tontteja. Kautuntien pohjoispäässä on aiemmin ollut vain muutama talo. Vanhojen talojen lisäksi on tullut uudempaa asutusta ja alue on kasvanut.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät. Asumiskäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

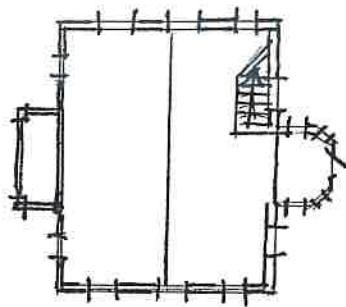
Kauko Soikkeli 16.5. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 16.5. 2001

RUOVESI/KAUTTU/LÄHDEAHO

FILMI 8/2001

KOULLISESTA

LUOTEIS-
PÄÄTY

LOUNAASTA

Kohdeinventointi/Männistö

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	MÄNNISTÖ
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:118
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 460, 6 874 360
8. Osoite	Myllytie 12, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	vapaa-ajan asunto	sauna, puusuoja
Alkup.käyttö	asuinrakennus	sauna, puusuoja
Rak.aika	1928?	n1928
Suunnittelija		
Kerrosluku	1+(1)	1
Perusta	nurkkakivet	betonipilarit
Runko	hirsi	lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	huopa
Vuoraus	pysty peiterima	pystylauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen + keltainen	punainen
Kunto	hyvä	hyvä
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on lohkottu Ylä-Kautun osatalosta vuonna 1965. Samalla tontilla on kaksi asuinrakennusta, joiden omistajiksi on merkitty Martti ja Aune Pusa.

Rakennus 1: Talo edustaa alkuperäisiä 1920-luvun Kotvion työläisen asuintaloja. Sen on rakennuttanut Heikki Varpe 1920-luvun lopulla, mahdollisesti vuonna 1928. Varpelta talon ostivat Rauha ja Onni Ratalahti, joiden perikunta myi sen vuonna 1965. Talossa on tupa, kamari ja kylmä eteinen sekä avovintti yläkerrassa. Rakennuksessa on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jossa on pariovi sekä kaksi ikkunaa. Kuistin päätykolmiossa on kaksiruutuinen haukanikkuna. Rakennuksen rungon ikkunoissa on yksi pystypuu, joka jakaa ikkunan kahteen yhtä suureen ruutuun. Vuorilaudat ovat hieman koristeellisesti veistetyt. Yläkerran molemmissa päädyissä on 4-ruutuiset ikkunat.

Rakennus 2: Ulkorakennuksessa on sauna ja puusuoja. Se on mahdollisesti rakennettu samoihin aikoihin asuinrakennuksen kanssa. Rakennus on L-kirjaimen muotoinen ja sen lounaispäässä on pulpettikattoinen avoin puusuoja.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Kotviontieltä sahan entiselle myllylle menevän tien varressa ns. Latokylässä eli Pikkukylässä eli Harjuntaustassa eli Myllykylässä. Asutus on tiivistä, talot sijaitsevat lähellä toisiaan. Ympärillä on ollut samanlaisia 1920-luvun yksikamarisia mökkejä, jotka on joko purettu pois tai niiden ympärille on rakennettu uudet kuoret. Kohde on ainoa alkuperäisessä asussaan oleva työläisasunto alueella. Sen pihapiirissä on myös satulakattoinen maakellari.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Kesäkäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Se on kohtalaisen hyvin säilynyt tyyppillinen 1920-luvun mäkitupa-
kennus. Se on sosiaalishistoriallisesti arvokas kohde, joka kertoo Kotvio Oy:n vaikutuksesta alueen
asuntojen rakentamiseen.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maisemallisesti/historiallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Merisalo, Heikki: Kotvion tieltä myllylle menevän tien varren talot. Niin sanotussa "Latokylässä" 40-
luvun alussa ja niissä asuvat perheet. Heikin muistelmia Ruovedellä syyskuulla 1995. Moniste.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

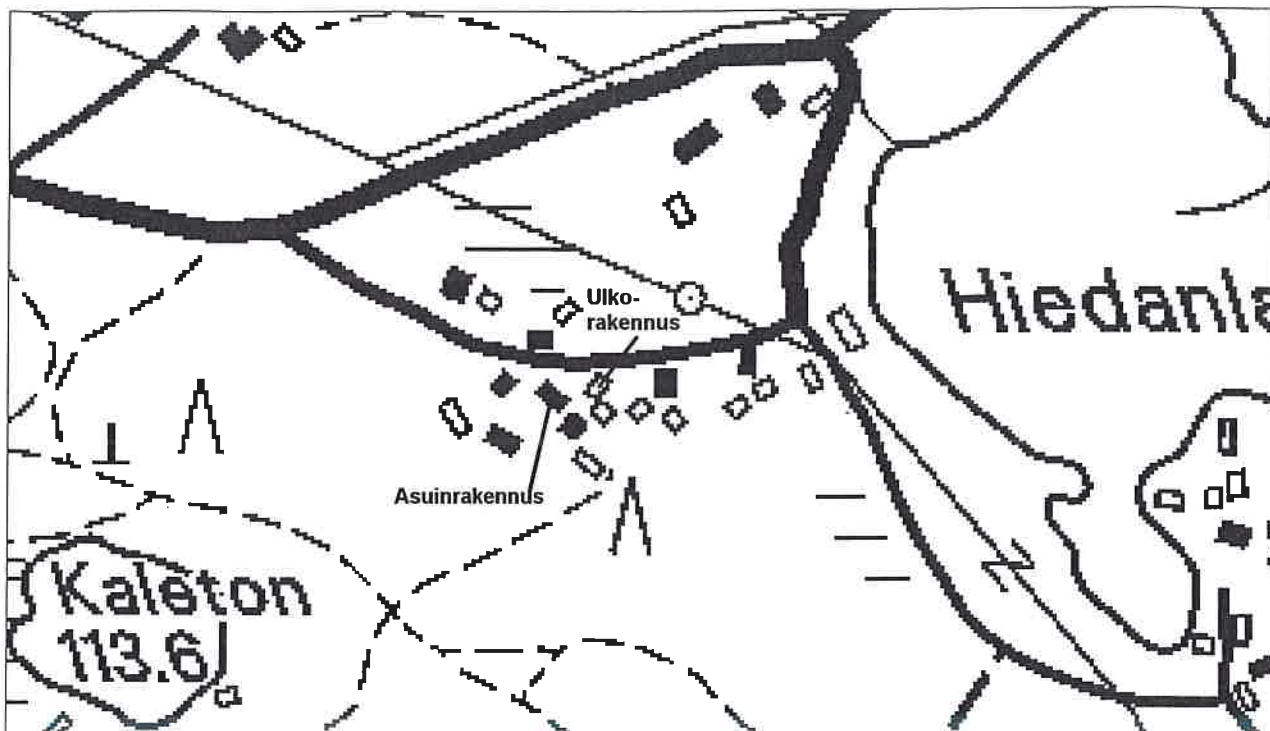
Aarne Jalonen 14.5. 2001

24. LIITTEET

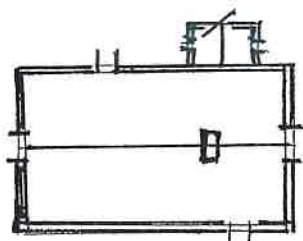
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 14.5. 2001

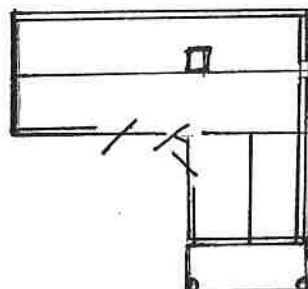
RUOVESI/KAUTTU/MÄNNISTÖ

ASUINRAKENNUS:

ULKORAKENNUS :

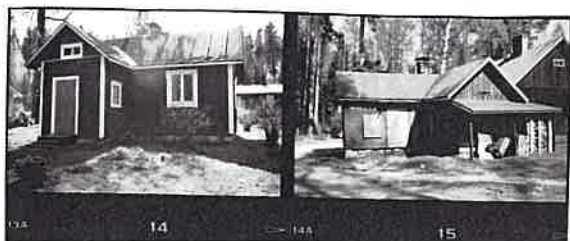
FILMI 7/2001

13. RAK.
KAAKKOSTA

LOUNAASTA

LUOTEISPÄÄTY

KOILLISESTA

ULKORAK.
LOUNAASTA

Kohdeinventointi/Pellonsyrjä

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	PELLONSYRJÄ
4. Kylä/rek.nro	
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 910, 6 873 210
8. Osoite	Ylä-Kautuntie 47, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Juha Ylä-Kauttu, Kautun rantatie 35, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	
Nyk.käyttö	asuinrakennus
Alkup.käyttö	hevostalli
Rak.aika	1900-1949?
Suunnittelija	
Kerrosluku	1
Perusta	luonnonkivi
Runko	lauta
Kattomuoto	satula
Kate	huopa
Vuoraus	pysty peiterima
Ulkovärit	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen
Erityispiirteet	

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus sijaitsee Ylä-Kautun osatalon mailla. Rakennus on ollut olemassa jo ainakin sota-aikana, mutta se on tullut asumiskäyttöön sodan jälkeen. Nykyiseen käyttöönsä sen on rakennuttanut Eero Titovin isä. Sota-aikana rakennus on ollut upseerien hevostallina ampumaradalla mahdollisesti nykyisen yhteiskoulun suunnalla. Se on siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1947 ja sitä on jatkettu 1940-luvun lopulla.

Rakennuksessa on satulakattoinen avokuisti, jossa on kaksi puupilaria sekä puiset kaiteet. Ikkunat ovat 4-ruutuiset, luoteisseinustalla on myös kapea 2-ruutuinen ikkuna. Yläkerran koillispäädyssä on 2-ruutuinen vaakasuuntainen ikkuna.

Pihapiirissä on lisäksi satulakattoinen ulkorakennus, jonka vuorauksena on peiterimoitettu pystylauta. Rakennus on väriltään punainen ja valkoinen.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Ylä-Kautun tilan läheisyydessä. Itäpuolella peltoaukeita, Ylä-Kautuntien länsipuolella metsiköä ja Kautunharju. Pieni piha on hoidettu, siinä on puita ja istutuksia.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Rakennus kuuluu paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen, jonka muodostavat Ylä- ja Ala-Kautun osatalot sekä Pellonsyrjän ja Tanhuanpään torpat. Alue on muodostunut vanhalle Kautun kylätontille ja sen läheisyyteen. Paikalla on asuttu 1500-luvulta lähtien. Alueen rakennuskannassa näkyy maaseudun sosiaalinen asuinkerrostuma. Rakennukset ovat säilyttäneet ilmeensä kohtalaisen hyvin.

- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

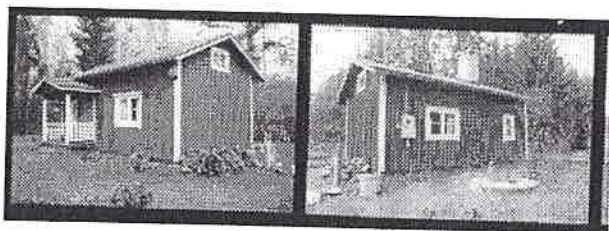
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

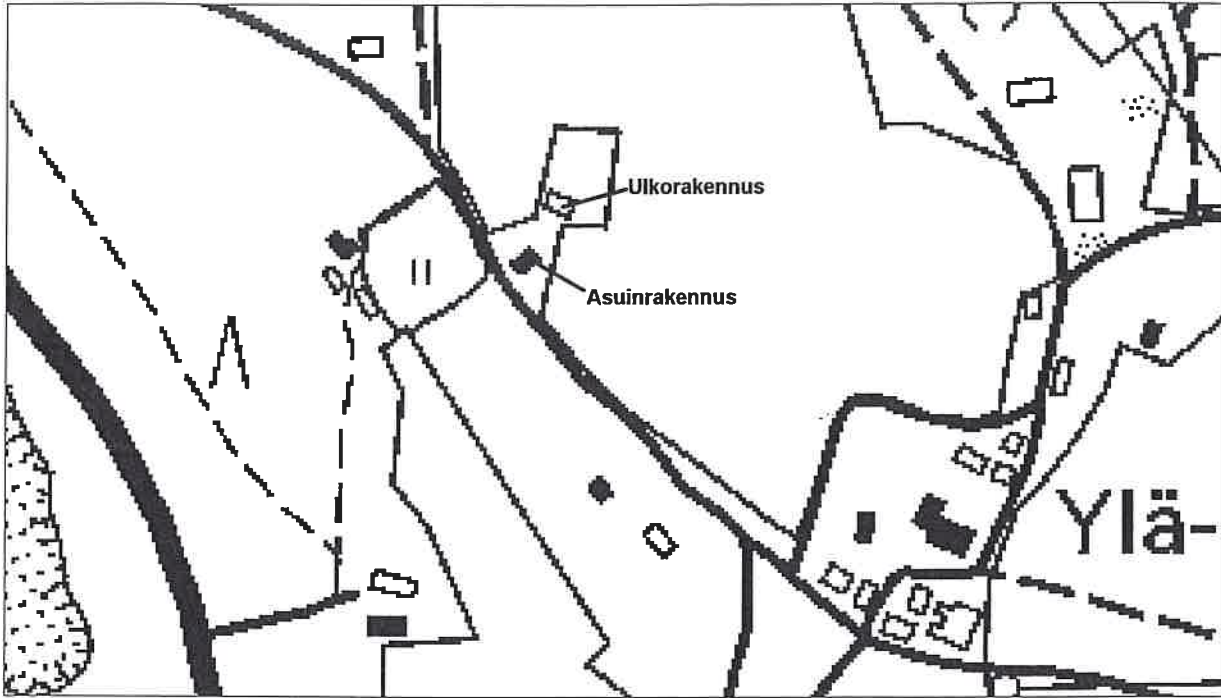
Aune ja Eero Titov 21.5. 2001

24. LIITTEET

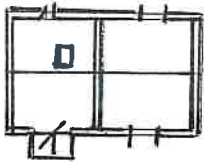
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 21.5. 2001

RUOVESI/KAUTTU/PELLONSYRJÄ

ASUINRAKENNUS:

FILMI 10/2001

AS. RAK.
KAARKOSTA

SAMA
KOILLISESTA

ULKORAK.
LOUNAASTA

Kohdeinventointi/Sorola

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	SOROLA
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:15
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 680, 6 872 540
8. Osoite	Mustanlahdentie 3, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Aarne ja Eeva Viljanmaa, Ruovedentie 44, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	
Nyk.käyttö	kesäasunto
Alkup.käyttö	asuinrakennus
Rak.aika	1895-1899?
Suunnittelija	
Kerrosluku	(1)+1+(1)
Perusta	luonnonkivi, lauta
Runko	hirsi
Kattomuoto	satula, pulpetti, auma
Kate	huopa
Vuoraus	pystylauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen
Eriyispiirteet	

11. RAKENNUSHISTORIA

Talo on alun perin rakennettu nimismies Seikun rengille pirtiksi todennäköisesti hieman Seikun oman asuin- konttorirakennuksen, Ihaniemen, valmistumisen (1895 tai 1897) jälkeen. Tontti on ositettu Ihaniemen asuintontista vuonna 1919. Rakennusmestarina oli Kustaa Pouru. Talossa on asunut myöhemmin nimismiehen vanhapiikasitar. Seikku myi talon tamperelaiselle lääkäri Sundvallille kesäasunoksi, mutta se palautui joksikin aikaa takaisin alkuperäisen omistajansa haltuun. Sitten Seikku myi talon helsinkiläiselle palomestari Arokannelle. Kauppias Aarne Viljanmaa osti talon noin 1970-luvulla kantatie 66:n rakentamisen aikoihin.

Alakerrassa on kaksi huonetta ja keittiö, yläkerrassa kolme huonetta ja vinttikomeroita. Rakennuksen ulkoasu on tavallisuudesta poikkeava. Runko on satulakattoinen, kaksikerroksinen ja ristin muotoinen. Länsiseinustalla on koko seinustan levyinen umpiveranta, jossa on ikkunoita myös koko länsiseinän leveydeltä. Rakennuksen eteläpuolella on puolipyöreä yksikerroksinen kuisti, jonka katto on kulmikas. Itäseinustalla on pulpettikattoinen yksikerroksinen tila.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Kautunvuolteen pohjoisrannalla kantatie 66:n länsipuolella Mustanlahdentien risteyksessä. Pihapiirissä on vaja, uusi saunarakennus sekä rannassa hirsirakenteinen sauna, joka on todennäköisesti tehty samoihin aikoihin päärakennuksen kanssa.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Kesäkäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Se on kohtalaisesti alkuperäisessä asussaan säilynyt huvilarakennus, jossa on erikoisia rakennusratkaisuja.

- 15. Rakennushistoriallinen x
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

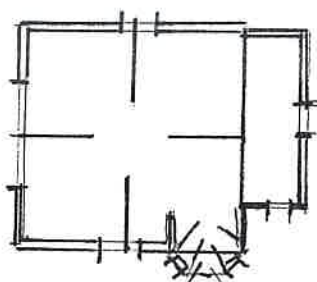
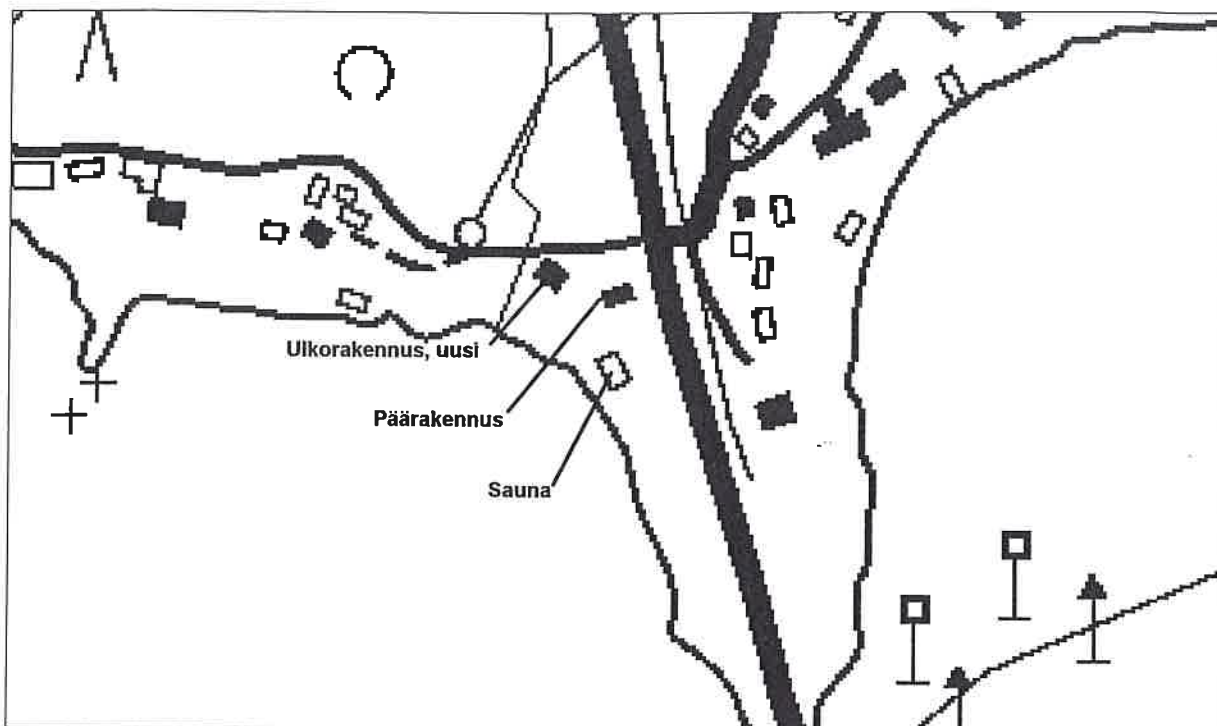
Heikki Merisalo 10.5. 2001, Kaisu Soiro, Arne ja Eeva Viljanmaa 18.5. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 18.5. 2001

RUOVESI/KAUTTU/SOROLA

FILMI 9/2001

POHJOISESTA

KAAKOSTA

KAAKOSTA

Kohdeinventointi/Tanhuanpää

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	TANHUANPÄÄ
4. Kylä/rek.nro	Kauttu 1:41
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 505 810, 6 873 220
8. Osoite	Ylä-Kautuntie 40, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Sakari ja Vappu Härkönen, Lapintie 7 C 61, 33100 Tampere

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	kesäasunto	sauna, varasto
Alkup.käyttö	asuinrakennus	sauna
Rak.aika	1927	1927-1949?
Suunnittelija		
Kerroslukku	1½	1
Perusta	nurkkakivet, luonnonkivi	
Runko	hirsi	lauta, hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	pelti
Vuoraus	pysty peiterima	pystylauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	hyvä	kohtalainen
Eriyksiirteet	ikkunanpuitteissa koristeellinen yläosa	

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on lohkottu Ala-Kautun osatalosta vuonna 1929. Talo on ollut Härkösen perheen omistuksessa koko ajan, se on nykyisen omistajan lapsuudenkoti.

Rakennus 1: Rakennuksessa on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerrassa 4-ruutuiset. Vuorilautojen yläosa on veistetty koristeellisesti. Rakennuksessa on luultavasti tupa ja kamari.

Rakennus 2: Sauna on rakennuksen luoteispäädyssä. Muu osa rakennusta on todennäköisesti varastotilana.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Pihapiirissä on myös lautarakenteinen puuvaja, ulkokaäymälä sekä uudempi ulkorakennus. Tontti sijaitsee metsän reunassa Kautunharjun tuntumassa ja laskee Ylä-Kautuntietä kohden. Tien läheisyydessä on todennäköisesti ollut pelto, nykyisin paikalla kasvaa suhteellisen nuoria koivuja.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Rakennus kuuluu paikallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen, jonka muodostavat Ylä- ja Ala-Kautun osatalot sekä Pellonsyrjän ja Tanhuanpään torpat. Alue on muodostunut vanhalle Kautun kylätontille, jossa on asuttu 1500-luvulta lähtien. Alueen rakennuskannassa näkyy maaseudun sosiaalinen asuinkehto. Rakennukset ovat säilyttäneet ilmeensä kohtalaisen hyvin.

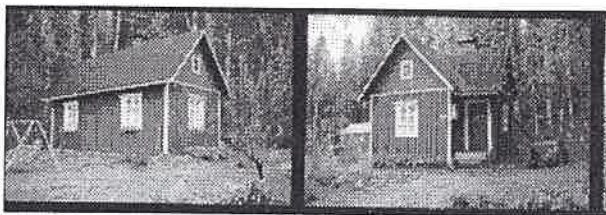
- 15. Rakennushistoriallinen
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO
Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

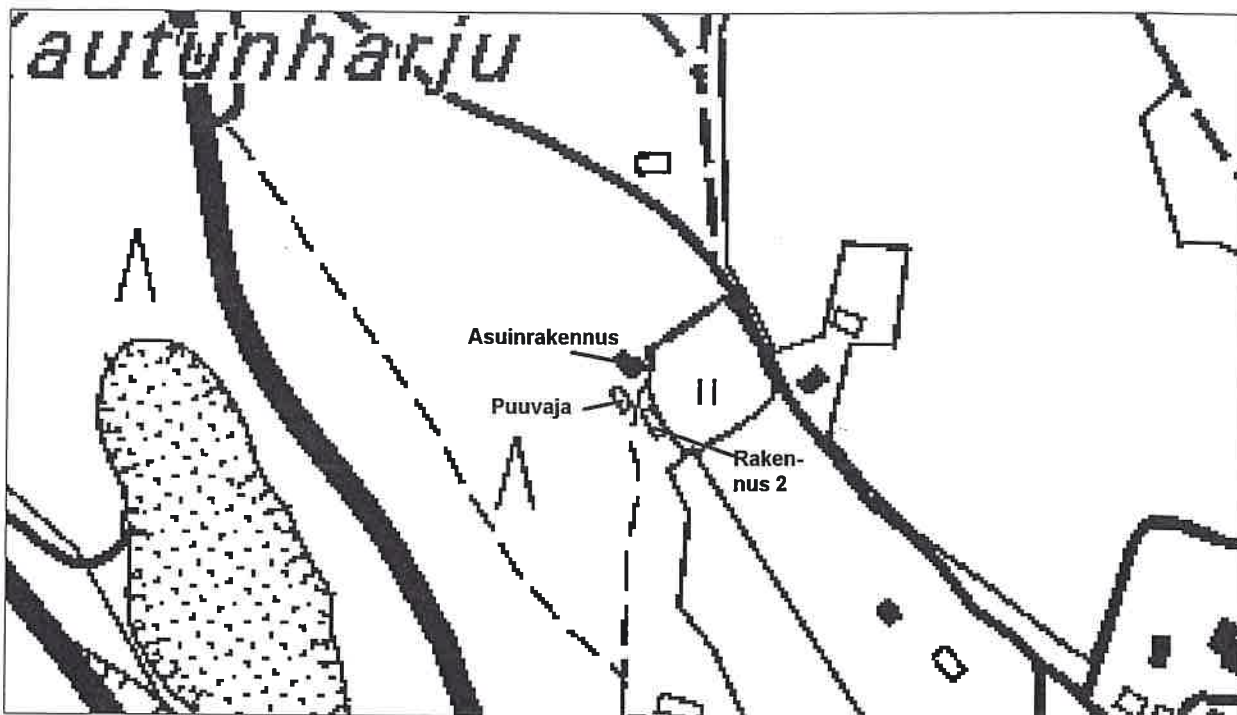
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Maija-Liisa Reimni 21.5. 2001

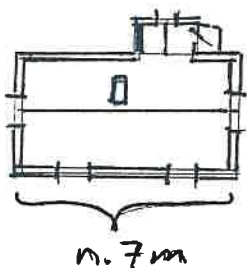
24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 21.5. 2001

RUOVESI/KAUTTU/TANHUANPÄÄ

ASUINRAKENNUS:

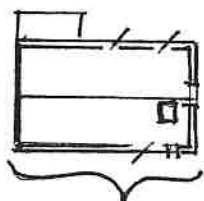
n. 4m

FILMI 10/2001

n. 7m

RAKENNUS 2:

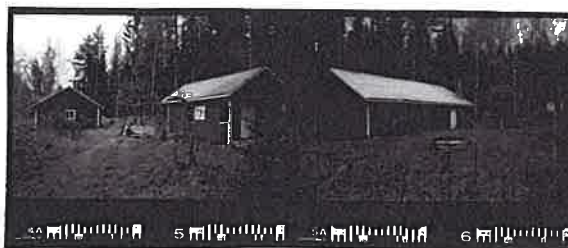
n. 5m

n. 9m

KAAKOSTA

KOILLISPÄÄTY

LUOTEESTA

VAS. SAUNA - JA
VARASTO RAK. 2
OIK. PUUVAJA
KOILLISESTA

SAUNA -
JA VARASTO RAK.
2. KAAKOJSTA

MUSTAJÄRVI INVENTOIDUT KOHTEET JA KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

VÄRIEN SELITYKSET

Kylän raja

Inventoidun alueen raja

Valtakunnallisesti arvokas kohde tai alue (1993)

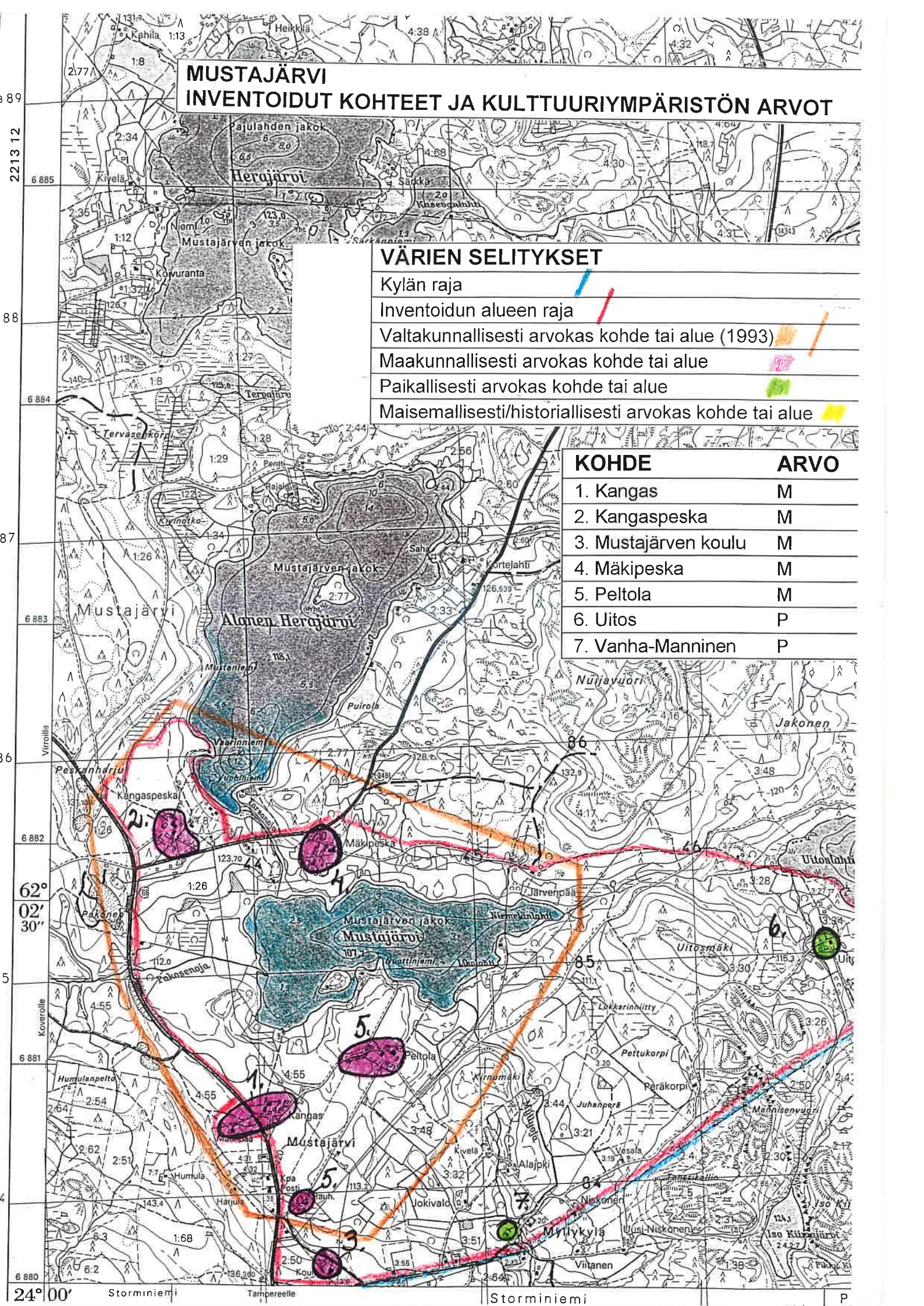
Maakunnallisesti arvokas kohde tai alue

Paikallisesti arvokas kohde tai alue

Maisemallisesti/historiallisesti arvokas kohde tai alue

KOHDE ARVO

KOHDE	ARVO
1. Kangas	M
2. Kangaspeska	M
3. Mustajärven koulu	M
4. Mäkipeska	M
5. Peltola	M
6. Uitos	P
7. Vanha-Manninen	P

Alueinventointi/Mustajärvi

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Alue	MUSTAJÄRVI
4. Kylä/Kaupunginosa	Mustajärvi
5. Omistaja(t)	

6. ALUEEN JA ALUEELLA OLEVIEN RAKENNUSTEN KUVAUS JA HISTORIA

Mustajärven kylä rajautuu etelässä Pappilaan ja pohjoisessa Pajulahteen. Idässä on vesistöä, Syvinkisalmi ja Mustaselkä. Mustajärven alueella on yksi kiinteä muinaisjäänös. Uitoslahden pohjoisrannalla, 20 metriä vedestä kuusikkometsään on ilmeisesti rakennuksen kiuas. Sen läpimitta on neljä, korkeus puoli metriä ja sen kivissä on palamisjälkiä.

Ylä-Satakunnan emäpitäjistä tehtiin keskiajalla vakituisia, jokavuotisia eräretkiä Vanhan Ruoveden alueelle. Eteläisten kantakyläen taloilla oli pysyvät, yksityisessä omistuksessa oleva eräsijansa metsästystä, kalastusta ja myöhemmin myös kaskenpolttoa varten. Mustajärvi mainitaan vuoden 1589 maantarkastuskirjassa Lem-päälän pitäjän Tirolan erämaana. Todennäköisesti alueella on ollut lappalaisia, jotka suhteellisen varhaisessa vaiheessa vetäytyivät pohjoiseen. Tästä todistaa nimi Peska, joka on peräisin lapin kielestä ja merkitsee kevättulvan aikana veden alle jäävää notkelmaa tai kannasta.

1570-luvulta lähtien Mustajärveltä tunnetaan Mustajärven kantatalo, vuosina 1590-luvulta lähtien Mustajärven ja Peskan kantatalot, vuonna 1615 kolme taloa, vuosina 1625-1675 kaksi ja vuonna 1700 kolme taloa eli Mustajärvi, Peska ja Mustajärvi II eli Peltola. Peskan kantatalo jaettiin 1760-luvulla, jolloin syntyivät Kangas-Peska ja Mäki-Peska. Mustajärven kantatalo jaettiin 1790-luvulla, jolloin syntyi Kangas. Isojaossa nykyisen Mustajärven kylän maat kuuluivat Peltolan, Kankaan, Mäkipeskan ja Kangaspeskan tiloille. Vuonna 1796 perustettiin Mutilan uudistalo, vuonna 1806 Mutila II. Pohtion eli Pohtioniemen uudistalo oli aluksi torppa ja se tunnetaan vuodesta 1782. Vuosina 1865-1900 kylän taloluku vaihteli viiden ja kuuden välillä. Vuonna 1910 taloja oli kymmenen ja vuonna 1917 taloluku oli noussut 16:een.

Kangaspeskan tilan vanhimmat rakennukset ovat 1760-luvulta peräisin olevat aitta ja savupiiritti, nuorin on 1930-luvulla rakennettu päärakennus. Muu rakennuskanta on 1800-luvun loppupuolelta ja 1900-luvun alku-puolelta. Mäkipeskan tilan puinen päärakennus on palanut 1930-luvulla ja sen tilalle on vuonna 1939 raken-nettu täsmälleen vanhan mallinen tiilirakennus. Tilan muu rakennuskanta on 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alusta. Kankaan tilan vanhimmat rakennukset ovat 1850-luvulta, Peltolan 1800-luvulta. Kantatilojen pihapiirit ja rakennukset ovat säilyneet hyvin vanhoilla paikoillaan ja ne ovat siten seudullisesti arvokkaita kohteita.

Kantatiloilla on ollut useita torppia. Kankaan tilalla on ollut ainakin kahdeksan torppaa, joista tilan ja kantatie 66:n länsipuolella on Mäenpään torpan tontti. Päärakennus on purettu, jäljellä on kaksi aittaa. Kankaan tilan Järvenpään torppa sijaitsi Mustajärven Niemelänlahden pohjoisrannalla. Nykyisin paikalla on jäljellä ainoas-taan yksi pitkänurkkainen hirsilato. Peltolan tilan muonamiehen torppa sijaitsee Peltolantien lounaispäässä lähellä kantatie 66:n risteystä ja on nykyisin käyttämätön. Yksi Kangaspeskan torpista sijaitsee tilan koillis-puolella ja on nykyisin kesäkäytössä.

Myllykylässä, Mustajärvestä laskevan Myllyjojan varrella on ollut Peltolan ja Kankaan tilojen vuonna 1915 rakennettu yhteinen mylly. Rakennus on purettu, mutta osa myllypadosta on edelleen paikallaan. Jäljellä oleva patorakennelmaa voidaan pitää historiallisen ajan kiinteänä muinaisjäänöksenä. Myllykylässä Mylly-peräntien varrella on luultavasti 1920-luvulla rakennettuja yksikamarisia torppia.

Mustajärven koulu sijaitsee Myllyperäntien länsipuolella lähellä kantatie 66:a. Koulu on rakennettu Peltolan kantatilan maille vuonna 1920 ja alakoulu vuonna 1945. Rakennukset muodostavat yhtenäisen ryhmän yh-dessä ulkorakennuksen kanssa ja ne ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan.

Sodan jälkeen vuonna 1945 vahvistettiin maanhankintalaki, jonka avulla haluttiin sopeuttaa luovutetulla alu-eella maataloudesta toimeentulonsa saanut väestö. Lisäksi haluttiin auttaa paikallista väestöä, jolla oli siteitä maatalouteen mutta vaikeuksia saada toimeentulonsa sodanjälkeisessä tilanteessa. Mustajärvelle perustetiin kymmenen asutustilaa. Siirtoväelle oli tärkeää saada asua lähellä toisiaan yhtenäisillä asutusalueilla,

joilla naapurien tuki ja turva oli lähellä. Rintamamiestilat keskittyivät suurimmalta osin muille alueille kuin siirtoväen tilat, muun muassa Mustajärvelle.

7. ERIKSEEN LUETTELOIDUT KOHTEET

1. Kangas	5. Peltola
2. Kangaspeska	6. Uitos
3. Mustajärven koulu	7. Vanha-Manninen
4. Mäkipeska	

8. SÄILYMISEDELLYTYKSET (uhkatekijät, kaavallinen tms. tilanne, päätökset)
Alueen kulttuurimaiseman arvot säilyvät vain jos maanviljelyä jatketaan eikä peltoja metsitetä.

9. LUETTELOINTIPERUSTE

Mustajärven kulttuurimaisema on valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö. Kantatilat ovat seudullisesti arvokkaita kohteita. Alueen kulttuurimaiseman peruspiirteet ovat säilyneet hyvin, avoimet pellot ja vanhojen kantatalojen sekä niille kuuluneiden torppien rakennusryhmät muodostavat maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kokonaisuuden.

10. Rakennushistoriallinen	x
11. Historiallinen	x
12. Maisemallinen	x

13. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

14. VALOKUVAT

15. LÄHTEET (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

Kosonen, Johanna 2001: Siirtokarjalaisten evakkotiet, asuttaminen ja asettuminen Ruovedelle vuosina 1939-1960. Suomen historian pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.
Pirkanmaan kiinteät muinaisjäänneet. Pirkanmaan liitto 1996, julkaisu B 36.
Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.
Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.
Vanhan-Ruoveden historia I. Vanhan-Ruoveden historiatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1959.
Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

16. LIITTEET

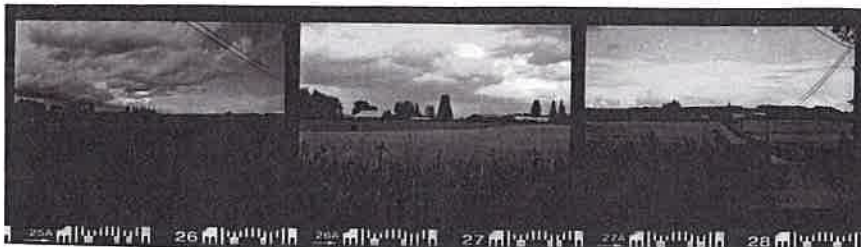
Kartta inventoiduista kohteista
Arvokartta

17. SUULLISTA TIETOA ANTANEET

Mauno Takala
Kiinteistöjen omistajat ja asukkaat

18. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 2001

RUOVESI / MUSTAJÄRVI

FILMI 20/2001

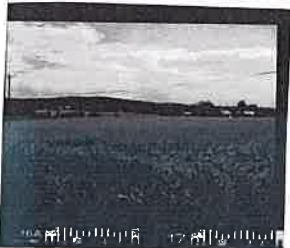
VAS. KATNEN OIK.
PELTOLA

KANKAAN
RAK. RYHMÄ
ETELÄSTÄ, PELTOLANTIETÄ

PELTOLAN RAK. RYHMÄ
LOUNAASTA

FILMI 20/2001

FILMI 13/2001

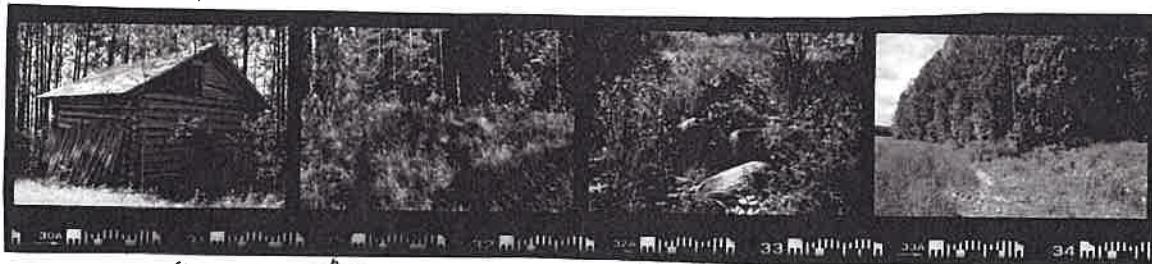
MYLLY PERÄNTIETÄ
KAAKKOON

FILMI 20/2001

KATNEN PESKITN
TILAN VIEREINEN
TORPPA LOUNAASTA

SAMA LUOTEESTA

JÄRVENPÄÄN
HIESI LÄTO

JÄRVENPÄÄ
MÄHD. TORPAN
SIJAINNIPAIKKA

→ MÄHD. TORPAN
TÄI SEN ULKO-
RAK. SIJAINNIPAIKKA

SAMA.
NÄKYMÄ
KAAKKOSTA
PELLOLTA
MEISÄNREUNAN
TORPAN MÄHD. SIJAINNIPAIKALLA

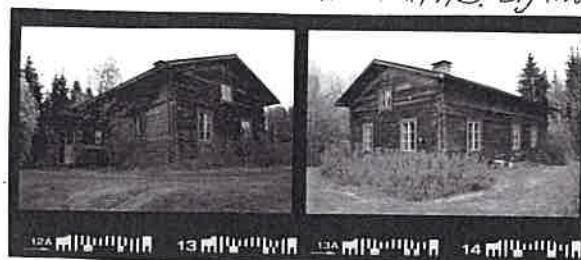
FILMI 16/2001

KANKAAN JA PELTOLAN PURETUN
YHTEISMYLLYN MYLLYPAIDON
RAKENTEITA

LÄNNESTÄ

LOUNAASTA

UITOKSEN POITTOISPUOLEKSELLA TONTILLA
SIJAITSEVA HIESIRAK. (UNVENTOIMATON)

LUOTEESTA

LOUNAASTA

Kohdeinventointi/Kangas

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KANGAS
4. Kylä/rek.nro	Mustajärvi 4:65
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	kantatila
7. Peruskartta/koordin.	2231 03 / 2 501 010, 6 880 790 2231 03 / 2 500 860, 6 880 700 (rakennus 7, 8)
8. Osoite	Mustajärventie 690, 34640 Mustajärvi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Jorma Tulijoki, Mustajärventie 690 as 1, 34640 Mustajärvi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asuinrakennus	asuinrakennus	varasto, pannuhuone
Alkup.käyttö	asuinrakennus	asuinrakennus, alakoulu	navetta
Rak.aika	1795-1809?	1850-1859 (1994-96)	1920
Suunnittelija			
Kerrosluvu	2	2	1
Perusta	lohkokivi	lohkokivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	auma
Kate	pelti	tiili	pelti
Vuoraus	pysty peiterima, vaakalauta	pysty peiterima	vaakalauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen + vihreä	keltainen + valkoinen	punainen + valkoinen + keltainen
Kunto	hyvä	hyvä	hyvä
Erityispiirteet	kaksi kulmikasta kuistia	kulmikas kuisti	
Rakennus n:o	4	5	6
Nyk.käyttö		varasto	
Alkup.käyttö	aitta	riviaitta	viljamakasiini
Rak.aika	1800-1899	1800-1899	1800-1899
Suunnittelija			
Kerrosluvu	1	1	2
Perusta	lohkokivi	lohkokivi (ei koko rakennuksessa)	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	pelti	pelti
Vuoraus	hirsi, pysty peiterima	hirsi	hirsi
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punamulta, kulunut	tervattu
Kunto	hyvä	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	katolla velli- kello	koottu useasta osasta	

Rakennus n:o	7	8
Nyk.käyttö		
Alkup.käyttö	suola-aitta	aitta
Rak.aika	1800-1899	1800-1899
Suunnittelija		
Kerrosluke	1	1
Perusta	lohkokivi, hirsipenkki	luonnonkivi, hirsipenkki
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate		
Vuoraus	hirsi	hirsi
Ulkovärit	maalaamaton	maalaamaton
Kunto		
Erityispiirteet	sulkanurkka, otsallinen	

11. RAKENNUSHISTORIA

Mustajärvi on entistä Lempäälän Tirolan erämaata, josta on tietoja vuodelta 1589. Mustajärven kantatalo on jaettu 1790-luvulla, jolloin syntyi Kangas. Kankaan tila on muodostettu 1800-luvulla yhdistämällä Ison- ja Vähän-Sompin tilat. Tila on ollut Tuljoen suvun omistuksessa 1850-luvulta lähtien. Vuodesta 1926 lähtien tilaa omistivat sisarukset Viivi ja Risto Tulijoki. Tilalla oli 1850-luvulta lähtien Mustajärven kestikievari, jonka pito päättyi virallisesti vuonna 1910. Matkustajia kuljetettiin kuitenkin vielä 1920-luvullakin. Kestikievareiden velvollisuuksiin kuului myös vastata vankien kuljetuksesta, pitäjän vankikoppi sijaitsi Kankaalla. 26.-27.1. 1883 kopissa yöpyi tunnettu Hämän häjy Antti Isotalo, jota kuljetettiin Vaasan vankilasta etelään.

Tilan maat ovat ulottuneet Syvinkisalmelta Pouruun hevosenkengän mallisesti. Kankaan tilalla on ollut ainakin kahdeksan torppaa: Halla, Järvenpää, Moisio, Mäenpää, Tuiskula, Roskala eli Harjuntausta, Tanteremäki ja Antila. Yksi torpista, mahdollisesti Antila, oli Kankaan ja Peltolan talojen yhteinen sotamiehen torppa. Se lakkautettiin, mutta edelleen yksi tilan pelloista tunnetaan Sotamiehen vainiona. Vuoden 1831 kulkutautiepidemian aikana Kankaan vainiolla oli tilapäinen kolerasairaala. Sen muistona talosta kirkonkylään päin olevan peltolohkon nimenä on Lasarettivainio.

Rakennus 1: Punainen päärakennus on peräisin 1700- ja 1800-lukujen vaihteesta. Se on todennäköisesti siirretty muualta, sillä tilan talouskeskus on ollut Vanhankylän pellolla. Talossa on ollut kaksi keihikkoa ja se on ollut läpikäytävä nykyisen verannan kohdalta. Läpikäynti on muutettu kahdeksi huoneeksi ja verannaksi luultavasti 1800-luvun alkupuolella. Veranta muodostuu kahdesta yksikerroksisesta satulakattoisesti umpikuistista sekä niiden väliin muodostuvasta avoimesta pulpattikattoisesta osasta. Kuisteissa on pariovet, koristeelliset ikkunaruuudut ja pohjoisen puoleisen kuistin nurkat ovat viistetyt. Ikkunat ovat 6-ruutuiset ja niiden yläpuolinen vuorilauta on profiloitu. Yläkerrassa on kaksiosaiset kapeat haukanikkunat. Rakennus on vuorattu siten, että alaosassa on vaakalauta, keskellä peiterimoitettu pystylauta ja päätykolmioissa vaakalauta.

Rakennus 2: Harjaan asti hirttä oleva rakennus on ostettu Pajuskylän Nikkilästä kehilleen veistettynä 1850-luvulla. Siitä piti alun perin tulla Pajuskylän Kulmalan päärakennus. Rakennus on ollut kahdella kehikolla, eteistila oli kehikkojen välissä. Talo on tehty työväen sekä vanhan isännän asunnoksi, siinä on asunut kolme perhettä. Talossa on toiminut Mustajärven koulupiirin alakoulu vuosina 1937-45. Luokka oli talon länsipäädyn isossa huoneessa, opettaja asui kahdessa pienessä huoneessa. Rakennus peruskorjattiin vuosina 1994-96, jolloin mm. sisätiloihin laitettiin uudet pinnat. Huonejako on pysynyt lähes alkuperäisenä. Rakennuksen pitkän eteläsivustan keskellä on koristeellinen yksikerroksinen, kuusikulmainen umpikuisti. Siinä on pariovi sekä koristeelliset ikkunaruuudut. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuisia, yläkerrassa on kaksiosaiset kapeat haukanikkunat. Räystäään alapuolella on paneeli- maista koristelua.

Rakennus 3: Navetta on rakennettu vuonna 1920. Se on aumakattoinen ja pohjakaavaltaan L-kirjaimen muotoinen. Rakennuksessa on ollut myös toinen siipi, joka on purettu 1960-luvun lopulla. 1930-luvun tietojen mukaan navetassa oli tuulivoimainen vesijohto sekä automaattiset vesikupit. Navetan yhteydessä oli sikala 1990-luvun loppupuolella. Nykyisin siinä on pannuhuone, varasto, autotalli sekä verstastilaa. Rakennusta on tarkoitus jatkaa ja tehdä siihen porkkana- ja konevarasto.

Rakennus 4: Kolmiosainen yksikerroksinen aitta on rakennettu 1800-luvulla. Katon länsipäädystä on vellikello. Aitan ovien edessä on keskeltä avoin ristikkokaiteinen kuisti.

Rakennus 5: Viisiosainen yksikerroksinen aitta on rakennettu 1800-luvulla yhdistämällä useampi pieni aitta. Neljän oven edessä on ristikkokaiteinen kuisti, johon käynti on aittarivin länsipäädystä.

Rakennus 6: Vilja-aitta on rakennettu 1800-luvulla. Siinä on vuoliaiskatto ja vuoratut nurkkahirret. Se on otsallinen kaksikerroksinen, lyhytnurkkainen rakennus.

Kantatie 66:n länsipuolella on ollut Mäenpää, joka oli Kankaan torppa. Siinä asui viimeksi siirtolaispariskunta. Rakennukset olivat heidän omistuksessaan, maapohja oli vuokralla. Asuinrakennuksen katto meni huonoksi, joten rakennus jouduttiin purkamaan. Torppaan on kuulunut navetta ja riihi, jotka on purettu 1950- tai 1960-luvulla. Nykyisin torpasta on jäljellä kaksi aittaa sekä sodan jälkeen rakennetut sauna ja ulko-wc.

Rakennus 7: Vanhempi yksikerroksinen aitta on otsallinen ja pitkänurkkainen. Siinä on vuoliaiskatto.

Rakennus 8: Yksikerroksinen aitta on pitkänurkkainen.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Mustajärven kulttuurimaisemassa kantatie 66:n itäpuolella. Luetteloitujen rakennusten lisäksi pihapiirissä on lohkokivirakenteinen maakellari, jossa on peltikatteinen satulakatto. Vuonna 1965 valmistuneen saunan tilalla oli aiemmin pakarirakennus, jossa pidettiin kiertokoulua ennen alakoulun siirtymistä Kankaan toiseen päärakennukseen. Lisäksi rakennusryhmään kuuluu nykyisin navetan vieressä sen länsipuolella oleva paja, joka on siirretty kantatie 66:n länsipuolelta. Peltolan tilan suuntaan menevän pihatien eteläpuolella on hirsirakenteinen riihi. Mäenpään torpan aitat sijaitsevat kantatie 66:n länsipuolella pellon laidassa metsän reunassa samalla kohdalla kuin Kankaan tilan muut rakennukset.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät. Tila on asuttu ja rakennukset ovat käytössä. Mäenpään torpan aitat on hiljattain katettu ja ne on tarkoitus säilyttää.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Tila on seudullisesti arvokas kohde. Kantatilan pihapiiri on hyvin säilynyt ja se sijaitsee vanhalla paikallaan. Rakennusryhmällä on myös maisemallista merkitystä.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

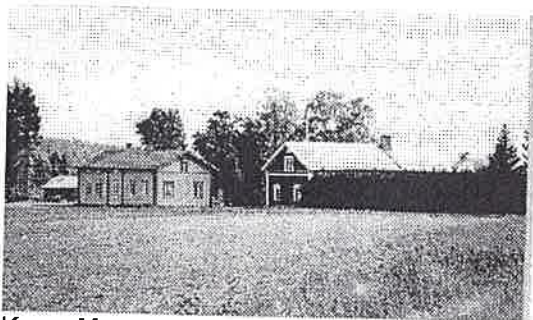
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisu 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Suomen maatilat II. Hämeen lääni. Werner Söderström Osakeyhtiön kirjapaino, Porvoo 1931.

Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste.

Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Markku Tulijoki 29.5. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 29.5. 2001

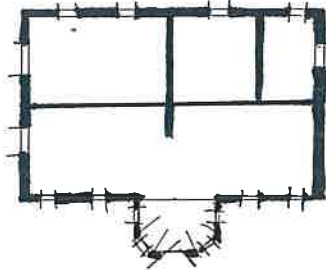
RUOVESI/MUSTAJÄRVI/KANGAS

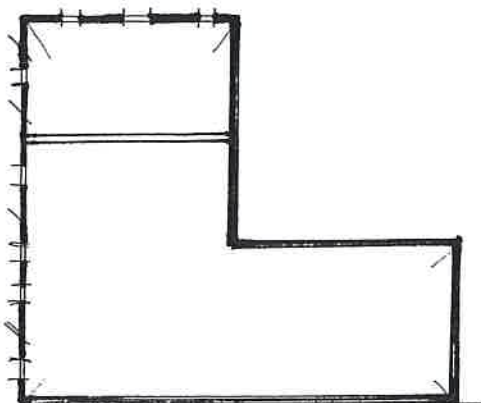
RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

RAKENNUS 3:

FILMI 15/2001

13. RAK. 1
IDÄSTÄ

SAMA
LÄNNESTÄ

RAK. 7.
SUORA-MITTA
ETELÄSTÄ

RAK. 8
MITTA ETELÄSTÄ

13. RAK. 2.
ETELÄSTÄ

13. RAK. 2
PÖHJOISESTÄ

RAK. 4.
RIVIAITTA
PÖHJOISESTÄ

RAK. 3
NAVETTA
LÄNNESTÄ

RAK. 3.
KOILLISESTÄ

RAK. 5
RIVIAITTA
PÖHJOISESTÄ

RAK. 6
VILJÄMAKASIINI
LÄNNESTÄ

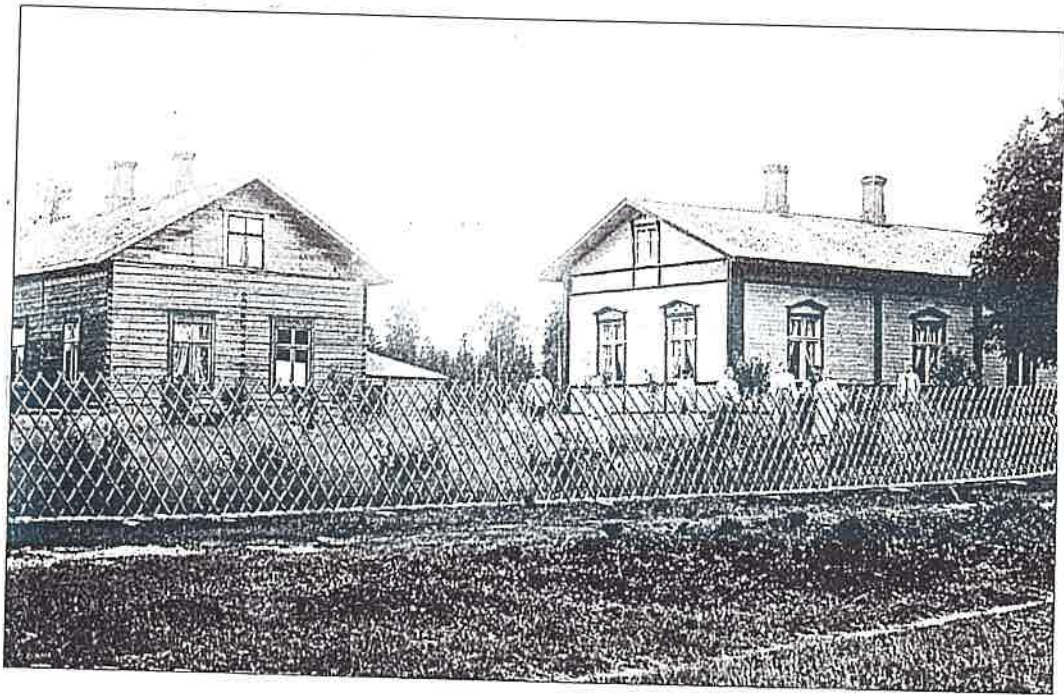
ASUINKENNUSTEN
ITÄPUOLELLA
SIJAITSEVA
MAKELLARI

ASIRAK. 1
KUISTIT

13. RAK. 2
KUISTIT

Marjapensaat kuuluivat viimeistään vuosisadan alussa talollisten puutarhojen vakiokasveihin. Muut puutarhakasvit eivät tuolloin olleet vielä kovin suosittuja. Kangaspeskan marjapensaat on ympäröity rima-aidalla. (Ruovesi-Seuran kokoelma)

Kohdeinventointi/Kangaspeska

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KANGASPESKA
4. Kylä/rek.nro	Mustajärvi 1:43, 1:44
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	kantatila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 500 570, 6 882 090
8. Osoite	Syvinkisalmentie 3, 34640 Mustajärvi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Kari ja Outi Kangaspeska, Syvinkisalmentie 1 as 2, 34640 Mustajärvi (Mustajärvi 1:43) Kangaspeskan tilayhtymä (Mustajärvi 1:44)

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	
Nyk.käyttö	asuinrakennus	varasto	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	asuinrakennus	
Rak.aika	1933 (1970-1979, 1985)	1890-1910?	
Suunnittelija			
Kerrosluku	2	1+(1)	
Perusta	lohkokivi	lohkokivi	
Runko	hirsi?	hirsi?	
Kattomuoto	satula, kissanpenkit	satula	
Kate	pelti	pelti	
Vuoraus	pysty peiterima	pysty peiterima, vaaka	
Ulkovärit	vaaleanruskea, tummanruskea	vaaleanruskea, tummanruskea	
Kunto	hyvä	hyvä	
Erityispiirteet	kaksi puolipyöreää kattoikkunaa molemmilla lappeilla, frontoni, jossa kissanpenkit		
Rakennus n:o	3	4	5
Nyk.käyttö		paja	
Alkup.käyttö	palvelusväen asunto, aitta, autotalli	navetta, talli	vilja-aitta
Rak.aika	1920-1939?	1924	1766
Suunnittelija			
Kerrosluku	1	1	2
Perusta	lohkokivi	lohkokivi, osassa lohkokivipilari	luonnonkivi + hirsipenkki
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	tiili	tiili	huopa
Vuoraus	hirsi, pysty peiterima	pysty peiterima	hirsi
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen	maalaamaton
Kunto	hyvä	hyvä	
Erityispiirteet			

Rakennus n:o	6	7	8
Nyk.käyttö	lasten leikkiaitta		
Alkup.käyttö	pikkuaitta	aitta	pikkuaitta
Rak.aika	1760-1899	1760-1899	1760-1899
Suunnittelija			
Kerrosluvu	1	2	1
Perusta	hirsipenkki	hirsipenkki	nurkkakivet, hirsipenkki
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	huopa	huopa	huopa
Vuoraus	hirsi	hirsi	hirsi
Ulkovärit	maalaamaton	maalaamaton	maalaamaton
Kunto			
Erityispiirteet	otsallinen	otsallinen	
Rakennus n:o	9	10	
Nyk.käyttö			
Alkup.käyttö	aitta	savupirtti	
Rak.aika	1760-1899	1700-1799	
Suunnittelija			
Kerrosluvu	1	1	
Perusta	nurkkakivet, hirsipenkki	nurkkakivet, luonnonkivi	
Runko	hirsi	hirsi	
Kattomuoto	satula	satula	
Kate	huopa	huopa	
Vuoraus	hirsi	hirsi	
Ulkovärit	maalaamaton	maalaamaton	
Kunto			
Erityispiirteet	otsallinen	kohtalainen	

11. RAKENNUSHISTORIA

Peskan tila mainitaan isäntäluetteloissa 1580-luvulla ja se on ollut saman suvun hallussa vuodesta 1584. Talo on jaettu 1760-luvulla Kangaspeskaksi ja Mäkipeskaksi. Kangaspeska on jatkoa Peskan kantatilalle. Vuonna 1756 Peskan isäntä Juho Samulinpoika luovutti talon hoidon vävyllensä Antti Yrjöpojalle. Vuonna 1770 tila jaettiin virallisesti näiden kesken, jolloin vävy sai Kangaspeskan. Tilalla on säilynyt rakennuksia 1760-luvulta, ajan vilkas rakennuskausi johtuu Peskan talon jakamisesta. Vuonna 1930 Kangaspeskan tila oli Ruoveden kymmenenneksi suurin, sen pinta-ala oli 491 hehtaaria, joista peltoa 26. Vuodesta 1925 lähtien talon omisti Väinö Kangaspeska. Varsinainen kantatila on poistunut rekisteristä vuonna 1920. Nykyisin rakennukset 1 ja 2 kuuluvat Kari ja Outi Kangaspeskan omistamaan tilaan, muut rakennukset ovat Kangaspeskan tilayhtymän omistuksessa.

Rakennus 1: Päärakennus on rakennettu vuonna 1933 ja sen alakerrassa on seitsemän huonetta. Vuonna 1985 tehtiin peruskorjaus, jolloin vinttiin saatiin lisätalaa. Julkisivussa on umpikuisti, jossa on kuusi kapeaa 6-ruutuista ikkunaa sekä lasikoristeinen pariovi. Ulkoportaat ovat luonnonkiveä. Kuistin yläpuolella on puukaiteinen parveke, jonka kohdalla katossa on satulakattoinen frontoni kissanpenkkeineen. Frontonissa on kaksi 6-ruutuista ikkunaa sekä ovi parvekkeelle. Katon lappeessa sekä julkisivun että taustan puolella on kaksi puolipyöreää koristeikkunaa. Rakennuksen lounaispäädyssä on aumakattoinen umpikuisti, jossa on varsinainen käytössä oleva sisäänkäynti. 1970-luvulla rakennettiin lisäsiipi, jossa ovat sauna, pannuhuone ja autotalli. Yksikerroksinen lisäsiipi on vinkkelissä päärakennuksen luoteispäädyksen puolella. Alakerrassa on 6-ruutuiset t-ikkunat, koillisen puoleisessa pitkässä seinässä on yksi ja luoteispäädyssä toinen 9-ruutuinen ikkuna. Yläkerrassa sekä kaakkois- että luoteispäädyksen ikkunat ovat neliruutuisia. Siipiosan ikkunat ovat matalia ja yksiruutuisia.

Rakennus 2: 5-huoneinen rakennus on valmistunut 1800-luvun lopussa tai 1900-luvun alussa. Siinä on asuttu 1980-luvulle saakka, jonka jälkeen se oli kesäasuntona. Nykyisin rakennus on lähinnä varastotilana. Pihan puolella on satulakattoinen umpikuisti, jonka nurkat on viistetty. Kuistissa on neljä t-

ikkunaa. Pariovien yläosa on lasia ja oven yläpuolella on ruutukoristeiset ikkunat. Alakerrassa on 6-ruutuiset t-ikkunat, yläkerran koillis- ja lounaispäädyissä on t-ikkunat.

Rakennus 3: Ns. pikkutupa on rakennettu 1920- tai 1930-luvulla. Rakennuksessa oli palvelusväen kesäasunto, mankeli, kolme aittaa sekä jo mahdollisesti rakennusvaiheessa tehty autotalli. Palvelusväen asunto on rakennuksen koillispuolella. Seinät ovat hirsipintaisia, päätykolmio on laudoitettu katon lappeiden suuntaisesti kulkevalla vinolaudalla. Päätykolmiossa on vinoruutuinen ikkuna, jossa on neljä ruutua. Aitat ovat rakennuksen keskiosassa ja niiden edessä on ristikkokaiteinen kuisti. Autotalli on rakennuksen lounaispuolella.

Rakennus 4: Karjarakennus on rakennettu vuonna 1924. Sen luoteispäässä oli talli, keskellä lantala ja kaakkoispäässä navetta, jossa oli tuulivoimainen vesijohto. Kaksikerroksisessa rakennuksessa on 6- ja 9-ruutuiset ikkunat. Rakennus on muutettu pajaksi, sen keskiosassa on säilytetty koneita ja siinä on rasvausmonttu. Tilalla on vuodesta 1984 lähtien toiminut maanrakennus-, betoni- ja sora-alan yritys.

Rakennus 5: Aitan sisäpuolella oviseinässä on noin 25 x 50 senttimetrin suuruinen rakennuskirjoitus, jossa on vuosiluku 1766. Teksti pienenee riveittäin ja sen kehyksinä ovat hirsien saumat sekä sivuille uurretut pystyurat. Teksti kuuluu: *Vona 1766 on tä aita raketu iosa on 79 hi 23 palki ruoticuorma tuohi 6 taca 84 malka / Ne 2 tama iotca tämän aitan ova vetäne Puiraran nityn taca on ru ruto tapanu 1766 iona vuona likui ruto Suomen masa etä 23 hevosta Peskan talosta Storminiemen asti ruto tapoi / 1766 oli cuiva 9 viko paloi Hämen sytänmaita kulosta ja Vironma oli suri surkeus.*

Aitan päätyseinä on otsallinen ja siinä on ns. posket eli päätyseinän ulkoneman alaiset sivuseinähirsi- en pidentymät. Aitta laajenee hieman ylöspäin ja sen kerrokset ovat samankorkuiset. Jalkarakenteen muodostaa neljän hirren kehikko, joka on kivien päällä ja kannattaa alimpia sivuseinähirsiiä. Lattia on kahden alimman hirsikerran välissä poikittaisena ja lankkujen päät pilkottavat hirsien välistä. Malkakatto on korvattu päreillä ja myöhemmin huovalla. Alakerran peräosassa on ollut yksi suuri laari, jota on voitu täyttää vain ylhäältä. Aitan nurkka edustaa siirtymävaihetta sulkanurkasta suoraan nurkkaan. Sen otsassa tasakerran yläpuolella on neliömäinen valoaukko, johon on myöhemmin pantu pieniruutuinen lasi-ikkuna.

Rakennukset 6-9: Kangaspeskan tilalla on viisi säilynyttä aittaa, joista neljässä ei ole vuosilukua. Kaksi aitoista on todennäköisesti 1700-luvulta, kaksi 1800-luvulta. Vuonna 1936 aittarivistä siirrettiin yksi parvellinen, todennäköisesti 1800-luvulla rakennettu aitta Ruoveden kotiseutumuseolle.

Rakennus 10: Savupirtin on vuonna 1766 rakentanut todennäköisesti Peskan talon vävy Antti Yrjönpöika. Se on 8,60 x 8,75 metrin suuruinen ja sitä on myöhemmin käytetty heinälatona. Oviseinässä on vuosiluku 1766. Rakennus on joko rakennettu tai siirretty toiselta paikalta tuona vuonna. Suvussa kulkenut muistitieto kertoo, että savupirtti on 1860-luvulla siirretty nykyiselle paikalleen noin sadan metrin päästä. Pirttiä on käytetty asuntona. Ovesta vasemmalla on uunin paikka. Uuniseinällä samoin kuin muillakin seinillä on valoaukko, jonka on voinut sulkea työntöluukulla. Uunia vastapäätä olevalla sivuseinällä on kolme työntöluukulla suljettavaa ikkunaa. Rakennuksessa on todennäköisesti ollut savu-uuni, jonka suu on ollut sivuseinää kohti. Savupirtti on sekamuoto läntisistä ja itäisistä, lähinnä keskisuomalaisista ja savolais-karjalaisista rakennuspiirteistä.

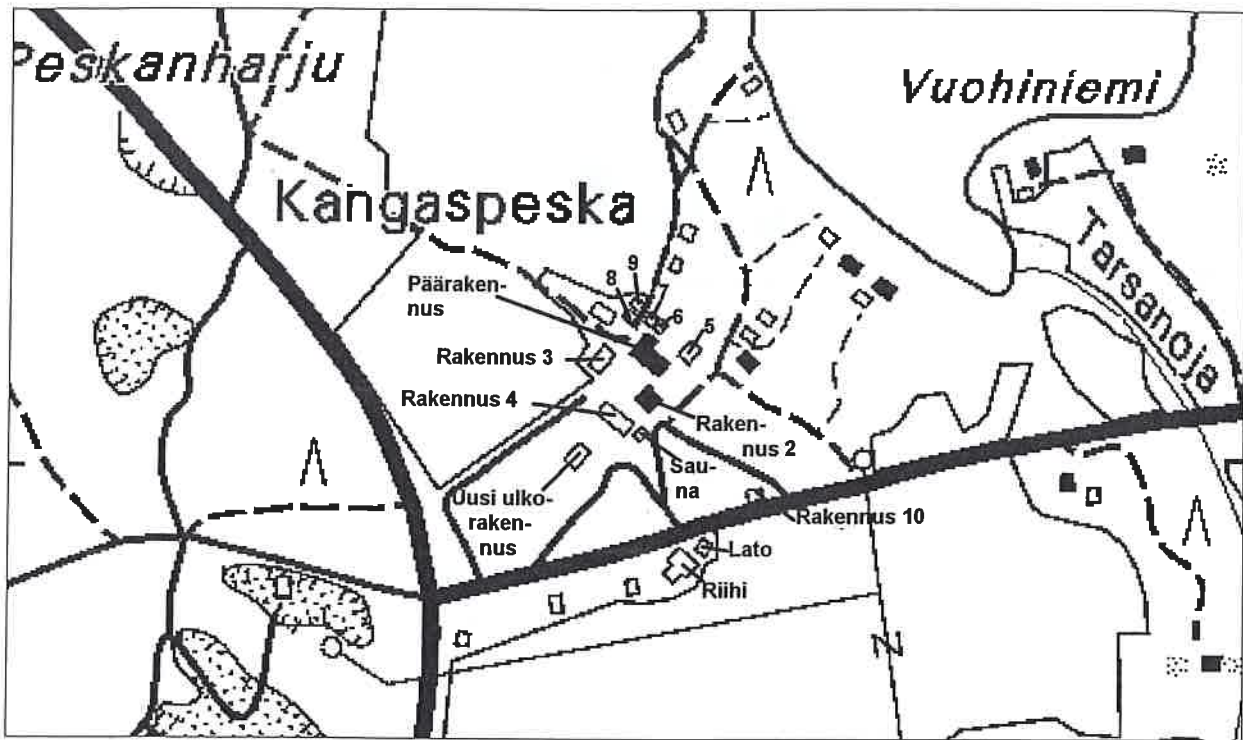
12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tila sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Mustajärven kulttuurimaisemassa kantatie 66:n itäpuolella. Pihaan johtaa koivukuja, jonka on istuttanut Erkki Kangaspeskan isän vanhin veli 1930-luvulla. Päärakennuksen läheisyydessä on lohkokivirakenteinen maakellari, jossa on huopakatteinen satulakatto. Pytingin takana on tenniskenttä. Rakennukset ovat viljelysten keskellä.

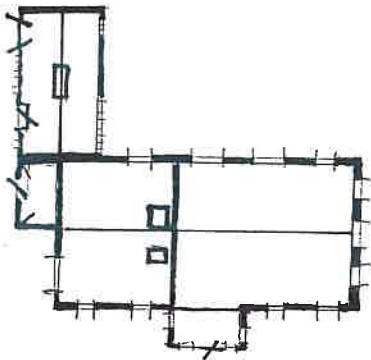
13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät. Rakennukset ovat käytössä.

RUOVESI/MUSTAJÄRVI/KANGASPESKA

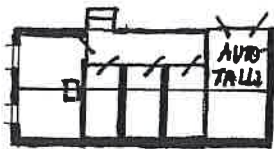
RAKENNUS 1:

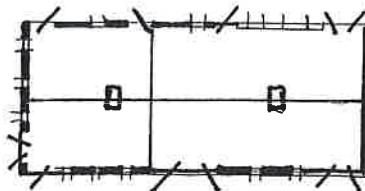
RAKENNUS 2:

RAKENNUS 3:

RAKENNUS 4:

FILMI 13/2001

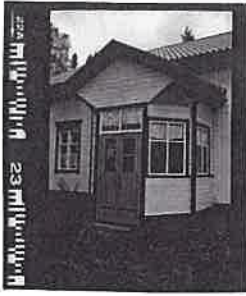

PÄÄRAK. LOUNMASTA

SAMA KOILLISESTA

13. RAK 2 LUOTEESTA

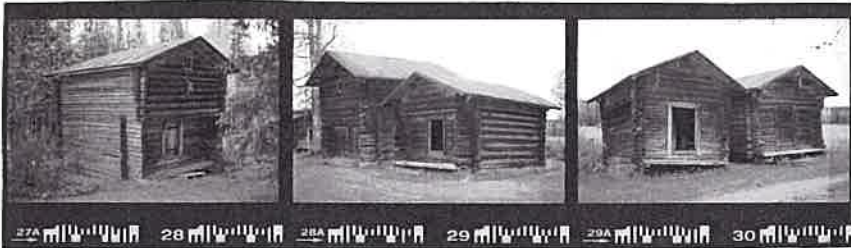
FILMI 13/2001

13. RAK. 2
KUISTI

13. RAK. KAAKOSTA

RAK. 5
VILJA-AITTA LOUNASTA

OK. RAK. 6
V13. RAK. 7
KAAKOSTA

V13. RAK. 8
OK. RAK. 9
KAAKOSTA

ULKORAK. 3
KAAKOSTA

ULKORAK. 3
KOILLISPÄÄTY

RAK. 4.
NÄVETÄ LUOTEESTA

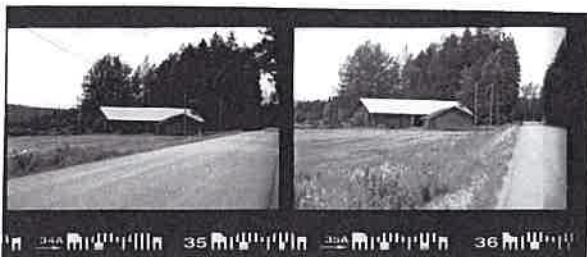

PÄÄ RAK. LUOTEIS-
PUOLELLA SIJAITSEVA
MAAKELLARI

RAK. 10.
SÄVUPIETTI
KOILLISESTA

SAMA
LOUNASTA

TILAN RIIHIT
KOILLISESTA

FILMI 20/2001

11
HTAPAMÄLTIEN VARESSA
SIJAITSEVA RIIHIT KOILLISESTA

Kohdeinventointi/Mustajärven koulu

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	MUSTAJÄRVEN KOULU
4. Kylä/rek.nro	Mustajärvi 3:8
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	koulu
7. Peruskartta/koordin.	2231 03 / 2 501 397, 6 880 333
8. Osoite	Myllyperäntie, 34640 Mustajärvi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Ruoveden kunta

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	koulu	asuinrakennus	ulkorakennus
Alkup.käyttö	koulu	alakoulu	ulkorakennus
Rak.aika	1920	1945	1920-1929?
Suunnittelija	A. G. Aimo	Y. E. Peltonen	
Kerrosluku	(1)+2	2	1
Perusta	lohkokivi	betonivalu	lohkokivi + betoni
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	tiili	tiili	tiili
Vuoraus	vaakalauta	pysty peiterima	pysty peiterima
Ulkovärit	keltainen + vihreä	keltainen + vihreä	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet			

11. RAKENNUSHISTORIA

Mustajärven koulu perustettiin vuonna 1917 ja koulurakennus valmistui vuonna 1920 Peltolan kantatilasta erotetulle palstatilalle. Alakoulu perustettiin vuonna 1924 ja se on toiminut Peltolan muonamiehen pirtissä sekä Kankaan tilan toisessa päärakennuksessa vuosina 1937-1945.

Rakennus 1: Rakennus on L-kirjaimen muotoinen. Vinkkeliosien välissä rakennuksen pitkällä luoteissivustalla on yksikerroksinen aumakattoinen umpikuisti, josta avautuu ovi kaakkoon. Rakennuksen lounaispäädyssä on ulko-ovi, jonka päällä on pulpettikattoinen katos. Pitkällä kaakkoissivustalla on matala satulakattoinen umpinainen osa, josta on käynti kellariin. Rakennuksessa on vaakalaudoitus, päätykolmioissa pystyaukko.

Rakennus 2: Rakennuksen pitkällä lounaissivustalla on yksikerroksinen satulakattoinen kuisti. Siinä on kapeat sivuseinät ja se on edestä avoin. Molemmilla sivuseinillä on pyöreät ikkunat. Rakennuksen luoteispäädyssä on samanlainen yksikerroksinen, satulakattoinen ja kapea kuisti. Luoteispäädyn toisessa kerroksessa on rautakaiteinen avoparveke. Rakennuksen pitkällä koillissivustalla ei ole lainkaan ikkunoita.

Rakennus 3: Yksikerroksisessa ulkorakennuksessa on useita pieniä varastotiloja ja siinä on mm. puuvaja. Rakennuksen koillispäädyssä on isompi huonetila, jonka ulko-oven edessä on aumakattoinen katos ja betoniportaat.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Myllyperäntien varrella lähellä kantatie 66:tta sen itäpuolella noin kuuden kilometrin päässä kirkonkylästä. Piha on avoin hiekkapiha. Koulurakennuksen kaakkoispuolella on pieni havupuumetsikkö.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Koulurakennuksen kattotiilet vaihdetaan vuoden 2001 aikana.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on seudullisesti arvokas. Pihapiiri sekä rakennukset ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan. Kohteella on sivistyshistoriallista merkitystä.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.
Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste.

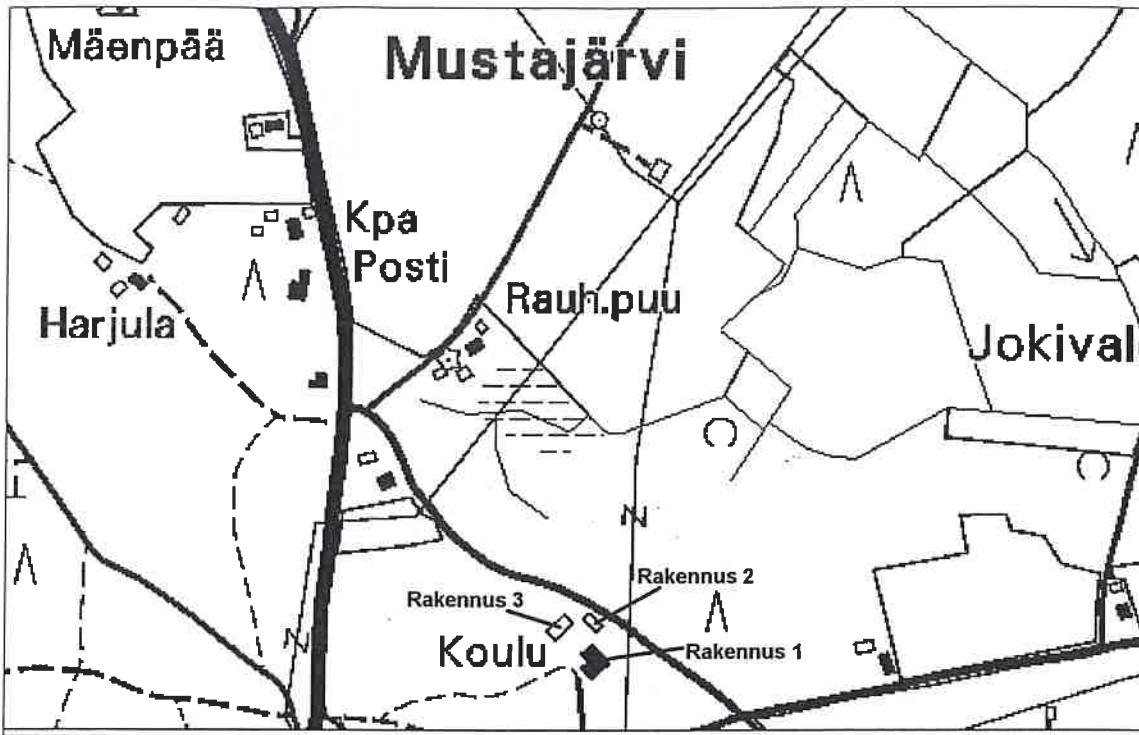
23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

24. LIITTEET

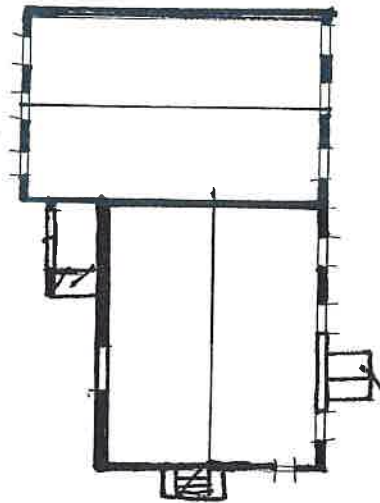
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 13.7. 2001

RUOVESI/MUSTAJÄRVI/MUSTAJÄRVEN KOULU

RAKENNUS 1:

FILMI 20/2001

KOULURATK. LUOVEESTA

FILMI 20/2001

KAAKOSTA

LOUNAINPÄÄTY

LÄNNESTÄ

#1/LMI 20/2001

RAK. 2.
LOUNAUSTA

KOILLISESTA

RAK. 3
KOILLISPÄÄTY

RAK. 3 KAAKOSTA

Kohdeinventointi/Mäkipeska

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	MÄKIPESKA
4. Kylä/rek.nro	Mustajärvi 2:103
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	osatalo
7. Peruskartta/koordin.	2231 03 / 2 501 300, 6 881 970
8. Osoite	Syvinkisalmentie 88, 34640 Mustajärvi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Raili Lahtinen, Syvinkisalmentie 231, 34640 Mustajärvi sekä Toivo Lahtisen oikeudenomistajat

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asuinrakennus	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	aitta
Rak.aika	1930-1939?	1882?
Suunnittelija		
Kerrosluku	(1)+2	2
Perusta	betoni	lohkokivi
Runko	tiili	hirsi
Kattomuoto	satula, kissanpenkit	auma
Kate	tiili	huopa
Vuoraus	tiili	pysty peiterima
Ulkovärit	punatiili	keltainen + valkoinen
Kunto	hyvä	hyvä
Erityispiirteet	pääoven kuistin päällä rautakaiteinen parveke	ovien edessä koristeelliset kaiteet. Katolla kellotorni ja rautainen viiri
Rakennus n:o	3	4
Nyk.käyttö		
Alkup.käyttö	aitta	aitta
Rak.aika	1850-1899?	1800-1899?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1+(1)	2
Perusta		nurkkakivet
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	pelti	pelti
Vuoraus	hirsi	hirsi
Ulkovärit		
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	perustettu osin luonnonkiven päälle, alla maakellari, ovi pitkällä seinällä	

Rakennus n:o	5	6	7
Nyk.käyttö			
Alkup.käyttö	vaja?	aitta	riihi, lato
Rak.aika	1900-1939?	1800-1899?	1900-1939?
Suunnittelija			
Kerros-luku	1	2	1
Perusta	hirsipenkki	luonnonkivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	pelti	pelti
Vuoraus	hirsi	hirsi, pystylauta	hirsi, pystylauta
Ulkovärit	maalaamaton		maalaamaton
Kunto	kohtalainen	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	tasnurkka		

11. RAKENNUSHISTORIA

Peskan kantatila jaettiin 1760-luvulla, jolloin muodostuivat Kangaspeska ja Mäkipeska. Tuolloin Peskan talon poika otti osan talosta haltuunsa Mäkipeskan nimellä. Kangaspeska jäi Peskan tyttarelle ja vävyllle. Mäkipeskan omistajasuku on vaihtunut, tila kuului 1800-luvun puolivälissä herännäisjohtaja Niilo Kustaa Malmbergille ja hänen jälkeensä talonpoikaissäädyn puhemies Aukusti Mäkipeskalle (1812-1887), joka oli syntyisin köyhän kruununtölliin poika Pohjaslahdelta. Hän osti vuonna 1852 kirkkoherra K. H. Bergrothin perikunnalta Mäkipeskan tilan, myi sen vuonna 1874 pojalleen Erlandille ja muutti Tampereelle. Vuodesta 1924 lähtien tilan omistivat A. E. Mäkipeska sekä Martti ja Suoma Eskola. 1960-luvun tietojen mukaan tilan omisti Martti Eskola.

Katovuonna 1868 kulkutauteihin sairastuneille avattiin tilapäisiä sairashuoneita eri puolille pitäjää. Tällainen sairaala toimi ainakin Mäkipeskassa, jossa hoidettiin 30-40 lasta. Tilapäisessä sairaamajassa ei järjestetty hoitoa tai annettu lääkitystä, vaan eristettiin tartunnan saaneet terveistä.

Rakennus 1: Tiilirakenteinen harkkonurkkainen päärakennus on rakennettu vuonna 1939. Rakennus on L-kirjaimen muotoinen, sen itäpäädyssä on siipiosa. Aiemmin paikalla oli saman muotoinen puurakenteinen talo, jossa oli keskuksilämmitys ainakin vuonna 1929. Vanha päärakennus paloi, joten tilalle rakennettiin uusi asuinrakennus paloturvallisemmasta materiaalista. Pääsisäänkäynti on pitkässä pohjoisseinustassa, jossa on neljän pilarin varassa oleva avokuisti ja sen päällä rautakaiteinen parveke. Pääsisäänkäynnin kohdalla on satulakattoinen frontoni, jossa on kissanpenkit. Frontonissa on kaksi ikkunaa sekä ovi parvekkeelle ja sen sivuseinät nousevat katon lappeesta. Rakennuksen eteläpuolella on satulakattoinen frontoni, joka on kapeampi kuin pohjoisen puoleinen. Frontonissa on puolipyöreä koristeikkuna ja sen sivuseinät nousevat katon lappeesta vain vähän. Rakennuksen siipiosassa on satulakattoinen avokatos, jonka lappeet ovat eri pituiset. Siipiosan pohjoispäädyssä on puolipyöreä koristeikkuna.

Rakennus 2: Aitta muistuttaa malliltaan tapulia. Se on kaksikerroksinen aumakattoinen rakennus, jonka katossa on kelloteline. Sekä ala- että yläkerrassa on kolme aittaa. Alakerran ovien edessä on keskeltä avonainen puukaiteinen kuisti. Yläkerrassa on koristeelliset puukaiteet. Rakennus on perustettu osittain maassa olleen ison luonnonkiven päälle.

Rakennus 3: Aitan ovi on rakennuksen idänpuoleisella pitkällä sivustalla. Kaksikerroksisessa aitassa yläkerta on alakertaa leveämpi, joten molempiin päätyihin muodostuu otsa. Aitta on tasanurkkainen ja osittain sen alla on kivrakenteinen maakellari.

Rakennus 4: Rakennus on kaksikerroksinen, pitkänurkkainen otsallinen aitta. Siinä on koristeellinen idän suuntaan aukeava ovi ja nelikulmainen valoaukko yläkerrassa oven yläpuolella.

Rakennus 5: Rakennus on yksikerroksinen ja lyhytnurkkainen. Siinä on idän suuntaan aukeava pariovi sekä 4-ruutuinen ikkuna eteläseinällä.

Rakennus 6: Rakennus on kaksikerroksinen, pitkänurkkainen otsallinen aitta. Sen ovi on idän suuntaan.

Rakennus 7: Rakennus on T-kirjaimen muotoinen. Itäpuolella on satulakattoinen riihiosa, sen takana riihtä vastaan satulakattoinen lato.

Tontilla on aiemmin ollut mm. puu- ja kivirakenteinen navetta, josta nykyisin on jäljellä lohkokivinen perustus. Lisäksi tilaan on kuulunut kotitarvemylly ja –saha.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tila sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Mustajärven kulttuurimaisemassa Syvinkisalmentien varressa Mustajärven rannalla. Viljelykset ovat tilan itä- ja eteläpuolella. Ulkorakennukset sijaitsevat pienessä havumetsikössä.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on seudullisesti arvokas. Osatalon pihapiiri on kohtalaisen hyvin säilynyt ja se on vanhalla paikallaan.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

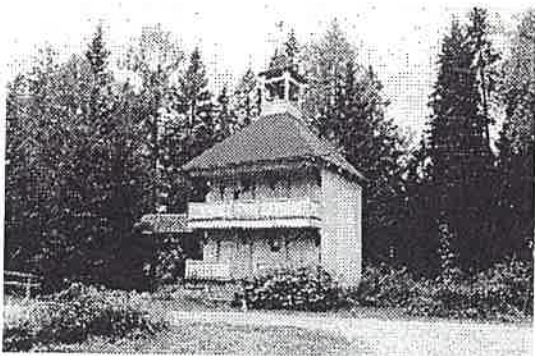
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Suomen maatilat II. Hämeen lääni. Werner Söderström Osakeyhtiön kirjapaino, Porvoo 1931.

Suuri maatilakirja V. Hämeen lääni. Kustannustuote Oy, Helsinki. Kirjapaino Oy Savo, Kuopio 1964.

Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste.

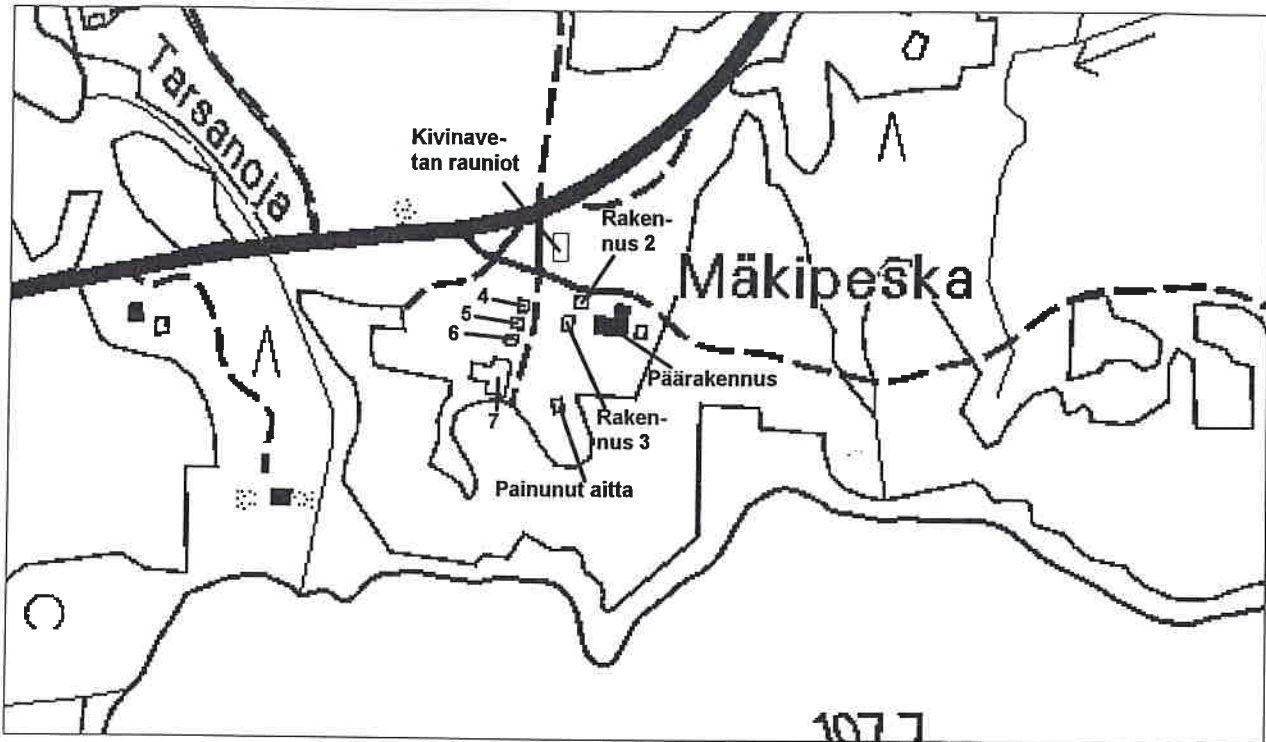
Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

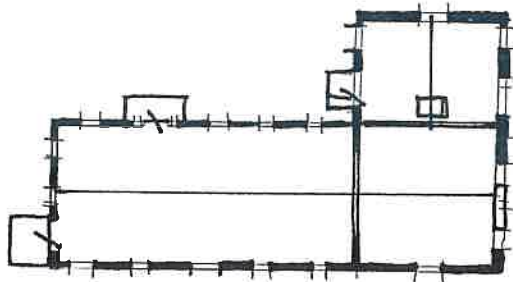
24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys Nina Rinta-Porkkunen 28.5. 2001

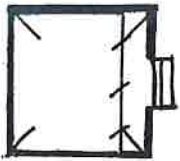
RUOVESI/MUSTAJÄRVI/MÄKIPESKA

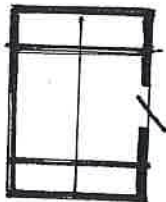
RAKENNUS 1:

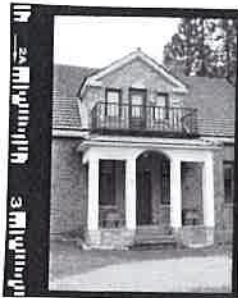
RAKENNUS 2:

RAKENNUS 3:

FILMI 14/2001

PÄÄRAK.
PÄÄSISÄÄNKÄYNTTI

PÄÄRAK. POTTIJOIBESTA

FILMI 14/2001

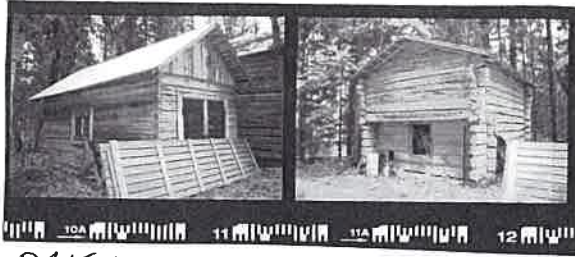

RAK. 2.
KAAKOSTA

PÄÄRAK.
LÄNSIPÄÄTY

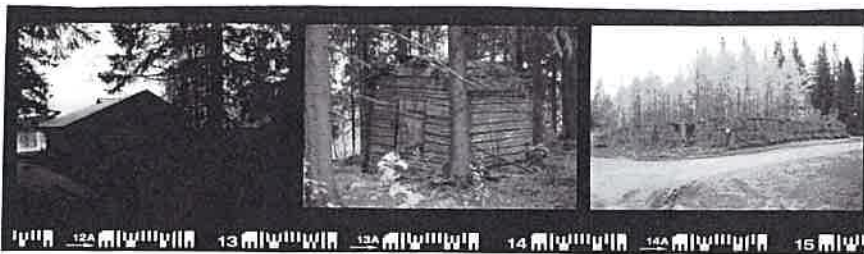
RAK. 3.
ETELÄSTÄ

RAK. 4.
IDÄSTÄ

RAK. 5
KAAKOSTA

RAK. 6.
AITTA IDÄSTÄ

RAK. 7. BIIMI
KOILLISESTA

AITTA
(EI INVENTOITU)

PÄÄRAK. LUTTELSPUOLELLA
SIJAINNEEN KUINAVETTAN
JÄLJELLÄ OLEVAT RAKENTEET

PÄÄRAK.
KAAKOSTA

PÄÄRAK.
KOILLISESTA

RAK. 2,
AITTA,
KOILLISESTA

Kohdeinventointi/Peltola

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	PELTOLA
4. Kylä/rek.nro	Mustajärvi 3:61
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	kantatila
7. Peruskartta/koordin.	2231 03 / 2 501 550, 6 881 040 2231 03 / 2 501 550, 6 881 040 (rakennus 7, 8)
8. Osoite	Peltolantie 83, 34640 Mustajärvi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Ulla Lundén, Peltolantie 83, 34640 Mustajärvi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asuinrakennus	asuinrakennus	sauna, autotalli, puuliiteri, lämpökeskus aitta
Alkup.käyttö	asuinrakennus	asuinrakennus	aitta
Rak.aika	1903	1921	1926 (1980)
Suunnittelija	Fredrik Heikkilä	A. G. Aimo	
Kerrosluke	2	(1)+2	2
Perusta	lohkokivi	betoni	betoni
Runko	hirsi	hirsi?	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	asbestilevy, pelti	pelti
Vuoraus	vaakalauta, alaosa pystylauta	vaakalauta, yläosa pystylauta	hirsi, vaakalauta, pysty peiterima
Ulkovärit	keltainen + valkoinen	valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	hyvä	hyvä	hyvä
Erityispiirteet			
Rakennus n:o	4	5	6
Nyk.käyttö	varasto	hunajahuone	käyttämätön navetta
Alkup.käyttö	pakari	kalustovaja	navetta
Rak.aika	1902	1924	1910
Suunnittelija			
Kerrosluke	1	1	1
Perusta	lohkokivi		lohkokivi
Runko	hirsi		lohkokivi
Kattomuoto	satula	satula, ylälaape aumattu	satula, ylälaape aumattu
Kate	pelti	pelti	tiili
Vuoraus	hirsi, pysty peiterima		lohkokivi
Ulkovärit	punainen + valkoinen		
Kunto	hyvä	hyvä	hyvä
Erityispiirteet	katolla vellikello		

Rakennus n:o	7	8
Nyk.käyttö	autio	käyttämätön
Alkup.käyttö	muonamiehen asunto	ulkorakennus
Rak.aika	1920?	1920-1929?
Suunnittelija		
Kerrosluvu	1½	1
Perusta	lohkokivi	betoni
Runko	hirsi	lauta?
Kattomuoto	satula	satula
Kate	pelti	
Vuoraus	pysty peiterima	pysty peiterima, pystylauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	yläkerrassa koristeelliset ikkunat	

11. RAKENNUSHISTORIA

Peltola on ollut saman suvun omistuksessa vuodesta 1704 lähtien. Se on isojaossa vuonna 1797 muodostunut kantatila, joka aiemmin tunnettiin nimellä Markkula. Vuosina 1915-26 isäntänä oli Elo Peltola, vuodesta 1926 lähtien tilan omisti hänen perikuntansa pääosakkaanaan leski Lempi Peltola. Vuonna 1930 Peltola oli Ruoveden seitsemänneksi suurin tila, jonka 587 hehtaarin pinta-alasta 35 oli metsää. Tila on ollut kotitalouden harjoittelutila. Vuodesta 1945 tilan omisti Markku Peltola.

Rakennus 1: Tilan vanhempi päärakennus, vanhan emännän ja isännän pirtti on rakennettu vuonna 1903. Siinä on seitsemän huonetta. Talon ovat rakennuttaneet Emilia ja Eetu (k. 1917) Peltola. Talossa toimi 1920- ja 1930-luvuilla rakennuttajien tyttärien Laina (1885-1962) ja Lina (1888-1955) Peltolan kotikutomo, jossa valmistettiin mm. ryijyjä ja karvalankamattoja. Kutomon luomahuone oli nykyisessä makuuhuoneessa, varsinainen kutomo toimi nykyisessä olohuoneessa.

Rakennuksen lounaispään katossa on satulakattoinen pääty sekä kaakon, lounaan että luoteen suuntaan. Pitkällä kaakkoisseinustalla on pulpettikattoinen avokuisti, josta on pääsisäänkäynti rakennukseen. Koillispäädyssä on ulko-ovi, jonka yläpuolella on pulpettikattoinen katos. Koillisen puoleisessa päätykolmiossa on kaksi vinoneliöstä koristeikkunaa. Ikkunat ovat pääosin jugend-vaikutteisia tuutuisia tai saman mallin mukaisesti levennettyjä. Niiden yläosat on jaettu pienempiin ruutuihin. Rakennus on remontoitu 1980-luvun lopussa tai 1990-luvun alussa, sitä ennen siellä oli mm. kaakeliuuneja. Puutarhan puolella ollut veranta purettiin ja joitakin ovia tukittiin. Ikkunanpuitteet uusittiin vanhan mallin mukaan.

Rakennus 2: Emilia ja Eetu Peltolan poika Elo meni naimisiin vuonna 1921, jolloin rakennettiin uudempi, jugend-tyylinen päärakennus. Se tehtiin 1800-luvulta peräisin olevan pirtin osan jatkoksi arkkitehti A. G. Aimon suunnitelmien mukaan. Aiemmin pirtissä asui talon työmiehiä ja siinä oli maalattia.

Rakennuksessa on kymmenen huonetta ja sen pohjakaava havainnollistuu parhaiten kuvallisesti. Pääsisäänkäynti on lounaissivustalla ja sen yläpuolella on pulpettikattoinen katos. Pääsisäänkäynnin luoteispuolella samalla seinustalla on toinen ulko-ovi, jonka yläpuolella myös on pulpettikattoinen katos. Kaakossa on pulpettikattoinen frontoni, jonka sivuseinät nousevat katon lappeesta vain vähän. Rakennuksen koillissivustalla sekä luoteispäädyssä on matala satulakattoinen lisäosa, joista on kulku lohkokivistä holvattuun kellariin. Katon harjalla räystäiden yhtymäkohdissa on puusälekoristelua. Katto on osin peltiä, osin asbestilevyä, joka oli sodan jälkeen ainoa saatavilla oleva materiaali. Rakennusta on peruskorjattu ainakin vuonna 1960.

Rakennus 3: Aittahuoneet ovat rakennuksen lounaispäädyssä kahdessa kerroksessa. Alakerrassa ovien edessä on puukaiteinen avokuisti. Yläkerran solaan johtavat portaat pitkältä kaakkoisseinustalta. Rakennuksen keskiosassa ja koillispäädyssä on varastotilaa. Seinät ovat osin hirsipinnalla, osin vaakalaudoitetut. Rakennuksessa on ollut varasto-, vaate- ja liha-aitta. Yläkerran vaateaitoissa säilytettiin mm. kangaspuita. Nykyisin rakennuksessa on sauna, autotalli, puuliiteri ja lämpökeskus sekä edelleen käytössä oleva talouskellari. Pannuhuone on tehty nykyiseen asuunsa vuonna 1980.

Rakennus 4: Rakennus on 1½-kerroksinen. Siinä on ollut pakari, työmiehen asunto, talli ja heinälato sekä kalustovaja. Talli ja heinälato purettiin 1960-luvulla. Pakari sijaitsee rakennuksen koillisen puoleisessa, hirsirakenteisessa päässä ja sen katolla on vellikello. Rakennuksen pitkällä luoteissivustalla on ollut vino lasikuisti, joka purettiin sen jälkeen kun rakennusta ei enää tarvittu asumiskäyttöön. Nykyisin oven yläpuolella on pulpettikattoinen katos. Rakennus on lähinnä varastokäytössä.

Rakennus 5: Kalustovaja on rakennettu vuonna 1924 ja se on mahdollisesti arkkitehti A. G. Aimon suunnittelema. Kalustovajassa on ollut pärekatto ja lautaseinät. Siellä on säilytetty leikkuukoneita, autoja ja traktoreita. Nykyisin kalustovaja on ns. hunajahuone, jossa hoidetaan perheyrityksen hunajankäsittely. Satulakattoisen rakennuksen luoteispäädyn lappeet on aumattu. Kaakkoispääty on avoin autokatos. Lämmin autotalli on entisessä aitassa (rakennus 3).

Rakennus 6: Navetta on rakennettu vuonna 1910 eikä siihen ole tehty suurempia korjauksia. Navetassa on ollut tuulivoimainen vesijohto sekä automaattiset juomakupit. Eri kattomuotoja yhdistelevä tiilikatto on tehty mahdollisesti jälkeen päin. Rakennuksen keskiosassa on satulakatto, jonka lounaislape jatkuu lähes maahan asti. Kaakkois- ja luoteispäässä on aumatut katot. Navetan koilliseen liittyvä rehulato on rakennettu vuonna 1959. Karja on laitettu pois 1960-luvulla, nykyisin navetta on tyhjiään.

Rakennus 7: Peltomäki on rakennettu noin vuonna 1920 Peltolan muonamiehen pirtiksi. Se on satulakattoinen 1½-kerroksinen rakennus. Ulko-ovi on pitkällä luoteissivustalla ja sen yläpuolella on pulpettikattoinen katos. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerran lounaispäädyssä on koristeellinen ikkuna. Mustajärven alakansakoulu on toiminut talossa 1930-luvulla.

Rakennus 8: Ulkorakennuksen koillispääty on hieman korkeampi kuin lounaispääty. Rakennus on hieman huonossa kunnossa, sen kaakon puoleinen pitkä seinusta on vino.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tila sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Mustajärven kulttuurimaisemassa kantatie 66:n itäpuolella peltoaukean keskellä. Tilaan kuuluu myös kauempana pihapiiristä olevia rakennuksia. Vuoden 1900 tienoilla rakennettu riihi on Peltolantien varressa noin 300 metrin päässä pihapiiristä. Vanhemman päärakennuksen takana on viljankuivaaja, jota on laajennettu 1850-luvulta peräisin olevasta aitasta vuosina 1956 ja 1966. Kankaan tilalle menevän tien varressa pellon reunassa on vuonna 1807 rakennettu punainen lato. Vanhemman päärakennuksen puutarhan nurkalla on ns. museoaitta, jossa näkyy vuosiluku 1721. Aittaa on siirretty useasti, se on nykyisin neljännellä paikallaan. Siihen laitettiin pärekatto vuonna 2000.

Peltomäen torppa sijaitsee Peltolantien varressa lähellä kantatie 66:n risteystä. Päärakennuksen vieressä kasvaa rauhoitettu mänty.

Peltolan ja Kankaan tiloilla on ollut yhteinen sotamiehen torppa. Myllykylässä, Mustajärvestä laskevan Myllyojan varrella on ollut Peltolan ja Kankaan vuonna 1915 rakennettu yhteinen mylly. Rakennus on purettu, mutta osa myllypadosta on edelleen paikallaan.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät. Taluskeskuksen rakennukset ovat käytössä ja niitä korjataan tarpeen mukaan. Torpan säilymisedellytykset kohtalaiset.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on seudullisesti arvokas. Kantatalon pihapiiri on hyvin säilynyt ja se sijaitsee vanhalla paikallaan. Rakennusryhmällä on myös maisemallista merkitystä.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO
Maakunnallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA
Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruoveden kulttuurimaisemaprojektin luontotyöryhmän tutkimusseloste. 1999.

Suomen maatilat II. Hämeen lääni. Werner Söderström Osakeyhtiön kirjapaino, Porvoo 1931.

Suuri maatilakirja V. Hämeen lääni. Kustannustuote Oy, Helsinki. Kirjapaino Oy Savo, Kuopio 1964.

Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Helena Peltola, Ulla ja Juhani Lundén 29.5. 2001

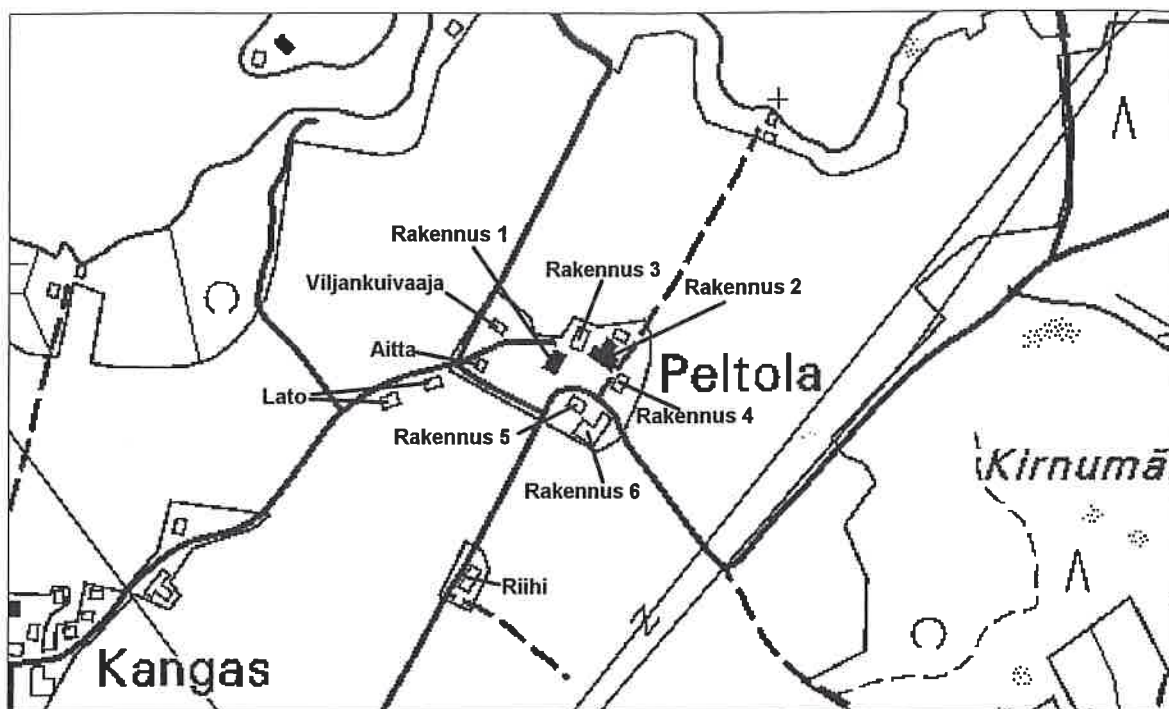
24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 29.5. 2001

RUOVESI/MUSTAJÄRVI/PELTOLA

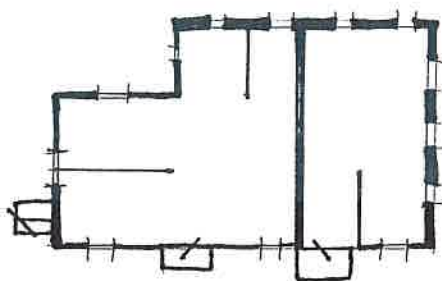
A.

RAKENNUS 1:

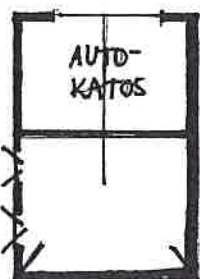
RAKENNUS 2:

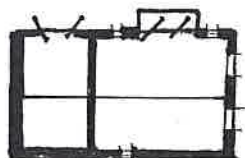
RAKENNUS 3:

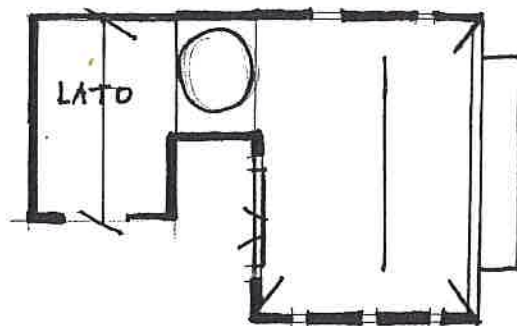
RAKENNUS 5:

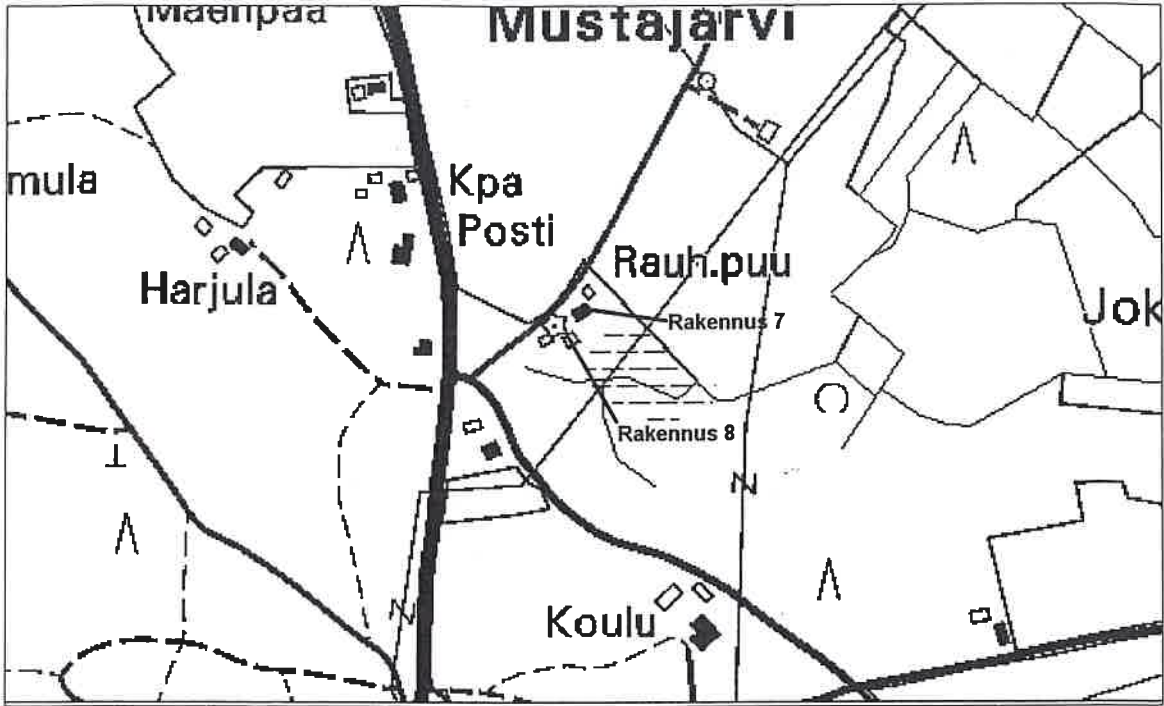
RAKENNUS 4:

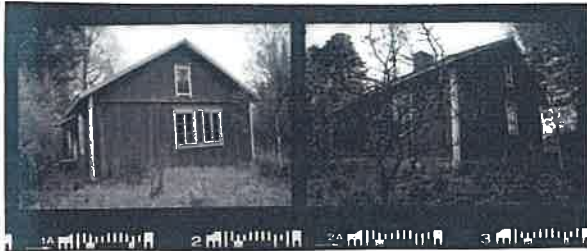
RAKENNUS 6:

RUOVESI/MUSTAJÄRVI/PELTOLA B.

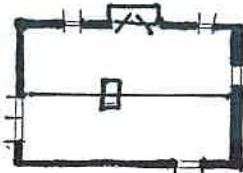

FILMI 76/2001

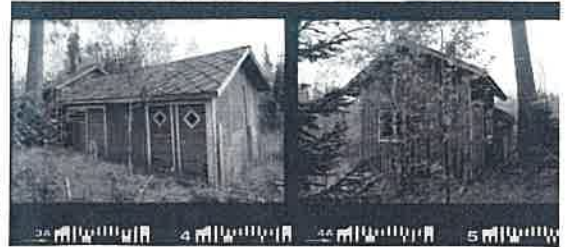

RAK. 7. MUONAMIETEN ASUNTO
LOUNAISPÄÄTY KAAKOSTA

RAKENNUS 7:

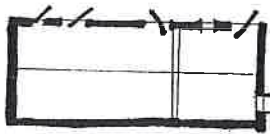

FILMI 76/2001

RAK. 8 MUONAMIETEN AS. ULKO-RAK.
RAK. 8. KOILLISPÄÄ
FILMI 76/200

RAKENNUS 8:

FILMI 15/2001

AS. RAK 1
LOUNAISSTA

RAK. 8 KAAKOSTA

FILMI 15/2001

KOILLISPÄÄTY LUOTEESTA AS. RAK 2
LOUNAISSTA

#FILMI 15/2001

13. RAK. 2
PÖHJOISESTÄ

ULKORAK. 3
LOUNASTA

RAK. 4.
PÄIKÄRI
KOILLISESTÄ

RAK. 4.
LOUNASTA

RAK. 5
KALUSTOVAJA
KAAKOSTA

RAK. 5
LUOTEESTÄ

RAK. 6.
NAVETTA
LUOTEESTÄ

VAS. 1959 RAK.
REHULATO
OTK. RAK. 6
KOILLISESTÄ

VAS. RAK. 6
OTK. REHULATO

RAK. 4.
ETELÄSTÄ

NS. MUSEDATTA
(INVENTOIMATON)
ETELÄSTÄ

SAMA
PÖHJOISESTÄ

RAK. 7
MUONAMIETTEN
ABUNTO KOILLISESTÄ

Kohdeinventointi/Uitos

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	UITOS
4. Kylä/rek.nro	Mustajärvi 3:26
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	lohkotila
7. Peruskartta/koordin.	2231 03 / 2 503 570, 6 881 570
8. Osoite	Myllyperäntie 366, Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Kai Korte ja Salme Korte-Heinonen, Nervanderinkatu 1 B 34, 00100 Helsinki

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	kesäasunto?		puuvaja, sauna
Alkup.käyttö	asuinrakennus	aitta	puuvaja, sauna
Rak.aika	1900-1929?	1900-1939?	1900-1939
Suunnittelija			
Kerrosluke	(1)+2	1	1
Perusta	lohkokivi	betoni?	
Runko	hirsi	hirsi, lauta	hirsi, lauta
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	pelti	pelti
Vuoraus	pystylauta, kuisti vaaka	hirsi, pystylauta	hirsi, pystylauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen (yläosa) + valkoinen	punainen	punainen, osin maalaamaton
Kunto	hyvä	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	kaksi umpikuistia		

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on lohkottu Peltolan kantatilasta vuonna 1917, nykyinen tila on muodostettu vuonna 1943. Torppari Aleksi Rantala lunasti lohkotilan itselleen talollinen Elo Peltotalta vuonna 1917.

Rakennus 1: Rakennuksessa on kaksi 1½-kerroksista satulakattoista umpikuistia, joiden välissä on yksikerroksinen pulpettikattoinen, puukaiteinen avoveranta. Talon länsipuolella on pulpettikattoinen frontoni, jonka sivuseinät nousevat kattopinnasta hieman. Frontonissa on vaakasuuntainen ruutuikkuna. Rakennus on väriltään punainen, sekä rakennuksen pääosan että kuistien päätykolmiot ovat valkoisia. Ikkunat ovat pääosin 6-ruutuisia, frontonin alapuolella on 9-ruutuinen ikkuna.

Rakennus 2: Yksikerroksinen aittarivi on neliosainen. Ovien edessä on puupilarien varassa oleva avokuisti. Rakennus on hirsipinnalla, päätykolmiot ovat pystylaudoitettuja. Perustusta on mahdollisesti jälkikäteen vahvistettu betonilla.

Rakennus 3: Rakennuksen pohjoispäädyssä on sauna ja keskiosassa varastotilaa. Eteläpääty on avonainen puupilarien varassa ja puolikaarin koristeltu puusuoja. Osa saunan puoleisesta päädyssä on hirsipinnalla, muuten rakennus on pystylaudoitettu.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Mustajärven kylässä lähellä Mustaselän Uitoslahtea pitkän metsätien päässä. Lähiympäristössä lähinnä loma-asutusta.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Lohkotilan rakennukset ovat kohtalaisesti säilyneet ja niillä on merkitystä maaseudun asutushistorian kannalta.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIAALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 29.5. 2001

Kohdeinventointi/Vanha-Manninen

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	VANHA-MANNINEN
4. Kylä/rek.nro	Mustajärvi 3:50
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 03 / 2 502 111, 6 880 238
8. Osoite	Myllyperäntie 133, 34640 Mustajärvi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Pekka Leinonen, Lentäjänkuja 2, 33960 Pirkkala

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o

Nyk.käyttö	kesäasunto
Alkup.käyttö	asuinrakennus
Rak.aika	1900-1929?
Suunnittelija	
Kerroslukku	1½
Perusta	nurkkakivet, betonivalu
Runko	hirsi
Kattomuoto	satula
Kate	pelti
Vuoraus	hirsi, pystylauta
Ulkovärit	punamulta + valkoinen
Kunto	kohtalainen
Erityispiirteet	

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on lohkottu Mannisen lohkotilasta vuonna 1977. Mannisen tila puolestaan oli lohkottu Peltolan kantatilasta.

Rakennus on hirsipintainen, päätykolmioissa on pystylaudoitu. Rakennuksen pitkällä koillissivustalla on ulko-ovi, jonka päällä on pulpettikattoinen katos. Alakerran ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerran päätykolmioiden 4-ruutuiset. Rakennuksessa on mahdollisesti tupa ja kaksi kamaria.

Pihapiirissä on lisäksi uusi ulkorakennus sekä tynnyrisauna.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Mustajärven kulttuurimaisemassa Myllyperäntien varrella. Tien toisella puolella on ollut Kankaan ja Peltolan kantatilojen yhteinen mylly, jonka rakenteista on jäljellä ainoastaan osa myllypatoa. Rakennus sijaitsee peltojen keskellä.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on maisemallisesti arvokas. Rakennus sijaitsee lähellä jo puretun myllyn paikkaa peltojen keskellä.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

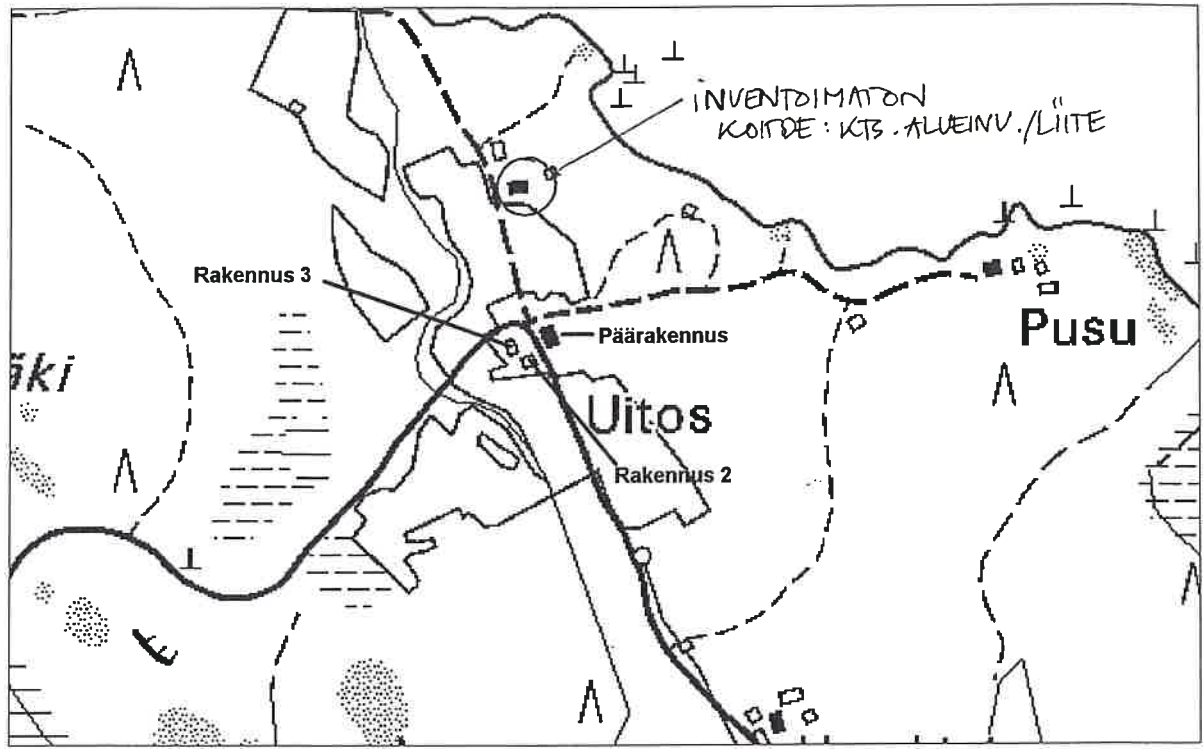
Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

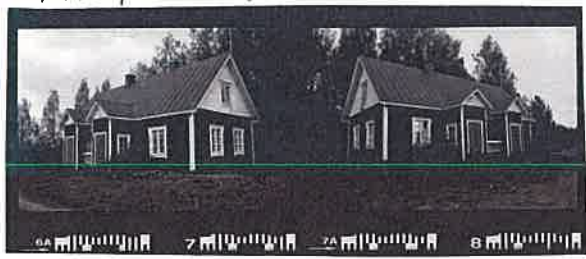
21. VALOKUVAT**22. LÄHTEET****23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET****24. LIITTEET****25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys**
Nina Rinta-Porkkunen 13.7. 2001

RUOVESI/MUSTAJÄRVI/UITOS

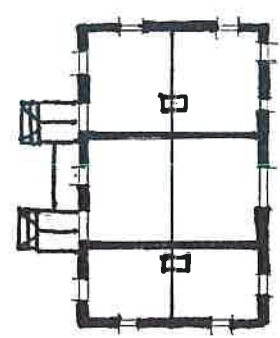
PÄÄRAKENNUS:

FILMI 16/2001

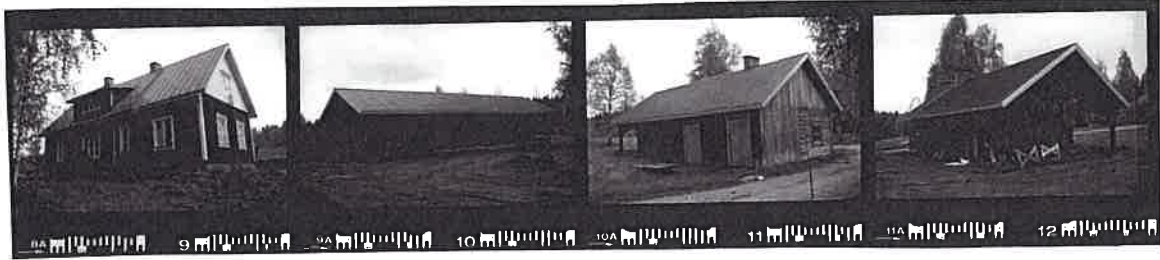

PÄÄRAK. LÖUNNAASTA

SAMA LUOTEESTA

FILMI 16/2001

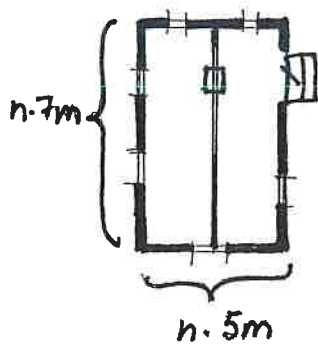
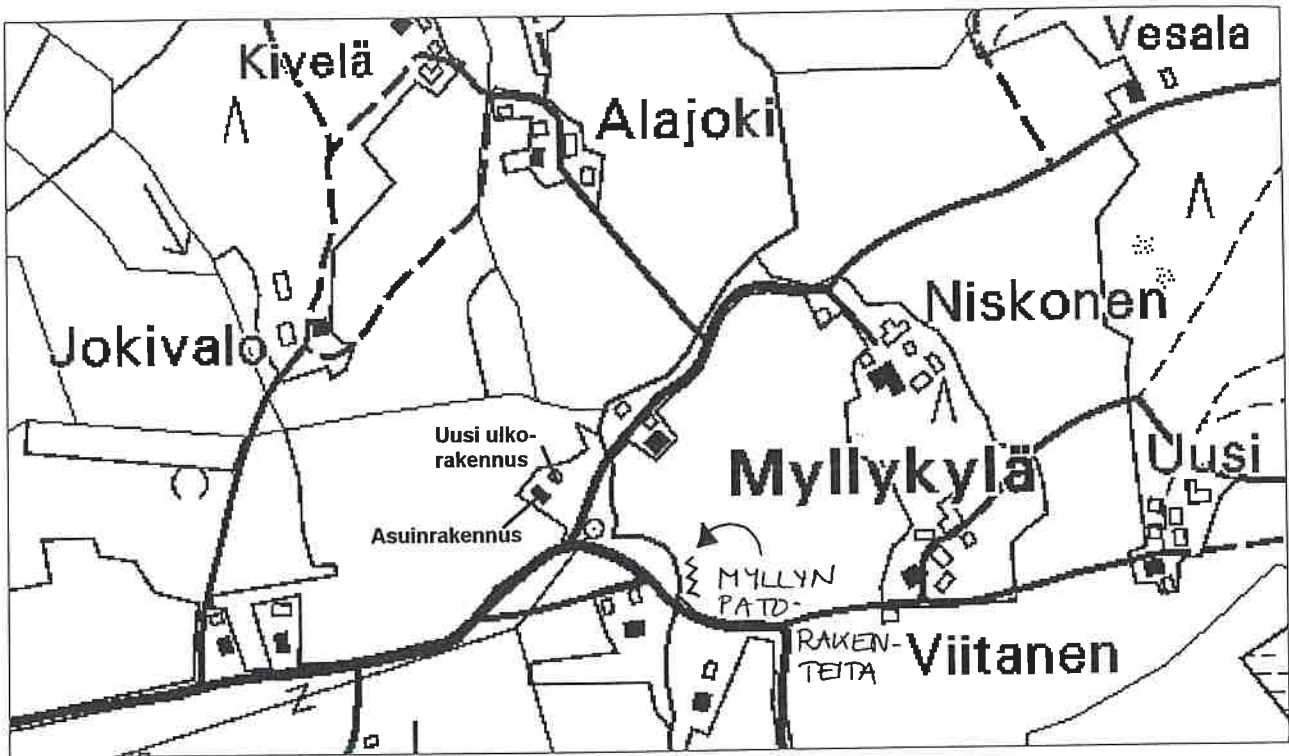
PÄÄRAK. KOILLISESTA

ULKORAK. 2 RUVIAITTA KOILLISESTA

ULKORAK. 3 SAUNA JA PUUVAJA KOILLISESTA

ULKORAK. 3 LÖUNNAASTA

RUOVESI/MUSTAJÄRVI/VANHA-MANNINEN

FILMI 20/2001

13. RAK.
KAAKKOSTA

14. LÖYTESPÄÄTY

15. LÖUNAASTA
MYLLYPERÄNTIELTÄ"

PAPPILA INVENTOIDUT KOHTEET JA KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

KOHDE	ARVO
1. Ilomäki	P
2. Kuusisto	P
3. Lintula	
4. Naapuri	M
5. Poukka	M
6. Pynnikkilä	P
7. Toivola	M

VÄRIEN SELITYKSET

Kylän raja

Inventoidun alueen raja

Valtakunnallisesti arvokas kohde tai alue (1993)

Maakunnallisesti arvokas kohde tai alue

Paikallisesti arvokas kohde tai alue

Maisemallisesti/historiallisesti arvokas kohde tai alue

RUOVI

Riton

Alueinventointi/Pappila

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Alue	PAPPILA
4. Kylä/Kaupunginosa	Pappila
5. Omistaja(t)	

6. ALUEEN JA ALUEELLA OLEVIEN RAKENNUSTEN KUVAUS JA HISTORIA

Pappilan kylä rajautuu etelässä Mato-ojaan, jonka eteläpuolella on Ritoniemen kylä eli Ruoveden kirkonkylä. Kaakossa naapurina on Storminiemen kylä, pohjoisessa Mustajärven kylään kuuluva Myllykylä. Kylä on laaja, mutta tässä inventoinnissa on keskitytty lähinnä Poukanharjun ja Pappilanlahden väliseen alueeseen sekä Pappilankulman ja Ruojärventien alueeseen. Esimerkiksi Parosperä ja Kivistön uudistalo ovat toistaiseksi inventoimatta.

Pappilan eli Ruolahden eli Ruotaipaleen alueelta ei tunneta esihistoriallisia asuinpaikkoja. Koko Ruoveden alue on saattanut olla ilman kiinteää asutusta esihistoriallisen ajan ja se on säilynyt eräalueena pitkälle historialliseen aikaan asti.

Ylä-Satakunnan emäpitäjistä tehtiin keskiajalla vakituisia, jokavuotisia eräretkiä Vanhan Ruoveden alueelle. Eteläisten kantakyläien taloilla oli pysyvät, yksityisessä omistuksessa oleva eräsijansa metsästystä, kalastusta ja myöhemmin myös kaskenpolttoa varten. Ruolahti eli Pappila mainitaan vuosina 1562 ja 1564 Pirkkalan erämaatalonpoikien luetteloissa, joissa uudisasukkaana oli Perttu Erkinpoika. Vuoden 1589 maantarkastuskirjan mukaan Ruolahti on Lempäälän erämaata siten, että puolet on kuulunut Halkoilan, puolet Ahtialan erämaihin. Jälkimmäiselle on vuosien 1547-61 välillä rakennettu Paavali Pyynikin talo, joka joutui myöhemmin Ruoveden isonpappilan alueeseen. Ruolahdessa on ollut yksi talo vuosina 1570-1700. Pyynikkilän tila jäi autioksi vuonna 1603, minkä jälkeen siitä tuli kirkkoherran virkatalo. Tämän jälkeen Ruolahti kylän nimenä syrjäytyi vähitellen Pappilanlahden tieltä.

1700-luvun lopulla kylästä tunnetaan pappilan lisäksi neljä uudistaloa, jotka olivat aluksi torppia: Kivistö, Poukka, Kangasmäki ja Vasu. Vuosina 1865-1910 kylän taloluku vaihteli viiden ja kuuden välillä, vuonna 1917 taloja oli kymmenen. Kivistön ja Kangasmäen torppien ensimmäiset tunnetut asukkaat olivat pappilan renkejä. Poukan uudistalon ensimmäinen tunnettu asukas oli lukkarit Follberg. Poukan päärakennus sijaitsee Poukantien itäpuolella. Se on rakennettu 1830-luvulla ja sitä on jatkettu poikittaissiivellä vuonna 1865. Poukantien länsipuolella Poukanharjun rinteessä on tilan työväen asuinrakennuksia sekä ulkorakennuksia. Myös tilan 1970-luvulla rakennettu uusi tiilinen päärakennus sijaitsee Poukantien länsipuolella harjun läheisyydessä. Lähes kaikki tilan rakennukset ovat käyttämättömiä, mutta niitä kunnostetaan maisemallisen merkittävyytensä vuoksi.

Pyynikkilän pappilaan rakennettiin uusi päärakennus 1830-luvulla. Se paloi vuonna 1976 ja nykyisin pappilan rakennuksista ovat jäljellä väentupa, maitohuone ja aitat, tallit sekä sauna. Entisen puutarhan paikalla Pappilanlahden pohjoisrannalla on jäljellä vanhaa puustoa.

Poukan tilasta on erotettu Toivolan, Naapurin ja Lintulan kiinteistöt viimeistään 1920-luvulla. 1800-luvun puolivälin tienoilla rakennettu Toivola sijaitsee Poukan päärakennuksen kaakkoispuolella, vuonna 1860 valmistunut Naapuri sekä 1800-luvun loppupuolella rakennettu Lintula Poukantien länsipuolella Poukanharjun rinteessä. Nämä neljä kiinteistöä muodostavat seudullisesti arvokkaan aluekokonaisuuden, jonka rakennuskanta on ajalleen tyypillistä ja kohtalaisen hyvin säilynyttä. Pappilanlahden rannalla Poukantien pohjoispäässä sijaitsee todennäköisesti 1920-luvun alkupuolella rakennettu Ilomäen torppa, joka on lohkottu alun perin Pyynikkilän pappilaan kuuluneista maista vuonna 1927.

Sodan jälkeen vuonna 1945 vahvistettiin maanhankintalaki, jonka avulla haluttiin sopeuttaa maataloudesta toimeentulonsa saanut siirtolaisväestö. Lisäksi haluttiin auttaa sellaista paikallista väestöä, jolla oli siteitä maatalouteen mutta vaikeuksia saada toimeentulonsa sodanjälkeisessä tilanteessa. Pappilankylään perustettiin 14 siirtoväen asutustilaa. Muilla kuin karjalaisiirtolaisilla oli Pappilankylässä 20 asutustilaa. Asevelikylä sijaitsee kaakossa Poukan kantatilan peltojen ja luoteessa Ilomäen torpan peltojen rajaamalla kapealla alueella Poukantien itäpuolella Pappilanlahden rannalla. 1940-luvulla ja sitä myöhemmin rakennettuja asuintaloja on myös Poukantien länsipuolella harjun rinteessä sekä Pappilanlahden pohjoispuolella Pappilankulmantien varrella.

Pappilankylän kulttuurimaisemaa leimaavat Poukantien eteläosassa sijaitseva Poukan, Toivolan, Naapurin ja Lintulan rakennusryhmä, Pappilanlahden länsirannalla oleva asevelikylä sekä pohjoisrannalla olevat pappilan rakennukset. Poukantien varressa rakennukset sijaitsevat suhteellisen tiiviisti sekä sen länsipuolella harjun rinteessä että itäpuolella harjun ja Pappilanlahden välisellä alueella. Pappilanlahden pohjoispuolella rakentaminen ei ole yhtä tiivistä, rakennuksia on Pappilankulmantien molemmin puolin mutta maisema on osaksi avointa. Asuinrakennusten ikä vaihtelee 1800-luvun puolivälissä rakennetuista 1980- ja 1990-luvuilla rakennettuihin.

7. ERIKSEEN LUETTELOIDUT KOHTEET

1. Ilomäki	5. Poukka
2. Kuusisto	6. Pyynikkilä
3. Lintula	7. Toivola
4. Naapuri	

8. SÄILYMISEDELLYTYKSET (uhkatekijät, kaavallinen tms. tilanne, päätökset)

Alueen kulttuurimaiseman arvot säilyvät vain jos maanviljelytoiminta jatkuu eikä peltoja metsitetä.

9. LUETTELOINTIPERUSTE

Pappilan kylään kuuluu valtakunnallisesti merkittävä Pappilanlahden kulttuurimaisema. Poukan, Toivolan, Naapurin ja Lintulan kiinteistöt muodostavat seudullisesti arvokkaan aluekokonaisuuden. Tontit on lohkottu Poukan kantatilan maista viimeistään 1920-luvulla. Rakennukset edustavat ajalleen tyyppillistä ja kohtalaisen hyvin säilynyttä rakennusperinnettä. Muu vanha rakennuskanta on lähinnä paikallisesti arvokasta.

10. Rakennushistoriallinen	x
11. Historiallinen	x
12. Maisemallinen	x

13. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

14. VALOKUVAT

15. LÄHTEET (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

Kosonen, Johanna 2001: Siirtokarjalaisten evakkotiet, asuttaminen ja asettuminen Ruovedelle vuosina 1939-1960. Suomen historian pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Vanhan-Ruoveden historia I. Vanhan-Ruoveden historiatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1959.

Vanhan Ruoveden historia I:2. Liifeosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

16. LIITTEET

Kartta inventoiduista kohteista

Arvokartta

17. SUULLISTA TIETOA ANTANEET

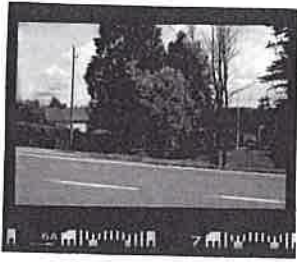
Mauno Takala, kiinteistöjen omistajat ja asukkaat

18. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

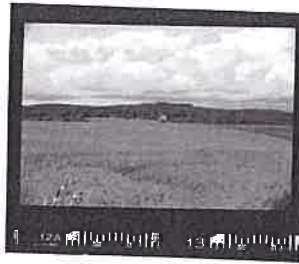
Nina Rinta-Porkkunen 2001

RUOVESI / PAPPILA

FILMI 20/2001

ASEVELIKYLÄN
ASUINRAK. LÄNNESTÄ

HEIKKUVA
RUOJARVENTIETÄ
LÄNTEEN

PAPPILAN PIITAPIIRI ENNEN PÄÄRAK. TUHOITOMISTA TULIPALOSSA.

Kohdeinventointi/Ilomäki

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	ILOMÄKI
4. Kylä/rek.nro	Pappila 7:52
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	lohkotila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 502 620, 6 877 080
8. Osoite	Poukantie 120, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Huugo Mattila

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö		
Alkup.käyttö	asuinrakennus	navetta, lato
Rak.aika	1920-1929?	1920-1949?
Suunnittelija		
Kerrosluke	2	1
Perusta	betonipilarit	luonnonkivi?
Runko	hirsi?	hirsi, lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	pelti	huopa
Vuoraus	pysty peiterima	hirsi, pystylauta
Ulkovärit	valkoinen+ vaaleansininen	kulunut oranssi
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet		
Rakennus n:o	3	4
Nyk.käyttö		
Alkup.käyttö	sauna	aitta
Rak.aika		
Suunnittelija		
Kerrosluke	1	1
Perusta	betonipilari	nurkkakivet, hirsi
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	pelti
Vuoraus	hirsi, yläosassa pystylauta	hirsi
Ulkovärit	kulunut oranssi	maalaamaton
Kunto	kohtalainen	huono
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Alun perin tontti on ollut Pyynikkilän pappilan maata. Pyynikkilästä halkaistiin vuonna 1920 nykyisin lakannut Ansaanmaan kirkkoherranvirkatalo, josta Ilomäen torpan tontti lohkottiin vuonna 1927. Torpparina oli tuolloin Santeri Ilomäki.

Rakennus 1: Rakennuksen lounaissivustalla on kaksikerroksinen terävätaitteinen satulakattoinen poikkipäätty, jonka edessä on loiva satulakattoinen kahden pilarin varassa oleva avokuisti. Rakennuksen ikkunat ovat 6- ja 9-ruutuisia.

Rakennus 2: Rakennuksessa on navetta ja lato. Navetta on kaakko-luode –suuntainen ja lato koillis-lounas –suuntainen. Navetta on hirsipintainen, lato pystylautainen. Navetan taustapuolella on pulpetti-kattoinen ulko-wc.

Rakennus 3: Rakennus on hirsipintainen ja sen päätykolmiot ovat pystyaukkoitettuja. Sauna on todennäköisesti käyttämätön, sillä alempana tontilla Pappilanlahden rannassa on uudempi saunarakennus. Rakennuksen länsipuolella on betonirakenteinen huonokuntoinen maakellari.

Rakennus 4: Kaksikerroksinen aitta on pitkänurkkainen. Sen ovi on rakennuksen pitkällä luoteissivustalla.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Pappilanlahden kulttuurimaisemassa. Pihaan johtaa Poukantieltä koivukuja, jonka puut ovat iältään suhteellisen vanhoja. Päärakennuksen edessä oleva numikko on hoidettu, muutoin piha sekä navetan edessä että päärakennuksen takana on hoitamaton. Tontti laskee Pappilanlahden suuntaan.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Lohkotilan pihapiiri ja rakennuskanta ovat säilyneet kohtalaisen hyvin.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

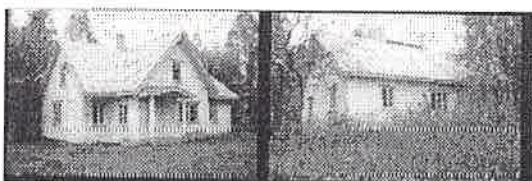
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

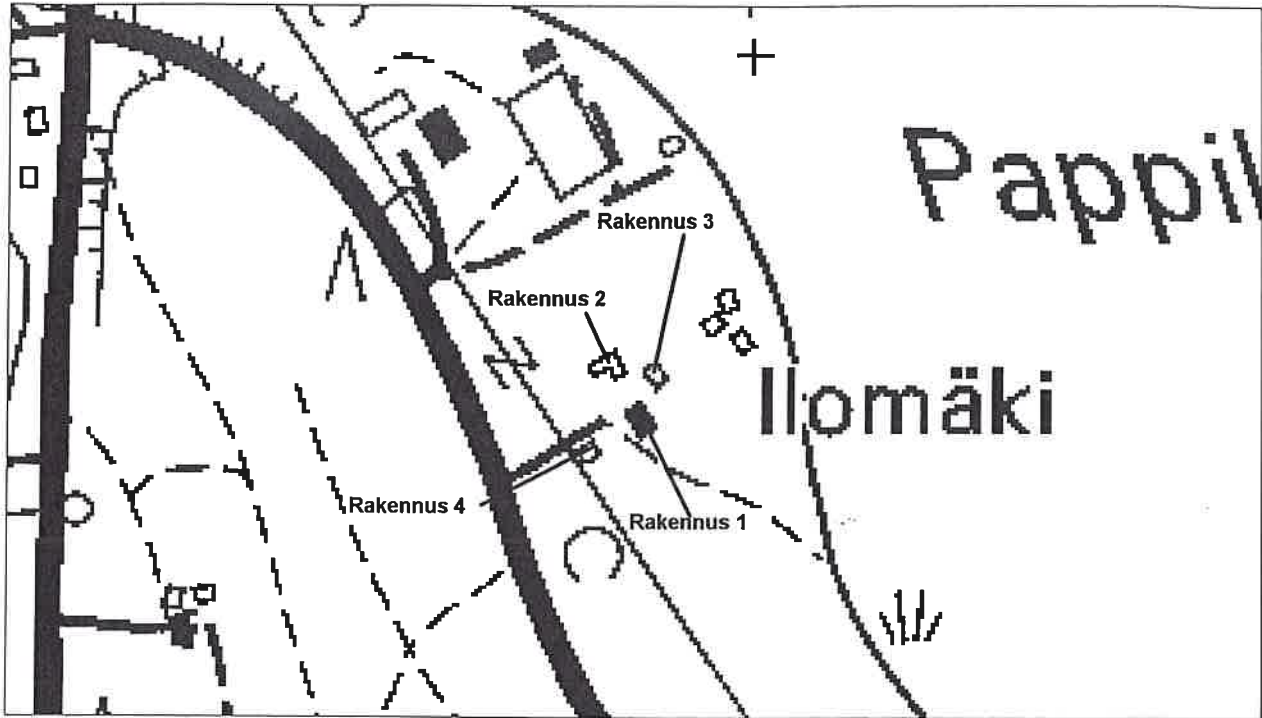
23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

24. LIITTEET

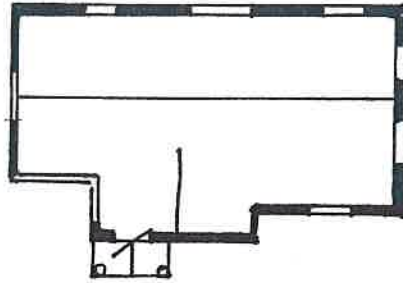
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 28.5. 2001

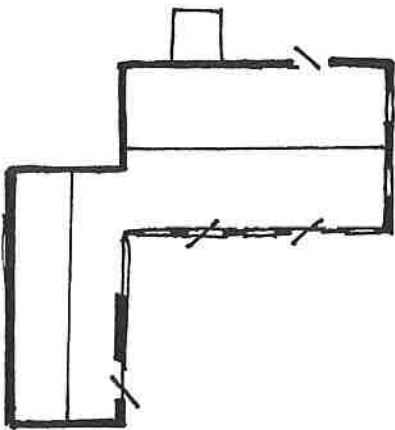
RUOVESI/PAPPILA/ILOMÄKI

RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

FILMI 14/2001

PÄÄRAK. LUOTEESTA

PÄÄRAK. KAAKOSTA

RAK. 2. NAVETTA LOUNAASTA

RAK. 2. KAAKOSTA

RAK. 3. SAUNA LUOTEESTA

RAK. 3. KAAKOSTA

RAK. 4. AITTA KOILLISESTA

Kohdeinventointi/Kuusisto

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	KUUSISTO
4. Kylä/rek.nro	Pappila 6:2
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti, entinen torppa
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 502 760, 6 879 690
8. Osoite	Ruojärventie, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Lahja Kuusisto

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asumaton	käyttämätön	käyttämätön
Alkup.käyttö	torppa	navetta	sauna
Rak.aika	1910-1919?	1910-1919?	1910-1919?
Suunnittelija			
Kerrosluku	1½	1½	1
Perusta	betoni?	betoni	nurkkakivet
Runko	hirsi	hirsi, lauta	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	pelti	huopa
Vuoraus	pysty peiterima	hirsi, pysty peiterima	pysty peiterima
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	huono	huono	kohtalainen
Erityispiirteet			

11. RAKENNUSHISTORIA

Kuusisto on ollut alun perin Pyynikkilän pappilan mailla. Se on lohkottu vuonna 1927 jo lakanneesta Halkosen tilasta, joka puolestaan oli lohkottu Pyynikkilän pappilan maista.

Rakennus 1: Rakennuksen lounaissivustalla on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jonka päätykolmiossa on pieni kaksiosainen ikkuna. Rakennuksen koillispuolella kate jatkuu pulpettina keski-osassa olevan umpikuistin päälle. Vaakalauoituumpikuisti on huonokuntoinen, sen alimmat laudat ovat irronneet.

Rakennus 2: 1½-kerroksinen navetta on jakautunut ainakin kolmeen erilliseen tilaan. Sen lounaispääty on hirsipinnalla, muuten rakennus on pystylauoitettu. Rakennus on huonokuntoinen, sen pitkän kaakkoisseinän laudoitukset repsottavat alaosaan.

Rakennus 3: Yksikerroksinen pieni saunarakennus on vuorattu pystylaudalla. Sen kaakkoispäädysssä sekä lounaisseinällä on pieniruutuisia ikkunoita.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Pappilan ja Mustajärven kylien rajamailla Ruojärventien varressa. Lähistöllä on peltoja sekä pienasutusta. Kuusiston piha on hoitamaton, siellä on kasvanut marjapensaita ja omenapuita. Pihapiirin kaakkoispuolella on peltoaluetta. Navetan takana on lautarakenteinen vaja, joka näyttää torpan muuta rakennuskantaa nuoremmalta.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Käyttämättömänä huonot.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Entisen torpan pihapiiri ja rakennukset ovat säilyneet kohtalaisesti, vaikka rakennukset ovatkin huonossa kunnossa.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET**23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET****24. LIITTEET****25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys**

Nina Rinta-Porkkunen 29.5. 2001

RUOVESI/PAPPILA/KUUSISTO

FILMI 16 / 2001

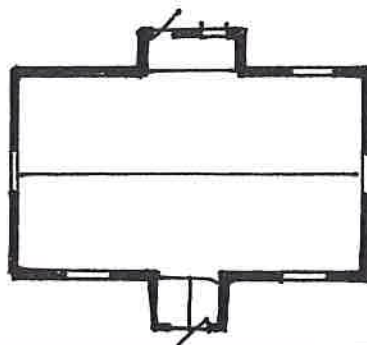
RAKENNUS 2:

TORPPA (1)
LOUNAASTA

SAMA
KOILLISESTA

RAKENNUS 1:

FILMI 16 / 2001

RAK. 2.
NAVETTA
LOUNAASTA

RAK. 2.
KAAKOSTA

RAK. 3.
SAUNA
LUTTEESTA

ULKORAK.
LUOTEESTA

Kohdeinventointi/Lintula

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	LINTULA
4. Kylä/rek.nr ^o	Pappila 3:4
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	lohkotila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 502 990, 6 876 320
8. Osoite	Poukantie 27, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	likka ja Ritva Kaikkonen, Poukantie 27, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	
Nyk.käyttö	asuinrakennus
Alkup.käyttö	asuinrakennus
Rak.aika	1898? (1964)
Suunnittelija	
Kerrosluku	2
Perusta	lokokivi
Runko	hirsi
Kattomuoto	satula
Kate	pelti
Vuoraus	vaakalauta
Ulkovärit	vihreänharmaa + valkoinen
Kunto	hyvä
Erityispiirteet	

11. RAKENNUSHISTORIA

Naapurin päärakennuksen rakennuttanut kanttori Aleksanteri Peltonen rakennutti Lintulan tyttärelleen 1800-luvun lopussa, todennäköisesti vuonna 1898. Piha on ollut yhteinen Naapurin kanssa. Tontti on lohkottu Poukan kantatilasta vuonna 1920. Talo myytiin 1900-luvun alkupuolella kansakoulunopettaja Mimmi Viillokselle sekä neiti Toini Palmrothille. Ruoveden posti toimi lyhyen aikaa talossa vuosina 1919-1920. Viillos ja Palmroth testamenttasivat talon Nuorten Naisten Kristillisten Yhdistysten Liitto ry:lle, joka puolestaan myi sen tarpeettomana Ruoveden seurakunnalle vuonna 1942. Talo toimi kanttorilana vuoteen 1967 saakka, jolloin uuteen seurakuntataloon valmistui myös kanttorin asunto. Syksyllä 1967 talon osti lehtori Jaakko Tuulasvaara, jonka perhe asui siinä vuoteen 1983 tai 1984 saakka. Tuulasvaarat myivät talon Jarmo Ovaskaiselle, jolta nykyiset omistajat ostivat sen vuonna 1999.

Julkisivun puolella on aumakattoinen erkkeri, josta on aiemmin kylmän eteisen kautta ollut pääsisäänkäynti taloon. Nykyisin tila on yhdistetty olohuoneeseen yhtenäisenä erkkerimäisenä jatkeena. Pihan puolella on yksikerroksinen aumakattoinen umpikuisti, jonka edessä on puukaiteiset puuportaat. Yläkerran kaakkoispäädyssä on rautakaiteinen avoparveke. Alakerran ikkunat ovat t-ruutuiset, räystäiden alla on kapeat haukanikkunat. Vuonna 1964 talon kaakkoispäätyyn tehtiin yksikerroksinen satulakattoinen lisäsiipi, jossa on mm. sauna ja pesutilat.

Alakerran huonejako on pysynyt lähes alkuperäisenä. Rakennuksessa on ollut kaksi ulko-ovea, pihan kyökkiin oli oma sisäänkäynti. Keittiö on ollut aiemmin nykyisen pannuhuoneen tilalla ja siellä on ollut puuhella. Yläkerran portaiden paikka on vaihtunut, käynti on ollut todennäköisesti kylmästä eteisestä nykyisen takkahuoneen sijaan. Yläkerran kaakkoispäädyssä on koko yläkerran levyinen huone, luoteispäädyssä on kapeampi huone sekä kylmät viinttikomerot. Yläkertaan on tehty wc.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Poukantien varressa harjulla Pappilanlahden kulttuurimaisemassa. Hoidettu puutarha on Pappilanlahden puolella rinteessä. Lähistöllä ovat Naapurin ja Poukan rakennukset.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde muodostaa seudullisesti arvokkaan aluekokonaisuuden yhdessä Poukan, Toivolan ja Naapurin rakennusryhmien kanssa. Poukan kantatalon ja siitä erotettujen tilojen rakennukset edustavat ajalleen tyyppillistä rakennusperinnettä ja ovat kohtalaisen hyvin säilyneitä. Lisäksi alueella on huomattavissa sosiaalinen kerrostuneisuus erilaisten rakennustyyppien kautta. Aluekokonaisuus sijaitsee maisemallisesti tärkeällä paikalla.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Ruoveden historia 1939-1989. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.
Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

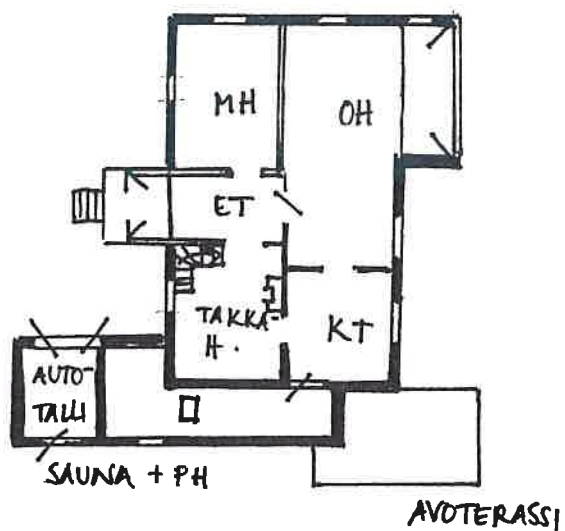
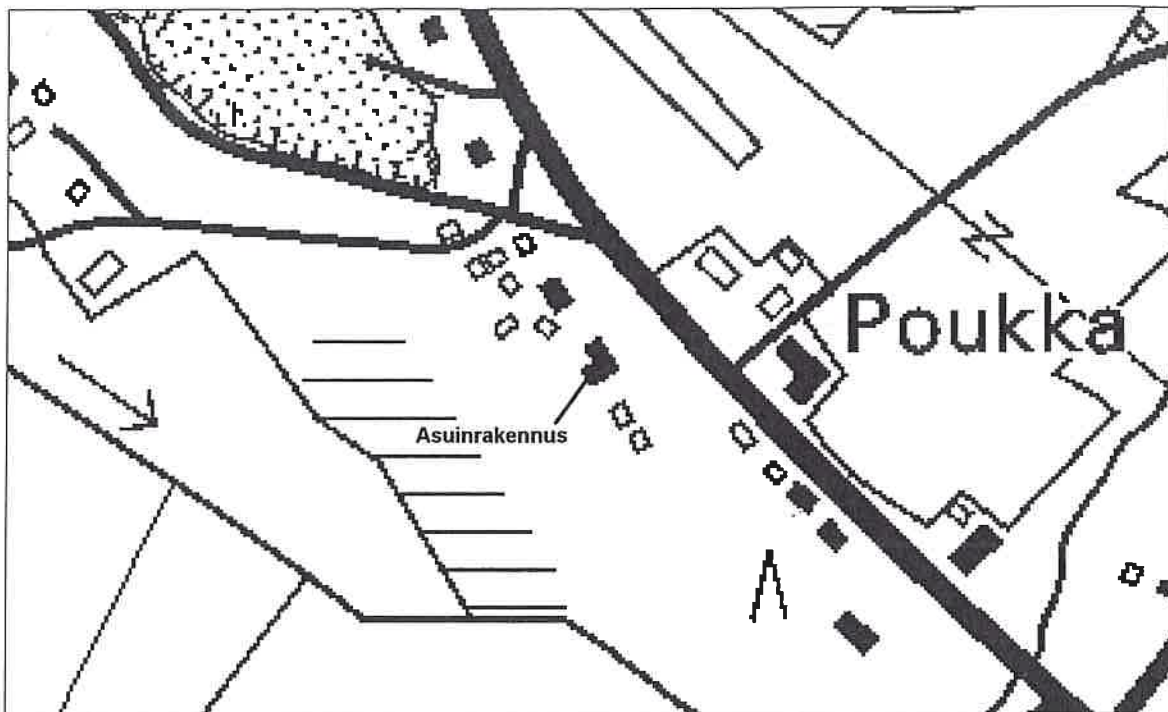
likka Kaikkonen 28.5. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 28.5. 2001

RUOVESI/PAPPILA/LINTULA

FILMI 14/2001

AS. RAK.
KOILLISESTA

SAMA
LUOTEESTA

AS. RAK.
LOUNASTA

Kohdeinventointi/Naapuri

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	NAAPURI
4. Kylä/rek.nro	Pappila 3:3
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	lohkotila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 502 960, 6 876 360
8. Osoite	Poukantie, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Heikki Asunnan kuolinpesä

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asuinrakennus	säilytystila	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ateljee	aitta
Rak.aika	1860	1850-1929?	1700-1899
Suunnittelija			
Kerrosluke	2	2	1
Perusta	lohkokivi	lohkokivi	nurkkakivet, hirsipenkki
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	huopa	
Vuoraus	vaakalauta	hirsi	hirsi
Ulkovärit	valkoinen	maalaamaton	maalaamaton
Kunto	hyvä	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet			

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Kanttori Aleksander Peltonen (1840-1908) rakennutti Naapurin päärakennuksen 1860-luvulla. Tila on lohkottu Poukan kantatilasta vuonna 1920. Vuonna 1863 perustettu Ruoveden ensimmäinen lainakirjasto sijaitsi aluksi kirkon sakastissa, mutta siirrettiin pian kanttori Peltoselle Poukkaan. Kansakoulun johtokunta velvoitettiin huolehtimaan kirjastosta vuonna 1874. Taitelija Heikki Asunta sekä puolisonsa Iris ostivat talon kanttori Peltosen perikunnalta. Päärakennuksen sisätilojen värit ovat Heikki Asunnan suunnittelema. Rakennuksen eteläpäädyssä on toiminut hammaslääkäri Iris Asunnan yksityisvastaanotto 1970-luvulle saakka. Talo on edelleen asuinkäytössä.

Vuonna 1936 Naapurin päärakennusta jatkettiin ja siihen rakennettiin kaksi satulakattoista avokuistia, joten rakennuksessa on yhteensä kolme pilareiden varassa olevaa satulakattoista avokuistia. Ne sijaitsevat kaakkois- ja luoteispäädyssä sekä keskellä pitkää lounalssseinää. Rakennus on vuorattu leveällä vaakapontilla. Lounaan puolella on satulakattoinen frontoni, jonka sivuseinät nousevat katon lappeesta. Frontonissa on kaksi 4-ruutuista ikkunaa sekä korostettu päätykolmio. Ikkunat ovat alakerrassa 6-ruutuisia, yläkerran päädyissä 4-ruutuisia. Räystäään alla on kapeat haukanikkunat.

Rakennus 2: Poukan vanhasta riihestä on tehty rakennus, joka toimi kirjailija ja taidemaalari Heikki Asunnan (1904-1959) ateljeena. Siellä on luonnonkivitakka. Yläkerrassa on pieni parvi, muuten tila on avoin ja korkea. Peräseinällä on kaksi kapeaa 10-ruutuista ikkunaa. Ulko-oven edessä on pulpettikattoinen avokuisti.

Rakennus 3: Mustajärveltä on siirretty Kangaspeskan vanha aitta, jossa on sulkanurkkainen salvos. Aittaa on kiinnitetty Talonpoikauskulttuurisäätiön kilpi.

Pihapiirissä on lisäksi maakellari, pariaitta, kaksi piha-aittaa, sauna sekä Heikki Asunnan suunnittelema leikkimökki.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Pappilanlahden kulttuurimaisemassa. Tontti Poukanharjun laella lähellä Poukan tilan vanhaa talouskeskusta ja Toivolan päärakennusta. Pappilanlahden suuntaan viettävässä rinteessä on puutarha.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Säilymisedellytykset hyvät. Alueella ei ole detaljikaavaa. Sijaitsee kirkonkylän osayleiskaava-alueen laajennus- ja muutosalueella. Kulttuurihistoriallisesti tai taajamakuvallisesti arvokas sr-2 –kohde, jota ei ole suojeltu rakennuskaavassa.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde muodostaa seudullisesti arvokkaan aluekokonaisuuden yhdessä Poukan, Toivolan ja Lintulan rakennusryhmien kanssa. Poukan kantatalon ja siitä erotettujen tilojen rakennukset edustavat ajalleen tyypillistä rakennusperinnettä ja ovat kohtalaisen hyvin säilyneitä. Lisäksi alueella on huomattavissa sosiaalinen kerrostuneisuus erilaisten rakennustyyppien kautta. Aluekokonaisuus sijaitsee maisemallisesti tärkeällä paikalla. Kohteella on henkilöhistoriallista arvoa tunnetun taiteilijan kotina ja ateljeena.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen	x
17. Maisemallinen	x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

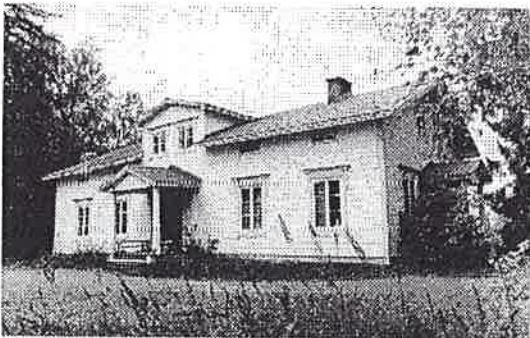
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Ympäristöministeriö. Museovirasto. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruovesi. Kirkonkylän osayleiskaava. Ruoveden kunta. Suunnittelukeskus Oy, Tampereen toimisto 25.11. 1996.

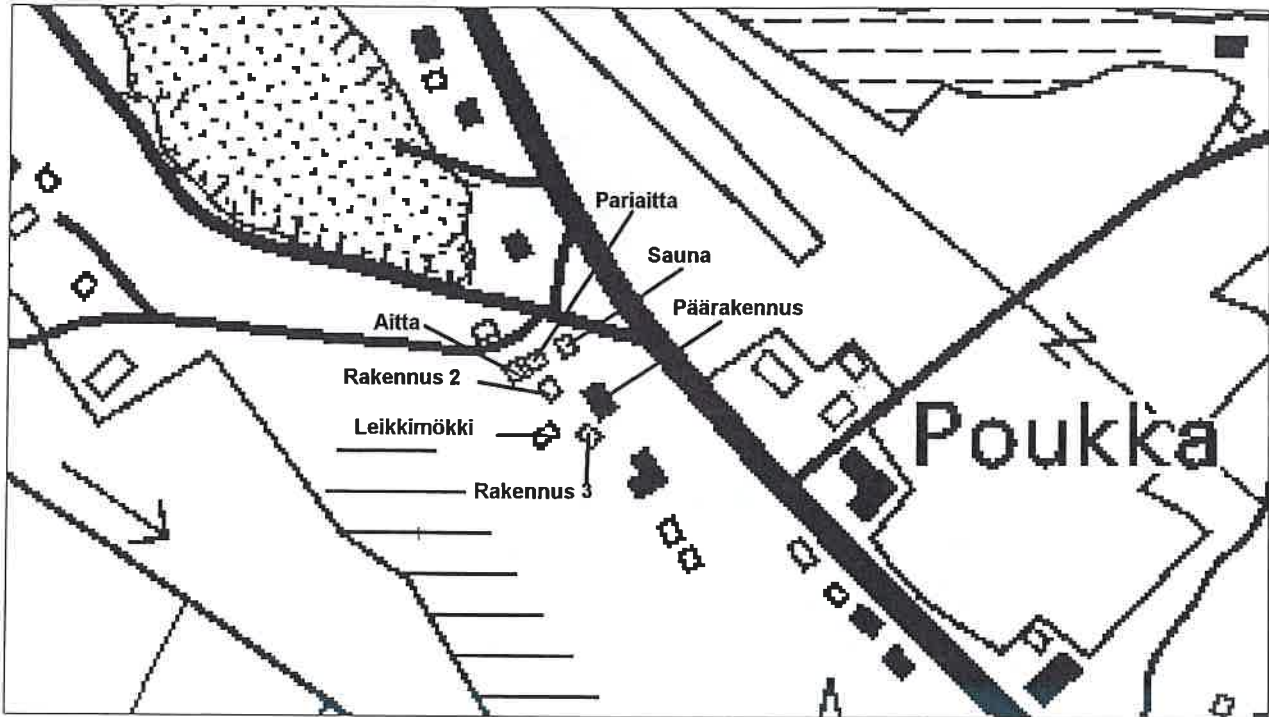
Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET
Iivu Asunta 23.5. 2001

24. LIITTEET

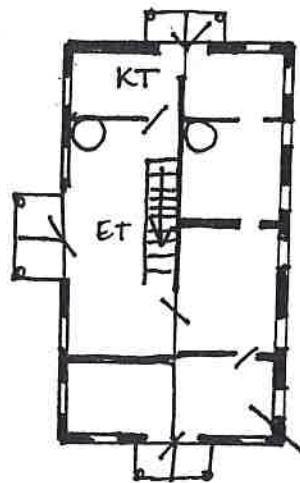
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Rakennustarkastaja Arto Nummijärvi 15.9. 2001. Nina Rinta-Porkkunen 23.5. 2001

RUOVESI/PAPPILA/NAAPURI

RAKENNUS 2:

LUONNONKIVI-
TAKKA

ENT.
HAMMASLÄÄKÄRIN
VAST. OTTOHUONE

FILMI 12/2001

PÄÄRAK.
KAAKKOISPÄÄTY

PÄÄRAK. LUNASTISSIVU
AVOKUISTI

PÄÄRAK. LUOTEESTA PÄÄRAK. KAAKOSTA

RAK. 3. AITTA
LUOTEESTA

RAK. 2
ASUNTA-
ATELJEE
KAAKOSTA

VAS:
PARITAITA,
ULKORAK,
SAUNA
KAAKOSTA

HEIKKI ASUNNAN
SUUNNITTELEMA
LEIKKIMÖKKI

Kohdeinventointi/Poukka

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	POUKKA
4. Kylä/rek.nro	Pappila 3:32
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	kantatila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 503 110, 6 876 310
8. Osoite	Poukantie, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Jouko Selkee, Poukantie 11, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asumaton	käyttämätön	asumaton
Alkup.käyttö	asuinrakennus, kauppa	työväenasunto, kulkutautisairaala	työväenasunto
Rak.aika	1830-1839 (1865, 1900)	1850-1929	1900-1929?
Suunnittelija			
Kerrosluke	1+(1)	1+(1)	1
Perusta	luonnonkivi, päällä lauta	lohkokivi	betoni
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	huopa	tiili
Vuoraus	pysty peiterima	pystylauta	pysty peiterima
Ulkovärit	keltainen	punainen + valkoinen	punainen + Valkoinen
Kunto	kohtalainen	hyvä	kohtalainen
Erityispiirteet	rakennusta jatkettu poikittaissiivellä		
Rakennus n:o	4	5	6
Nyk.käyttö	asumaton		
Alkup.käyttö	työväenasunto	aitta, varasto	ulkorakennus, aitta
Rak.aika	1900-1929?	1900-1929?	1850-1899?
Suunnittelija			
Kerrosluke	1	1	1
Perusta	luonnonkivi	luonnonkivi	lohkokivipilari, luonnonkivi
Runko	hirsi	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula, yläla- pe aumattu
Kate	tiili	tiili	pelti
Vuoraus	pysty peiterima	hirsi	hirsi
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen	punamulta
Kunto			kohtalainen
Erityispiirteet		riviaitta	

11. RAKENNUSHISTORIA

Poukka on ollut aluksi torppa, tila on perustettu 1780- tai 1790-luvulla kruunun uudistilaksi. Siinä ovat asuneet mm. lukkarit Follberg ja Höllberg 1700-luvun loppupuolella. Se on ostettu perintötaloksi vuonna 1800. Tila on kuulunut mm. Hålbergin, Nummelinin, Pakan ja Alanderin suvulle. Vuosina 1916-1931 tilan omisti Nikolai Kuusijärvi ja se tuli Selkeen suvun haltuun vuonna 1931. Kantatilasta on erotettu noin 80 hehtaaria maata, mm. lähistöllä sijaitsevista rakennuksista Toivola on murrettu vuonna

1900 ja Naapuri sekä Lintula lohkottu vuonna 1920. Näköalastaan kuuluisa Koveron vuori on ollut Poukan mailla.

Rakennus 1: Tilan vanha hirsinen päärakennus on rakennettu 1830-luvulla, sitä on jatkettu poikittaisella siivellä vuonna 1865 ja uusittu vuonna 1900. Rakennuksessa on 11 huonetta. Vanhan osan päädyssä on kaksikerroksinen aumakattoinen umpikuisti, jonka alaosa on vaaka- ja yläosa pystylaudoitusta. Luoteispäädyn katossa on ruokakello telineessään. Rakennuksen uudemman osan sisäänkäyntinä on kaksi pariovea, joiden edessä on satulakattoinen ja ristikkokaitainen kahdella pilarilla varustettu avokuisti. Uudemmassa osassa julkisivun puolella katossa on satulakattoinen frontoni, jossa on koristeellinen ikkuna. Lounaispäädyn yläkerran ikkunoiden yläosissa on ristikkokoristeet. Vanhemman rakennusosan ikkunat ovat 6-ruutuisia, uudemmassa osassa on t-ikkunat, jotka kuitenkin ovat 6-ruutuisia. Rakennus on säilynyt lähes alkuperäisessä ulkoasussaan.

Rakennuksessa on pidetty kuntakokouksia vuonna 1868. Kauppias Joosef Vilhelm Alander osti pakokohuutokauppaan joutuneen talon vuonna 1870. Kauppias itse keskittyi talonpitoon kaupanhoidon jäädessä apulaisten tehtäväksi. Päärakennuksen uudemman osan lounaispäädyssä näkyy edelleen paikka ovelle, josta oli käynti kauppaliikkeeseen. 1800-luvun loppupuolelta vuoteen 1906 toimi kirkonkylän posti Alanderin kaupan piharakennuksessa, jossa ensimmäinen postinhoitaja myös asui.

Kirkonkylän ensimmäistä kestiekivaria pitivät Poukassa vuosina 1911-1915 torppari Kalle Manninen ja suutari Juho Nieminen. Talon omisti Nikolai Kuusijärvi vuosina 1916-1931 ja kievari oli hänen hoidossaan vuosina 1923-25. Vuonna 1930 Poukka oli Ruoveden viidenneksi suurin tila, jonka 688 hehtaarin pinta-alasta 72 oli metsää. Poliisikonstaapeli Oiva H. Selkee osti tilan vaimonsa vanhemmilta vuonna 1931 ja isännöi sitä kuolemaansa vuoteen 1962 saakka. Sen jälkeen tilan omistajaksi tuli Oiva Selkeen perikunta. Nykyinen omistaja on Oiva Selkeen poika. Päärakennuksessa on asuttu vuoteen 1974 asti, jolloin Poukantien länsipuolelle valmistui uusi tiilinen asuinrakennus.

Rakennus 2: Entinen palkollisten asuinrakennus on 1½-kerroksinen. Sen luoteispäädyssä on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jonka parioven yläpuolella on 4-ruutuinen ja sen yläpuolella 6-ruutuinen ikkuna. Alakerran ikkunat ovat 6-ruutuisia ja niiden yläosassa on koristeelliset vuorilaudat. Yläkerran kaakkoispäädyssä on 6-ruutuinen ikkuna, rakennuksen molemmilla pitkillä sivuilla on pienet kaksiruutuiset räystääsikkunat. Rakennuksen länsipuolella harjun rinteessä on kolmiosainen ulkorakennus.

Vuonna 1933 Ruoveden kunta vuokrasi Poukan tilalta tämän kiinteistön, joka sopi kulkutautisairaalaksi. "Tulirokkolaan" voitiin sijoittaa enimmillään kymmenen potilasta. Edullisen huonejärjestyksen vuoksi siellä voitiin hoitaa kahteenkin tautiin sairastuneita samanaikaisesti. Kulkutautisairaalan tarve alkoi 1940-luvulla vähentyä ja toiminta "Tulirokkolassa" loppui vuonna 1956.

Rakennus 3: Rakennuksen pitkällä itäseinällä on pulpettikattoinen umpikuisti, jossa on kaksi ristikkokoristeista ikkunaa. Parioven yläosassa on ristikkokoristeiset lasiruudut. Rakennuksen muut ikkunat ovat 6-ruutuisia ja niiden yläosassa on paksu vuorilauta. Yläkerran kaakkoispäädyssä on yksiruutuinen, luoteispäädyssä viisiosainen pitkä ja kapea valoaukko. Keskimmäisessä palkollistuvassa on viimeksi asuttu vuonna 1981 tai 1982. Tuolloin rakennukseen vedettiin vesijohto.

Rakennus 4: Pienessä palkollisten asuinrakennuksessa on tupa ja kamari. Rakennuksessa ei ole kuistia, sisäänkäynti on harjun puoleisessa pitkässä seinässä. Julkisivun puolella on 6-ruutuinen ikkuna, jossa on paksu vuorilauta.

Rakennus 5: Rakennus on kolmiosainen hirsipinnalla oleva riviaitta. Satulakatto jatkuu julkisivun puolelta siten, että se muodostaa yhdeksän puupilarin kanssa avonaisen katoksen ovien päälle. Käynti katokseen on rakennuksen kaakkois- ja luoteispäistä. Molemmissa päädyissä räystään alapuolella on nelikulmainen valoaukko.

Rakennus 6: Leveässä ulkorakennuksessa on mm. aittarivi sekä puulato. Rakennuksen länsipäädyssä on lohkokivirakenteinen satulakattoinen maakellari. Neliosaisen aittarivin edessä on säleikkökuisti, jonka keskellä on portaat. Rakennuksen taustapuolelle on tehty puulato.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tilan talouskeskus sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Pappilanlahden kulttuurimaisemassa Poukanharjun ja Pappilanlahden välisellä alueella kirkonkylän rakennuskaava-alueen välittömässä läheisyydessä. Rakennukset sijaitsevat Poukantien molemmin puolin. Metsän reunassa Poukantien länsipuolella harjun rinteessä on vanhoja palkollistupia ja aitta. Poukanharjun päällä on lisäksi yksi huonokuntoinen työvään asuinrakennus, joka ei näy suoraan Poukantielle. Sen katto on painunut ja puhki. Rakennukset ovat lähes alkuperäisasussaan. Pihapiirissä on myös vuonna 1961 rakennettu leca-tiilinen karjarakennus. Poukan tilan läheisyydessä on Toivolan päärakennus sekä Lintulan ja Naapurin asuinrakennukset.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Sijaitsee kirkonkylän rakennuskaava-alueen ulkopuolella sen välittömässä läheisyydessä. Vanhan päärakennuksen perustuksissa on paikoin routavaurioita. Ulkopuolisia säilyttäviä korjauksia on tehty kaikkiin rakennuksiin vuosina 1994-1995. Päärakennukseen laitettiin uusi peltikatto 1990-luvun puolivälissä, välikatto on pudonnut. Rakennus on tarkoitus säilyttää, siihen on suunnitteilla säilyttäviä korjaustoimenpiteitä sisätilojen huonosta kunnosta huolimatta. Lähitulevaisuudessa talo todennäköisesti maalataan. Nykyisin tilan rakennukset ovat käyttämättömiä. Säilymisedellytykset ovat melko hyvät.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde muodostaa seudullisesti arvokkaan aluekokonaisuuden yhdessä Toivolan, Naapurin ja Lintulan rakennusryhmien kanssa. Poukan kantatalo ja siitä erotettujen tilojen rakennukset edustavat ajalleen tyypillistä rakennusperinnettä ja ovat kohtalaisen hyvin säilyneitä. Lisäksi alueella on huomattavissa sosiaalinen kerrostuneisuus erilaisten rakennustyyppien kautta. Aluekokonaisuus sijaitsee maisemallisesti tärkeällä paikalla.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

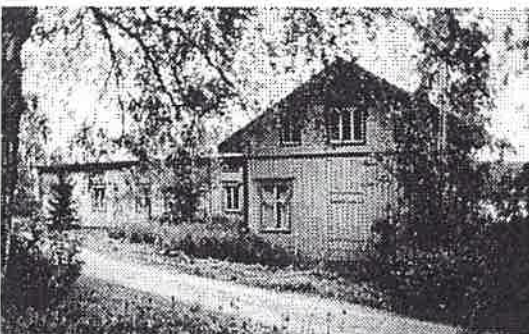
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet. Pirkanmaan seutukaavoitus. Julkaisu B 174. Pirkanmaan seutukaavaliitto 1990.

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruoveden historia 1939-1989. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.

Suomen maatilat II. Hämeen lääni. Werner Söderström Osakeyhtiön kirjapaino, Porvoo 1931.

Suuri maatilakirja V. Hämeen lääni. Kustannustuote Oy, Helsinki. Kirjapaino Oy Savo, Kuopio 1964.

Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

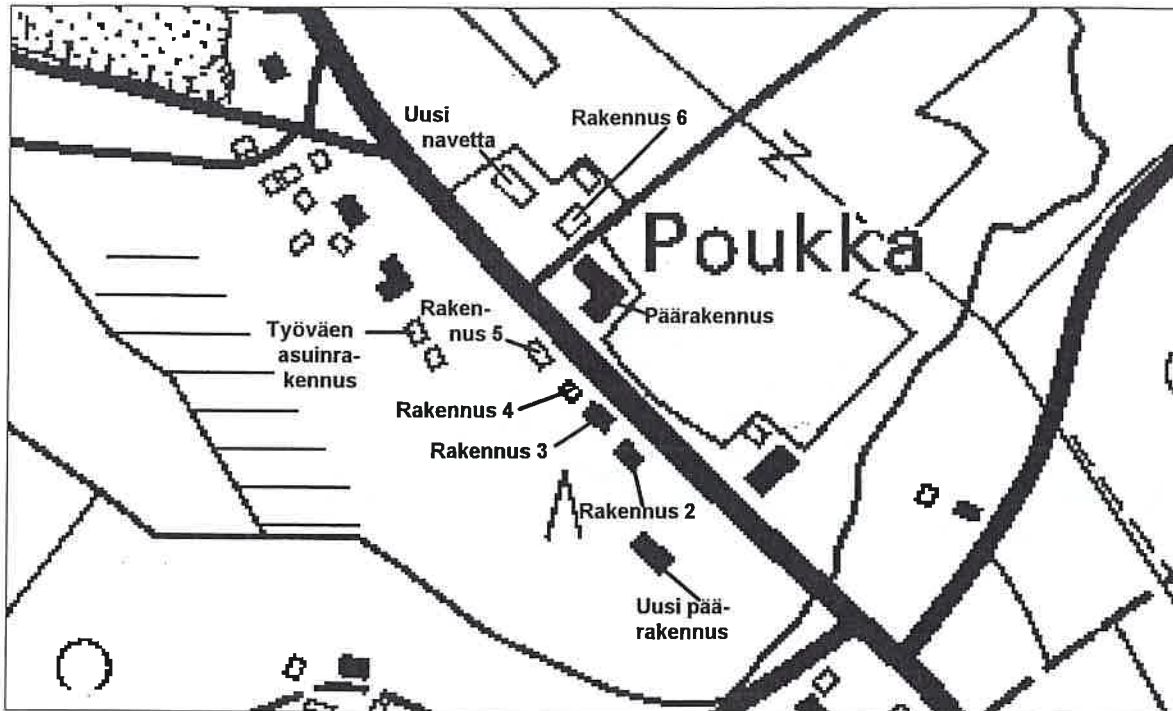
Heikki Selkee 23.5. 2001

24. LIITTEET

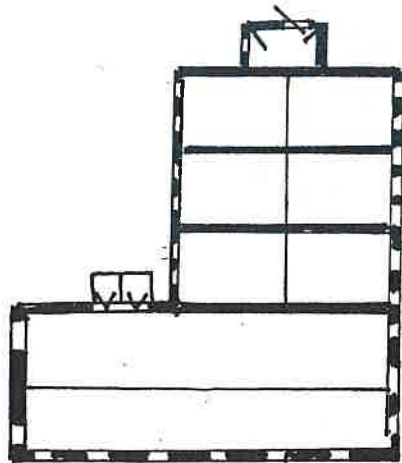
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Rakennustarkastaja Arto Nummijärvi 15.9. 1995. Nina Rinta-Porkkunen 23.5. 2001

RUOVESI/PAPPILA/POUKKA

PÄÄRAKENNUS:

FILMI 17/2007

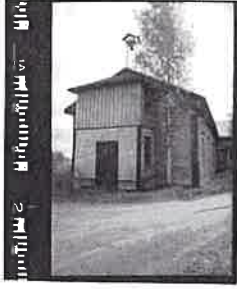

PÄÄRAK. ETELÄSTÄ

LOUNAIS-
PÄÄTÄ

LUOTEESTA

FILMI 12/2001

PÄÄEK. LUOTEISPÄÄTY

KOILLISESTA

RAK. 2
"TULIROKKOLA"
LUOTEESTA

SAMA
KAAKOSTA

RAK. 3.
TYÖVAIEN ASUNTO
KAAKOSTA

RAK. 3.
KOILLISESTA

RAK. 3.
LUOTEESTA

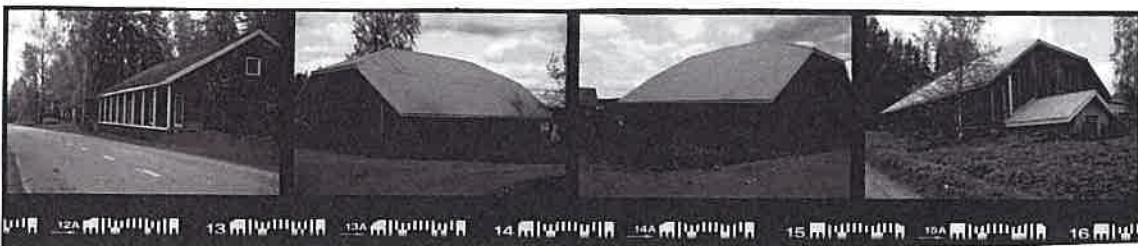
RAK 2:N
LOUNAISP. SIJAITSEVA
VÄJÄ

RAK. 4.
TYÖVAIEN ASUNTO
KAAKOSTA

RAK. 4.
LUOTEESTA

RAK. 5
AITTARIVI

RAK. 5
KOILLISESTA

RAK. 6.
AITTA JA
PUULITEE-
RAK.

RAK. 6
LUOTEESTA

RAK. 6.
KAAKOSTA

Kohdeinventointi/Pyynikkilän pappila

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	PYYNIKKILÄN PAPPILA
4. Kylä/rek.nro	Pappila 12:0
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	pappila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 502 900, 6 878 060
8. Osoite	Pappilanlahdentie 88, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Ruoveden kunta

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	näyttelytila	
Alkup.käyttö	renki- /väentupa	maituhuone, aitta
Rak.aika	1830-1900?	1830-1900?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1+(1)	1½
Perusta	lohkokivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	tiili	huopa
Vuoraus	vaaka, yläosassa pysty peiterima	hirsi, vaakalauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet		
Rakennus n:o	3	4
Nyk.käyttö		
Alkup.käyttö	talli	sauna
Rak.aika	1830-1900?	1830-1900?
Suunnittelija		
Kerrosluku	1	1
Perusta	lohkokivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	tiili
Vuoraus	pysty peiterima	hirsi, yläosassa pystylauta
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Ruoveden pappila mainitaan asiakirjoissa vuonna 1565. Seurakunta hankki sen siten, että pitäjäläiset ostivat kirkkoherranpappilaksi puolet ensimmäisen papin Olavi Sarkin kotitalosta Storminiemestä. Sarkin kuoltua siihen liitettiin naapurina sijainnut, vuonna 1603 autioksi jäänyt Ruolahden eli Pyynikkilän talo. Pappilasta muodostui yksi Ruoveden suurimmista maatiloista, joka isonjaon jälkeen oli pinta-alaltaan Ruoveden suurin viljelystila.

Ruoveden toisesta kirkkoherrasta Sigfrid Pietarinpojasta lähtien (1606) seurakunnan kirkkoherrat asuivat Pyynikkilässä vuoteen 1967 saakka. Alkuperäinen pappila paloi 1700-luvun alkuvuosina, mutta rakennettiin pian uudestaan ja korjattiin useaan otteeseen. Kirkkoherra Karl Henrik Bergrothin aikana vuonna 1831 valmistui uusklassinen pappila Engelin oppilaan A. F. Granstedtin piirustusten mukaan. Sen rakensi Ritoniemen talon haltija, kapteeni Erik Gustav af Enehjelm. Talossa oli 14 huonetta, 1930-luvulla sen pohjoispäätyyn rakennettiin kivirakenteinen virasto- ja arkistojatke. Talon länsipuolella rantaan päin oli laaja puutarha.

Vuonna 1967 Pyynikkilä myytiin kartanonomistaja Hans Aminoffille, joka siirsi pappilan hoidon Aminoff-Säätiölle. Vuonna 1970 säätiö luovutti talon Museovirastolle, jonka tarkoituksena oli avata Pyynikkilään pappilamuseo. Korjaustöiden ollessa viimeistelyvaiheessa päärakennus paloi 2.6. 1976. Museovirasto luovutti paikan takaisin kunnalle, jonka hallussa se on ollut 1980-luvulta lähtien. Pihapiirissä ovat jäljellä väentupa, maitohuone ja aitat, vajat sekä kellari ja sauna. Nykyisen yleisö-wc:n paikalla on ollut puurakenteinen navetta, joka on purettu noin 15 vuotta sitten. Kunta on vuonna 1982 rakentanut Pyynikkilään kesäteatterin, joka on Ruoveden teatteriyhdistyksen käytössä.

Rakennus 1: Satulakattoisen rakennuksen pohjoispäässä on satulakattoinen poikkipääty. Rakennuksen pääosan sekä poikkipäädyn väliin jää yksikerroksinen pulpettikattoinen umpikuisti. Eteläpäädyssä on yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerran päädyissä 4-ruutuiset. Rakennukseen on laitettu lisäeristystä, minkä vuoksi ikkunat ovat jääneet "kuoppaan". Eteläpään kuisti sekä rakennuksen päätykolmiot ovat pystylaudoitettuja, muuten rakennus on vaakalaudoitettu. Väentuvassa sisäseinän hirressä on vanhaa tapettikuviota.

Rakennus 2: Länsipäädyssä olevan maitohuoneen lisäksi rakennuksessa on kolme aittaa, joista kesimmäinen on ollut jyvääittä. Maitohuoneen edessä rakennuksen pohjoissivustalla on yksikerroksinen pulpettikattoinen umpikuisti, jossa on pariovi.

Rakennus 3: Talli on jakaantunut kolmeen osaan. Jokaiseen huonetilaan johtaa pariovi, jonka yläpuolella on useaan pieneen ruutuun jakautunut kapea ikkunarivi. Rakennuksen eteläpäässä olevassa tallitilassa toimii kesäteatterin kahvio.

Rakennus 4: Saunan pitkällä pohjoissivustalla on satulakattoinen avokuisti, jossa on puukaiteet. Rakennus on hirsipinnalla, päätykolmioissa on pystylauditus.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Pappilanlahden kulttuurimaisemassa. Alueelta aukeaa näkymä Pappilanlahdelle, jonka rantaa kohden tontti viettää. Pappila-alueella on yhä vanhaa puustoa entisen puutarhan läheisyydessä. Palaneeseen päärakennukseen johtaneen pihatien varrella on kakikerroksinen aitta, jonka oven yläpuolella on satulakattoinen katos.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Vaikka päärakennusta ei enää ole, muodostavat jäljellä olevat pappilan rakennukset yhtenäisen, kohtalaisen hyvin säilyneen pihapiirin. Sillä on myös maisemallista merkitystä.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Mauranen, Erkki 1995: Ruoveden menneisyyttä. Offset YM, Ruovesi.

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruoveden historia 1939-1989. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.

Takala, Mauno: Ruoveden kulttuuriympäristöä. Moniste

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

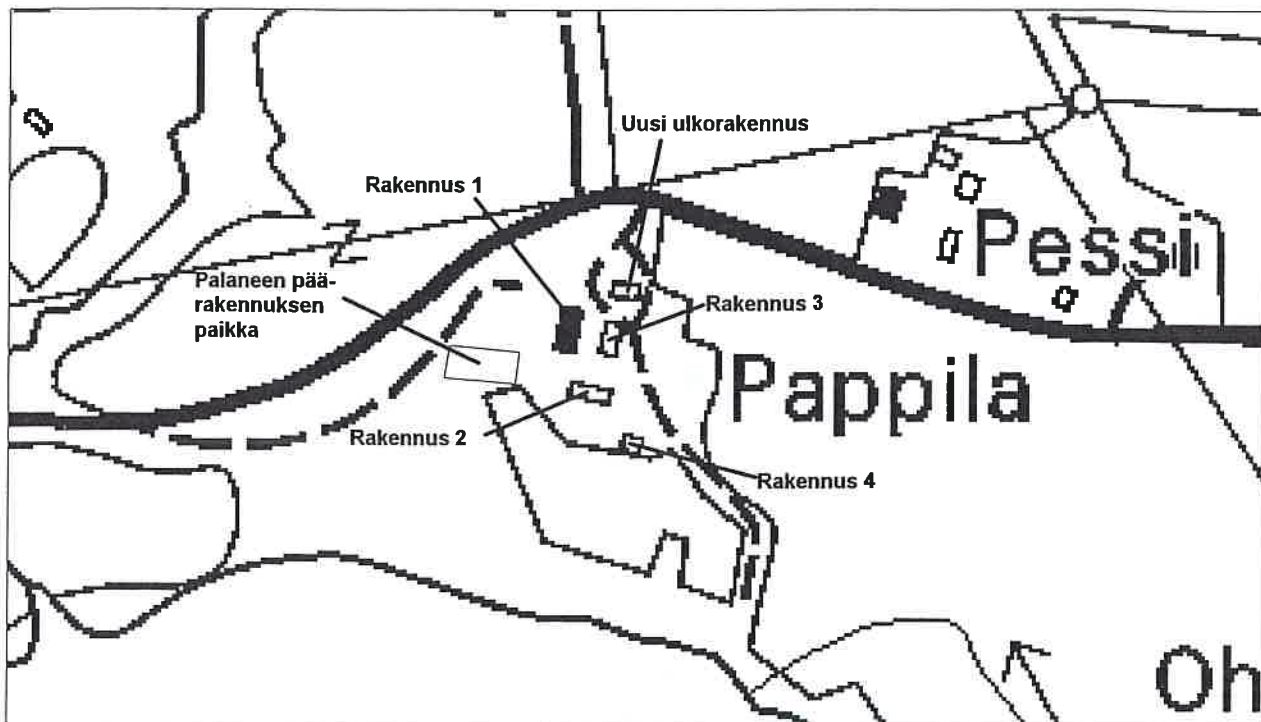
Salme Lehtonen 23.5. 2001

24. LIITTEET

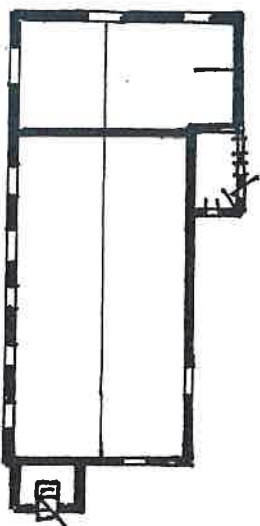
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 23.5. 2001

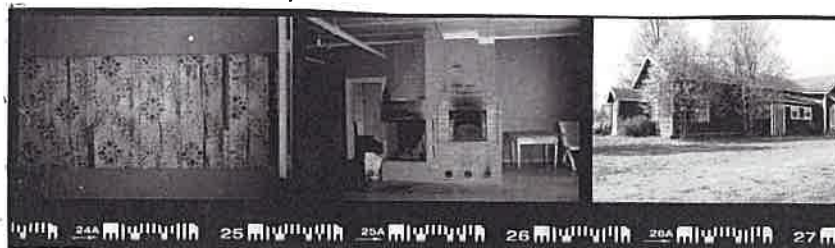
RUOVESI/PAPPILA/PYYNIKKILÄ

RAKENNUS 1:

FILMI 12/2001

VÄENTUVAN KOILL.
PÄÄDYN SISÄSEINÄN
TAPETTI KUVIDINTIA

VÄENTUPA,
ISON TUVAN
TAKKAUUNI

VÄENTUPA
KAAKOSTA

VÄENTUVAN
KOILLISPÄÄTY

LOUNAESTA

RAK. 2.
MATTOALUE
JA
AITAT
POHJOSESTA

FILMI 12/2001

RAK. 2.
KAAKOSTA

RAK. 3.
TALLIT
LOUNASTA

RAK. 3.
KOILLISESTA

RAK. 4.
SKUNA,
LUOTEESTA

RAK. 4.
KAAKOSTA

AITTA

Kohdeinventointi/Toivola

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	TOIVOLA
4. Kylä/rek.nro	Pappila 3:1
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 503 210, 6 876 210
8. Osoite	Poukantie 10, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Kaija Kauttu

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asuinrakennus	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1800-1850?	1850-1929?
Suunnittelija		
Kerroslukku	1(2)	1
Perusta	lohkokivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi, lauta
Kattomuoto	satula	satula, ylälappeet aumattu
Kate	pelti	huopa
Vuoraus	vaaka, keskiosassa pysty peiterima	hirsi, pystylauta
Ulkovärit	vaalea beige	punainen + valkoinen + ruskea
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet	kuisteissa koristeelliset ikkunat	

11. RAKENNUSHISTORIA

Rakennus 1: Talo on rakennettu todennäköisesti 1800-luvun alkupuolella ja tontti on murrettu Poukan kantatalosta vuonna 1900. Maaliskuussa 1861 Ruoveden ensimmäisen kauppaluvan sai tamperelainen kauppias Gustav Edvard Palmroth (s. 1829), joka piti kauppaliikettään kirkonkylän Toivolassa mutta asui omistamallaan Vasun tilalla. Kauppias Palmroth toimi kuntakokouksen esimiehenä vuosina 1872-74 ja Toivolassa on pidetty tilapäisesti kuntakokouksia 1880-luvulle saakka. Palmroth lopetti kauppaliikkeensä vuonna 1891, eikä sille löytynyt seuraajaa. Talo tuli Ruoveden seurakunnan omistukseen ja siinä asui mm. Hämeen seurakuntien ensimmäinen diakonissa Helena Huttunen vuodesta 1896. Talvisodasta lähtien Toivolassa toimi siirtoväen vanhainkoti. Sen toiminta lakkautettiin alkusyksystä 1945, kun rakennus luovutettiin yhteiskoulun käyttöön. Yhteiskoulu toimi seurakunnan omistuksessa Toivolassa vuoden 1955 loppuun. Nykyisin rakennus on yksityisasuntona, mutta ei vakituisesa asumiskäytössä.

Luoteen puoleisella pitkällä sivustalla on kaksi kuusikulmaista umpikuistia, joissa on koristeelliset ikkunat. Sekä luoteis- että kaakkoispuolella rakennuksen keskellä on satulakattoinen frontoni, jossa on yksi ikkuna. Rakennuksen ikkunat ovat pääosin 6-ruutuisia, räystään alla on 4-ruutuisia ikkunoita sekä kapeita 2-ruutuisia haukanikkunoita. Rakennus on vuorattu siten, että kuisteissa ja rakennuksen alaosassa on leveä vaakalauta, keskiosassa pystylauta ja yläosassa vaakalauta.

Rakennus 2: Satulakaton ylälappeet on aumattu. Rakennuksen koillispuolella on autotalli. Rakennuksen runko on hirttä, yläosa on vuorattu pystylaudalla.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä Pappilanlahden kulttuurimaisemassa. Tontti on haja-asutusalueella maisemallisesti tärkeällä paikalla. Tila rajautuu kirkonkylän rakennuskaava-alueeseen. Lähellä on Poukan tilan rakennusryhmä. Päärakennuksen julkisivu on kaakkoon Mato-ojalle päin.

Julkisivun puoleinen piha on hieman hoitamaton ja siellä kasvaa puita sekä pensaita. Sisäänkäynnin puoleinen piha on suhteellisen hyvin hoidettu.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Vesikate uusittiin vuonna 1994, perustuksissa on jonkin verran routavaurioita. Sekä päärakennuksen toisen kuistin että ulkorakennuksen perustat ovat hieman painuneet. Ulkorakennuksen savupiippu on rikki. Kulttuurihistoriallisesti tai taajamakuvallisesti arvokas sr-2 -kohde, jota ei ole suojeltu rakennuskaavassa.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde muodostaa seudullisesti arvokkaan aluekokonaisuuden yhdessä Poukan, Naapurin ja Lintulan rakennusryhmien kanssa. Poukan kantatalosta erotettujen tilojen rakennukset edustavat ajalleen tyyppillistä rakennusperinnettä ja ovat kohtalaisen hyvin säilyneitä. Lisäksi alueella on huomattavissa sosiaalinen kerrostuneisuus erilaisten rakennustyyppien kautta. Aluekokonaisuus sijaitsee maisemallisesti tärkeällä paikalla.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIAALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

Kuva: Mauno Takala

22. LÄHTEET

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Museovirasto. Ympäristöministeriö. Karttakeskus, Helsinki 1993.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Ruoveden historia 1939-1989. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.

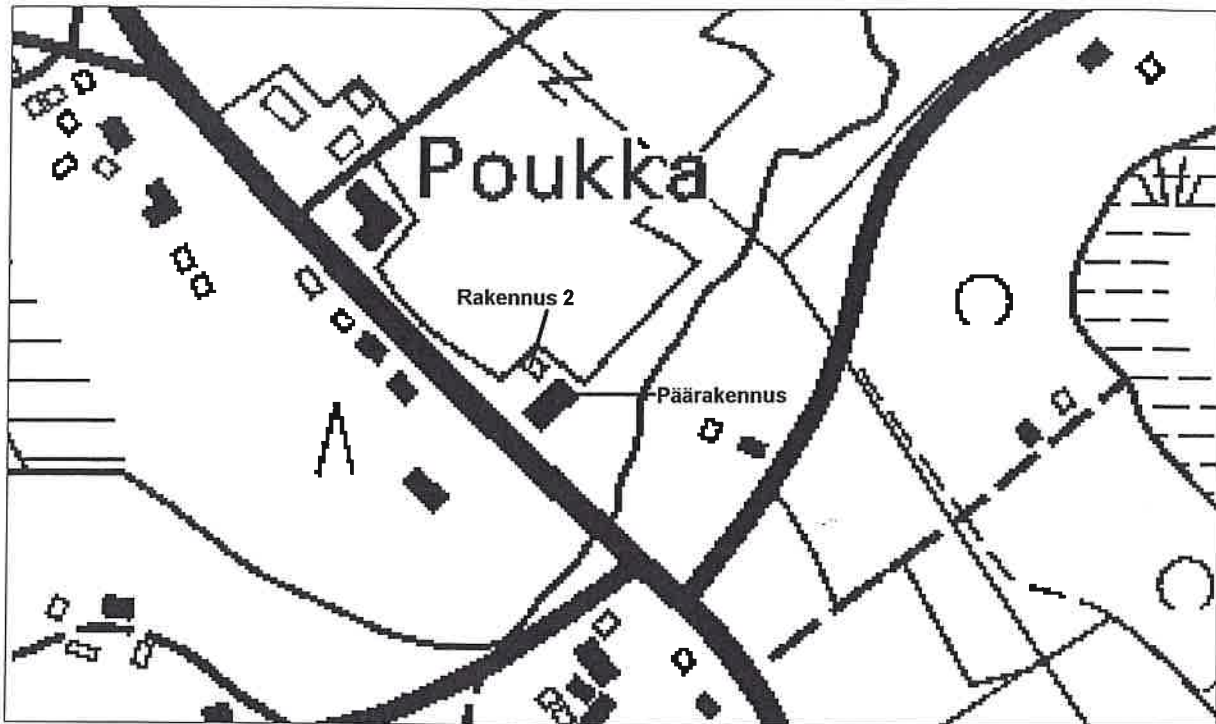
Ruovesi. Kirkonkylän osayleiskaava. Ruoveden kunta. Suunnittelukeskus Oy, Tampereen toimisto 25.11. 1996

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Rakennustarkastaja Arto Nummijärvi 15.9. 1995. Nina Rinta-Porkkunen 23.5. 2001

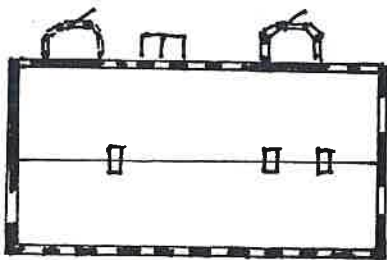
RUOVESI/PAPPILA/TOIVOLA

RAKENNUS 2:

PÄÄRAKENNUS:

FILMI 11/2001

PÄÄRAK.
POHJOISESTA

ULKORAK.
KAAKOSTA

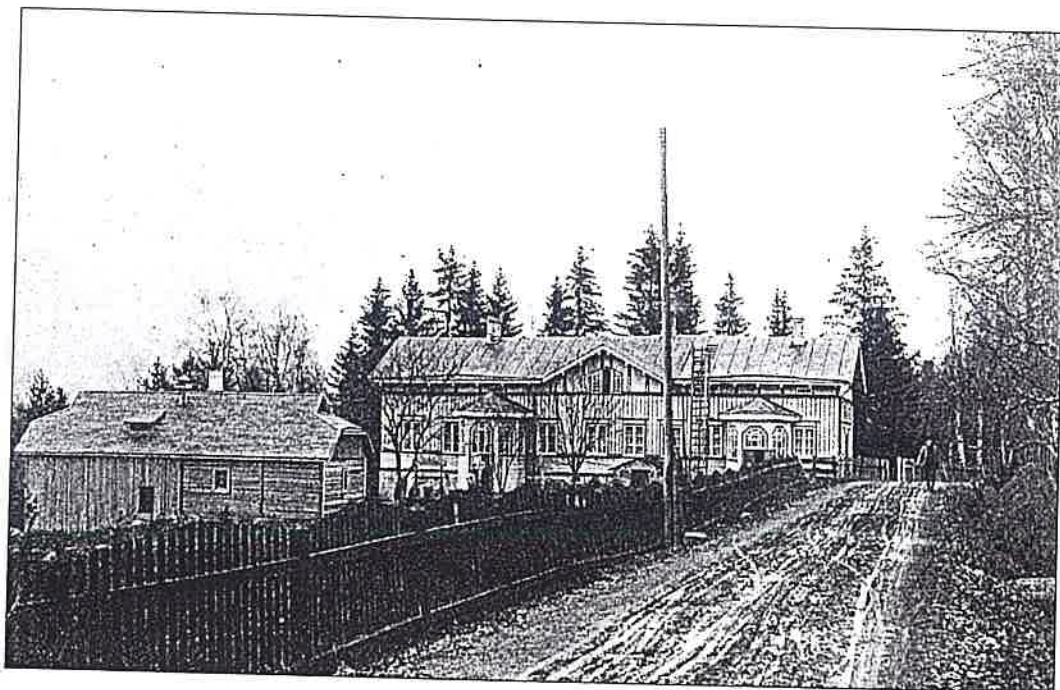
ULKORAK.
LOUNAISPÄÄTY

PÄÄRAK.
LUOTEESTA

PÄÄRAK.
LOUNAISPÄÄTY

KAAKOSTA

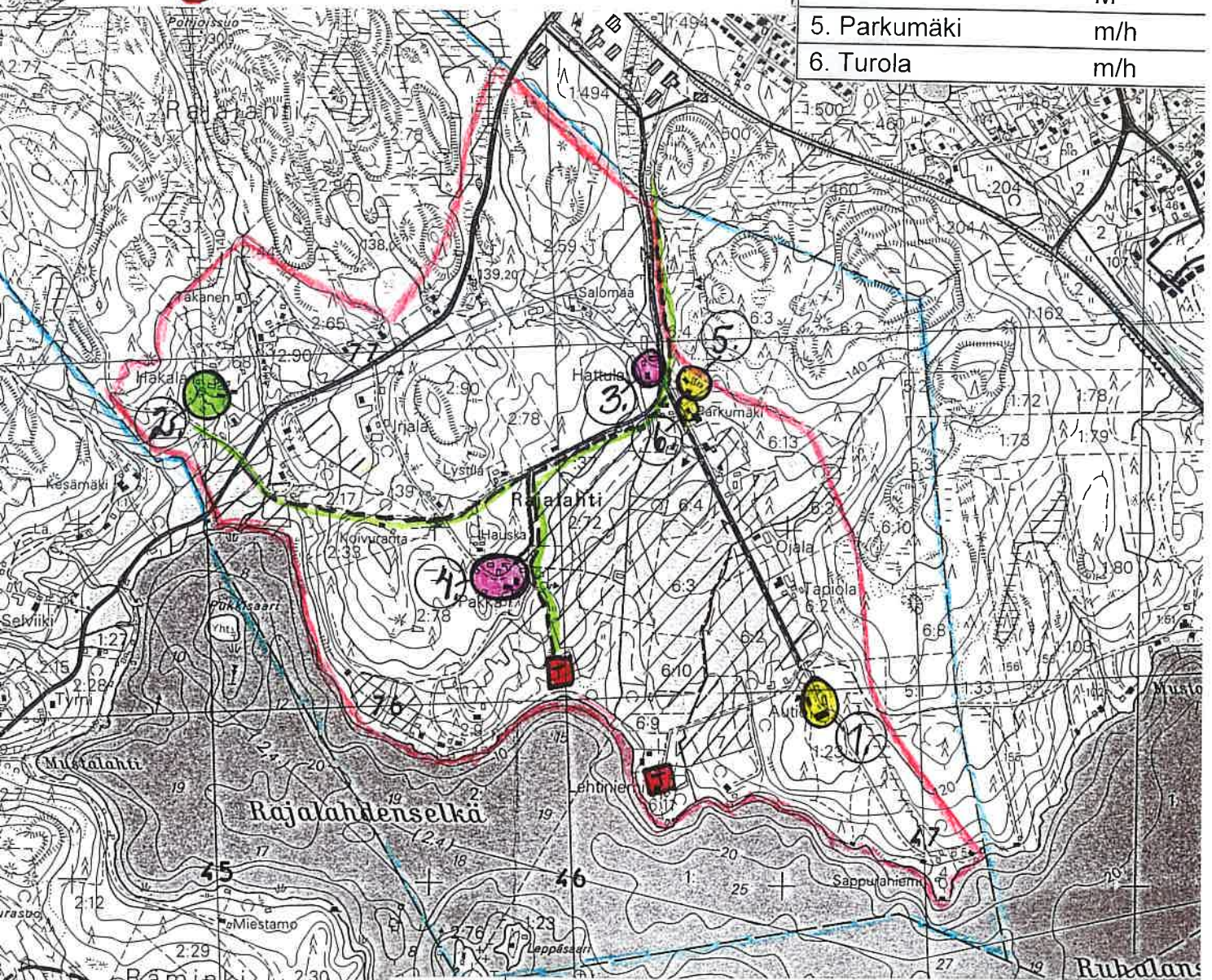
Gustaf Palmvothin kauppaläike sijaitsi kirkonkylän Toivolassa. (Kotiseutuyhdistyksen kokoelma)

RAJALAHTI INVENTOIDUT KOHTEET JA KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

HISTORIALLINEN MAANKÄYTTÖ
1700-luvun lopun isojakokartan mukaan

- Pitkään maatalouskäytössä ollut alue, vanha pelto tai niitty
- vanha tieyhteys
- talon tontti

KOHDE	ARVO
1. Autio	m/h
2. Hakala	P
3. Hattula	M
4. Pakka	M
5. Parkumäki	m/h
6. Turola	m/h

VÄRIEN SELITYKSET

- Kylän raja
- Inventoidun alueen raja
- Valtakunnallisesti arvokas kohde tai alue (1993)
- Maakunnallisesti arvokas kohde tai alue
- Paikallisesti arvokas kohde tai alue
- Maisemallisesti/historiallisesti arvokas kohde tai alue

Alueinventointi/Rajalahti

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Alue	RAJALAHTI
4. Kylä/Kaupunginosa	Rajalahti
5. Omistaja(t)	

6. ALUEEN JA ALUEELLA OLEVIEN RAKENNUSTEN KUVAUS JA HISTORIA

Rajalahti rajautuu lännessä Rämingin, pohjoisessa Pappilan ja idässä Ritoniemen kyliin. Etelässä on Rajalahdensedelmä. Rajalahden alueelta ei tunneta esihistoriallisia kiinteistä muinaisjäänneksiä. Koko Ruoveden alue on saattanut olla ilman kiinteää asutusta läpi esihistoriallisen ajan ja se on säilynyt eräalueena pitkälle historialliseen aikaan asti.

Ylä-Satakunnan emäpitäjistä tehtiin keskiajalla vakituisia, jokavuotisia eräretkiä Vanhan Ruoveden alueelle. Eteläisten kantakylä taloilla oli pysyvät, yksityisessä omistuksessa oleva eräsijansa metsästystä, kalastusta ja myöhemmin myös kaskenpolttoa varten. Rajalahti mainitaan maakirjoissa vuodesta 1564 alkaen. Vuoden 1589 maantarkastuskirjan mukaan se sijaitsi Lempäälän pitäjän Innilän kylän erämailla. Saman maantarkastuskirjan mukaan Rajalahden kantatalo on perustettu vuosien 1547-61 välillä. Vuodesta 1570 lähtien Rajalahdessa on ollut Aution ja Rajalahden talot. Aution talo on saattanut olla autio jo vuonna 1589, vuonna 1600 Rajalahdesta tunnetaan ainoastaan Rajalahden talo. Vuosina 1615-1700 taloja on jälleen kaksi, vaikka Autio oli osittain autio vuosina 1620-26 ja kokonaan vuosina 1630-48. Rajalahden talo jaettiin 1750-luvulla, jolloin syntyivät Pakka ja Hakala. Rajalahdesta erotettiin Irjalan lohkotila vuonna 1802. Vuosina 1865-1900 kylän taloluku vaihteli kolmen ja neljän välillä. Vuonna 1910 taloja oli viisi ja vuonna 1917 yhdeksän.

Isojaon aikaan vuonna 1793 Autiota isännöi talonpoikana Johan Autio. Pakan talon isäntänä oli Heikki Kustaanpoika, Hakalassa Matti Kustaanpoika. Pellot ovat olleet viljelyksessä jo ainakin isojaon aikaan ja peltoala on kasvanut siitä vain vähän. Isojaon aikaiset tielinjaukset noudattelivat suunnilleen nykyisiä. Pakan ja Hakalan talot ovat lähes samoilla paikoilla kuin isojaon aikaan, Aution talo on sijainnut Lehtiniemessä lähempänä Rajalahdensedelän rantaa.

Pakan päärakennus on vuodelta 1817, pytinki 1800-luvun alkupuolelta ja navetta vuodelta 1912. Yhdessä muiden talousrakennusten kanssa muodostuu pihapiiristä suhteellisen yhtenäisen kokonaisuus, joka on edelleen käytössä. Hakalan käyttämättömiksi jääneet rakennukset ovat peräisin 1800-luvulta. Autio on ollut nimismiehen virkatalona ja käräjätalona 1670-luvulla. Vuonna 1876 Ruoveden seurakunta osti Aution ensimmäisen kappalaisen virkataloksi. Päärakennus paloi vuonna 1950, nykyisin 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun rakennuksista ovat jäljellä väentupa, riviaitta ja kivi-navetta. Nykyisin Autio on seurakunnan leirikeskus.

Rajalahdensedelällä Pakan rannassa on ollut kirkkovenesatama 1800-luvulta 1900-luvun alkuvuosiin saakka. Mm. Jämिंगistä, Kekkosesta, Pihlajalahdesta ja Murolesta soudettiin Pakan rantaan, josta kirkkomatkaa jatkettiin maanteitse Kirkkokankaan läpi.

Autiontien ja Pakantien risteyksessä on useita entisiä kantatilojen torppia. Hattula on Pakan entinen torppa, jonka tontille on vuoden 1915 jälkeen rakennettu nykyinen, alueen muusta rakentamistavasta poikkeava pihapiiri. Parkumäki oli Aution torppa, joka on säilyttänyt ulkoasunsa kohtalaisen hyvin. Lisäksi risteuksen lähellä on kaksi muuta torppaa. Entisten torppien alue muodostaa maisemallisesti ja historiallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden. Se on syntynyt 1900-luvun alkupuolella ja osaa sen rakennuskannasta on muutettu.

Sodan jälkeen vuonna 1945 vahvistettiin maanhankintalaki. Sen avulla haluttiin sopeuttaa siirtoväki, joka luovutetulla alueella oli saanut toimeentulonsa maataloudesta. Lisäksi haluttiin auttaa sellaista paikallista väestöä, jolla oli siteitä maatalouteen mutta vaikeuksia saada toimeentulonsa sodanjälkeisessä tilanteessa. Rajalahteen syntyi neljä asutustilaa maanhankintalain perusteella. Siirtoväelle oli tärkeää saada asua lähellä toisiaan yhtenäisillä asutusalueilla, joilla naapurien tuki ja turva oli lähellä. Rintamamiestilat keskittyivät suurimmalta osin muille alueille kuin siirtoväen tilat. Todennäköisesti Rajalahteen syntyneet asutustilat olivat rintamamiesten vapaaehtoisin kaupoin ostamia tiloja. 1940-luvulla rakennettuja taloja on mm. Autiontien itäpuolella sekä Lehtiniemessä.

Rajalahden alueelle isojaon aikaisten peltojen reunamille Pakantien eteläpuolelle on syntynyt omakotiasutusta todennäköisesti 1990-luvulta lähtien. Muuten yli 200 vuotta viljelykäytössä olleet peltoalueet ovat toistaiseksi pysyneet avoimina. Rakennuskannan ikä alueella vaihtelee 1800-luvun alkupuolelta peräisin olevista kantatilojen rakennuksista viime vuosina rakennettuihin omakotitaloihin.

7. ERIKSEEN LUETTELOIDUT KOHTEET

1. Autio
2. Hakala
3. Hattula
4. Pakka
5. Parkumäki
6. Turola

8. SÄILYMISEDELLYTYKSET (uhkatekijät, kaavallinen tms. tilanne, päätökset)

Rajalahden kylään kohdistuu kaavoituspainetta. Kaavoituksessa tulee huolehtia, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät.

9. LUETTELOINTIPERUSTE

Alueella on asuttu 1570-luvulta lähtien. Kantatiloilla on säilynyt vanhaa rakennuskantaa. Autiontien ja Pakantien risteysalueella oleva neljän torpan keskittymä muodostaa maisemallisesti ja historiallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden. Alueen inventoitu rakennuskanta on seudullisesti tai paikallisesti arvokasta. Vanha, yli 200 vuotta käytössä ollut viljelysmaisema on pääosin säilynyt hyvin.

10. Rakennushistoriallinen	x
11. Historiallinen	x
12. Maisemallinen	x

13. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

14. VALOKUVAT

15. LÄHTEET (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

Isojakokartta 1793: Räminki, Rajalahti, Autio. Hämeen maanmittauslaitoksen arkisto, Hämeenlinna.
 Kosonen, Johanna 2001: Siirtokarjalaisten evakkotiet, asuttaminen ja asettuminen Ruovedelle vuosina 1939-1960. Suomen historian pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.
 Mauranen, Erkki (toim.) 1995: Ruoveden menneisyyttä. Offset YM, Ruovesi.
 Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.
 Vanhan-Ruoveden historia I. Vanhan-Ruoveden historiatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1959.
 Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

16. LIITTEET

Kartta inventoiduista kohteista
 Arvokartta

17. SUULLISTA TIETOA ANTANEET

Mauno Takala, kiinteistöjen omistajat ja asukkaat

18. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

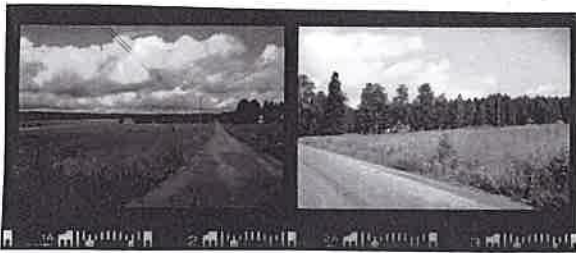
Nina Rinta-Porkkunen 2001

RUOVESI / RAJALAHTI

FILMI 11/2001

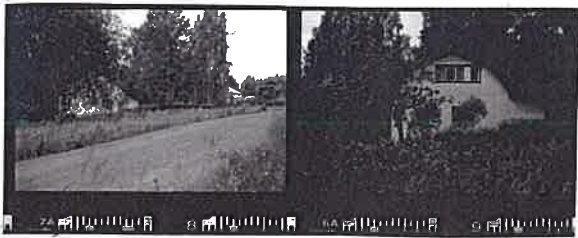
"IRJALA, PÄÄRAK. LÄNNESTÄ"

FILMI 19/2001

AUTONTIE
KAAKOSTA LUOTEN
SUUNTAAN

AUTONTIETA
KAAKOSTA
KOILLISEN
SUUNTAAN

AUTONTIE
VAS. PAKAN ENT.
TORPPA, OIK.
HATTULA

PAKAN ENT. TORPPA
AUTONTIEN JA
PAKANTIEN RISTEYKSESSÄ"

PAKAN ENT. TORPPA

Seppälän hivihoivisilta on osa Ruovedellä
Kuruun johtavaa museolietä, "Peräkunnan

Kohdeinventointi/Autio

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	AUTIO
4. Kylä/rek.nro	Rajalahti 1:23
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	kantatila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 504 070, 6 872 510
8. Osoite	Autiontie 208, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Ruoveden seurakunta

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö			opetustila
Alkup.käyttö	pappilan väentupa	aitta	navetta
Rak.aika			
Suunnittelija			
Kerrosluvu	1+(1)	1	1+(1)
Perusta	lohkokivi	lohkokivi, luonnonkivi, hirsi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi	lohkokivi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	pelti	tiili
Vuoraus	vaaka, kuistissa Osin pysty peiterima	hirsipinta	lohkokivi, yläosa pysty peiterima
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen+ valkoinen + sininen	punainen + valkoinen (yläosa)
Kunto	hyvä	kohtalainen	hyvä
Erityispiirteet	kuistissa koristeelliset ikkunat		

11. RAKENNUSHISTORIA

Rajalahden alue sijaitsee Lempäälän Innilän entisellä erämaalla, alueesta on tietoja vuodelta 1589. Aution tila on ollut olemassa vuodesta 1565. Vuonna 1673 Autiosta tuli nimismiehen asunto ja se oli kärjäätalonä 1670-luvulta vuoteen 1750. Vuonna 1706 Aution tilalla oli kaksitupainen päärakennus, jossa oli neljä kamaria ja pirtti. Tämän lisäksi siellä oli keittokota, navetta, lampola, riihi, sauna ja mallassauna. 1800-luvulla Autiolla on ollut Kauppila-niminen torppa.

Ennen vuotta 1863 Autiossa on asunut ainakin Ruoveden seurakunnan haudankaivaja Henrik (Heikki) Höllberg perheineen. Ruoveden seurakunnalla oli 1800-luvun loppupuolella kaksi kappalaista ja vuonna 1876 seurakunta osti Aution tilan ensimmäisen kappalaisen virkataloksi. Autio on ollut kantatila, joka on halottu vuonna 1922. Aution pappilan päärakennus paloi 8.10. 1950. Se sijaitsi nykyisen lentopallokentän kohdalla väentuvan vieressä. Muistitiedon mukaan paloiltana pappilassa oli vain piika paikalla. Häneltä kaatui kynttilä, joka sytytti tulipalon.

Erilliset pappilat korvattiin keskustaan Pirkantien varrelle vuonna 1968 rakennetulla seurakuntakeskuksella. Autio on Ruoveden seurakunnan leirikeskus, jonka nykyinen päärakennus valmistui vuonna 1983. Navetasta on remontoitu luentotila, myös väentupaa on remontoitu. Leirikeskuksessa pidetään rippikoulun lisäksi erilaisia kursseja ja leirejä.

Rakennus 1: Rakennuksessa on 1½-kerroksinen satulakattoinen umpikuisti. Välittömästi ulko-oven yläpuolella sen leveydeltä on neljä pientä ruutuikkunaa. Kuistin molemmilla sivuseinillä on vierekkäin kaksi koristeellista ikkunaa, yläkerran päätykolmiossa on yksi samanlainen koristeikkuna. Alakerran

ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerrassa on pienempiruutuiset ikkunat sekä nelikulmaiset valoaukot ikkunan sivuilla. Julkisivun puolella räystäään alla on kaksi 2-ruutuista haukanikkunaa.

Rakennus 2: Vanha aitta on kuusiosainen riviaitta. Viiden oven edessä on avokuisti, jossa ei ole puupilareita tai kaiteita.

Rakennus 3: Entisessä navetassa on 9-ruutuiset ikkunat. Kivinavetan päätykolmiot on vuorattu peite-rimoitetulla pystylaudoituksella. Rakennuksen eteläpäädyssä on lohkokivirakenteinen silta navetan ylisille.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Autio sijaitsee Rajalahden kylässä Autiontien päässä hieman muuta asutusta korkeammalla paikalla. Pihapiirissä on uusi päärakennus, jossa on majoitustilaa. Entisen päärakennuksen kohdalla on hiekkapohjainen pelikenttä. Väentuvan tausta on pensoittunut, sen jälkeen alkaa metsikkö. Navetan ja aitan takaa kulkee pieni hiekkatie Sappuraniemeen, jossa on kesämökkejä. Autiontien varressa on kohtalaisessa kunnossa oleva hirsiaitta.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät, rakennukset ovat käytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on maisemallisesti ja historiallisesti arvokas. Se sijaitsee vanhan kylätontin läheisyydessä. Rakennuksilla on kulttuurihistoriallista arvoa, vaikka niiden alkuperäisen käyttötarkoituksen muuttuminen on arvoa hieman vähentänytkin.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maisemallisesti/historiallisesti arvokas

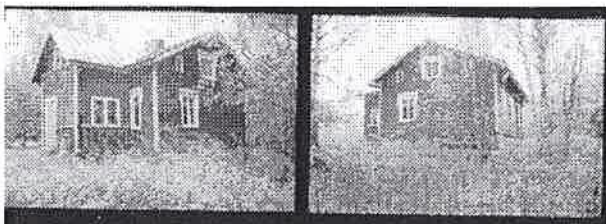
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

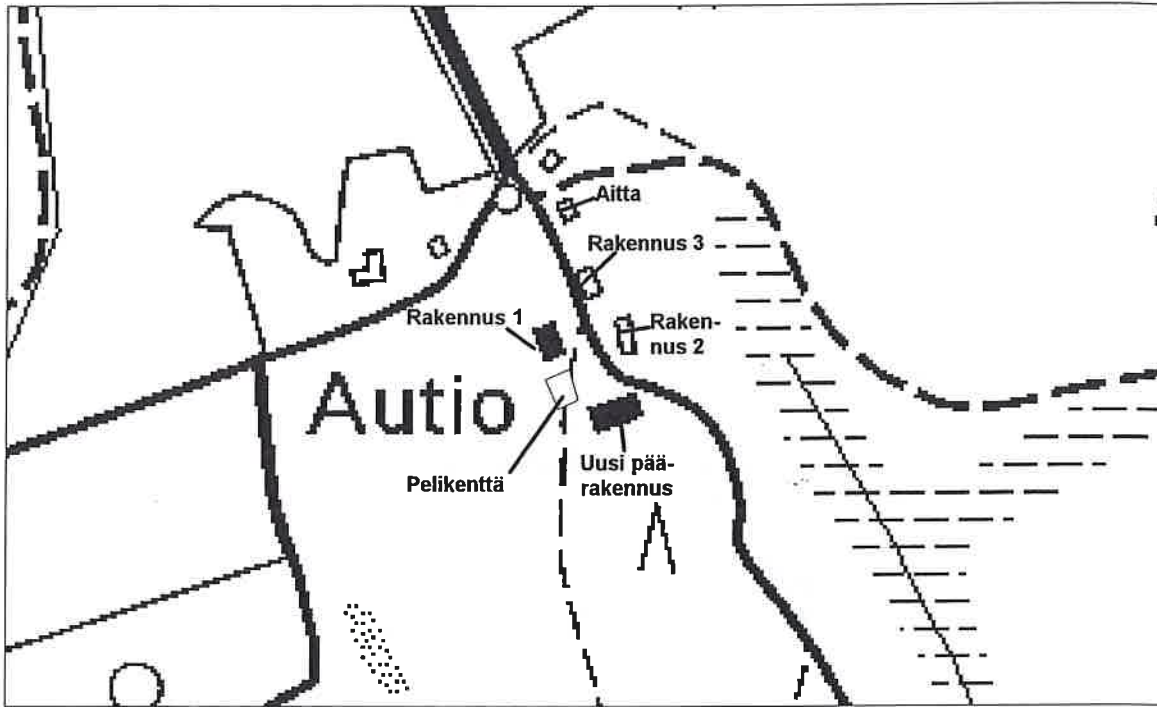
Kulttuurin jälkiä kartoittavan työryhmän yleiskatsaus Ruoveden kulttuurimaisemaprojektiin. Moniste Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.
Ruoveden historia 1939-1989. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.
Vanhan-Ruoveden historia I. Vanhan-Ruoveden historiatoimikunta. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1959.
Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

24. LIITTEET

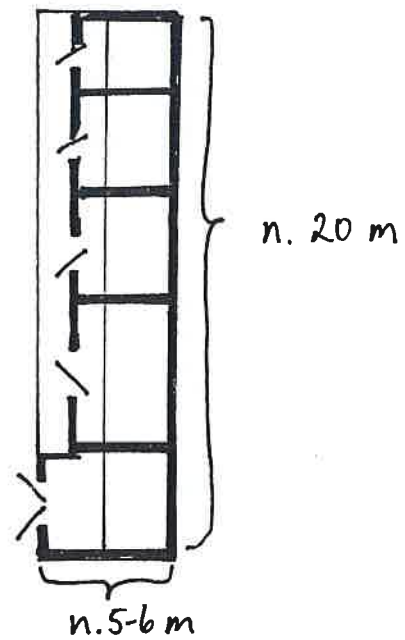
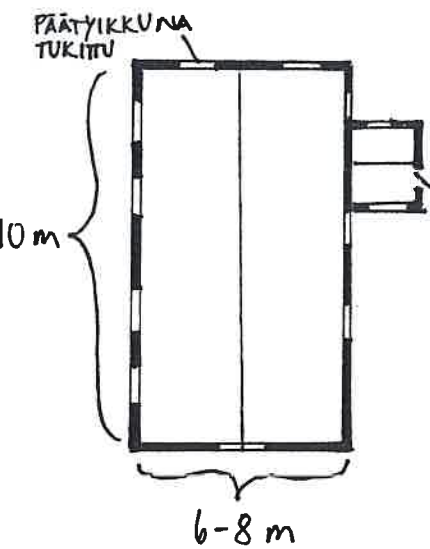
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 22.5. 2001

RUOVESI/RAJALAHTI/AUTIO

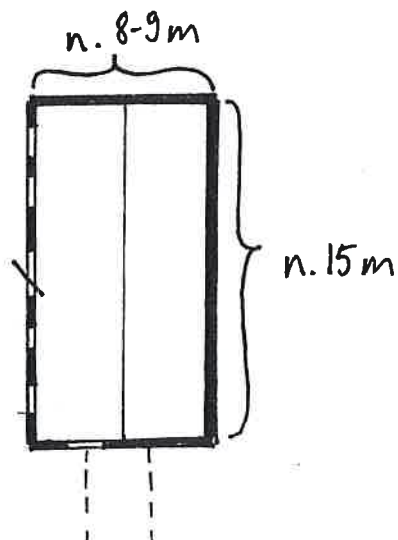

RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

RAKENNUS 3:

FILMI 10/2001

RATK. 1.
VÄENTUPA KAAKOISTA

VÄENTUPA
KOILLISESTA

SAMA
LUOTEESTA

RATK. 2.
AITTARIVI LÄNNESTÄ

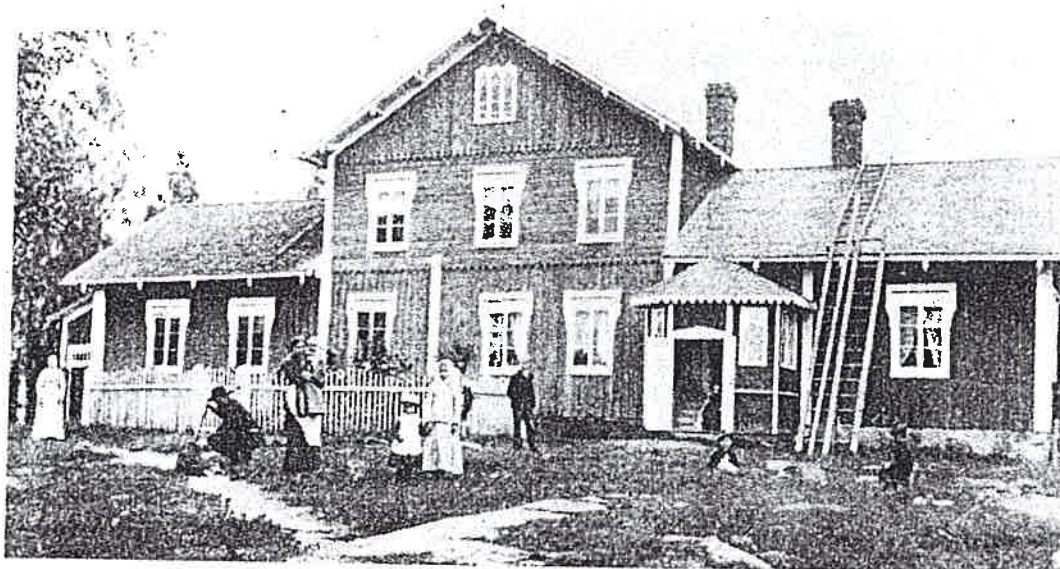
AITTARIVIN
PÖHJOISPÄÄTY

RATK. 3.
NAVETTA
LOUNAASTA

NAVETAN
LUOTETSPÄÄTY

AITTA ETELÄSTÄ

Aution pappila vuosisadan alussa. Kuva Museovirasto.

Kohdeinventointi/Hakala

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	HAKALA
4. Kylä/rek.nro	Rajalahti 2:17
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	osatalo
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 502 400, 6 873 360
8. Osoite	Paarlammintie 122, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Lempi Rikala

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asumaton	
Alkup.käyttö	asuinrakennus	aitta
Rak.aika	1850-1899?	1850-1899?
Suunnittelija		
Kerroslukku	1+(1)	1
Perusta	luonnonkivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	huopa	huopa
Vuoraus	vaaka	hirsi, pysty peiterima
Ulkovärit	punainen	punamulta + valkoinen + keltainen
Kunto	huono	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Erään lähteen mukaan alueen kantatalo Rajalahti on jaettu vuonna 1757, jolloin muodostuivat Pakka ja Hakala. Toisen lähteen mukaan Hakala on erotettu isojaon yhteydessä Pakasta sukulaisuussuhteiden vuoksi. Todennäköisesti Hakala on halottu Rajalahden kantatalosta vuonna 1882.

Rakennus 1: Talo on Lempi Laitisen (88 vuotta) syntymäkotona, hänen vanhempansa Evert ja Emilia Rikala ovat ostaneet sen. Ostovaiheessa siihen tehtiin täysremontti. Päärakennuksessa on pirtti, tamppuuri ja keittiö. Rakennuksen itäpäässä on kaksi kamaria, jotka on tehty lisäämällä väliseinää entiseen saliin. Kamarit tehtiin Evert ja Emilia Rikalalle näiden vanhuuden asunnoksi. Itäpäädyn salissa on uusittu kaakelimuuri. Länsipäädyssä olevan kaksikerroksisen pulpettikattoisen umpikuistin on tehnyt Evert Rikala vaihtamalla toisen päätyikkunan paikalle oven. Sisäänkäynti siirrettiin päätyyn siksi, että siitä oli helpompi kulku navettaan. Rakennuksen pitkän eteläseinän keskellä on ollut lasikuisti ja sen päällä avoveranta. Yläkerrassa oli kesäkäytössä ollut kamari. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuisia.

Rakennus 2: Neliosainen aittarivi on siirretty nykyiselle paikalleen alemmasta mäestä, koska alamaa oli vetistä. Ovien edessä on puupaalujen varassa oleva avokuisti, jossa ei ole kaiteita. Rakennus on hirsipintainen, päätykolmiot on vuorattu pystylaudoituksella.

Tilaan kuuluvat lisäksi sauna ja viljamakasiini. Nykyinen sauna on rakennettu Lempi Laitisen aikana. Vanha sauna sijaitsi ylempänä mäessä ja siellä kävivät naapuritkin. Saunassa oli mallasparvi, siellä lihdattiin ja loukutettiin pellavat sekä palvattiin lihat. Kauempana pihasta pellolla sijaitsee ponttilaudasta tehty viljamakasiini, jossa on ruis-, ohra- ja kauralaarit. Päärakennuksen länsipuolella on ollut pitkä kivinavetta, josta nykyisin on jäljellä enää osa rakenteista. Navetan kiviä on käytetty erään sillan rakentamiseen. Pihatien varressa on ollut talli.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Päärakennuksen länsipäädyssä on ollut pellonkieleke ja perunamaa. Nykyisin siinä kasvaa mm. omenapuita ja jalavia. Pihatietä reunustavat koivut. Päärakennuksesta Selviikkiin päin on ollut peltoa ja

omenapuita. Nykyisin siinä on koivikkoa, jonka on istuttanut Lempi Laitisen mies. Aiemmin Hakalan pihasta on näkynyt Selviikin mäelle esteettömästi.

Pihapiirissä on pieni saunarakennus sekä hirsirakenteinen heinälato. Kiinteistön tontille vanhan päärakennuksen kaakkoispuolelle on rakennettu matala tiilinen omakotitalo todennäköisesti 1970-luvun alkupuolella. Naapuritontilla aivan vanhan päärakennuksen välittömässä läheisyydessä on Rintamäen talo. Se on lohkottu mahdollisesti Irjalan tilasta ja rakennettu samoihin aikoihin kun Evert Rikala on ostanut Hakalan talon.

13. SÄILYMISEDELITYKSET

Todennäköisesti ei säily, puretaan.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on paikallisesti arvokas. Päärakennus on kohtalaisesti säilynyt kantatilasta lohkottu rakennus. Pihapiirin rakennuskanta on osittain kadonnut, osittain uusiutunut.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Paikallisesti arvokas

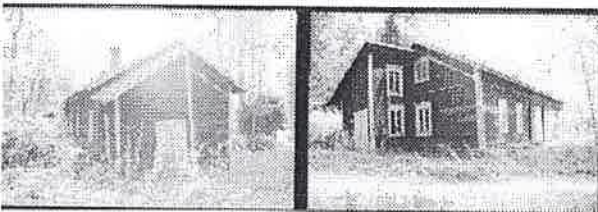
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

Kuurila, Terttu 1992: Hattula. Pakan entinen torppa. Moniste.

Ruoveden historia 1865-1939. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Lempi Laitinen 22.5. 2001

24. LIITTEET

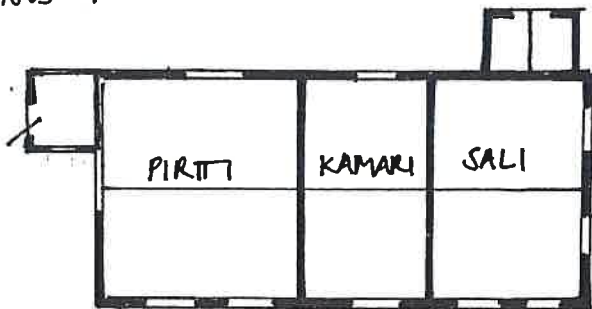
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 22.5. 2001

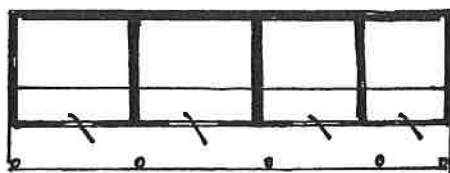
RUOVESI/RAJALAHTI/HAKALA

RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

FILMI 10/2001

AITTARIIVI
LOUNASTA

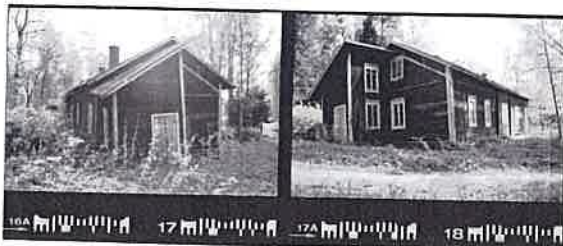
SAMA
LUOTEESTA

AITTARIIVIN LÄNSIPUOLELLA
SIJAINNEEN KIVINAVETAN
JÄÄNTEET

VAS. ULKIRAK.
OTK. SAUNA
IDÄSTÄ

PÄÄRAK.
ITÄPÄÄTY

PÄÄRAK.
LÄNSIPÄÄTY

PÄÄRAK.
LOUNASTA

Kohdeinventointi/Hattula

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	HATTULA
4. Kylä/rek.nro	Rajalahti 2:92
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti, entinen torppa
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 503 600, 6 873 430
8. Osoite	Autiontie 112, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Leena Asunta, Autiontie 112, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asuinrakennus		
Alkup.käyttö	asuinrakennus	aitta	navetta
Rak.aika	1915	1900-1929?	1900-1929?
Suunnittelija			
Kerrosluvu	(1)+2	2	1
Perusta	lohkokivi	lohkokivipilarit	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi	
Kattomuoto	sivuilta aumattu taitekatto	satula, säteri	auma
Kate	pelti	huopa	huopa
Vuoraus	pysty peiterima	hirsi, pystylauta	vaaka, pysty peiterima
Ulkovärit	vaalea	punamulta + valkoinen + keltainen	punamulta + valkoinen + ruskea
Kunto	hyvä	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet			

11. RAKENNUSHISTORIA

Pakan tilan torppa Hattula on ollut olemassa vuonna 1846. henkikirjoissa ensimmäiset tiedot asukkaista on vuodelta 1858, sitä ennen heidät merkittiin Bakan rippikirjoihin. Torpan ensimmäinen haltija oli Johan Front Hattula vuosina 1858-1861. Lukkari Johan Höllbergin (k. 1846) poika Karl teki torpankontrahdin Hattulasta talollinen Kaarle Pakan kanssa vuonna 1862. Myös lukkari Höllbergin veli, haudankaivaja Henrik (Heikki, k. 1872) asui torpassa vuodesta 1863 lähtien. Karl Höllberg kuoli Hattulassa vuonna 1886, hänen leskensä vuonna 1892. Vuonna 1897 kauppias Manu Lahonen ja talollinen Herman Pakka tekivät torpankontrahdin 50 vuodeksi.

Vuonna 1915 Manu Lahonen osti Hattulan Herman Pakalta. Torpan vanhat rakennukset eivät enää kelvanneet Lahosen perheen kodiksi, joten uusi "pytinki" rakennettiin vuoden 1915 paikkeilla. Manu Lahonen asui Hattulassa kuolemaansa vuoteen 1932 saakka. Tämän jälkeen hänen leskensä Ida asui siinä vielä 16 vuotta muonamiesten hoitaessa tilan työt. Rouva Lahosen kuoltua Hattulasta vastasi kuuden perijän perikunta, joka myi tilan vuonna 1949 Reino Asunnalle.

Rakennus 1: Sekä ylä- että alakerrassa on neljä huonetta. Päärakennuksessa on huvilamaisia piirteitä. Kattomuoto on erikoinen, se on säterikatto, jonka lappeet on aumattu. Jokaisella neljällä sivulla katon alalappeessa on ikkunaseinät. Puutarhan puoleisessa päädyssä ikkunaseinän yläpuolella katon ylälapeessa on puolipyöreä koristeikkuna. Rakennuksen pitkällä itäisivustalla on satulakattoinen avokuisti, jossa on pääsisäänkäynti. Eteläseinällä on kuusikulmainen umpikuisti, jonka länsipuolella on pihaan johtavat puuportaat. Rakennuksen pohjoispäädyssä on pulpettikattoinen avokuisti, josta johtaa portaat keittiön ovelle.

Rakennus 2: Aitta on kaksikerroksinen. Sekä ala- että yläkerroksessa on vierekkäin kolme aittahuonetta. Alakerrassa niiden edessä on puukaiteinen, keskeltä avoin kuisti, yläkerrassa on luhtikäytävä.

Rakennuksen pohjoispäädyssä on lisäksi umpinainen varastotila, jonka takana pulpettikattoinen avoin lisäosa. Aitan katto on ylälappeistaan aumattu satulakatto.

Rakennus 3: Navetassa on aumakatto, jonka itäpäädyn lappeessa on kolmion muotoinen koristeikkuna. Pohjoispuolella katossa on satulakattoinen frontoni, jossa on ovi navetan ylisille. Sinne johtaa lohkokivirakenteinen silta. Rakennuksen länsipäädyssä on satulakattoinen kuisti, jossa on kaksi ulko-ovea.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Rajalahdessa Autiontien varressa. Se muodostaa maisemallisen/historiallisen kokonaisuuden lähistöllä sijaitsevien muiden entisten torppien kanssa. Puutarhan ja navetan erottaa pensaita. Puutarhassa on omenapuita, marjapensaita ja kasvimaa.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät, asumiskäytössä. Aitta tarkoitus kattaa lähitulevaisuudessa.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on seudullisesti arvokas, sen rakennuksissa on käytetty alueen muusta rakentamisesta poikkeavia rakennusteknisiä ratkaisuja. Kohde muodostaa maisemallisesti ja historiallisesti arvokkaan, 1800-luvun loppupuolella tai 1900-luvun alkupuolella syntyneen aluekokonaisuuden lähistöllä Autiontien ja Pakantien risteysalueella sijaitsevien Parkumäen, Turolan sekä yhden ulkoasultaan muuttuneen torpan kanssa.

- 15. Rakennushistoriallinen x
- 16. Historiallinen x
- 17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

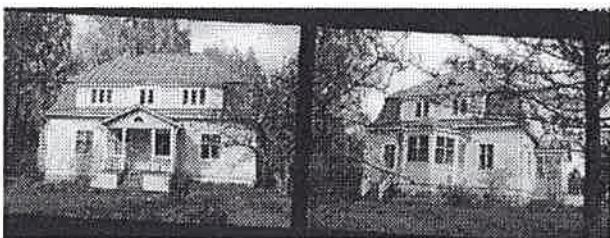
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

Kuurila, Terttu 1992: Hattula. Pakan entinen torppa. Moniste

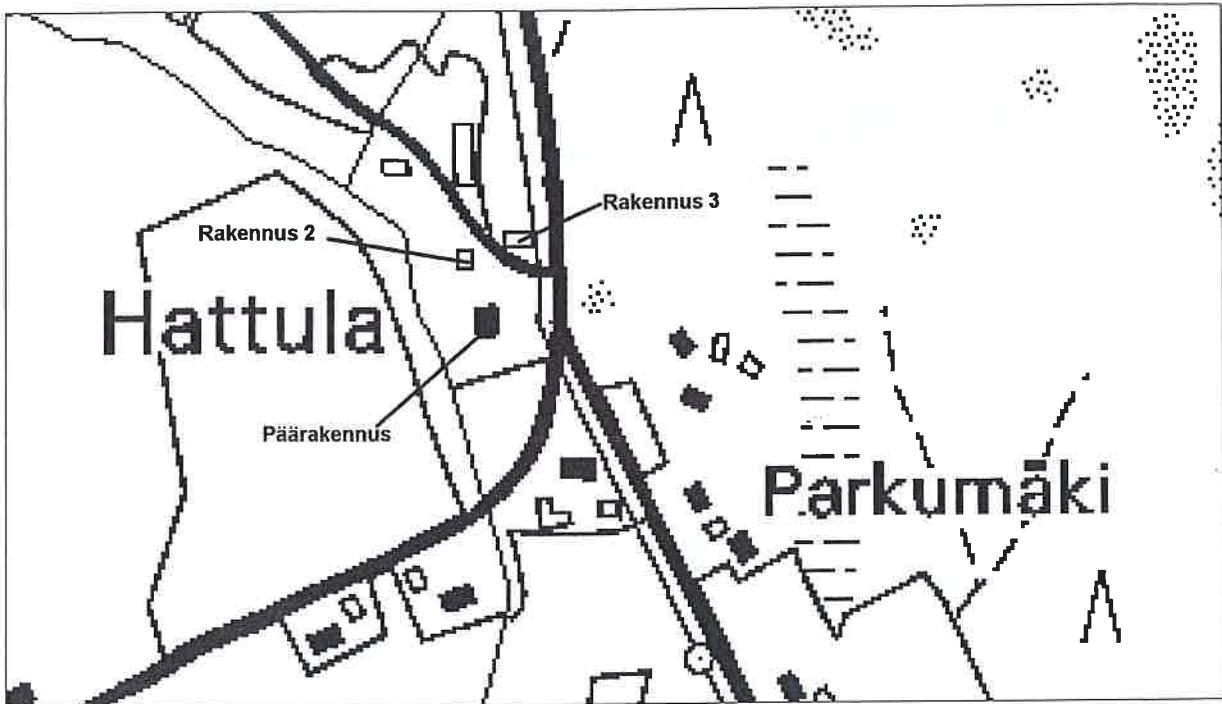
23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

Leena Asunta 23.5. 2001

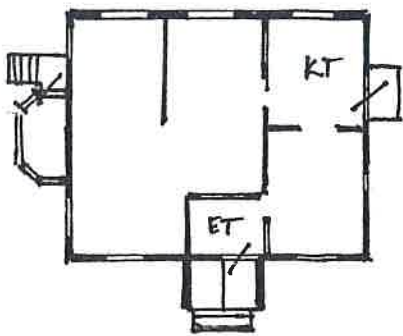
24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 23.5. 2001

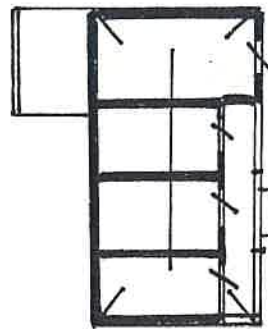
RUOVESI/RAJALAHTI/HATTULA

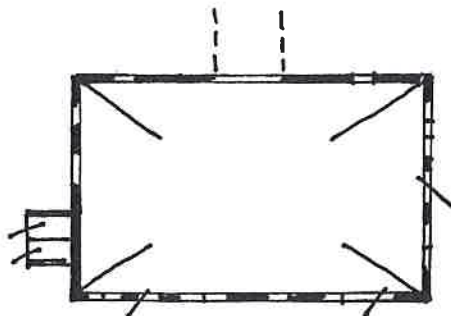
RAKENNUS 1:

RAKENNUS 2:

RAKENNUS 3:

FILMI 11/2001

PÄÄRAK. IDÄSTÄ

PÄÄRAK.
ETELÄSTÄ

PÄÄRAK.
PÖHJOISESTÄ

PÄÄRAK,
LÄNNESTÄ

RAK. 2.
AITTA
KAAKOSTA

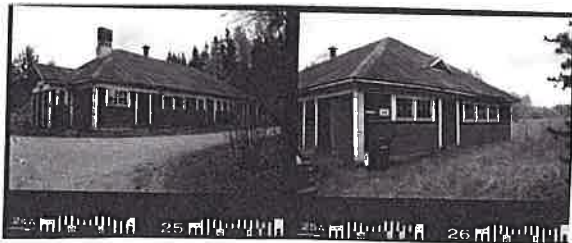
AITTA IDÄSTÄ (2)

AITTA (2)
LUOTTEELTA

RAK. 3.
NAVETTA
PÖHJOISESTÄ

NAVETAN
LÄNSIPÄÄTTY

NAVETTA
LOUNNASTA

NAVETAN
ITÄPÄÄTTY

Kohdeinventointi/Pakka

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	PAKKA
4. Kylä/rek.nro	Rajalahti 2:107
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	kantatila
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 503 210, 6 872 830
8. Osoite	Pakantie 72, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Hilkka ja Jorma Pakka, Pakantie 72 as 1, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2	3
Nyk.käyttö	asuinrakennus	sauna, varasto	autotalli
Alkup.käyttö	asuinrakennus	pytinki	navetta, lato
Rak.aika	1817 (1930-1939)	1800-1849?	1912
Suunnittelija			
Kerrosluku	1+(1)	1+(1)	1
Perusta	lohkokivi, betoni, luonnonkivi	lohkokivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi	tiili, hirsi
Kattomuoto	satula	satula	satula
Kate	pelti	huopa	pelti
Vuoraus	vaaka, alaosassa pysty peiterima	pysty peiterima	
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punainen + valkoinen	ruskea
Kunto	hyvä	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet			

11. RAKENNUSHISTORIA

Rajalahti eli Rajalax on kantatalo, josta on tietoja 1500-luvun puolivälistä lähtien. Talo jaettiin vuonna 1757, jolloin muodostuivat Pakka ja Hakala. Vuonna 1809 Pakasta erotettiin Irjalan talo. Vuodesta 1832 lähtien Pakalla oli Joensuunperällä Tiihala -niminen torppa sekä ensimmäisen kerran vuonna 1858 mainittu Hattula. 1800-luvun puolivälissä Backa-Rajalax'in talon vävy osti koko tilan vuonna 1854 ja otti vuonna 1857 sukunimekseen suomalaisittain Pakka. Ainakin siitä lähtien tila on ollut saman suvun hallussa. 1890-luvun alkupuolella isännyyden otti Herman Pakka vaimonsa Amandan kanssa. Vuodesta 1958 tilaa omisti Antti Pakka, nykyisen omistajan perhe muutti taloon vuonna 1988.

Rakennus 1: Hirsisessä päärakennuksessa on kahdeksan huonetta. Rakennusta on jatkettu länteen luultavasti 1930-luvulla. Rakennuksen itäpäädyssä asuu nykyinen ja länsipäädyssä vanha isäntäpari. Rakennuksen pitkällä pohjoissivustalla on kaksi yksikerroksista satulakattoista umpikuistia. Idän puoleinen kuisti on läntistä leveämpi. Länsipuolisessa kuistissa on 6-ruutuiset ikkunat, itäpuolisen kuistin ikkunoissa on yksi pystypuu. Muuten rakennuksen ikkunat ovat lähinnä t-ruutuiset. Pitkillä sivustoilla räystäiden alla on kaksiruutuisia haukanikkunoita. Rakennuksen alaosassa on pystyvuoraus, keski-osassa on vaakalaudoitus ja päätykolmioissa pystylaudoitus.

Rakennus 2: Piharakennuksessa eli pytingissä ei enää asuta, siellä on sauna. Siksi pohjoispäätyyn on puhkaistu uusi ovi. Rakennuksessa on ollut neljä huonetta. Sen pitkällä länsisivustalla on yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jossa on pariovi ja sen yläpuolella kapea ikkunarivi. Rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuisia ja niiden vuorilaudat samoin kuin katon räystäslautojen päädyt ovat koristeellisesti veistettyjä. Yläkerran pohjoispäädyssä on koristeellinen ruutuikkuna, räystäiden alla on kaksiruutuiset haukanikkunat.

Rakennus 3: Navetta on ollut alkuperäisessä käytössään 1970-luvulla, jolloin tilalla on viimeksi ollut karjaa. Hirsinavetassa on satulakattoinen poikkipääty, jossa on nykyisin autotallina toimiva lato. Ladon päätykolmioissa on jugend-tyylinen vinoneliön muotoinen ikkuna. Navetan pitkällä pohjoispuolen tii-

liseinustalla on pulpettikattoinen kylkiäinen. Länsipäädystä on yksikerroksinen satulakattoinen umpinainen lisäosa.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Rakennusryhmään kuuluvat lisäksi punainen hirsilato, jossa nykyään säilytetään puimuria, riihi/kuivaaja tms. pihatie varressa sekä uudempi vajarakennus. Pihan läpi luoteeseen päin menevän tien varressa on hirsirakenteinen ulkorakennus, jonka katto on painunut ja rikkinäinen.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Hyvät, asumiskäytössä.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde on seudullisesti arvokas. Kohtalaisen hyvin säilyneet kantatalon rakennukset muodostavat yhtenäisen pihapiirin ja ovat alkuperäisellä paikallaan.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maakunnallisesti arvokas

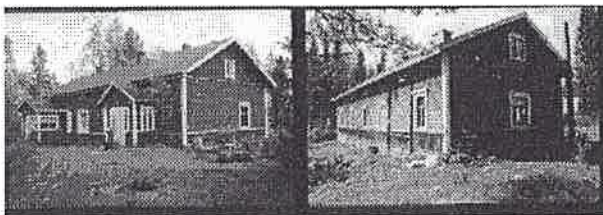
19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

Kuurila, Terttu 1992: Hattula. Pakan entinen torppa. Moniste

Ruoveden historia 1939-1989. Ruoveden kunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.

Suuri maatilakirja V. Hämeen lääni. Kustannustuote Oy, Helsinki. Kirjapaino Oy Savo, Kuopio 1964.

Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Vanhan Ruoveden historiatoimikunta. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1990.

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

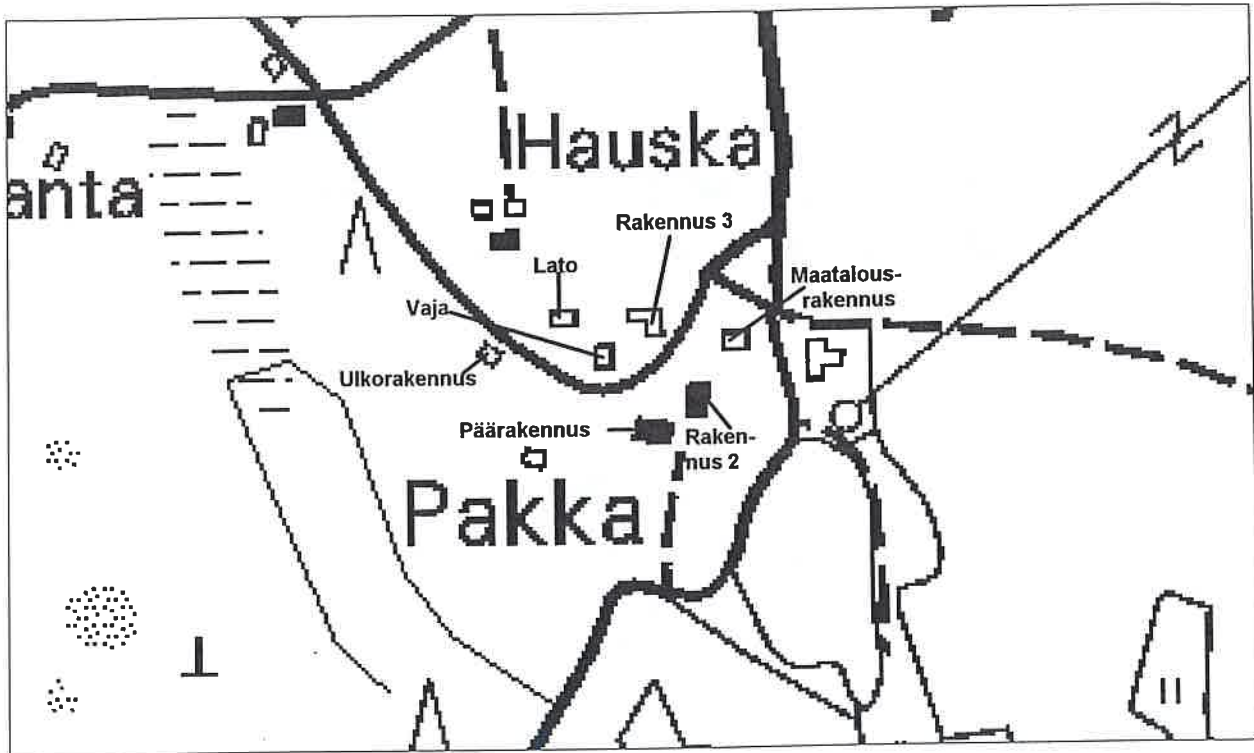
Hilkka Pakka 22.5. 2001

24. LIITTEET

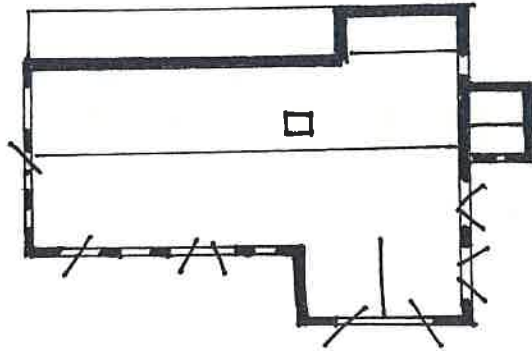
25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Nina Rinta-Porkkunen 22.5. 2001

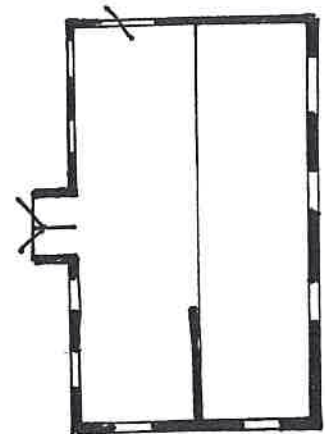
RUOVESI/RAJALAHTI/PAKKA

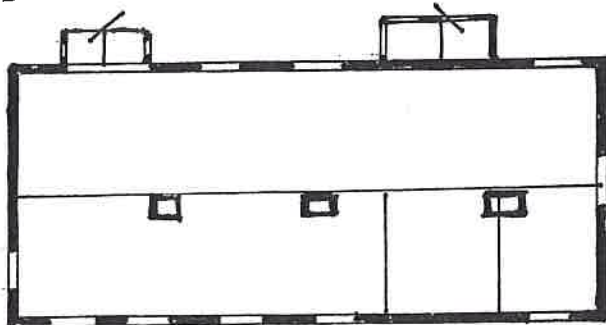
RAKENNUS 3:

RAKENNUS 2:

RAKENNUS 1:

FILMI 11/2001

PÄÄRAK.
LUOTEELTA

PÄÄRAK.
KAAKOSTA

PYTINKIN
ETELÄPÄÄTY

PYTINKI
LUOTEESTA

PYTINKI VAS.
PÄÄRAK.
LUOTEESTA

RAK. 3.
NAVETTA
ETELÄSTÄ

NAVETKAN
LANSIPÄÄTY

NAVETTA
PÖYDÖDESTÄ

NAVETTA
KOILLISESTA

Kohdeinventointi/Parkumäki

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	PARKUMÄKI
4. Kylä/rek.nro	Rajalahti 3:0
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 503 714, 6 873 387
8. Osoite	Autiontie 115, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Tapio ja Eila Rasilainen, Autiontie 115, 34600 Ruovesi

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	1	2
Nyk.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Alkup.käyttö	asuinrakennus	ulkorakennus
Rak.aika	1900-1929?	1900-1939?
Suunnittelija		
Kerrosluku	2	1
Perusta	lohkokivipilari	betoni
Runko	hirsi	hirsi, lauta
Kattomuoto	satula	satula, osin pulpetti
Kate	huopa	huopa
Vuoraus	pysty peiterima	pysty peiterima
Ulkovärit	punainen + valkoinen	punamulta, osin maalaamaton
Kunto	kohtalainen	kohtalainen
Erityispiirteet		

11. RAKENNUSHISTORIA

Parkumäki on ollut Aution kantatilan torppa, joka on rekisteröity omaksi tontikseen vuonna 1927. Nykyiset omistajat ovat ostaneet sen vuonna 1990.

Rakennus 1: Rakennuksessa on yksikerroksinen satulakattoinen umpikuisti, jonka edessä on puukaiteiset puuportaat. Kuistin luoteisseinällä on 12-ruutuinen ikkuna. Yläkerran ikkunat ovat 8-ruutuiset, alakerassa on t-ruutuiset ikkunat. Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on peiterimoitettu pystylaudointus, päätykolmioissa pystylaudointus ilman peiterimoja.

Rakennus 2: Rakennus on L-kirjaimen muotoinen siten, että etelä-pohjoinen suuntaisen rakennuksen pohjoispäädyssä on itä-länsi-suuntainen lato. Se on rakennuksen pääosaa hieman korkeampi.

Pihapiirissä mäen alapuolella metsän reunassa päärakennuksen koillispuolella on vanha sauna tms. rakennus, joka on hieman huonossa kunnossa. Lisäksi pihassa on juuri valmistunut grillikatot sekä uusi puuvaja.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Sijaitsee Autiontien varressa mäellä joitakin kymmeniä metrejä tienpintaa korkeammalla. Lähiympäristössä muita entisiä kantatalojen torppia. Hyvin hoidettua pihaa ympäröivät korkeat lehti- ja havupuut sekä pensaikko.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde muodostaa maisemallisesti ja historiallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden yhdessä Autiontien ja Pakantien risteyksen läheisyydessä sijaitsevien Hattulan, Turolan sekä yhden ulkoasultaan muuttuneen torpan kanssa. Kylän kantatilojen torpista syntyneet aluekokonaisuudet on peräisin 1800-luvun loppupuolelta.

lelta ja 1900-luvun alkupuolelta ja sen rakennuskantaa on jonkin verran muutettu. Aluekokonaisuus kertoo maaseudun asutuksen sosiaalisesta kerrostuneisuudesta.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIAALLINEN ARVO

Maisemallisesti/historiallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

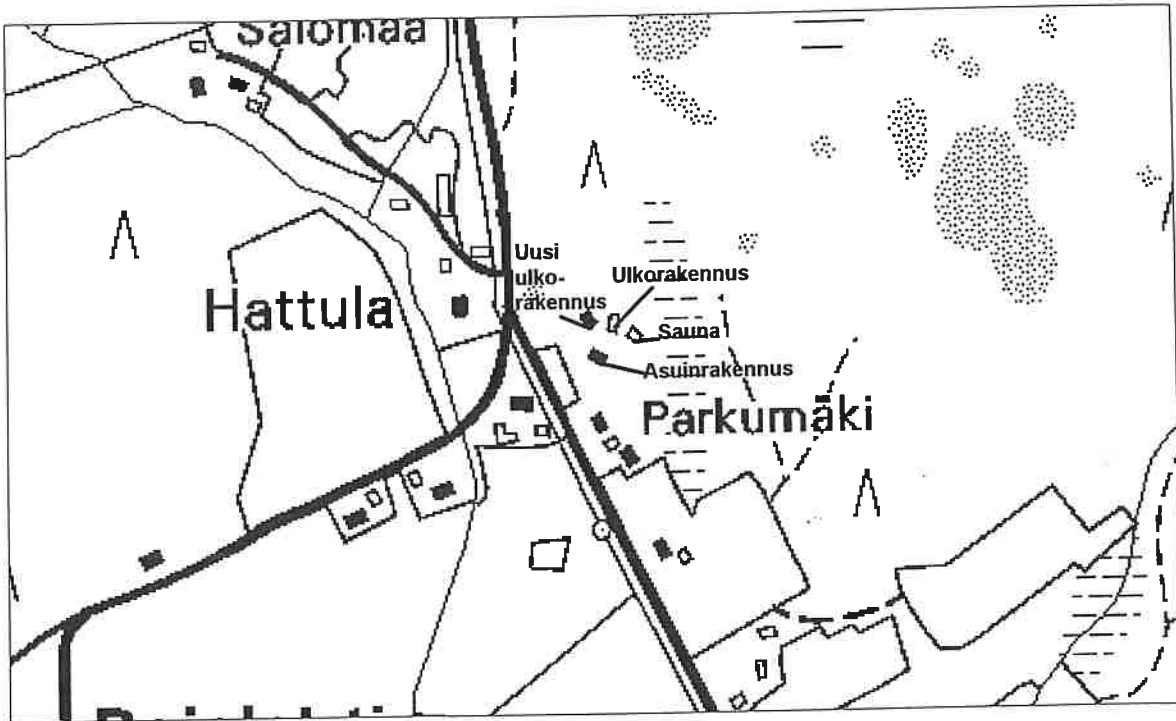
Eila Rasilainen 12.7. 2001

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

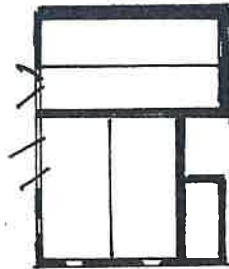
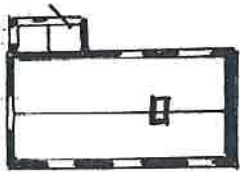
Nina Rinta-Porkkunen 12.7. 2001

RUOVESI/RAJALAHTI/PARKUMÄKI

ULKO RAKENNUS

ASUINRAKENNUS:

FILMI 19 / 2001

ASUINRAK.
KOILLISESTA

AS. RAK.
LUOTEISPÄÄLTÄ

AS. RAK.
LUOTEESTA

ULKO RAK.
LUOTEESTA

VANHA
SAUNA LÄNNESTÄ

ASUINRAK. ETELÄSTÄ
AVTIONTIELTÄ

Kohdeinventointi/Turola

1. Lääni	Länsi-Suomi
2. Kunta	Ruovesi
3. Kohde	TUROLA
4. Kylä/rek.nro	Rajalahti 6:17
5. Kaup.osa/Kortteli/Talo	
6. Kohdetyyppi	asuintontti
7. Peruskartta/koordin.	2231 02 / 2 503 716, 6 873 330
8. Osoite	Autiontie, 34600 Ruovesi
9. Omistaja ja omistajan osoite	Reijo Lallukka ja Leila Aalto, Nivarinkatu 5 as. 6, 33610 Tampere

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus n:o	
Nyk.käyttö	kesäasunto
Alkup.käyttö	asuinrakennus
Rak.aika	1900-1929?
Suunnittelija	
Kerrosluku	1½
Perusta	kiviharkko
Runko	hirsi
Kattomuoto	satula
Kate	pelti
Vuoraus	vaakalauta, päätykolmio pystylaufa
Ulkovärit	punainen + valkoinen
Kunto	kohtalainen
Erityispiirteet	pulpettikattoinen umpikuisti

11. RAKENNUSHISTORIA

Tontti on alun perin ollut Aution kantatilan maata. Siitä on lohkottu Kivelän lohkotila, josta Turola lohkottiin itsenäiseksi tilaksi vuonna 1989.

1½-kerroksisessa rakennuksessa on todennäköisesti tupa, kamari ja eteinen. Rakennuksen pitkällä länsisivustalla on yksikerroksinen pulpettikattoinen umpikuisti, josta ovi avautuu pohjoisen suuntaan. Kuistissa on kaksi mahdollisesti jälkikäteen uusittua ikkunaa, joissa ei ole ruutujakoa. Muutoin rakennuksen ikkunat ovat 6-ruutuiset, yläkerran päädyissä on 3-ruutuiset pystysuuntaiset ikkunat. Idän puoleisella pitkällä sivustalla ei ole ikkunoita lainkaan. Rakennuksessa on vaakavuoraus, päätykolmiot ovat pystylaudoitettuja.

Pihapiirissä rakennuksen taustapuolella on grillikatos, uudempi mökki sekä ulko-wc. Rakennuksen koillispuolella on lohkokivirakenteinen maakellari.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Tontti sijaitsee Rajalahden kylässä pensasaidan reunustamana Autiontien varrella. Lähiympäristössä on entistä torppa-asutusta. Piha on hoidettu, siellä on mm. puita ja kukkaistutuksia. Tontilla olevan uudemman mökin takaa alkaa havumetsäalue.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Kohde muodostaa maisemallisesti ja historiallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden yhdessä Autiontien ja Pakantien risteyksen läheisyydessä sijaitsevien Hattulan, Parkumäen sekä yhden ulkomuodoltaan muuttuneen torpan kanssa. Kylän kantatilojen torpista syntynyt aluekokonaisuus on peräisin 1800-

luvun loppupuolelta ja 1900-luvun alkupuolelta ja sen rakennuskantaa on jonkin verran muutettu. Aluekokonaisuus kertoo maaseudun asutuksen sosiaalisesta kerrostuneisuudesta.

15. Rakennushistoriallinen

16. Historiallinen x

17. Maisemallinen x

18. KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO

Maisemallisesti/historiallisesti arvokas

19. OTE PERUSKARTASTA TAI ASEMAPIIRROS

Kts. liite

20. POHJAPIIRROS TAI TIETOJA SISÄTILOISTA

Kts. liite

21. VALOKUVAT

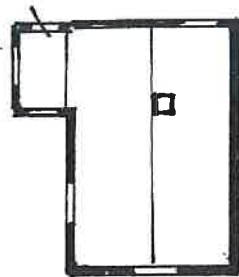
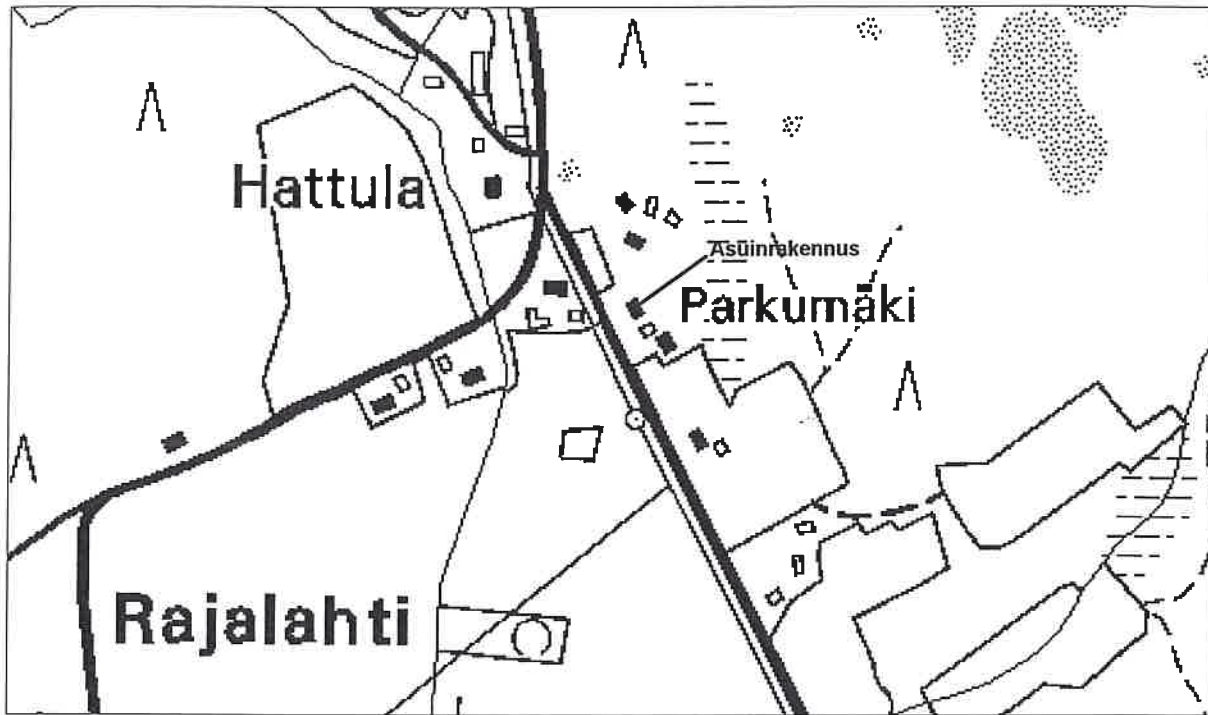
22. LÄHTEET

23. SUULLISIA TIETOJA ANTANEET

24. LIITTEET

25. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys
Nina Rinta-Porkkunen 12.7. 2001

RUOVESI/RAJALAHTI/TUROLA

KOILLISPUOLELLA
SIJAITSEVA
MAAKELLARI

FILMI 19/2001

AS. RAK. LUVTEESTA KAAKOSTA LÖUNASTA

**Tampereen museot
Maakunnallinen yksikkö
Rakennusinventointeja 2001**

Kuva Tampereen museot/M.Kekkonen